

Matteusevangeliet

Matteus blev kallad till apostel utanför tullhuset (9:9, 10:3) och var enligt traditionen den förste att skriva ner Jesu undervisning. Papias skriver i början av 100-talet e Kr: "Matteus sammanställde orden på hebreiska och var och en tolkade sedan efter sin förmåga." Denna första hebreiska eller arameiska version, kanske med endast Jesu ord och inte hans gärningar, bör ha tillkommit mycket tidigt, troligen på 30-talet e Kr innan apostlarna lämnade Jerusalem.

Det grekiska Matteusevangeliet som vi har idag följer Markusevangeliets ordningsföljd så nära att det troligen har färdigställts efteråt, någon gång mellan slutet av 50-talet och 70-talet e Kr. Matteus skriver för en judisk läsekrets och citerar ofta GT:s profetior för att visa att Jesus är Guds utlovade Messias.

Jesu släktavla

¹ Detta är berättelsen om Jesus Kristus, Davids son, Abrahams son.

¹ :1 Luk 3:23f. **1:1 berättelsen** Grek. *bíblōs genéseos*, en term hämtad från Första Mosebok (jfr 1 Mos 2:4, 5:1 med not). Uttrycket, som kan

² Abraham blev far till Isak,
Isak till Jakob,
och Jakob till
Juda
och hans bröder.

³ Juda blev far till Peres och Sera genom Tamar,
Peres till Hesron, Hesron till Ram,

⁴ Ram till Amminadab,
Amminadab till Nahshon,
Nahshon till Salmon.

⁵ Salmon blev far till Boas genom Rahab,
Boas till Obed genom Rut,
Obed till Ishai,

⁶ och Ishai till kung David.

David blev far till Salomo
genom Urias hustru.

⁷ Salomo blev far till Rehabeam,
Rehabeam till Abia,
Abia till Asa,

översättas med "släktledningshistoria", står som överskrift både tillsläkttavlan och till själva evangeliet. **1:1 Kristus** Grekiska för "den Smorde" (hebr. "Messias"), Guds utlovade frälsare, kung och profet. **1:1 Davids son, Abrahams son** Jesus uppfyllde både profetierna om en fredskung som Salomo (2 Sam 7:12f, Ps 72, Jes9:6f) och om ett skyldigt offerlammsom Isak (1 Mos 22, Jes 53).

⁸ Asa till Joshafat,

Joshafat till Joram,

Joram till Ussia,

⁹ Ussia till Jotam, Jotam till Ahas,

Ahas till Hiskia, ¹⁰

Hiskia till Manasse,

Manasse till Amon,

1:2 1 Mos 21:2f, 25:24f, 29:35. **1:3** 1 Mos 38:27f, Rut 4:18f, 1 Krön 2:4f.
1:6 1 Sam 17:12, 2 Sam 12:24. **1:7** 1 Kung 11:43, 14:31, 15:8, 1 Krön 3:10f.
1:8 1 Kung 15:24, 2 Kung 8:16, 24. **1:9** 2 Kung 15:7, 38, 16:20. **1:10** 2
Kung 20:21, 21:18, 24.

1:11

1:17

Amon till Josia,

¹² och Josia till Jekonja och hans bröder vid den
tid då folket fördes bort till Babylon.

¹² Efter bortförandet till Babylon blev Jekonja far
till Shealtiel,
Shealtiel till Serubbabel,

² **1:11** 1 Krön 3:15f. **1:12** 1 Krön 3:17, 19. **1:16** Matt 27:17, 22. **1:17**
fjorton släktled Matteus har förkortat släkttavlan genom att hoppa
över tre ogudaktiga kungar efter Joram – Ahasja, Joas och Amasja
(vers 8, jfr 1 Krön 3:11-12) – samt Josias son Jojakim (vers 11, jfr 1
Krön 3:15-16). Symmetrin med fjortonsläktled rimmar nämligen
med det hebreiska katalvärdet för "David" (jfr Matt 1:1). Det var inte
ovanligt att släkttavlor förkortades (jfr t ex Esra 7:1-5), eftersom ordet
"far" också kan användas om en förfader (jfr Matt 3:9).

¹³ Serubbabel till Abihud,

Abihud till Eljakim,

Eljakim till Asur,

¹⁴ Asur till Sadok, Sadok till Jakim,

Jakim till Elihud,

¹⁵ Elihud till Eleasar, Eleasar till Mattan,

Mattan till Jakob,

¹⁶ och Jakob till Josef, Marias man.

Av henne föddes Jesus,

som kallas Kristus.

¹⁷ Alltså blir det tillsammans fjorton släktled
från Abraham till David, fjorton led från
David till fångenskapen i Babylon och fjorton
led från fångenskapen i Babylon till Kristus.

Jesu födelse

1:18

1:25

³⁸ Med Jesu Kristi födelse gick det till så: hans
mor Maria var trolovad med Josef, men innan

³ **1:18** Luk 1:26f. **1:18 trolovad** En juridiskt bindande överlåtelse i väntan på bröllop. Trolovning ingicks normalt i tonåren, och redan vid detta stadium kunde otrohet bestraffas med döden (5 Mos 22:23f). **1:19 ville inte dra skam över henne** Genom att anklagahenneoffentligt för otrohet. **1:21** Ps 130:8, Luk 1:31, 2:21, Apg 4:12, 10:43. **1:21 Jesus** Hebr. *Jeshúa* (kortform av *Jehoshúa* = Josua), som betyder "Herrens frälsning". **1:23** Jes 8:8, 10. **1:23** Jes 7:14. **1:25** Luk 2:21.

de hade varit tillsammans visade det sig att hon var havande genom den helige Ande.

¹⁹ Hennes man Josef var rättfärdig och ville inte dra skam över henne, och därför beslöt han att skilja sig från henne i hemlighet.

²⁰ Men när han funderade över detta, då visade

sig en Herrens ängel för honom i en dröm och sade: "Josef, Davids son! Var inte rädd för att ta till dig Maria som din hustru, för barnet i henne har blivit till genom den helige Ande.

²¹ Hon ska föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus, för han ska frälsa sitt folk från deras synder."

²² Allt detta hände för att det som Herren hade

sagt genom profeten skulle uppfyllas:

²³ *Se, jungfrun ska bli havande och föda en son, och man ska ge honom namnet Immanuel. Det betyder: Gud med oss.*

²⁴ När Josef vaknade upp ur sömnen, gjorde han som Herrens ängel hade befallt och tog sin hustru till sig.

²⁵ Men han rörde henne inte förrän hon hade fött en son. Och han gav honom namnet Jesus.

*De*¹*vise*När*mä*Jesus*n*en var född i Betlehem i

Judeen på kung Herodes tid, då kom vise män
från Östern till

Jerusalem

⁴ och frågade: "Var är judarnas nyfödde kung?
Vi har sett hans stjärna gå upp och har kommit
för att tillbe honom."

³ När kung Herodes fick höra det blev han
förskräckt, och hela Jerusalem med honom.

⁴ :1 Luk 2:1f. **2:1 kung Herodes tid** Herodes den store var kung över Judeen 37-4 f Kr. Han var en grym och misstänksam härskare som hade avrättat många för att bevara sin maktposition, även hustrun Mariamne och flera söner. Troligen föddes Jesus ca 5 f Kr (vår tideräkning börjar utgå från en inexact beräkning från 500-talet e Kr). **2:1 vise män** Grek. *mágoi* syftade ursprungligen på präster i persiska Medien, men användes också brett om sådana som ägnade sig åt magi (Apg 8:9, 13:6) och fördold kunskap som dröm- och stjärntydning. Ordet användes även om babyloniska stjärntydare (Dan 2:2). Messiasprofetian om stjärnan från Jakob (4 Mos 24:17) kan ha tilldragit sig deras intresse. **2:2** 4 Mos 24:17. **2:4 Överstepräster** Översteprästen var folkets högste religiöse ledare (3 Mos 21:10f, Hebr 5-9) och ordförande i Stora rådet (Matt 26:3, Apg 5:21f). Under NT:s tid fanns flera som kallades överstepräster (jfr Apg 4:6), men endast en som var tjänstgörande (se även not till Luk 3:2). **2:5 genom profeten** Citatet i vers 6 är en sammanställning av Mika 5:2, 2 Sam 5:2 och 1 Krön 11:2 (jfr även Joh 7:42). **2:6** Joh 7:42.

⁴ Och han samlade folkets alla överstepräster och skriftlärda och frågade dem var Messias skulle födas.⁵ De svarade: "I Betlehem i Judeen, för så är skrivet genom profeten: ⁶ *Du Betlehem i Juda land,*

2:7

Matteusevangeliet 2:13

*du är alls inte minst
bland Juda furstar,
för från dig ska utgå en
furste som ska vara en
herde för mitt folk
Israel."*

⁷ Då kallade Herodes i hemlighet till sig de vise männen och frågade noga ut dem om tiden då stjärnan hade visat sig.

⁸ Sedan skickade han dem till Betlehem och sade: "Gå och sök noga efter barnet. När ni har funnit

det, meddela då mig så att också jag kan komma och tillbe det."

⁹ De lyssnade till kungen och gav sig i väg. Och stjärnan som de hade sett gå upp gick nu före dem, tills den stannade över platsen där barnet var.

¹⁰ När de såg stjärnan fylldes de av mycket stor glädje,

¹¹ och de gick in i huset och fick se barnet med Maria, dess mor. Då föll de ner och tillbad honom, och de öppnade sina skattkistor och bar fram gåvor till honom: guld, rökelse och myrra.

¹⁵ Och sedan de i en dröm blivit varnade för att vända tillbaka till Herodes, tog de en annan väg hem till sitt land.

Flykten till Egypten

¹³ När de vise männen hade rest i väg, då visade sig en Herrens ängel i en dröm för Josef och sade: "Stig upp och ta med dig barnet och dess mor och

2:14

Matteusevangeliet 2:19

fly till Egypten! Stanna där tills jag säger till dig, för Herodes kommer att söka efter barnet för att döda det."

¹⁴ Josef steg då upp och tog samma natt med sig barnet och dess mor och gav sig av till Egypten.

¹⁵ Där stannade han tills Herodes hade dött, för

⁵ :9 **sett gå upp** Annan översättning: "sett i Östern" (soluppgångens väderstreck, jfr vers 1). 2:11 Ps 72:10, Jes 60:6, 2:20 2 Mos 4:19. 2:11 **rökelseochmyrra** Dyrbara doftandekådor somblaanvändes vid tempelgudstjänsten (se 2 Mos 30:23, 34).

att det som Herren hade sagt genom profeten skulle uppfyllas: *Ut ur Egypten kallade jag min son.*

Herodes barnamord

¹⁶ När Herodes insåg att han hade blivit lurad av de vise männen blev han ursinnig, och han lät döda alla pojkar i Betlehem och hela dess omgivning som var två år eller yngre, detta enligt tiden som han noga tagit reda på av de vise männen.

¹⁷ Då uppfylldes det som var sagt genom profeten Jeremia:

¹⁸ *Ett skri hörs i Rama, gråt och bitter klagan:
Rakel gråter över sina barn, och
hon vägrar låta sig tröstas,
för de finns inte mer.*

Återkomsten till Israel

¹⁹ När Herodes var död, då visade sig en Herrens ängel i en dröm för Josef i Egypten

2:15 Hos 11:1. I Egypten bodde på NT:s tid ca 1 miljon judar enligt filosofen Filon. **2:18** Jer 31:15. Rakels grav ligger än idag i utkanten av Betlehem (1 Mos 35:19).

⁶⁰ och sade: "Stig upp och ta med dig barnet och dess mor och bege dig till Israels land, för de som ville ta barnets liv är döda."

²¹ Han steg då upp och tog med sig barnet och dess mor och kom till Israels land.

²² Men när han hörde att Arkelaus var kung över Judeen efter sin far Herodes vågade han inte bege sig dit. Och sedan han i en dröm blivit varnad för detta, drog han bort till Galileens område.

²³ Han bosatte sig i en stad som heter Nasaret, för att det som var sagt genom profeterna skulle uppfyllas: att Jesus skulle kallas nasaré.

3

⁶ :20 2 Mos 4:19. **2:20 de som ville ta barnets liv är döda** Herodes den store dog troligen under våren år 4 f Kr. **2:22 Arkelaus** Herodes son ärvde sin fars grymhet och dödade tusentals människor i Judeen (jfr Luk 19:12f med not) innan han år 6 e Kr blev avsatt och ersatt med en romersk prokurator. **2:23 nasaré** Stadens Nasarets namn kommer av hebr. *néser*, Telningen, ett namn för Messias (Jes 11:1). Ordet påminner också om Dom 13:5, där frälsargestalten Simson helgas i moderlivet åt Herren som "nasir" (jfr 4 Mos 6 och not till Apg 18:18). **3:1** Mark 1:2f, Luk 3:1f, Joh 1:6f. **3:2** Matt 4:17, Mark 1:15. **3:2 Himmelriket** Ordet "himlen" är en respektfull judisk omskrivning för Gud (jfr Mark 1:15, Matt 21:25, Luk 15:18). Himmelriket betyder alltså "där Gud regerar".

Johannes Döparen

- ¹ Vid den tiden trädde Johannes Döparen fram
och förkunnade i Judeens öken
² och sade: "Omvänd er! Himmelriket är nära."
³ Det var om honom det sades genom profeten
Jesaja:

3:4

Matteusevangeliet 3:10

*En röst ropar i öknen:**Bana väg för Herren, gör
stigarna raka för honom!*

- ⁴ Johannes hade kläder av kamelhår och ett
läderbälte runt midjan, och hans mat var
gräshoppor och vildhonung.
⁵ Folket i Jerusalem och hela Judeen och hela
Jordanområdet kom ut till honom, ⁶ och
de bekände sina synder och döptes av
honom i floden Jordan.
⁷ Men när han såg att många fariseer och
saddukeer kom till platsen där han döpte, sade
han till dem: "Huggormsyngel! Vem har visat er
att ni ska fly den kommande vredesdomen?"
⁸⁹ BäOchr dåtrosåintedan fruktatt nisomkan
sähögar tillinomomväer:ndelsen.Vi har
Abraham till far. För jag säger er att Gud kan
väcka upp barn åt Abraham ur dessa stenar.

¹⁰ Yxan är redan satt till roten på träden. Varje

3:3 Jes 40:3. Annan översättning: "En röst ropar: Bana väg i öknen för Herren". **3:4 kläder av kamelhår och ett läderbälte** Så klädde sig botprofeten Elia (2 Kung 1:8, jfr Sak 13:4). **3:4 gräshoppor** åts som fattigmansmat (jfr 3 Mos 11:22). **3:7** Matt 12:34, 23:33. **3:7 fariseer och saddukeer** Saddukeernas prästaristokrati värnade om templet (Apg 4:1f), medan fariseernas folkligalagfromhetsrörelseladestorviktvidreligiösarenhetsregler (Matt 15:1f). De var politiska motståndare (Apg 23:6f) men vakade båda över den religiösa ordningen i landet (Joh 1:19f). **3:7 till platsen där han döpte** Ordagrant: "till hans dop" (annan tolkning: för att bli döpta av honom, jfr dock Joh 1:19). **3:7 Huggormsyngel** Dvs barn till djävulen, "den gamle ormen" (1 Mos 3:15, Upp 12:9, 20:2). **3:9** Joh 8:39. **3:9 barn ... stenar** På hebreiska *baním ... abaním*. **3:10** Matt 7:19, Luk 13:7, Joh 15:2, 6.

3:11 3:17 träd som inte bär god frukt
huggs bort och kastas i elden.

¹¹ Jag döper er i vatten till omvändelse. Men den som kommer efter mig är starkare än jag, och jag är inte ens värdig att ta av honom sandalerna.

Han ska döpa er i den helige Ande och eld.

¹² Han har sin kastskovel i handen, och han ska rensa sin tröskplats och samla sitt vete i ladan. Men agnarna ska han bränna upp i en eld som aldrig slocknar."

Jesus blir döpt

¹⁷ Sedan kom Jesus från Galileen till Johannes vid Jordan för att döpas av honom.

¹⁴ Men Johannes försökte hindra honom och sade: "Jag behöver döpas av dig – och du kommer till mig!"

⁷ :11 Mark 7:1f, Luk 3:16f, Joh 1:26f, Apg 1:5. **3:11 ta av honom sandalerna** En slavs uppgift. **3:12 Jer 15:7, Matt 13:30. 3:12 kastskovel** Träspade för att rensa säd, en bild för Guds dom (Jer 15:7). Vinden blåste bort de värdelösa agnarna (Ps 1:4), medan sädeskornen föll tillbaka ner på tröskplatsen. **3:13** Mark 1:9f, Luk 3:21f. **3:16** Hes 1:1, Mark 1:10. **3:17** Ps 2:7, Jes 42:1, Mark 1:11.

- 15 Jesus svarade honom: "Låt det nu ske. Det är så vi ska uppfylla all rättfärdighet." Då lät han det ske.
- 16 När Jesus hade blivit döpt, steg han genast upp ur vattnet. Då öppnades himlen, och han såg Guds Ande sänka sig ner som en duva och komma över honom.
- 17 Och en röst från himlen sade: "Han är min älskade Son. I honom har jag min glädje."

4:1

Matteusevangeliet 4:9 **4**

Jesus frestas

- 1 Sedan fördes Jesus av Anden ut i öknen för att frestas av djävulen.
- 2 När han hade fastat i fyrtio dagar och fyrtio nätter blev han till slut hungrig.
- 3 Då kom frestaren fram och sade till honom: "Om du är Guds Son, så befall att de här stenarna blir bröd."
- 8 Jesus svarade: "Det står skrivet: *Människan lever inte bara av bröd, utan av varje ord som utgår från Guds mun.*"

⁸ :1 Luk 4:1f, Mark 1:12f. **4:2** 2 Mos 34:28, 1 Kung 19:8. **4:4** 5 Mos 8:3. **4:5** *tempelmurens krön* Ordagrant: "templets vinge". Syftar antingen på tempelbyggnadens tak eller på yttermurens gränsmotdendjupaKidrondalen. **4:6** Ps 91:11f. **4:7** 5 Mos 6:16.

⁵ Då tog djävulen med honom till den heliga staden och ställde honom på tempelmurens krön

⁶ och sade: "Om du är Guds Son, så kasta dig ner! Det står ju skrivet: *Han ska befalla sina änglar, och de ska bära dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten.*"

⁷ Jesus sade till honom: "Det står också skrivet:

Du ska inte fresta Herren din Gud."

⁸ Sedan tog djävulen med honom upp på ett mycket högt berg och visade honom världens alla riken och deras härlighet,

⁹ och han sade till honom: "Allt detta ska jag ge dig, om du faller ner och tillber mig."

4:10

4:17

¹⁰ Då sade Jesus till honom: "Gå bort, Satan! Det står skrivet: *Herren din Gud ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna.*"

¹¹ Då lämnade djävulen honom, och änglar kom fram och betjänade honom.

Jesus i hedningarnas Galileen

¹² När Jesus fick höra att Johannes hade blivit fängslad, drog han sig undan till Galileen.

¹³ Han lämnade Nasaret och bosatte sig i Kapernaum, som ligger vid sjön på Sebulons och Naftalis område,

¹⁹ för att det som var sagt genom profeten Jesaja skulle uppfyllas:

¹⁵ *Sebulons och Naftalis land, havsvägen,
landet på andra sidan Jordan,
hedningarnas Galileen –*

¹⁶ *det folk som sitter i mörker ska se ett stort ljus,
och för dem som bor i dödens land och skugga
ska ett ljus gå upp.*

¹⁷ Från den tiden började Jesus predika och säga:
"Omvänd er! Himmelriket är nära."

⁹ :**10** Luk 4:8. **4:10** 5 Mos 6:13. **4:11** Joh 1:51. **4:12** Mark 1:14, Luk 3:20, 4:14. **4:15** *havsvägen* Stor karavanväg som gick längs Galileiska sjön mellan Medelhavet och Damaskus. **4:15** Jes 9:1f. Ordagrant "såg ... gick upp" (hebreisk profetisk perfektmedframtidabetydelse). **4:16**Luk 1:78f. **4:17**Matt 3:2, 10:7, Mark 1:15. **4:17** *himmelriket är nära* Med Jesus har himmelriket kommit in i världen.

Jesu första lärjungar

- ¹⁸ När Jesus vandrade längs Galileiska sjön såg han två bröder, Simon som kallas Petrus och hans bror Andreas. De stod och kastade ut nät i sjön, för de var fiskare.
- ¹⁹ Han sade till dem: "Kom och följ mig, så ska jag göra er till människofiskare."
- ²⁰ Genast lämnade de näten och följde honom.
- ²¹ Han gick vidare och såg två andra bröder, Jakob, Sebedeus son, och hans bror Johannes. De satt i båten med sin far Sebedeus och gjorde i ordning sina nät. Han kallade på dem,
- ²² och genast lämnade de båten och sin far och följde honom.

Jesus predikar i Galileen

- ²³ Jesus vandrade omkring i hela Galileen, och han undervisade i deras synagogor och förkunnade evangeliet om riket och botade alla slags sjukdomar och krämpor bland folket. ²¹⁰ Ryktet om honom spred sig över hela Syrien, och

¹⁰ :18 Mark 1:16f, Luk 5:1f, Joh 1:42. **4:23** Matt 9:35, Mark 1:39, Luk 4:16, 40f. **4:24** Mark 1:28. **4:24** *månadssjuka* Människor som led av epilepsi eller andra liknande återkommande anfall. **4:25** Mark 3:7f, Luk 6:17. **4:25** *Dekapolis* Grek. "Tiostad", ett förbund av tio grekiskspråkiga städer öster om Jordan.

man kom till honom med alla som led av olika sjukdomar och plågor – besatta, månadssjuka och lama – och han botade dem.

²⁵ Stora skaror följde honom från Galileen och Dekapolis, från Jerusalem och Judeen och från andra sidan Jordan.

JESU BERGSPREDIKAN (Kap 5-7)

5:1

5:11

5

Saligprisningarna

¹ När Jesus såg folkskarorna gick han upp på berget. Han satte sig ner, och hans lärjungar kom fram till honom.

² Då började han tala och undervisa dem:

³ "Saliga är de som är fattiga i anden,

⁴ Saligaför demär
detillhösomrsöhimmelriket.rjer,

¹¹ Saligaför deärskade

öblidmjuka, tröstade. för
de ska ärva jorden.

⁶ Saliga är de som hungrar
och törstar efter rättfärdighet,
för de ska bli mättade.

⁷ Saliga är de barmhärtiga, för de ska
få barmhärtighet.

⁸ Saliga är de renhjärtade, för de ska se
Gud.

⁹ Saliga är de som skapar frid,

¹²⁰ Saligaför deärskadekallassom
blir Guds förbarn. Öljda

för rättfärdighetens skull,
för dem tillhör himmelriket.

¹¹ Saliga är ni när människor hånar och
förföljer er och ljuger och säger allt möjligt ont
om er för min skull.

5:12

5:18

¹¹ :3 Luk 6:20. 5:4 Jes 61:2. 5:5 Ps 37:11. 5:5 *jorden* Annan
översättning: "landet" (jfr t ex löftena i Ps 25:13, 37:9). 5:6 Jes 55:1f,
Joh 6:35. 5:7 Jak 2:13. 5:8 Ps 24:3f, 73:1. 5:9 *skapar frid* Annan
översättning: "håller fred". 5:10 1 Petr 3:14. 5:11

¹² Petr 4:14.

12 Gläd er och jubla, för er lön är stor i himlen. På samma sätt förföljde man profeterna före er.

Jordens salt och världens ljus

13 Ni är jordens salt. Men om saltet förlorar sin sälta, hur ska man då få det salt igen? Det duger inte till annat än att kastas ut och trampas ner av människorna.

14 Ni är världens ljus. En stad som ligger på ett berg kan inte döljas.

113 Och man tänder inte ett ljus och sätter det under skäppan, utan man sätter det på hållaren så att det lyser för alla i huset.

16 På samma sätt ska ert ljus lysa för människorna, så att de ser era goda gärningar och prisar er Far i himlen.

¹³ :12 Matt 23:34, Apg 5:41, Jak 5:10. **5:13** Mark 9:50, Luk 14:34f. **5:14** Joh 8:12, 2 Kor 4:6. **5:15** Mark 4:21, Luk 8:16, 11:33. **5:15** *ett ljus* Traditionell översättning. Troligen en oljelampa (vaxljus uppfanns först senare). **5:15** *skäppan* Ett sädesmått om ca 9 liter. **5:16** 1 Petr 2:12. **5:18** Matt 24:35, Luk 16:17. **5:18** *Jag säger er sanningen* Ordagrant: "Amen, jag säger er". Hebr. *amén betyder närmast "sant", " trovärdigt". Jesus använder uttrycket ofta och kallar sig själv för "Amen" (Upp 3:14) och sanningen själv (Joh 14:6).*

Jesus och lagen

¹⁷ Tro inte att jag har kommit för att upphäva lagen eller profeterna. Jag har inte kommit för att upphäva utan för att uppfylla.

¹⁸ Jag säger er sanningen: Innan himmel och jord ^{5:19} ^{5:23} förgår ska inte en bokstav, inte en prick i lagen förgå, inte förrän allt har skett.

¹⁹ Därför ska den som upphäver ett av de minsta av dessa bud och lär människorna så kallas minst i himmelriket. Men den som håller dem och lär ut dem, han ska kallas stor i himmelriket.

²⁰ För jag säger er: Om inte er rättfärdighet går långt över de skriftlärdas och fariseernas, kommer ni aldrig in i himmelriket.

Mord och vrede

²¹ Ni har hört att det är sagt till fäderna: *Du ska inte mörda*, och *Den som mördar är skyldig inför domstolen*.

²² Jag säger er: Den som blir vred på sin broder är skyldig inför domstolen, och den som säger 'idiot' till sin broder är skyldig inför Rådet, och den som säger 'dåre' är skyldig och döms till det brinnande Gehenna.

²³ Därför, om du bär fram din gåva till altaret och där kommer ihåg att din broder har något

5:18 en bokstav Ett "i", den minsta bokstaven i både grekiska och hebreiska alfabetet. Jfr uttrycket "inte ett jota". **5:18 en prick** Ett kort streck med vilket en hebreisk bokstav särskildes från en annan. **5:18 lagen** Här beteckning för Gamla Testamentet (jfr Joh 10:34). **5:19** Jak 2:10. **5:20** Matt 23:1f, Luk 11:39f. **5:21** 5 Mos 5:17. **5:21** 2 Mos 20:13. **5:22 idiot** Aram. *raká*, ordagrant "tom" (jfr "tom i bollen"). **5:22 Rådet** Stora rådet, hebr. *Sanhedrin*, var högsta instans i både juridiska och religiösa frågor (Matt 26:59f, Joh 11:47f, Apg 4:5f, 5:27f, 23:1f). **5:22 Gehenna** Hebreiska för Hinnomsdalen, där avgudadyrkare en gång offrade barn i eld (2 Kung 23:10). På NT:s tid en bild för domens eviga eld (10:28, Mark 9:43).

5:24 5:31 emot dig,

²⁴ så lämna din gåva framför altaret och gå först och försona dig med din broder. Kom sedan och bär fram din gåva.

²⁵ Skynda dig att göra upp med din motpart medan du är med honom på vägen. Annars kan han överlämna dig till domaren, och domaren till vakten och du sätts i fängelse.

²⁶ Jag säger dig sanningen: Du kommer inte ut därifrån förrän du har betalat till sista öret.

Äktenskapsbrott

²⁷ Ni har hört att det är sagt: *Du ska inte begå äktenskapsbrott.*

²⁸ Jag säger er: Den som ser med begär på en kvinna har redan begått äktenskapsbrott med henne i sitt hjärta.

²⁹ Om ditt högra öga förleder dig till synd, så riv ut det och kasta det ifrån dig! Det är bättre för

dig att en del av din kropp går förlorad än att hela din kropp kastas i Gehenna.

³⁰ Och om din högra hand förleder dig till synd, så hugg av den och kasta den ifrån dig! Det är bättre för dig att en del av din kropp går förlorad än att hela din kropp hamnar i Gehenna.

³¹ Det är sagt: *Den som skiljer sig från sin hustru ska ge henne skilsmässobrev.*

5:23 har något emot dig En grundad anklagelse, inte motvilja i största allmänhet (jfr 5:25-26, Upp 2:14) **5:24** Matt 6:14, 1 Mos 4:5. **5:25** Luk 12:58f. **5:27** 5 Mos 5:18. **5:27** 2 Mos 20:14. **5:28** Job 31:1. **5:28 ser med begär på en kvinna** Ordagrant: "ser på en kvinna för att ha begär till henne". **5:29** Matt 18:8f, Mark 9:43.

5:31 5 Mos 24:1. Jfr även Matt 19:3f.

5:32

5:39

³² Jag säger er: Den som skiljer sig från sin hustru av annat skäl än sexuell synd, han blir orsak till att äktenskapsbrott begås med henne. Och den som gifter sig med en franskild kvinna begår äktenskapsbrott. *Ja och nej*

³³ Ni har också hört att det är sagt till fäderna: *Du ska inte svära falskt, och: Du ska hålla din ed inför Herren.*

³⁴ Jag säger er: Ni ska inte svära alls – varken vid himlen, för den är Guds tron,

³¹⁴ eller vid jorden, för den är pallen för hans fötter, eller vid Jerusalem, för det är den store Kungens stad.

³⁶ Du ska inte heller svära vid ditt huvud, för du kan inte göra ett enda hårstrå vitt eller svart. ³⁷ Ert ord ska vara 'ja' eller 'nej'. Allt därutöver kommer från den onde. *Kärlek och inte hämnd*

³⁸ Ni har hört att det är sagt: *Öga för öga och tand för tand*.

³⁹ Jag säger er: Stå inte emot den som är ond. Om någon slår dig på högra kinden, vänd då också andra kinden mot honom.

5:40

5:47

⁴⁰ Om någon vill dra dig inför rätta och ta din tunika, så låt honom få manteln också. ⁴¹ Om någon tvingar dig att gå med en mil, så gå två mil med honom.

⁴² Ge åt den som ber dig, och vänd dig inte bort från den som vill låna av dig.

¹⁴ :32 Luk 16:18, 1 Kor 7:10. **5:32 orsak till att äktenskapsbrott begås** när en annan man gifter sig med henne, trots att det första äktenskapet fortfarande är i kraft. **5:33** 3 Mos 19:12, 2 Mos 20:7, 4 Mos 30:3, 5 Mos 23:21. **5:34** Jes 66:1, Matt 23:21f. **5:35** Ps 48:3. **5:37 'ja' eller 'nej'** Ordagrant: "ja, ja, nej, nej". **5:37 den onde** Annan översättning: "det onda". **5:38** 2 Mos 21:24. Budet gällde rättskipningen, inte samlevnaden människor emellan. **5:39** Jes 50:6, Luk 6:29. **5:39 slår** Ordagrant: "örfilar" (en förnedrande förolämpning).

⁴³ Ni har hört att det är sagt: *Du ska älska din nästa* och hata din fiende.

⁴⁴ Jag säger er: Älska era fiender och be för dem som förföljer er.

⁴⁵ Då är ni er himmelske Fars barn, för han låter

sin sol gå upp över onda och goda och låter det regna över rättfärdiga och orättfärdiga.

⁴⁶ För om ni älskar dem som älskar er, vilken lön

får ni för det? Gör inte tullindrivare det också?

⁴⁷ Och om ni bara hälsar på era bröder, vad gör ni för märkvärdigt med det? Gör inte hedningar det också?

5:40 1 Kor 6:7. **5:40 tunika** En lång- eller kortärmad och knälång skjorta som bars av både män och kvinnor. **5:40 manteln** Ytterplagget som skyddade mot köld och regn och fungerade som täcke under natten. Den fick därför inte avkrävas ens den helt utblottade (2 Mos 22:26f). **5:41 tvingar dig att gå med en mil** Romerska soldater hade rätt att rekvirera lokalbefolkningen som bärhjälp för en romersk mil, som mätte tusen dubbelsteg (*mille*) eller 1,5 km. Jfr 27:32. **5:42** 5 Mos 15:7, 1 Joh 3:17. **5:43** 3 Mos 19:18. Jfr även Luk 10:27f. **5:43 hata din fiende** Dessa ord finns inte i Mose lag (jfr 2 Mos 22:21) men tankegången finns belagd hos de munkliknande esseerna i Dödahavsrullarna. **5:44** 2 Mos 23:4f, Ords 25:21, Luk 23:34, Rom 12:14, 20. **5:46 tullindrivare** Dessa drev in skatt åt den romerska ockupationsmakten och berikade ibland sig själva på folkets bekostnad (Luk 3:13, 19:8). De var därför illa sedda bland judarna (Matt 9:11). **5:47** 3 Mos 19:2, 5 Mos 18:13.

⁴⁸ Var alltså fullkomliga, så som er himmelske Far är fullkomlig.

6

Rätt givande

¹ Akta er för att göra era goda gärningar inför människor, för att bli sedda av dem. Då får ni ingen lön hos er Far i himlen.

² När du ger en gåva ska du inte basunera ut det, så som hycklarna gör i synagogorna och på gatorna för att bli ärade av människor. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.

³ Nej, när du ger en gåva, låt inte din vänstra hand veta vad den högra gör.

⁴ Då ges din gåva i det fördolda, och då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.

Rätt bön

⁵ Och när ni ber ska ni inte vara som hycklarna, som älskar att stå och be i synagogorna och i gathörnen för att synas inför människor. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.

¹⁵ Nej, när du ber, gå in i din kammare och stäng din dörr och be till din Far som är i det

¹⁵ :2 *gåva* Grek. *eleemosýne*, "barmhärtighet" (jfr försvenskningen "allmosa"). Generositet mot nödlidande var påbudet i Mose lag (5

fördolda. Då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig.

⁷ Och när ni ber ska ni inte rabbla tomma ord som hedningarna. De tänker att de ska bli bönhörda för sina många ords skull.

6:8

6:15

⁸ Var inte som de, för er Far vet vad ni behöver innan ni ber honom om det.

Herrens bön

⁹ Så ska ni be:

Vår Far i himlen, låt ditt
namn bli helgat.

¹⁰ Låt ditt rike komma.

Låt din vilja ske, på jorden
som i himlen.

¹¹ Ge oss i dag vårt dagliga bröd.

¹² Och förlåt oss våra skulder, så som vi förlåter
dem som står i skuld till oss.

¹³ Och för oss inte in i frestelse, utan fräls oss
från det onda.

Mos 15:7-11) och av profeterna (Jer 22:16, Dan 4:27, Amos 2:6). **6:2**
hycklarna Annan översättning: "skådespelarna" (även i vers 5 och 16).
6:5 Luk 18:11f. **6:6** 2 Kung 4:33, Apg 9:40.

- ¹⁴ För om ni förlåter människorna deras överträdelser, ska er himmelske Far också förlåta er.
- ¹⁵ Men om ni inte förlåter människorna, ska inte heller er Far förlåta era överträdelser.

Rätt fasta

6:9 Luk 11:1f. **6:11** *dagliga bröd* Annan översättning: "bröd för dagen", "bröd somvibehöver". **6:12***förlåter* Andra handskrifter: "har förlåtit". **6:13** *det onda* Annan översättning: "den onde". **6:13** Senare handskrifter har en lovprisande avslutning: "För riket är ditt, och makten och äran i evighet. Amen." (Jfr 1 Krön 29:11.) **6:14** Mark 11:25, Ef 4:32. **6:15** Matt 18:35.

6:16

6:23

- ¹⁶ När ni fastar, se då inte dystra ut som hycklarna, som vanställer sina ansikten för att visa människor att de fastar. Jag säger er sanningen: De har fått ut sin lön.
- ¹⁷ Nej, när du fastar, smörj in ditt huvud och tvätta ditt ansikte
- ¹⁸ så att inte människor ser att du fastar, utan bara din Far som är i det fördolda. Då ska din Far, som ser i det fördolda, belöna dig. *Skatter i himlen*
- ¹⁹ Samla er inte skatter på jorden, där rost och mal förstör och tjuvar bryter sig in och stjälar. ²⁰ Samla er skatter i himlen, där varken rost

eller mal förstör och där inga tjuvar bryter sig in och stjälar.

²¹ För där din skatt är, där kommer också ditt hjärta att vara.

Ögat är kroppens lampa

²² Ögat är kroppens lampa. Om ditt öga är friskt får hela din kropp ljus.

²³ Men om ditt öga är sjukt, ligger hela din kropp i mörker. Om nu ljuset inom dig är mörker, hur djupt är då inte mörkret!

6:16fastar Fasta varpåbjuden endast på den stora försoningsdagen (3 Mos 16:29, jfr Apg 27:9), men i tider av nöd fastade man ofta som tecken på ånger och sorg (2 Sam 1:12, Neh 1:4, Joel 1:13f). När fastan kom att uppfattas som en religiöst förtjänstfull gärning sökte profeterna korrigera missuppfattningen (Jes 58:1-5, Jer 14:12). På NT:stid fastade fromma judar varje måndag och torsdag (Luk 18:12).

6:19 Jak 5:2f. **6:20** Matt 19:21, Luk 12:33f, 1 Tim 6:9, 17f. **6:22** Luk 11:34f. **6:23 friskt ... sjukt** Annan Översättning: "ärligt ... ont" eller "generöst ... avundsjukt" (jfr 20:15 med not).

6:24

6:32

Gud eller mammon

²⁴ Ingen kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre, eller hålla fast vid den ene och förakta den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon.

²⁵ Därför säger jag er: Bekymra er inte för ert liv, vad ni ska äta eller dricka, eller för er kropp,

vad ni ska klä er med. Är inte livet mer än maten och kroppen mer än kläderna?

²¹⁶ Se på himlens fåglar. De sår inte, de skördar inte och samlar inte i lador, och ändå föder er himmelske Far dem. Är inte ni värda mycket mer än de?

²⁷ Vem av er kan med sitt bekymmer lägga en enda aln till sin livslängd?

²⁸ Och varför bekymrar ni er för kläder? Se på ängens liljor, hur de växer. De arbetar inte och spinner inte.

²⁹ Men jag säger er: Inte ens Salomo i all sin prakt var klädd som en av dem.

³⁰ Om nu Gud ger sådana kläder åt gräset, som i dag står på ängen och i morgon kastas i ugnen, hur mycket mer ska han då inte klä er? Så lite tro ni har!

³¹ Bekymra er därför inte och fråga inte: Vad ska vi äta? eller: Vad ska vi dricka? eller: Vad ska vi klä oss med?

³² Allt detta söker hedningarna efter, men er himmelske Far vet att ni behöver allt detta.

¹⁶ :24 **mammon** Arameiska för "rikedom". Pengarna personifieras här som en avgud att slava under. **6:25** Luk 12:22f, Fil 4:6, Hebr 13:5. **6:26** Matt 10:29. **6:27 aln** Avståndet från armbåge till fingertopp, cirka en halvmeter. **6:29** 1 Kung 10:25.

³³ Nej, sök först Guds rike och hans
rättfärdighet,

så³⁴ ska Bekymrari få
allterdetalltså andra inte också för morgondagen,.
för

morgondagen bär sitt eget bekymmer. Var dag
har nog av sin egen plåga.

7

Flisan och bjälken

¹ Döm inte, så blir ni inte dömda.

² Med den dom ni dömer med ska ni dömas,
och
med det mått ni mäter med ska det mätas upp åt
er.

³ Varför ser du flisan i din broders öga men
märker inte bjälken i ditt eget öga?

⁴ Och hur kan du säga till din broder: Låt
mig ta bort flisan ur ditt öga, när du har en bjälke
i ditt eget öga?

⁵ Hycklare, ta först bort bjälken ur ditt eget
öga, så ser du klart nog för att ta ut flisan ur din
broders öga.

Det heliga och hundarna

¹⁷ Ge inte det heliga åt hundarna och kasta inte era pärlor för svinen. De trampar dem under sina fötter och vänder sig om och sliter sönder er. *Be och ni ska få*

¹⁸ Be, och ni ska få. Sök, och ni ska finna. Bulta, och dörren ska öppnas för er.

7:8

7:18

⁸ För var och en som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar ska dörren öppnas.

⁹ Vem av er ger sin son en sten när han ber om

brö¹⁰¹¹d? Eller Om nu enniorms omnärr
han on daber för stomår fisk? att ge goda

gåvor till era barn, hur mycket mer ska då inte er Far i himlen ge det som är gott till dem som ber honom?

¹⁷ :33 1 Kung 3:13. 7:1 Rom 2:1, 1 Kor 4:5. 7:2 Mark 4:24.

7:3 Luk 6:41. 7:6 Ords 23:9, Apg 13:46. 7:6 *hundarna*

Lösgående hundar åt avfall och varen bild för orenhet (2 Mos 22:31, Ords 26:11).

¹⁸ :7 Matt 21:22, Joh 14:13, 15:7, Jak 1:5f, 1 Joh 3:22. 7:7 *Be ... Sök ... Bulta* Annan översättning: "Fortsätt be" etc (en pågående handling).

Den gyllene regeln

¹² Alltså: allt vad ni vill att människorna ska göra för er, det ska ni också göra för dem. Detta är lagen och profeterna. *De två vägarna*

¹³ Gå in genom den trånga porten. Den port är vid och den väg är bred som leder till fördärvet, och det är många som går in genom den. ¹⁴ Men den port är trång och den väg är smal som leder till livet, och det är få som finner den.

¹⁵ Akta er för de falska profeterna. De kommer till er i fårakläder, men i sitt inre är de rovlystna vargar.

¹⁶ På deras frukt ska ni känna igen dem. Man plockar väl inte vindruvor från törnbuskar eller

fikon¹¹⁹ Såfråbänrtistlar?varje gott träd god frukt, men ett dåligt träd bär dålig frukt.

¹⁸ Ett gott träd kan inte bära dålig frukt, inte heller kan ett dåligt träd bära god frukt.

7:19

7:28

¹⁹ :12 Luk 6:31, Rom 13:8, Gal 5:14. 7:13 Luk 13:24. 7:14 Apg 14:22. 7:15 Mika 3:5, 2 Tim 3:5, 1 Joh 4:1. 7:17 Matt 12:33.

19 Varje träd som inte bär god frukt
huggs bort och kastas i elden.

20 Alltså ska ni känna igen dem på
deras frukt.

21 Inte alla som säger 'Herre, Herre'
till mig ska komma in i himmelriket, utan
den som gör min himmelske Fars vilja.

22 Många ska säga till mig på den
dagen: Herre, Herre, har vi inte profeterat
med ditt namn och drivit ut onda andar
med ditt namn och gjort många
kraftgärningar med ditt namn?

23 Men då ska jag säga dem sanningen:
Jag har aldrig känt er. Gå bort från mig, ni
förbrytare. *Liknelsen om de två*

husbyggarna

24 Den som hör dessa mina ord och
handlar efter dem liknar alltså en klok
man som byggde sitt hus på klippan.

25 Regnet öste ner, floden kom och
vindarna blåste och kastade sig mot huset,
men det föll inte, för det var grundat på
klippan.

26 Men den som hör dessa mina ord
och inte

handlar efter dem, han liknar en dåre som
byggde sitt hus på sanden.

²²⁰ Regnet öste ner, floden kom och vindarna blåste och slog mot det huset, och det föll samman. Och dess fall var stort."

²⁸ När Jesus hade avslutat detta tal var människorna överväldigade av hans undervisning,

²⁰ :19 Matt 3:10. 7:21 Hos 8:2, Luk 6:46, Rom 2:13. 7:22 Matt 24:24. 7:22 **med ditt namn** Jesus skiljer mellan kraftgärningar gjorda i hans namn, på hans uppdrag (t ex Mark 16:17, Luk 10:17), och sådant som görs med hjälp av Jesusnamnet som magisk formel (jfr Apg 19:13, 19). 7:24 Luk 6:47f. 7:27 Hes 13:20f. 7:28 Mark 1:22, Joh 7:46.

²⁹ för han undervisade dem med auktoritet och inte som deras skriftlärda.

8

Jesus botar en spetälsk

¹ När han gick ner från berget följde stora skaror efter honom.

² Då kom en spetälsk fram och föll ner för honom och sade: "Herre, om du vill, så kan du göra mig ren."

³ Jesus räckte ut handen och rörde vid honom och sade: "Jag vill. Bli ren!" Genast blev mannen ren från sin spetälska.

⁴ Jesus sade till honom: "Se till att du inte berättar det för någon. Gå i stället och visa dig för prästen och bär fram den offergåva som Mose har föreskrivit. Det blir ett vittnesbörd för dem."

En hednisk officers tro

⁵ När Jesus var på väg in i Kapernaum, kom en officer fram och bad honom:

7:29 med auktoritet och inte som deras skriftlärda De skriftlärda grundade sin lagtolkning på den rabbinska traditionen

i "de äldstes stadgar" (15:2f), medan Jesus talar med gudomlig auktoritet. **8:2** Mark 1:40f, Luk 5:12f. **8:2 *spetälsk*** Bärare av en smittsam, långsamt dödande hudsjukdom. Den drabbade ansågs som "oren" och var därför utestängd från folkgemenskapen (3 Mos 13:45f). **8:4 *visa dig för prästen*** för att bli friskförklarad och återupptagen i folketsgemenskap (jfr 3 Mos 14:2f). **8:5** Luk 7:1f.

8:5 *officer* Romersk centurion med befäl över cirka 100 man.

8:6

8:13

- 6 "Herre, min tjänare ligger förlamad där hemma i svåra plågor."
- 7 Jesus sade till honom: "Jag kommer och botar honom."
- 8 Officeren svarade: "Herre, jag är inte värd att du går in under mitt tak. Men säg bara ett ord, så blir min tjänare frisk."
- 9 Jag är själv en man som står under befäl, och jag har soldater under mig. Säger jag till en: Gå, så går han, och till en annan: Kom, så kommer han, och till min tjänare: Gör det här, så gör han det."
- 10 När Jesus hörde detta, blev han förundrad och sade till dem som följde honom: "Jag säger er sanningen: Inte hos någon i Israel har jag funnit en så stark tro."
- 11 Och jag säger er: Många ska komma från öster och väster och ligga till bords med Abraham och Isak och Jakob i himmelriket."
- 12 Men rikets barn ska kastas ut i mörkret utanför. Där ska man gråta och gnissla tänder."

13 Till officeren sade Jesus: "Gå. Så som du trott ska det ske för dig." Och i samma stund blev hans tjänare frisk.

Jesus botar sjuka

8:6 tjänare Annan översättning: "pojke" (jfr möjlig parallell i Joh 4:46). Ordet syftar på någon som står under familjefaderns auktoritet(jfrordet"dräng" sompådanskabetyder"pojke"). **8:7Jag kommer och botar honom** Annan översättning: "Ska jag komma och bota honom?" **8:11** Luk 13:28f. **8:11 ligga till bords** Vid finare måltider åt man halvliggande på divaner enligt grekisk sed.

8:12 Matt 13:42, 50, 22:13, 24:51.

8:14

Matteusevangeliet 8:21

14 Jesus kom hem till Petrus hus och såg att Petrus svärmor låg sjuk i feber.

15 Han rörde vid hennes hand, och då släppte febern. Hon steg upp och betjänade honom.

16 När det blev kväll kom man till honom med många besatta. Och han drev ut de onda andarna med sitt ord och botade alla som var sjuka,

17 för att det som var sagt genom profeten Jesaja skulle uppfyllas: *Han tog på sig våra svagheter och bar våra sjukdomar.*

Lärjungaskapets krav

¹²¹ När Jesus såg att det samlades mycket folk omkring honom, befälde han att man skulle ta sig över till andra sidan sjön.

¹⁹ Då kom en skriftlärd fram och sade till honom: "Mästare, jag vill följa dig vart du än går." ²⁰ Jesus sade till honom: "Rävarna har lyor och himlens fåglar har bon, men Människosonen har ingenstans att vila sitt huvud."

²¹ En annan av hans lärjungar sade till honom: "Herre, låt mig först gå bort och begrava min far."

8:22

8:31

²² Jesus svarade: "Följ mig, och låt de döda begrava sina döda." *Jesus stillar stormen*

²³ Jesus steg i båten, och hans lärjungar följde med honom.

²⁴ Då blåste det upp till full storm på sjön så att vågorna slog upp över båten. Men han sov. ²⁵

²¹ :14 Mark 1:29f, Luk 4:38f. **8:16** Mark 1:32f, Luk 4:40f. **8:17** Jes 53:4. Annan översättning: "... bar bort våra sjukdomar". **8:19** Luk 9:57f. **8:19** *Mästare* Annan översättning: "Lärare" (en hederstitel, jfr latinets "magister"). **8:20** *Människosonen* Jesu dubbeltydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt (Dan 7:13f). **8:21** *begrava min far* En sons plikt (jfr 1 Mos 46:4, 3 Mos 21:1f). Kanske innebar mannens önskan att han ville skjuta upp lärjungaskapet så länge fadern ännu levde.

De kom då fram och väckte honom och sade:
"Herre, rädda oss, vi går under!"

²⁶ Han sade till dem: "Varför är ni rädda? Så lite tro ni har!" Sedan reste han sig och talade strängt till vindarna och sjön, och det blev alldeles stilla. ²⁷ Männen häpnade och sade: "Vem är han? Till och med vindarna och sjön lyder ju honom!" *Jesus botar två besatta*

²²² När Jesus kom över till gadarenernas område på andra sidan sjön, möttes han av två besatta som kom ut från gravarna. De var så våldsamma att ingen kunde ta sig förbi den vägen. ²⁹ Nu skrek de: "Vad har du med oss att göra, du Guds Son? Har du kommit hit för att plåga oss i förtid?"

³⁰ En bit därifrån gick en stor svinhjord och betade.

³¹ De onda andarna bad honom: "Om du driver ut oss, skicka då in oss i svinhjorden."

8:32

Matteusevangeliet 9:7

²² **:22 de döda** Människor som ännu inte har fått liv genom evangeliet (jfr Luk 15:24, Joh 5:25, Ef 2:1). **8:23** Mark 4:35f, Luk 8:22f. **8:28** Mark 5:1f, Luk 8:26f. **8:28 gadarenernas område** Gadara var en grekisk stad strax sydost om Galileiska sjön. **8:28 två besatta** Jfr Mark 5:2 och Luk 8:27, som fokuserar på den mer aktive av de två.

³² Han sade till dem: "Far i väg!" Då kom andarna ut och for in i svinen, och hela hjorden rusade utför branten ner i sjön och omkom i vattnet.

³³ De som vaktade dem flydde in i staden och berättade allt, också om de besatta.

³⁴ Då gick hela staden ut för att möta Jesus, och när de fick se honom bad de att han skulle lämna deras område.

9

Jesus botar en lam man

¹ Jesus steg i båten och for över sjön och kom till sin egen stad.

² Där kom några till honom med en förlamad man som låg på en bädd. Jesus såg deras tro och sade till den lame: "Var lugn, mitt barn. Dina synder är förlåtna."

³ Några skriftlärda tänkte inom sig: "Han hädar!"

⁴ Jesus såg deras tankar och sade: "Varför tänker ni så ont i era hjärtan?"

⁵ Vad är lättast, att säga: Dina synder är förlåtna, eller att säga: Res dig och gå?

⁶ Men för att ni ska veta att Människosonen har

makt på jorden att förlåta synder, säger jag dig" – och nu talade han till den lame: "Res dig, ta din bädd och gå hem!"

⁷ Då reste mannen sig upp och gick hem.

9:1 sin egen stad Kapernaum (hebr. *kfar Nahum*, "Nahums by"), livlig gränsstad på norra sidan av Galileiska sjön som Jesus utsåg till sin hemmabas. Staden är utgrävd och bevarad till idag. **9:2** Mark 2:3f, Luk 5:18f. **9:6 ta din bädd** Troligen en sovmatte som enkelt rullades ihop.

9:8

9:15

⁸ När folket såg det, greps de av fruktan och prisade Gud som hade gett sådan makt åt människor.

Jesus kallar Matteus

⁹ Jesus gick vidare därifrån och såg en man som hette Matteus sitta vid tullhuset. Han sade till honom: "Följ mig!" Då reste sig Matteus och följde honom.

¹⁰ När Jesus sedan var gäst i hans hem, kom många tullindrivare och syndare och låg till bords tillsammans med Jesus och hans lärjungar.

¹¹ Fariseerna fick se det och frågade hans lärjungar: "Varför äter er mästare med tullindrivare och syndare?"

¹² Jesus hörde det och sade: "Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka.

¹³ Gå och lär er vad detta betyder: *Jag vill se barmhärtighet och inte offer*. Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan syndare."

Bröllopgäster fastar inte

¹⁴ Sedan kom Johannes lärjungar fram till honom och frågade: "Varför fastar inte dina lärjungar, när vi och fariseerna fastar?"

¹⁵ Jesus svarade dem: "Bröllopgästerna kan väl inte sörja medan brudgummen är hos dem? Men det ska komma dagar när brudgummen tas ifrån dem, och då kommer de att fasta.

9:9 Mark 2:14f, Luk 5:27f. **9:9 Matteus** kallades också Levi (Mark 2:14, Luk 5:27). **9:12 friska** Annan översättning: "starka". **9:13** 1 Sam 15:22, Matt 12:7, Luk 19:10, 1 Tim 1:15. **9:13** Hos 6:6.

9:14 Mark 2:18f, Luk 5:33f.

¹⁶ Ingen sätter en lapp av okrympt tyg på en gammal mantel. I så fall river lappen bort ännu mer från manteln och revan blir värre.

¹⁷ Och man håller inte nytt vin i gamla säckar. I så fall sprängs säckarna och vinet rinner ut och säckarna förstörs. Nej, nytt vin håller man i nya säckar. Då bevaras både vin och säckar."

Jesus uppväcker Jairus dotter

¹⁸ Medan Jesus talade till dem, kom en synagogföreståndare och föll ner för honom och sade: "Min dotter har just dött. Men kom och lägg din hand på henne, så får hon liv igen." ¹²³ Då reste sig Jesus och följde med honom, tillsammans med sina lärjungar.

²⁰ Plötsligt kom en kvinna som hade haft blödningar i tolv år. Hon närmade sig Jesus bakifrån och rörde vid hörntofsen på hans mantel,

²¹ för hon tänkte: "Om jag så bara får röra vid hans mantel blir jag frisk."

²³ :17 **nytt vin i gamla säckar** Druvsaften jäste i tätas skinnsäckar som spändes ut vid jäsningen (jfr Job 32:19). Efteråt kunde skinnet inte återanvändas till en andra jäsning. **9:18** Mark 5:22f, Luk 8:41f. **9:20 hörntofsen** Bars på manteln som en symbol för Guds bud (4 Mos 15:38f). **9:21 frisk** Annan översättning: "frälst" (även i vers 22). **9:23** Mark 5:38f, Luk 8:51f.

²² Jesus vände sig om och såg henne, och han sade: "Var lugn, min dotter. Din tro har frälst dig." Och från den stunden var kvinnan frisk.

²³ När Jesus kom fram till synagogföreståndarens hus och såg flöjtblåsarerna och den upprörda folkskaran,

9:24

9:35

²⁴ sade han: "Gå härifrån! Flickan är inte död. Hon²⁵ Mensover." när Då folkethånskrattade hade skickats de åt honom. ut gick han in och tog flickans hand, och hon reste sig.

²⁶ Och ryktet om detta gick ut i hela det området.

Jesus botar två blindas och en stum

²⁷ När Jesus gick vidare därifrån, följde två blindas efter honom och ropade: "Förbarma dig över oss, Davids son!"

²⁸ Och när han hade kommit hem, gick de fram till honom. Jesus frågade dem: "Tror ni att jag kan göra detta?" De svarade: "Ja, Herre." ²²⁴ Då rörde han vid deras ögon och sade: "Så som

²⁴ :28 **hem** till Petrus hus, Jesu tillfälliga bostad i Kapernaum (Matt 8:14, 17:25, Joh 2:12). **9:32** Luk 11:14f. **9:34** Matt 12:24, Mark 3:22. **9:35** Mark 6:6.

ni³⁰ Och trönderas ska det ögonskeöföpnades. r er." Jesus sade strängt till

dem: "Se till att ingen får veta det."

³¹ Men de gick och spred ut ryktet om honom i

hela³² Med andets området. Det var på väg ut, kom folk till honom med en man som var besatt och stum.

³³ När den onda anden var utdriven, talade den stumme. Och folket häpnade och sade: "Aldrig har man sett något sådant i Israel!"

³⁴ Men fariseerna sade: "Det är med hjälp av de onda andarnas furste som han driver ut andarna." *Som får utan herde*

³⁵ Jesus gick omkring i alla städerna och byarna, och han undervisade i deras synagogor och

^{9:36} ^{10:2} förkunnade evangeliet om riket och botade alla slags sjukdomar och krämpor.

³⁶ När han såg folksskarorna förbarmade han sig över dem, för de var härjade och hjälplösa som får utan herde.

³⁷ Och han sade till sina lärjungar: "Skörden är stor men arbetarna är få.

Be därför skördens Herre att han skickar ut arbetare till sin skörd."

10

Jesus sänder ut de tolv

¹ Jesus kallade till sig sina tolv lärjungar och gav dem makt att driva ut orena andar och att bota alla slags sjukdomar och krämpor.

² Detta är namnen på de tolv apostlarna: först Simon som kallas Petrus och hans bror Andreas, sedan Jakob, Sebedeus son, och hans bror

9:36 4 Mos 27:17, Hes 34:5, Sak 10:2. **9:38** Luk 10:2, Joh 4:35. **10:1** Mark 3:13f, Luk 6:12f, Joh 1:40f, Apg 1:13. **10:2 apostlarna** Sändebud med fullmakt att representera sin uppdragsgivare (jfr vers 40). **10:2 Simon som kallas Petrus** Den mest tongivande bland apostlarna (jfr 16:18 med not), som övervann sitt inre motstånd (Luk 5:8, 22:31f, Joh 13:6f) och efter uppståndelsen blev apostlarnas ledare (Joh 21, Apg 1-12, Gal 2:7f) och författare till Första och Andra Petrusbrevet. **10:2 Andreas** Förde sin bror Petrus till Jesus (Joh 1:40f, Mark 1:16). Enligt traditionen var han senare verksam bland skyterna kring Svarta havet och blev korsfäst i Patras på Peleponnessos. **10:2 Jakob, Sebedeus son** Tillhörde Jesu närmaste lärjungar (4:21f, 17:1f, 20:20f, 26:37, Luk 9:54) och blev som den förste av apostlarna martyr, halshuggen på 40-talet e Kr i Jerusalem (Apg 12:2).

10:3

10:5

Johannes,

³ Filippus och Bartolomeus, Tomas och tullindrivaren Matteus, Jakob, Alfeus son, och Taddeus,

⁴ Simon seloten och Judas Iskariot, han som skulle⁵ Dessaförrtolvåda honom.sände Jesus ut, och han befallde

10:2 hans bror Johannes Författare till Johannesevangeliet, Johannesbrevet och troligen Uppenbarelseboken, "den lärjunge som Jesus älskade" (Joh 13:23, 19:26, 20:2, 21:7), en av kyrkans "pelare"(Gal 2:9)somlängreframlevdetillhögålderiEfesos. **10:3**

Filippus figurerar huvudsakligeniJohannesevangeliet(1:43f,6:5f, 12:21, 14:8). Enligt traditionen förkunnade han sedan i nuvarande Turkiet där han blev korsfäst i Hierapolis. **10:3 Bartolomeus** Arameiska för "Tolmais son", troligen samma person som bar förnamnet Natanael (Joh 1:45f). Enligt traditionen missionerade han bl a i Indien och sedan i Armenien där han till sist blev flådd levande. **10:3 Tomas** kallas ibland Tivlaren (jfr Joh 20:24f, se även 11:16 och 14:5). Enligt traditionen förkunnade han sedan i Syrien, Persien och Indien. **10:3 Matteus** Författare till Matteusevangeliet, också kallad Levi (Luk 5:27). Längre fram kan han ha förkunnat i Persien och Etiopien. **10:3 Jakob, Alfeus son** är mindre känd då han hamnat i skuggan av sin mer kände namne Jakob, Herrens bror som skrev Jakobsbrevet. **10:3Taddeus** Andrahandskrifter: "Lebbeus"(debådanamnenär smeknamn för ett älskat barn, av arameiska för "bröst" respektive "hjärta"). Troligen samma person som Judas, Jakobs son (Luk 6:16). Enligt traditionen förkunnade han i Edessa, Mesopotamien och Persien. **10:4 Simon seloten** Seloterna (av grek. *zélōs*, iver, jfr eng. "zeal") var nationalister som ivrade för uppror mot romarna. I denna vers används deras hebreiska

namnform, *kananaíos*. Traditionen kring Simons vidare öden är flertydig. **10:4 Judas Iskariot** stal ur kassan (Joh 12:6), förrådde Jesus för pengar (Matt 26:14f) och begick sedan självmord (27:5). Namnet Iskariot syftar troligen på Keriót, en stad i södra Judeen. **10:5** Mark 6:7f, Luk 9:1f, 10:2f.

10:6 10:15 dem: "Gå inte bort till hedningarnas område eller in i någon samarisk stad.

⁶ Gå i stället till de förlorade fåren av Israels hus.

⁷ Där ni går fram ska ni predika: Himmelriket är nära.

⁸ Bota sjuka, uppväck döda, gör spetälska rena och driv ut onda andar. Det ni har fått som gåva ska ni ge som gåva.

⁹ Skaffa er inte guld, silver eller koppar i era bälten,

²⁵ inte väska för resan, inte två tunikor eller sandaler eller stav, för arbetaren är värd sin mat.

¹¹ När ni kommer in i en stad eller by, ta då reda på vem som är värdig och stanna där tills ni går vidare.

¹² Och när ni kommer in i ett hus, så hälsa det.

²⁵ :6Matt 9:36, 15:24, Apg 13:46. 10:7Matt 4:17. 10:9Luk 22:35. 10:10 1 Kor 9:4f, 1 Tim 5:18. 10:12 **hus** Grek. *oikía* *betecknar både byggnaden och den familjsombordär (jfr "hushåll")*. 10:12 *hälsa* Den normala hälsningen var en tillönskan om frid och välgång (hebr. *shalóm*, jfr dubbeltydigheten i det svenska ordet "hälsa"). Se även Rut 2:4. 10:14 Luk 9:5, Apg 13:51. 10:15 1 Mos 18:20f, Matt 11:24.

¹³ Om huset är värdigt ska er frid vila över det, men är det inte värdigt ska er frid återvända till er.

¹⁴ Och om man inte tar emot er eller lyssnar till era ord, så lämna det huset eller den staden och skaka av dammet från era fötter.

¹⁵ Jag säger er sanningen: Sodom och Gomorras land ska få det lindrigare på domens dag än den staden.

Som får bland vargar

10:16

Matteusevangeliet 10:25

¹⁶ Se, jag sänder er som får in bland vargar. Var därför listiga som ormar och oskyldiga som duvor.

¹⁷ Akta er för människorna. De ska utlämna er åt domstolar och piska er i sina synagogor. ¹⁸ Ni ska föras inför ståthållare och kungar för min skull, för att vittna inför dem och hedningarna.

¹⁹ Men när de utlämnar er, bekymra er då inte för hur ni ska tala eller vad ni ska säga. Det kommer att ges åt er i den stunden,

²⁰ och då är det inte ni som talar, utan er Fars Ande som talar genom er.

²¹ En bror ska utlämna sin bror till att dödas och

en far sitt barn, och barn ska göra uppror mot sina föräldrar och döda dem.

²² Ni kommer att bli hatade av alla för mitt namns skull. Men den som håller ut till slutet ska bli frälst.

²³ Och när man förföljer er i en stad, så fly till en annan. Jag säger er sanningen: Ni hinner inte igenom Israels städer innan Människosonen kommer.

²⁴ En lärjunge står inte över sin lärare, och en tjänare står inte över sin herre.

²⁵ Det räcker för lärjungen att bli som sin lärare, och för tjänaren att bli som sin herre. Om husets

10:16 Luk 10:3. **10:17** Matt 24:9, Mark 13:9, Apg 5:40. **10:17** *piska* Hos judarna verkställdes kroppsstraff normalt med läderpiska (5 Mos 25:2f). **10:18** Apg 12:1f. **10:19** Luk 12:11f. **10:21** Mika 7:6. **10:22** Matt 24:9, 13. **10:24** Luk 6:40, Joh 13:16, 15:20. **10:25** Matt 12:24, Mark 3:22, Luk 11:15.

10:26

10:33

Herre blir kallad för Beelsebul, hur mycket mer ska då inte hans tjänare bli det?

²⁶ Var alltså inte rädda för dem. Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli känt.

²⁷ Vad jag säger till er i mörkret ska ni säga i ljuset, och vad ni hör viskas i ert öra ska ni ropa ut på taken.

²⁸ Var inte rädda för dem som dödar kroppen men inte kan döda själen. Frukta i stället honom som kan fördärva både själ och kropp i Gehenna.

²⁹ Säljs inte två sparvar för ett kopparmynt? Ändå faller inte en enda av dem till marken utan er Far.

³⁰ Och på er är till och med alla hårstrån räknade.

³¹ Var alltså inte rädda. Ni är mer värda än många sparvar.

³² Den som bekänner mig inför människorna ska också jag bekänna inför min Far i himlen.

³³ Men den som förnekar mig inför människorna ska också jag förneka inför min Far i himlen. *Inte fred utan svärd*

10:25 *Beelsebul* Judiskt namn för djävulen, de onda andarnas furste (12:24). Alternativ form för hebr. *Baal-Zebúb*, "flugornas herre" som tillbads bland filisteerna i Ekron (2 Kung 1:2f). **10:26** Mark 4:22, Luk 8:17, 1 Petr 3:14. **10:29 *kopparmynt*** Grek. *as*, en sextondels denar eller en halv timlön för den enkle arbetaren. **10:29 *utan er Far*** Inte utan Guds närvaro, vetskap, delaktighet eller vilja (jfr Luk 12:6). **10:30** Luk 21:18, Apg 27:34. **10:31** Luk 12:24. **10:32** Luk 12:8, Upp 3:5. **10:33** Mark 8:38, Luk 9:26, 2 Tim 2:12.

³⁴ Tro inte att jag har kommit för att skapa fred på jorden. Jag har inte kommit för att sända fred, utan svärd.

³⁵ Jag har kommit för att *skilja en son från sin far, en dotter från sin mor och en sonhustru från sin svärmor,*

³⁶ *och var ochen får sin familj till fiender.*

³⁷ Den som älskar far eller mor mer än mig är inte värdig mig, och den som älskar son eller dotter mer än mig är inte värdig mig.

³⁸ Den som inte tar sitt kors och följer mig är inte värdig mig.

³⁹ Den som finner sitt liv ska mista det, och den som mister sitt liv för min skull ska finna det.

⁴⁰ Den som tar emot er tar emot mig, och den som tar emot mig tar emot honom som har sänt mig.

⁴¹ Den som tar emot en profet för att det är en profet ska få en profets lön, och den som tar emot en rättfärdig för att det är en rättfärdig ska få en rättfärdigs lön.

⁴² Och den som bara ger till en av dessa små en bägare friskt vatten, därför att det är en lärjunge – jag säger er sanningen: Han ska inte gå miste om sin lön."

¹ När Jesus hade gett sina **11** tolv lärjungar alla dessa

10:34 Luk 12:51f. **10:35** Mika 7:6. **10:36** Ps 41:10, Mika 7:6. **10:37** Luk 14:26f, 5 Mos 33:9. **10:38** Matt 16:24, Joh 13:15. **10:39** Luk 17:33, Joh 12:25. **10:40** Matt 18:5, Luk 10:16, Joh 13:20. **10:41** 1 Kung 17:10f.
11:2 11:10

instruktioner, gick han därifrån för att undervisa och predika i deras städer.

Jesus svarar Johannes Döparen

² Johannes fick i fängelset höra talas om Kristi gärningar. Han sände då bud med sina lärjungar

³ och frågade honom: "Är du den som skulle komma? Eller ska vi vänta på någon annan?"

⁴ Jesus svarade dem: "Gå och berätta för Johannes vad ni hör och ser:

⁵ Blinda ser, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och fattiga får höra glädjens budskap.

⁶ Salig är den som inte tar anstöt av mig."

Jesus vittnar om Johannes

⁷ När de hade gått, började Jesus tala till folket om Johannes: "Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå som vajar för vinden?

⁸ Om inte, vad gick ni ut för att se? En man klädd i fina kläder? Nej, de som har fina kläder finns i kungapalatsen.

⁹ Så vad gick ni ut för att se? En profet? Ja, jag säger er: en som är mer än profet.

¹⁰ Det är om honom det står skrivet: *Se, jag sänder min budbärare framför dig, och han ska bereda vägen för dig.*

11:2 Luk 7:18f. **11:5** Jes 29:18f, 35:5f, 61:1, Luk 4:18. **11:5** *Blindaser, lamagår* Tecken på den messianska tidsåldern (jfr t ex Jes 29:18, 35:5-6, 61:1). **11:6** Matt 13:57. **11:7** Luk 7:24f. **11:7** *Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå* Annan översättning: "Varför gick ni ut i öknen? För att se ett strå" (på samma sätt i vers 8 och 9). **11:10** Mal 3:1.

11:11

Matteusevangeliet 11:19

²⁶ Jag säger er sanningen: Bland dem som fötts av kvinnor har ingen trätt fram som är större än Johannes Döparen. Men den minste i himmelriket är större än han.

¹² Och från Johannes Döparens dagar ända till nu är himmelriket utsatt för våld, och våldsmän förtrycker det.

²⁶ **:11** Matt 12:6. **11:12** *utsatt för våld ... förtrycker det* Annan översättning: "på frammarsch ... rycker det till sig". **11:14** Mal 4:5, Matt 17:10f, Mark 9:11f, Luk 1:17, Joh 1:21. **11:16** Luk 7:31f. **11:17** *flöjt* var ett vanligt instrument vid fest (se 1 Kung 1:40, Jes 30:29). **11:18** Matt 3:4. **11:19** Matt 9:10f, Luk 15:1. **11:19** *av sina barn* Andra handskrifter: "genom sina gärningar" (jfr dock Luk

¹³ Alla profeterna och lagen har profeterat fram till Johannes,

¹⁴ och om ni vill ta emot det – han är den Elia som skulle komma.

¹⁵ Hör, du som har öron!

¹⁶ Vad ska jag likna det här släktet vid? De liknar barn som sitter på torgen och ropar till andra barn:

¹²⁷ Vi spelade flöjt för er men ni dansade inte, vi sjöng sorgesång men ni grät inte.

¹⁸ Johannes kom, och han varken åt eller drack, och då säger man: Han har en ond ande.

¹⁹ Människosonen kom, och han äter och dricker, och då säger man: Se vilken frossare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare! Men Visheten har fått rätt av sina barn."

Jesu verop

11:20

11:27

²⁰ Sedan började Jesus gå till rätta med de städer där han hade gjort så många av sina kraftgärningar, eftersom de inte hade omvänt sig:

²⁷ :35).

21 "Ve dig, Korasin! Ve dig, Betsaida! För om kraftgärningarna som gjorts hos er hade gjorts i Tyrus och Sidon, skulle de för länge sedan ha omvänt sig i säck och aska.

22 Jag säger er: Tyrus och Sidon ska få det lindrigare på domens dag än ni.

23 Och du, Kapernaum, ska du kanske bli upphöjd till himlen? Nej, du ska ner i helvetet. För om kraftgärningarna som gjorts i dig hade gjorts i Sodom, skulle det ha stått än i dag.

24 Men jag säger er: Sodoms land ska få det lindrigare på domens dag än du." *Jesus är Guds vishet*

25 Vid den tiden sade Jesus: "Jag prisar dig Far, himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för de²⁶ Ja, småFar,. så var din goda vilja.

27 Allt har min Far överlämnat till mig. Och ingen känner Sonen utom Fadern, inte heller känner

11:21 Jes 23:1f, Luk 10:13f. **11:21 Tyrus ... Sidon** Hedniska grannstäder i nuvarande Libanon (1 Kung 16:31, Hes 26-28). **11:21 i säck och aska** Att klä sig i mörkt, grovt tyg och strö aska på huvudet var ett uttryck för djup sorg eller ånger (jfr 1 Mos 37:34, 2 Sam 13:19, Jer 6:26, Jona 3:6). **11:23 helvetet** Grek. *Hades*. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14). **11:23**

Sodom utplånades på grund av invånarnas ondska (1 Mos 18:20f, Hes 16:49, Luk 17:29, Jud v 7f). **11:24** Jes 14:13, 15, Matt 10:15, Luk 10:15. **11:25** Luk 10:21f, 1 Kor 1:26. **11:27** Joh 1:18, 6:46, 10:15.

11:28 Matteusevangeliet 12:4 någon Fadern

utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara honom för.

²⁸ Kom till mig, alla ni som arbetar och är tyngda av bördor, så ska jag ge er vila.

²⁹ Ta på er mitt ok och lär av mig, för jag är mild och ödmjuk i hjärtat. Då ska ni finna ro för era själar,

³⁰ för mitt ok är mildt och min börda är lätt."

12

Jesus är sabbatens Herre

¹ Vid den tiden gick Jesus genom några sädesfält på sabbaten. Hans lärjungar var hungriga och började rycka av ax och äta.

² Men fariseerna såg det och sade till honom: "Se! Dina lärjungar gör sådant som inte är tillåtet på sabbaten."

³ Han svarade dem: "Har ni inte läst vad David gjorde när han och hans män blev hungriga?

⁴ Han gick in i Guds hus och de åt skådebröden, som varken han eller de som var med honom fick äta utan bara prästerna.

11:28 Jer 31:25. **11:28 arbetar** Annan översättning: "sliter" eller "är trötta". **11:29** Jer 6:16. **11:30** 1 Joh 5:3. **12:1** 5 Mos 23:25, Mark 2:23f, Luk 6:1f. **12:1 rycka av ax** Att plocka från en annans åker var tillåtet enligt Mose lag (5 Mos 23:25), men fariseerna definierade det som skördearbete och förbjöd det under sabbaten. **12:3 läst vad David gjorde** Se 1 Sam 21:1f. **12:4** 3 Mos 24:9. **12:4 skådebröden** Bröd som lades fram varje vecka i helgedomen som ett ständigt offer inför Guds ansikte (1 Sam 21:6, 2 Mos 25:30, 3 Mos 24:5f).

⁵ Eller har ni inte läst i lagen att prästerna i templet på sabbaten bryter mot sabbaten och ändå är oskyldiga?

⁶ Jag säger er: Här är något som är större än templet.

⁷ Hade ni förstått vad detta betyder: *Jag vill se barmhärtighet och inte offer*, då skulle ni inte döma de oskyldiga.

⁸⁹ MäSedannniskosonengick hanävidarer sabbatensdärifrHerre."ån och kom in i deras synagoga.

¹⁰ Där fanns en man som hade en förtvinad hand. De frågade Jesus: "Är det tillåtet att bota på sabbaten?" De ville få något att anklaga honom för.¹¹ Han svarade dem: "Om någon av er har ett får som faller ner i en grop på sabbaten, tar han då inte tag i det och drar upp det?"

²⁸²⁹ Hur mycket mer värd är inte en människa än ett får! Alltså är det tillåtet att göra gott på sabbaten."

²⁸ :5 4 Mos 28:9, Joh 7:22. **12:5 prästerna i templet** utförde sysslorna kring gudstjänsten även på sabbaten (3 Mos 24:8, 4 Mos ²⁹ :9). **12:7** Hos 6:6. **12:11** Luk 14:5. **12:14** Joh 5:16. **12:15**

¹³⁰ Sedan sade han till mannen: "Räck fram din hand." Han räckte fram den, och den var nu återst¹⁴ Då lldgickochfariseernalika frisk somut ochdengjordeandra.upp planer för¹⁵ att dö^r Jesus^{da} honom. fick veta det, drog han sig undan därifrån.

Herrens tjänare

12:16

12:23

Många följde honom, och han botade dem alla.

¹⁶ Han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var,

¹⁷ för att det skulle uppfyllas som var sagt genom profeten Jesaja:

¹⁸ *Se min tjänare som jag utvalt,
min älskade som min själ
gläder sig över.
Jag ska sända min Ande
över honom,*

*och han ska förkunna rätten
för folken.*

¹⁹ *Han ska inte gräla eller ropa,
ingen ska höra hans röst på
gatorna.*

²⁰ *Ett brutet strå ska han inte
krossa,
en rykande veke ska
han inte släcka,
fram till det att han har fört
rätten till seger.*

²¹ *Och till hans namn ska
folken sätta sitt hopp.*

Jesu gärning eller Satans

²² Sedan förde man fram en besatt till Jesus, en
som var blind och stum, och han botade
honom så att den stumme talade och såg.

²³ Allt folket blev utom sig av förundran och sade:
"Kanske är han Davids son?"

12:18 Jes 42:1f.

12:21 Rom 15:12.

12:22 Matt 9:32f, Luk 11:14f.

12:24

12:33

²⁴ När fariseerna hörde det, sade de: "Det är bara
med Beelsebul, de onda andarnas furste, som
han driver ut de onda andarna."

25 Men Jesus visste vad de tänkte och sade till dem: "Ett rike som är splittrat blir ödelagt, och en stad eller familj som är splittrad kan inte bestå.

26 Om Satan skulle driva ut Satan är han splittrad och i strid med sig själv. Hur kan då hans rike bestå?

27 Och om jag driver ut de onda andarna med Beelsebul, med vem driver då era söner ut dem? De blir därför era domare.

28 Men om det är med Guds Ande jag driver ut de onda andarna, då har Guds rike nått er.

29 Eller hur kan någon gå in i den starkes hus och plundra honom på det som är hans utan att först binda den starke? Sedan kan han plundra hans hus.

30 Den som inte är med mig är mot mig, och den som inte samlar med mig skingrar.

31 Därför säger jag er: All synd och hädelse ska människorna få förlåtelse för, men hädelse mot Anden kommer inte att förlåtas.

32 Den som säger något mot Människosonen ska bli förlåten. Men den som talar mot den helige Ande kommer inte att bli förlåten, varken i den här tidsåldern eller i den kommande.

Trädet och frukten

³³ Säg antingen att trädet är gott och frukten god, eller att trädet är dåligt och frukten dålig. För på frukten känner man trädet.

12:24 Mark 3:22f.

12:25 Luk 11:17f. **12:27** Matt 10:25. **12:31**

3:28f, Luk 12:10, Hebr 10:26f.

12:33 Matt 7:17f, Luk 6:43f.

12:34

12:42

³⁴ Huggormsyngel! Hur skulle ni som är onda kunna säga något gott? Vad hjärtat är fullt av, det talar munnen.

³⁵ En god människa tar fram ur sitt goda förråd det som är gott, och en ond människa tar fram ur sitt onda förråd det som är ont.

³⁶ Men jag säger er: Varje onyttigt ord som människor talar ska de få svara för på domens dag.

³⁷ Efter dina ord ska du frias, och efter dina ord ska du fällas."

Jonas tecken

³⁸ Sedan sade några skriftlärda och fariseer till honom: "Mästare, vi vill se dig göra ett tecken."

³⁹ Han svarade dem: "Ett ont och trolöst släkte söker ett tecken, men det ska inte få något annat tecken än profeten Jonas tecken.

⁴⁰ För liksom Jona var i den stora fiskens buk i tre dagar och tre nätter, så ska Människosonen vara i jordens inre i tre dagar och tre nätter.

41

Nineves män ska vid domen uppstå med det här släktet och bli deras dom. De omvände sig vid

Jonas predikan, och här är något som är större än Jona.

42

Söderns drottning ska vid domen uppstå med det här släktet och bli deras dom. Hon kom från

12:34 Matt 3:7, 23:33. **12:38** Matt 16:1f, Mark 8:11f, 1 Kor 1:22. **12:39** Jona 2:1f, Luk 11:29f. **12:39** *Jonas tecken* Profeten Jona återkom till de levandes värld efter tre dagar inne i fisken och var sedan ett tecken på Guds makt (se Jona bok). **12:40** *tre dagar och tre nätter* Uttrycket är liktydigt med tre dygn (jfr 1 Sam 30:12-13 i grundtexten). Jesu tid i graven berörde fredagsdygnet, lördagsdygnet och söndagsdygnet. **12:41** Jona 3:5. **12:42** *Nineves män ... Söderns drottning* Se Jona 3, 1 Kung 10, 2 Krön 9.

jordens ände för att lyssna till Salomos vishet, och här är något som är större än Salomo. *En ond andes återkomst*

⁴³ När en oren ande har farit ut ur en människa, går den genom ökentrakter och söker efter en viloplats men finner ingen.

⁴⁴ Då säger den: Jag vänder tillbaka till mitt hus som jag lämnade. När den kommer och finner det ledigt och städat och snyggt,

⁴⁵ går den och hämtar sju andra andar som är ännu värre, och de går in och bosätter sig där. För den människan blir slutet värre än början. Så kommer det också att bli för det här onda släktet." *Jesu familj*

⁴⁶ Medan Jesus ännu talade till folket, stod hans mor och hans bröder utanför och ville tala med honom.

⁴⁷ Någon sade till honom: "Din mor och dina bröder står här utanför och vill tala med dig." ⁴⁸ Han svarade: "Vem är min mor? Och vilka är mina bröder?"

⁴⁹ Han räckte ut handen mot sina lärjungar och sade: "Här är min mor och mina bröder. ⁵⁰ Den som gör min himmelske Fars vilja är min bror och min syster och min mor."

13

Liknelsen om såningsmannen

¹ Samma dag gick Jesus hemifrån och satte sig vid sjön.

12:43 Luk 11:24f. **12:45** 2 Petr 2:20. **12:46** Matt 13:55, 3:31f, Luk 8:19f.

12:50 Joh 15:14.

13:2

13:13

² Då samlades så mycket folk hos honom att han steg i en båt och satt i den medan allt folket stod på stranden.

³ Och han talade till dem i många liknelser. Han sade:

"En såningsman gick ut för att så.

⁴ När han sådde föll en del vid vägen, och fåglarna kom och åt upp det.

⁵ En del föll på stenig mark där det inte hade mycket mylla, och det kom upp snabbt eftersom det inte hade djup jord.

⁶ Men när solen steg sveddes det, och eftersom det saknade rot vissnade det bort.

⁷ En del föll bland tistlar, och tistlarna sköt upp och kvävde det.

⁸ Men en del föll i god jord och gav skörd, hundrafalt och sextiofalt och trettiofalt. ⁹ Hör, du som har öron!" *Endast liknelser åt folket*

¹⁰ Lärjungarna kom fram och frågade Jesus:

"Varför talar du till dem i liknelser?" ¹¹ Han svarade dem: "Ni har fått lära känna himmelrikets hemligheter, men de har inte fått det.

¹² Den som har ska få, och det i överflöd. Men den som inte har ska bli fråntagen också det han har.

³¹ Därför talar jag till dem i liknelser, för de ser utan att se och hör utan att höra eller förstå.

13:14

13:20

¹⁴ För dem uppfylls Jesajas profetia:

*Ni ska höra och höra
men inte förstå,
och ni ska se och se
men ändå inte se,
¹⁵ för detta folks hjärta är förhärdad.
De hör illa med sina öron
och de sluter sina ögon,
så att de inte ser med sina ögon
eller hör med sina öron
eller förstår med hjärtat
och vänder om så att
jag får bota dem.*

³¹ :3 Mark 4:3f, Luk 8:5f. **13:8 hundrafalt** En övernaturligt rik skörd (jfr 1 Mos 26:12). I förmodern tid har svenska skördar normalt gett mindre än tiofalt jämfört med utsädet. **13:9** Matt 11:15. **13:10** Mark 4:10f, Luk 8:9f. **13:12** Matt 25:29, Mark 4:25, Luk 8:18, 19:26.

¹⁶ Men saliga är era ögon som ser och era öron som hör.

¹⁷ Jag säger er sanningen: Många profeter och rättfärdiga längtade efter att få se det ni ser, men fick inte se det, och höra det ni hör, men fick inte höra det.

Liknelsens innebörd

¹⁸ Så hör nu vad som menas med liknelsen om såningsmannen.

¹⁹ När någon hör ordet om riket men inte förstår det, kommer den onde och rycker bort det som såddes i hans hjärta. Detta är sådden vid vägen. ²⁰ Det som såddes på stenig mark är den som hör ordet och genast tar emot det med glädje,

13:14 Joh 12:40, Apg 28:25f. **13:14** Jes 6:9f. **13:16** Matt 16:17, Luk 10:23f. **13:18** Mark 4:14f, Luk 8:11f.

13:21

13:30

²¹ men han har ingen rot inom sig utan tror bara för en tid. När han möter lidande eller förföljelse för ordets skull så kommer han genast på fall.

²² Det som såddes bland tistlar är den som hör ordet, men världsliga bekymmer och bedräglig rikedom kväver ordet så att det blir utan frukt. ²³ Men det som såddes i god jord är

den som hör ordet och förstår och bär frukt,
hundrafalt och
sextiofalt och trettiofalt."

Liknelsen om ogräset

²⁴ Han lade fram en annan liknelse för dem:
"Himmelriket är som en man som sådde god säd i
sin åker.

²⁵ Men medan folket sov, kom hans fiende
och sådde ogräs mitt bland vetet och gick sedan
sin väg.

²⁶ När säden växte upp och gick i ax, visade
sig också ogräset.

²⁷ Då gick tjänarna till sin herre och sade:
Herre, visst sådde du god säd i din åker? Varifrån
kommer då ogräset?

²⁸ Han svarade: Detta har en fiende gjort.
Tjänarna frågade honom: Vill du att vi ska gå och
samla ihop det?

²⁹ Nej, svarade han, då kan ni rycka upp
vetet samtidigt som ni rensar ut ogräset.

³⁰ Låt båda växa tillsammans fram till
skörden. När skördetiden är inne, ska jag säga till
skördemännen: Samla först ihop ogräset och bind
det i knippen för att brännas. Men vetet ska ni
samla in i min lada."

Liknelsen om senapskornet

³¹ Han lade fram en annan liknelse för dem:
"Himmelriket är som ett senapskorn som en
man

tar³² Det och sår minstr i sin avåker. Alla frön, men
när det har växt upp är det störst av alla
köksväxter och blir ett träd, så att himlens fåglar
kommer och bygger bo
bland grenarna."

Liknelsen om surdegen

³³ Ännu en liknelse gav han dem: "Himmelriket
är som en surdeg, som en kvinna tar och
blandar in i tre mått mjöl tills alltsammans
blir syrat."

³⁴ Allt detta talade Jesus till folket i liknelser.
Han talade bara i liknelser till dem,

³⁵ för att det skulle uppfyllas som var sagt
genom profeten: *Jag vill öppna min mun för att
tala i liknelser, förkunna vad som varit dolt
sedan världens skapelse.*

Jesus förklarar liknelsen om ogräset

³⁶ Sedan lämnade Jesus folket och gick hem. Hans
lärlingar kom då fram till honom och sade:
"Förklara liknelsen om ogräset i åkern för oss."

³⁷ Han svarade: "Den som sår den goda säden är

Mä³⁸ Änniskosonen.kern är världen. Den goda säden är rikets barn, ogräset är den ondes barn.

13:31 Mark 4:31f, Luk 13:18f. **13:31** *senapskorn* Det minsta (1-2 mm) av alla frön som såddes av jordbrukare i Israels land. Senapsplantan (*brassicanigra*) kan fullvuxen nå en höjd av nästan tre meter. **13:32** Hes 17:23. **13:33** Luk 13:20f. **13:33** *tre mått* Grek. *sáton* eller seamått (se 1 Mos 18:6). Tre seamått motsvarade ca 36 liter mjöl. **13:35** Ps 78:2. **13:38** Joh 8:44, Apg 13:10, 1 Joh 3:8.

13:39

13:49

³⁹ Fienden som sådde det är djävulen. Skörden är tidens slut, och skördemännen är änglar. ⁴⁰ Som när ogräset samlas ihop och bränns upp i eld ska det bli vid tidens slut.

⁴¹ Människosonen ska sända ut sina änglar, och de ska samla ihop ur hans rike allt som förleder och alla som gör orätt

⁴² och kasta dem i den brinnande ugnen. Där ska man gråta och gnissla tänder.

⁴³ Då ska de rättfärdiga lysa som solen i sin Fars rike. Hör, du som har öron!

Liknelsen om skatten och pärlan

⁴⁴ Himmelriket är som en skatt som ligger gömd i en åker. En man finner den och gömmer den igen, och i sin glädje går han och säljer allt han äger och köper den åkern.

⁴⁵ Himmelriket är också som en köpman som sökte efter fina pärlor.

⁴⁶ När han fann en mycket dyrbar pärla gick han och sålde allt han ägde och köpte den.

Liknelsen om fisknätet

⁴⁷ Himmelriket är också som ett nät som kastas i sjön och fångar fisk av alla de slag.

⁴⁸ När det blir fullt drar man upp det på stranden och sätter sig och samlar de goda fiskarna i kärl, men de dåliga kastar man bort.

⁴⁹ Så ska det bli vid tidens slut. Änglarna ska gå ut och skilja de onda från de rättfärdiga

13:39 Joel 3:18, Upp 14:15. **13:42** Matt 8:12. **13:43** Dan 12:3, 1 Kor 15:40f. **13:44** Fil 3:7. **13:47** Matt 22:9f. **13:49** Matt 25:32.

13:50

13:58

⁵⁰ och kasta dem i den brinnande ugnen. Där ska man gråta och gnissla tänder.

⁵¹ Har ni förstått allt detta?" De svarade honom: "Ja."

⁵² Då sade han till dem: "Därför är varje skriftlärd som har blivit en himmelrikets lärjunge som en husbonde som ur sitt förråd hämtar fram både nytt och gammalt."

Jesus avvisas i Nasaret

⁵³ När Jesus hade avslutat dessa liknelser gick han därifrån.

54 Han kom till sin hemstad och undervisade dem i deras synagoga, och de blev häpna och sade: "Var får han den visheten och kraftgärningarna ifrån?

55 Är det inte snickarens son? Heter inte hans mor Maria och hans bröder Jakob och Josef och Simon och Judas?

56 Och bor inte alla hans systrar här hos oss? Så varifrån får han allt detta?"

57 Och de tog anstöt av honom. Men Jesus sade till dem: "En profet föraktas inte utom i sin hemstad och i sin egen familj."

58 Och han gjorde inte många kraftgärningar där, eftersom de inte trodde på honom.

13:54 Matt 7:28, Mark 6:1f, Luk 4:16. **13:55** Joh 6:42. **13:55 Jakob** Halvbror till Jesus, troligen troende först efter uppståndelsen (Joh 7:5, 1 Kor 15:7). Han blev sedan ledare för församlingen i Jerusalem (Apg 15:13) och författare till Jakobsbrevet. **13:55 Judas** Annan halvbror till Jesus, längre fram en kristen ledare och författare till Judasbrevet. **13:56 alla hans systrar** Enligt senare fornkyrklig tradition hette två systrar Maria och Salome.

13:57 Luk 2:34, Joh 4:44.

14

Johannes Döparens död

¹ Vid den tiden fick landsfursten Herodes höra ryktet om Jesus,

² och han sade till sina tjänare: "Det är Johannes Döparen. Han har uppstått från de döda, och det är därför dessa krafter verkar i honom."

³ Herodes hade nämligen låtit gripa och binda Johannes och sätta honom i fängelse på grund av Herodias, hustru till hans bror Filippus.

⁴ Johannes hade sagt till Herodes: "Det är inte tillåtet för dig att ha henne."

⁵ Herodes ville döda honom, men han var rädd för folket eftersom de ansåg att Johannes var en profet.

⁶ Så kom Herodes födelsedag. Herodias dotter dansade inför gästerna, och Herodes blev så förtjust

⁷ att han lovade med ed att han skulle ge henne

vad⁸ Hon hon uppmanades än bad om. då av sin mor att säga: "Ge mig Johannes Döparens huvud här på ett fat!"

14:1 Mark 6:14f, Luk 9:7f. **14:1 landsfursten Herodes** Herodes Antipas var son till Herodes den store (Matt 2:1) och "tetrark" över Galileen och Perea. Han hade sin huvudstad i Tzipori nära Nasaret men höll Johannes fängslad i fästningen Makerus vid Döda havet. Jesus kallar honom "räven" (Luk 13:32). Han avsattes av kejsar Caligula år 39 och dog i Lyon. **14:3**

Matt 4:12, Mark 6:17f, Luk 3:19f. **14:3 Herodias** var brorsdotter till Herodes Antipas och dessutom gift med hans andre halvbror Filippus. Hennes skandalösa relation med Herodes drog landet i krig med nabateerna. **14:4 inte tillåtet** enligt Mose lag

(3 Mos 18:16). **14:5** Matt 21:26, Luk 20:6.

14:9

Matteusevangeliet 14:19

⁹ Kungen blev bedrövad, men för edens och gästernas skull befallde han att hon skulle få det.

¹⁰ Han lät halshugga Johannes i fängelset.

¹¹ Johannes huvud bars in på ett fat och gavs åt flickan, och hon bar det till sin mor.

¹² Johannes lärjungar kom och hämtade den döda kroppen och begravde den. Sedan gick de och berättade det för Jesus. *Jesus mättar fem tusen*

¹³ När Jesus hörde detta, drog han sig undan därifrån med båt till en öde plats där de kunde vara för sig själva. Men folket fick höra det och följde efter honom till fots från städerna.

³² När han steg ur båten såg han en stor skara människor, och han förbarmade sig över dem och botade de sjuka bland dem.

¹⁵ På kvällen kom lärjungarna till honom och sade: "Platsen här är ödslig och timmen är redan sen. Skicka i väg folket så att de kan gå bort till byarna och köpa sig mat."

¹⁶ Jesus sade till dem: "De behöver inte gå

hä¹⁷ifrån. De svarade: "Ge ni dem." "Vad ska de göra?" "Inget annat här än fem

bröd¹⁸." Han sade: "Två fiskar." "Hämta dem hit till mig."

¹⁹ Sedan befallde han folket att slå sig ner i gräset. Han tog de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen, tackade Gud, bröt bröden

^{14:20} ^{14:29} och gav dem till

lärjungarna, och de gav dem till folket.

²⁰ Alla åt och blev mätta, och man plockade tolv korgar fulla med bitarna som blivit över.

³² :**13** Mark 6:30f, Luk 9:10f, Joh 6:1f. **14:15** Matt 15:32f. **14:19** **tackade Gud** Den judiska bordsbönen som troligen användes redan på Jesu tid lyder än idag: "Lovad är du, Herre vår Gud, världens Kung som frambringar bröd ur jorden" (jfr Ps 104:14).

²¹ De som hade ätit var omkring fem tusen män, förutom kvinnor och barn.

Jesus går på vattnet

²² Strax därefter befälde han lärjungarna att stiga i båten och fara i förväg över till andra sidan sjön, medan han själv sände i väg folket. ²³ När han hade skickat i väg dem, gick han upp på berget för att få vara för sig själv och be. När det blev kväll var han ensam där.

²⁴ Båten var redan långt från land och hårt ansatt av vågorna, eftersom de hade motvind.

²⁵ Mot slutet av natten kom Jesus till dem, gående på sjön.

²⁶ När lärjungarna fick se honom gå på sjön, blev de förskräckta och sade: "Det är ett spöke!" Och de skrek av rädsla.

²⁷ Men genast sade Jesus till dem: "Var lugna!

Det Är Jag. Var inte rädda."

²⁸ Petrus svarade: "Herre, om det är du, så befall mig att komma till dig på vattnet."

²⁹ Han sade: "Kom!" Petrus steg ur båten och gick på vattnet fram till Jesus.

14:22 Mark 6:45f, Joh 6:16f. **14:23** Luk 6:12. **14:24** *långt* Ordagrant "många stadier" (längdmått om 190 meter). **14:25** *Mot slutet av natten* Ordagrant: "vid fjärde nattvåken", nattens sista fjärdedel.

14:27 **Det Är Jag** Ordagrant: "Jag Är" (en anspelning på Guds namn JHVH, jfr Joh 8:24 med not).

14:30

Matteusevangeliet 15:2

³⁰ Men när han såg hur stark vinden var, blev han rädd. Han började sjunka och ropade: "Herre, rädda mig!"

³¹ Genast räckte Jesus ut handen och grep tag i honom och sade: "Så lite tro du har! Varför tvivlade du?"

³² De steg i båten och vinden lade sig.

³³ Och de som var i båten tillbad honom och sade: "Du är verkligen Guds Son!"

Sjuka förs till Jesus

³⁴ När de hade kommit över sjön lade de till i trakten av Gennesaret.

³⁵ Männen på platsen kände igen honom och sände ut bud i hela området, och man förde till honom alla som var sjuka

³⁶ och bad honom att de bara skulle få röra vid hörntofsen på hans mantel. Och alla som rörde vid honom blev botade.

15

Guds ord eller de äldstes stadgar

¹ Sedan kom några fariseer och skriftlärda från Jerusalem fram till Jesus och frågade:

2 "Varför bryter dina lärjungar mot de äldstes stadgar? De tvättar inte händerna innan de äter."

14:30 Matt 8:25f. **14:33** Matt 16:16, 27:54, Mark 15:39, Joh 1:49. **14:36** Luk 6:19. **15:1** Mark 7:1f. **15:2** Luk 11:38. **15:2 de äldstes stadgar** Tolkning och tillämpning av Mose lag som hade växt fram bland de skriftlärdade efter den babyloniska fångenskapen. Fariseerna betraktade dem som lika bindande som Guds lag i Skriften, medan både saddukeerna och Jesus såg dem som enbart människors bud. **15:2 äter** Ordagrant: "äter bröd", ett vanligt hebreiskt uttryck för en hel måltid (jfr t ex 1 Mos 31:54, 43:25).

15:3

15:14

3 Han svarade dem: "Varför bryter ni själva mot Guds bud för era stadgars skull?"

4 Gud har sagt: *Hedra din far och din mor*, och: *Den som förbannar sin far eller mor ska straffas*

med⁵ Mendödenni.påstår att om någon säger till sin far eller mor: Det du kunde fått som hjälp av mig låter jag i stället bli en tempelgåva,

6 då ska han inte hedra sin far eller mor. Ni upphäver Guds ord för era stadgars skull.

7 Hycklare! Jesaja profeterade rätt om er:

8 *Detta folk ärar mig med sina läppar, men deras hjärtan är långt ifrån mig.*

9 *Deras vördnad för mig är meningslös, för lärorna de lär ut är människobud."*

¹⁰ Sedan kallade han till sig folket och sade till dem: "Lyssna och förstå!

¹¹ Det som går in i munnen gör inte människan oren. Det är det som kommer ut ur munnen som gör henne oren."

¹² Lärjungarna gick då fram till honom och sade: "Vet du att fariseerna tog illa upp när de hörde det du sade?"

¹³ Jesus svarade: "Varje planta som min himmelske Far inte har planterat ska ryckas upp med roten.

¹⁴ Låt dem vara. De är blinda ledare för blinda.

15:4 2 Mos 20:12, 21:17. **15:4 2** Mos 20:12, 21:17. **15:5** *tempelgåva* Egendom kunde förklaras invigd åt Gud (hebr. *korbán*, jfr Mark 7:11). Därmed hade man enligt de äldstes stadgar löst sig från förpliktelsen att hjälpa sina föräldrar. **15:8** Jes 29:13. **15:9** Jes 29:13. **15:10** Mark 7:14f. **15:11 1** Tim 4:4. **15:14** Matt 23:16, Luk 6:39, Rom 2:19. **15:14 för blinda** Orden saknas i vissa handskrifter.

15:15 Matteusevangeliet **15:25** Och om en blind leder en blind, så faller båda i gropen."

³³ Petrus sade då till honom: "Förklara liknelsen

³³ **:15** Matt 13:36. **15:21** Mark 7:21f. **15:22** *kanaaneisk* Gammaltestamentligt namn för regionens icke-judar. Kvinnan kom från det hedniska Fenicien (dagens Libanon), som hörde till den romerska provinsen Syrien (jfr Mark 7:26). **15:24** Matt 10:5f, Apg 13:46.

för oss."

¹⁶ Jesus sade: "Förstår ni fortfarande inte?

¹⁷ Inser ni inte att allt som går in i munnen hamnar i magen och kommer ut på avträdet?

¹⁸ Men det som går ut ur munnen kommer från hjärtat, och det gör människan oren.

¹⁹ För från hjärtat kommer onda tankar, mord, äktenskapsbrott, sexuell omoral, stöld, falskt vittnesbörd och hädelser.

²⁰ Sådant gör människan oren. Men att äta utan att tvätta händerna gör inte människan oren." *En kanaaneisk kvinnas tro*

²¹ Jesus lämnade platsen och drog sig undan till området runt Tyrus och Sidon.

²² Då kom en kanaaneisk kvinna från den trakten och ropade: "Herre, Davids Son, förbarma dig över mig! Min dotter är svårt besatt."

²³ Men han svarade henne inte med ett ord.

Då gick hans lärjungar fram och bad honom: "Skicka i väg henne! Hon går ju bakom oss och ropar."

²⁴ Han svarade: "Jag är inte sänd till andra än de förlorade fåren av Israels hus."

²⁵ Men hon kom och föll ner för honom och sade: "Herre, hjälp mig!"

²⁶ Han svarade: "Det är inte rätt att ta brödet

från barnen och kasta det åt hundarna."

²⁷ Hon sade: "Jo, Herre, för också hundarna äter smulorna som faller från deras herrars bord."

²⁸ Då svarade Jesus henne: "Kvinna, din tro är stor. Det ska ske för dig som du vill." Och från den stunden var hennes dotter botad. *Jesus botar sjuka*

²⁹ Jesus gick därifrån och vandrade längs Galileiska sjön, och sedan gick han upp på berget och satte sig där.

³⁰ Mycket folk kom till honom, och de hade med sig lama, blinda, halta, stumma och många andra som de lade ner vid hans fötter, och han botade dem.

³¹ Och folket förundrades när de såg stumma tala, halta bli friska, lama gå och blinda se. Och de prisade Israels Gud.

Jesus mättar fyra tusen män

³² Jesus kallade till sig sina lärjungar och sade: "Jag lider med folket. Nu har de varit hos mig i tre dagar, och de har inget att äta. Jag vill inte skicka hem dem hungriga, för de kan bli utmattade på vägen."

³³ Lärjungarna frågade honom: "Varifrån ska vi här i ödemarken få så mycket bröd att vi kan mätta så många?"

15:28Matt 8:10, 13. **15:29**Mark 7:31f. **15:30**Matt 11:5. **15:30** *halta* Grek. *kylloús*, skadade eller missbildade i fötter eller händer (även i vers 31). **15:32** Matt 14:14f, Mark 6:35f, 8:1f, Luk 9:12f, Joh 6:5f.

15:34

Matteusevangeliet 16:3

³⁴ Jesus sade till dem: "Hur många bröd har ni?"

De svarade: "Sju, och några små fiskar."

³⁵ Då sade han åt folket att slå sig ner på marken.

³⁶ Han tog de sju bröden och fiskarna, tackade Gud, bröt bröden och gav åt lärjungarna, och lärjungarna gav åt folket.

³⁷ Alla åt och blev mätta, och man plockade upp bitarna som blivit över, sju korgar fulla.

³⁸ De som hade ätit var fyra tusen män, förutom kvinnor och barn.

³⁹ Sedan sände han i väg folket, steg i båten och for över till Magadans område.

16

Jonas tecken

¹ Fariseerna och saddukeerna kom fram och ville pröva Jesus och bad honom visa dem ett tecken från himlen.

² Men han svarade dem: "På kvällen säger ni:
Det blir vackert väder, för himlen är röd.

³ Och på morgonen: I dag blir det oväder, för himlen är röd och mulen. Himlens utseende förstår ni att tyda, men tidernas tecken kan ni inte tyda.

15:39 *Magadans område* Andra handskrifter: "Magdalas område" (sjöns nordvästra kust). **16:1** Matt 12:38f, Mark 8:11f. **16:2** Luk 12:54f. **16:2 svarade dem** Resten av vers 2 och 3 saknas i vissa handskrifter (citatet börjar då med vers 4).

16:4

16:13

⁴ Ett ont och trolöst släkte söker ett tecken, men det ska inte få något annat tecken än Jonas tecken." Och han lämnade dem och gick sin väg. *Fariseernas och saddukeernas surdeg* ⁵ När lärjungarna kom över till andra sidan sjön hade de glömt att ta med sig bröd.

⁶ Jesus sade till dem: "Akta er för fariseernas och saddukeernas surdeg!"

⁷ De sade till varandra: "Vi fick inte med oss något bröd."

⁸ Jesus märkte det och frågade: "Varför säger ni till varandra att ni inte har något bröd? Så lite tro ni har!"

⁹ Förstår ni fortfarande inte? Kommer ni inte ihåg de fem bröden till de fem tusen och hur många korgar ni fick?

¹⁰ Eller de sju bröden till de fyra tusen och hur många korgar ni fick?

¹¹ Varför förstår ni inte att det inte var bröd jag talade om? Akta er för fariseernas och saddukeernas surdeg."

¹² Då förstod de att han inte talade om att akta sig för surdeg i bröd, utan för fariseernas och saddukeernas lära.

*Petrus*¹³ När Jesus *bekännelse* kom till trakten av Caesarea Filippi, frågade han sina lärjungar: "Vem säger människorna att Människosonen är?"

16:4 *Jonas tecken* Profeten Jona återkom till de levandes värld efter tre dagar i fiskens buk och var sedan ett tecken på Guds makt (se Jona bok samt Matt 12:40). **16:5** Mark 8:13f. **16:6** Luk 12:1. **16:9** Matt 14:17f, Mark 6:41f, Luk 9:13f, Joh 6:9. **16:10** Matt 15:34.

16:13 Mark 8:27f, Luk 9:18f.

¹⁴ De svarade: "Vissa säger Johannes Döparen, andra Elia och andra Jeremia eller någon av profeterna."

¹⁵ Han sade till dem: "Och ni? Vem säger ni att jag ä^{16r}?" Simon Petrus svarade: "Du är Messias, den levande Gudens Son."

¹⁷ Jesus sade till honom: "Salig är du, Simon, Jonas son, för det är inte kött och blod som har uppenbarat det för dig, utan min Far i himlen.

¹⁸ Och jag säger dig: Du är Petrus, och på denna klippa ska jag bygga min församling, och helvetets portar ska inte få makt över den.

¹⁹ Jag ska ge dig himmelrikets nycklar. Allt som du binder på jorden ska vara bundet i himlen, och allt som du löser på jorden ska vara löst i himlen."

²⁰ Sedan befallde han lärjungarna att inte berätta för någon att han var Messias.
Jesus talar om sitt lidande

²¹ Från den tiden började Jesus förklara för sina lärjungar att han måste gå till Jerusalem och lida

16:14 Matt 14:2, 17:10. **16:16** Joh 6:69, 11:27. **16:17** 1 Kor 2:10, Gal 1:15f. **16:18** *Petrus ... klippa* Grek. *pétros* betyder "en sten", medan *pétra* betyder "*klippa*". *Den fasta klippan är i GT en bild för Herren (5 Mos 32:4, Ps 18:3) och i NT för Kristus (1 Kor 10:4, 1 Petr 2:8, jfr Matt 7:24, 1 Kor 3:11 och Ef 2:20).*

16:18 *helvetet* Grek. *Hades*. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14). **16:19** Jes 22:22. **16:19** *himmelrikets nycklar* Fullmakten att "lösa" och "binda" ges i 18:15f till hela församlingen. Rabbinerna använde orden om att förklara något tillåtet eller förbjudet (jfr dock Joh 20:23). **16:20** Matt 17:9, Mark 9:9. **16:21** Matt 17:22f, 20:17f, Mark 8:31f, Luk 9:22f.

16:22 **16:28** mycket genom de äldste och översteprästerna och de skriftlärda, och att han måste bli dödad och på tredje dagen uppväckt.

²² Då tog Petrus honom åt sidan och började tillrättavisa honom: "Gud bevare dig, Herre! Det där ska aldrig hända dig."

²³ Men Jesus vände sig om och sade till Petrus: "Gå bort från mig, Satan! Du vill få mig på fall, för dina tankar är inte Guds utan människors."

I Jesu efterföljd

²⁴ Jesus sade till sina lärjungar: "Om någon vill följa mig, ska han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig."

²⁵ Den som vill rädda sitt liv ska mista det, men den som mister sitt liv för min skull ska vinna det. ²⁶ För vad hjälper det en människa om

hon vinner hela världen men förlorar sin själ?
Eller vad kan en människa ge till lösen för sin själ?
²⁷ Människosonen ska komma i sin Fars härlighet
med sina änglar, och då ska han löna var och en
efter hans gärningar.

Jesus visar sin härlighet

²⁸ Jag säger er sanningen: Några av dem som står
här ska inte smaka döden förrän de fått se
Människosonen komma i sitt rike."

16:23Matt 4:10. **16:23frånmig** Ordagrant: "bakommig"(dvsur minåsyn). **16:24**Matt 10:38f, Mark 8:34f, Luk 9:23f, 14:27. **16:25** Luk 17:33, Joh 12:25. **16:27** Ps 62:13, Matt 25:31, Rom 2:6. **16:28 se Människosonen komma i sitt rike** på förklaringsberget sex dagar senare (Matt 17:1f).

17:1

Matteusevangeliet 17:9

17

¹ Sex dagar därefter tog Jesus med sig Petrus, Jakob och hans bror Johannes och förde dem upp på ett högt berg där de var ensamma.

² Då förvandlades han inför dem: hans ansikte lyste som solen, och hans kläder blev vita som ljuset.

³ Och Mose och Elia visade sig för dem och samtalade med honom.

⁴ Petrus sade till Jesus: "Herre, det är gott för oss att vara här. Om du vill ska jag göra tre hyddor här: en åt dig, en åt Mose och en åt Elia."

⁵ Medan han ännu talade kom ett lysande moln och sänkte sig över dem. Och en röst ur molnet sade: "Han är min älskade Son. I honom har jag min glädje. Lyssna till honom!"

⁶ När lärjungarna hörde det, föll de skräckslagna ner på sina ansikten.

⁷ Men Jesus gick fram och rörde vid dem och sade: "Res er upp och var inte rädda!"

⁸ Och när de lyfte blicken, såg de ingen annan än Jesus.

⁹ På väg ner från berget befallde Jesus dem: "Berätta inte för någon vad ni sett förrän Människosonen har uppstått från de döda."

17:1 Mark 9:2f, Luk 9:28f, 2 Petr 1:16f. **17:1** *etthögt berg* Troligen Hermon i närheten av Caesarea Filippi (jfr 16:13). Traditionen har även föreslagit Tabornära Nasaret (Ps 89:13). **17:2** Upp 1:16. **17:4** *gott för oss att vara här* Annan översättning: "gott att vi är här".

17:5 Se Matt 3:17, 5 Mos 18:15. **17:9** Matt 16:20, Mark 9:9f.

17:10

17:18

¹⁰ Lärjungarna frågade honom: "Varför säger då de skriftlärdade att Elia först måste komma?"

¹¹ Han svarade: "Elia ska komma och återupprätta allt.

¹² Men jag säger er: Elia har redan kommit, och de kände inte igen honom utan gjorde med honom som de ville. På samma sätt ska också Människosonen lida genom dem."

¹³ Då förstod lärjungarna att han talade till dem om Johannes Döparen.

Jesus botar en månadssjuk pojke

¹⁴ När de sedan kom tillbaka till folket, gick en man fram till Jesus och föll på knä för honom

¹⁵ och sade: "Herre, förbarma dig över min son! Han är månadssjuk och svårt plågad. Ofta faller han i elden och ofta i vattnet.

¹⁶ Jag tog honom till dina lärjungar, men de kunde inte bota honom."

³⁴ Jesus svarade: "Detta fördärvade släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er? Hur länge ska jag stå ut med er? Hämta hit honom till mig."

³⁴ **:10 Elia först måste komma** Enligt Mal 4:5f ska Elia omvända folket inför Messias ankomst. Jesus förklarar att profetian är uppfylld genom Johannes Döparen (jfr Matt 11:14, Luk 1:17). **17:12** Matt 11:14, Luk 1:17. **17:14** Mark 9:17f, Luk 9:38f. **17:15 månadssjuk** Någon som led av epilepsi eller andra liknande återkommande anfall. **17:17** 5 Mos 32:5. **17:18 till den onda anden, och den** Annan översättning: "till pojken, och den onda anden".

¹⁸ Och Jesus talade strängt till den onda anden, och den for ut ur honom. Från den stunden var pojken botad.

¹⁹ När lärjungarna hade blivit ensamma med Jesus, kom de fram och frågade: "Varför kunde inte vi driva ut den?"

²⁰ Han svarade: "Därför att ni har så lite tro. Jag säger er sanningen: Om ni har tro, bara som ett senapskorn, ska ni säga till det här berget: Flytta dig dit bort, och det kommer att flytta sig. Ingenting kommer att vara omöjligt för er."

Jesus talar igen om sitt lidande

²² När de var samlade i Galileen sade Jesus till dem: "Människosonen ska utlämnas i människors händer,

²³ och de ska döda honom. Men på tredje dagen ska han uppstå." Då blev de djupt bedrövade. *Tempelskatten*

²⁴ När de sedan var framme i Kapernaum, kom de som samlade in tempelskatten fram till Petrus och frågade: "Betalar inte er mästare tempelskatt?" ²⁵ "Jodå", svarade han.

När Petrus kom hem var det Jesus som frågade först: "Vad tror du, Simon? Från vilka tar jordens kungar upp tull och skatt? Från sina söner eller från andra?"

²⁶ Han svarade: "Från andra." Då sade Jesus till honom: "Alltså är sönerna fria.

17:19 Mark 9:28f. **17:20** Matt 21:21, Mark 11:23, Luk 17:6. **17:20** En del handskrifter tillägger (vers 21): "Men den sorten drivs bara ut genom bön och fasta" (jfr Mark 9:29). **17:22** Matt 16:21, 20:18f, Mark 9:30f, Luk 9:43f. **17:24** 2 Mos 30:13. **17:24 tempelskatten** uppgick till en halv sikel eller två denarer per person (2 Mos 30:13f). Den romerska denaren motsvarade en enkel arbetares dagslön (Matt 20:2). **17:25** Matt 22:21, Rom 13:7.

²⁷ Men vi ska inte stöta oss med dem, så gå ner till sjön och kasta ut en krok. Ta sedan den första fisken du får upp och öppna munnen på den. Då hittar du ett silvermynt. Ta det och ge till dem för mig och dig."

18

Vem är den störste i himmelriket?

¹ I samma stund kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Vem är störst i himmelriket?"

² Då kallade han till sig ett barn och ställde det mitt ibland dem

³ och sade: "Jag säger er sanningen: Om ni inte omvänder er och blir som barnen kommer ni inte in i himmelriket.

⁴ Den som ödmjukar sig som det här barnet, han är den störste i himmelriket.

⁵ Och den som tar emot ett sådant barn i mitt

namn tar emot mig.

Frestelser och förförelser

⁶ Men den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom hade det varit bättre att få en kvarnsten hängd om halsen och bli sänkt i havets djup.

⁷ Ve över världen som förför! Förförelser måste komma, men ve den människa genom vilken förförelsen kommer.

⁸ Om din hand eller din fot förleder dig till synd, så hugg av den och kasta den ifrån dig! Det är

17:27 silvermynt Grek. *statér*, motsvarande en sikel eller fyra denarer. **18:1** Mark 9:33f, Luk 9:46f. **18:3** Matt 9:14, Mark 9:15, Luk 18:17, 1 Kor 14:20. **18:5** Matt 10:40. **18:6** Mark 9:42, Luk 17:1f.

18:8 Matt 5:29f, Mark 9:43f, Kol 3:5.

18:9 **18:15** bättre för dig att gå in i livet stympad eller halt än att ha båda händerna och båda fötterna kvar och kastas i den eviga elden.

⁹ Och om ditt öga förleder dig till synd, så riv ut det och kasta det ifrån dig! Det är bättre för dig att gå in i livet enögd än att ha båda ögonen kvar och kastas i det brinnande Gehenna.

¹⁰ Se till att ni inte föraktar någon enda av dessa små. Jag säger er att deras änglar i himlen alltid ser min himmelske Fars ansikte.

Liknelsen om det förlorade fåret

¹² Vad tror ni? Om någon har hundra får och ett av dem kommer bort, lämnar han då inte de nittionio i bergen och går ut och letar efter det som gick vilse?

¹³ Och om han finner det, jag säger er sanningen: Han gläder sig mer över det fåret än över de nittionio som aldrig gick vilse.

¹⁴ På samma sätt är det inte er himmelske Fars vilja att någon enda av dessa små ska gå förlorad.

Om en broder syndar

¹⁵ Om din broder har syndat, så gå och ställ honom till svars enskilt, er emellan. Lyssnar han på dig så har du vunnit din broder.

18:10 En del handskrifter tillägger: "Människosonen har kommit för att frälsa det som var förlorat" (vers 11, jfr Luk 19:10). **18:12** Luk 15:4f. **18:15** 3 Mos 19:17, Luk 17:3, Gal 6:1, Jak 5:19f. **18:15 syndat** Andra handskrifter: "syndat mot dig". I ena fallet tycks det handla om allvarlig, offentlig synd (jfr 1 Tim 5:20), i det andra om enskild synd (jfr Gal 6:1).

¹⁶ Men om han inte lyssnar, ta då med dig en eller två andra, för att *varje sak ska avgöras efter två eller tre vittnens ord*.

¹⁷ Lyssnar han inte till dem, så säg det till församlingen. Och lyssnar han inte heller till församlingen, då ska han vara för dig som en hedning och tullindrivare.

³⁵ Jag säger er sanningen: Allt som ni binder på jorden ska vara bundet i himlen, och allt som ni löser på jorden ska vara löst i himlen.

¹⁹ Vidare säger jag er: Om två av er här på jorden kommer överens om att be om något, vad det än är, så ska de få det av min Far i himlen.

²⁰ För där två eller tre är samlade i mitt namn, där är jag mitt ibland dem."

Den obarmhärtige tjänaren

²¹ Då kom Petrus fram och frågade Jesus: "Herre, hur många gånger ska min broder kunna

³⁵ **16** Joh 8:17, 2 Kor 13:1, 1 Tim 5:19. **18:16** 5 Mos 19:15. **18:17** Rom 16:17, 1 Kor 5:11, 2 Tess 3:14, 2 Joh 10. **18:18** Matt 16:19, Joh 20:23. **18:19** Matt 21:22, Mark 11:24, 1 Joh 5:14. **18:20** Matt 20:20. **18:21** Luk 17:3f. **18:22** Luk 17:4. **18:22** *sjuttio gånger sju* Annan Översättning: "sjuttiosju gånger".

synda mot mig och få min förlåtelse? Upp till sju gånger?"

²² Jesus sade till honom: "Jag säger dig: Inte sju gånger utan sjuttio gånger sju.

²³ Därför är himmelriket som en kung som ville ha redovisning av sina tjänare.

²⁴ När han började granskningen, förde man fram till honom en som var skyldig tio tusen

18:25

18:34

talenter.

²⁵ Eftersom han inte kunde betala, befallde hans herre att han och hans hustru och barn och allt han ägde skulle säljas för att betala skulden.

²⁶ Tjänaren föll ner för honom och vädjade: Ha tålamod med mig, så ska jag betala tillbaka allt till dig!

²⁷ Då förbarmade sig tjänarens herre över honom och lät honom gå och efterskänkte hans skuld.

²⁸ Men när tjänaren kom ut, mötte han en av sina medtjänare som var skyldig honom hundra denarer. Han tog fast honom och började strypa honom och sade: Betala vad du är skyldig!

²⁹ Hans medtjänare föll då ner och bad honom: Ha tålamod med mig, så ska jag betala dig.

³⁰ Men han ville inte, utan gick och satte honom i fängelse tills han hade betalat vad han var skyldig.

³¹ När hans medtjänare såg vad som hände, blev de mycket upprörda och gick och berättade alltsammans för sin herre.

³² Då kallade hans herre honom till sig och sade: Du usle tjänare! Hela den skulden efterskänkte jag dig, därför att du bad mig.

³³ Borde inte du ha förbarmat dig över din medtjänare, liksom jag förbarmade mig över dig?

³⁴ Och i sin vrede överlämnade hans herre honom till torterarna tills han hade betalt allt vad han var skyldig.

18:24 tio tusen talenter En ofattbart stor summa, 60 miljoner denarer eller dagslöner. Det motsvarade mer än 200 ton silver och var mångdubbelt större än kung Herodes rikedomar. **18:28 hundra denarer** Fyra månadslöner för enenkelarbetare. **18:34** Matt 5:25f.

18:35

Matteusevangeliet 19:6

³⁵ Så ska också min himmelske Far göra med er, om ni inte var och en av hjärtat förlåter er broder."

19

Jesus undervisar om äktenskapet

¹ När Jesus hade avslutat detta tal, lämnade han Galileen och gick på andra sidan Jordan till Judeens område.

² Mycket folk följde honom, och han botade dem där.

³ Några fariseer kom fram till honom för att pröva honom och sade: "Får man skilja sig från sin hustru av vilken orsak som helst?"

⁴ Han svarade: "Har ni inte läst att Skaparen från början *gjorde dem till man och kvinna*

⁵ och sade: *Därför ska en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru, och de två ska bli ett kött?*

⁶ Så är de inte längre två utan ett kött. Vad Gud har fogat samman får alltså människan inte skilja åt."

18:35 Matt 6:14f, Mark 11:25f. **19:1** Mark 10:1. **19:1 på andra sidan Jordan till Judeens område** Den vanligaste vägen till Jerusalem gick genom Jordandalen. Annan översättning: "till Judeens område på andra sidan Jordan". **19:3 skilja sig från sin hustru av vilken orsak som helst** En aktuell debattfråga på Jesu tid: det strängare Shammaipartiet godtog endast äktenskapsbrott som giltig orsak (jfr 5 Mos 24:1, Matt 5:32, 19:9), medan det mer tillåtande

Hillelpartiet accepterade "vilken orsak somhelst".

19:4 gjordedemtillmanochkvinna Se 1 Mos 1:27.

19:5 1 Kor 6:16, Ef 5:31.

19:5 1 Mos 2:24.

19:6 1 Kor 7:10f.

19:7

19:14

⁷ De frågade honom: "Varför har då Mose befallt att mannen ska *ge henne ett skilsmässobrev och skicka bort henne?*"

⁸ Han svarade: "Det var för att era hjärtan är så hårda som Mose tillät er att skiljas från era hustrur. Men från början var det inte så.

⁹ Jag säger er: Den som skiljer sig från sin hustru av annat skäl än sexuell synd och gifter sig med en annan, han begår äktenskapsbrott."

¹⁰ Hans lärjungar sade till honom: "Om det är så i relationen mellan mannen och hustrun, då är det bättre att inte gifta sig."

¹¹ Han svarade dem: "Alla kan inte ta emot det här ordet, utan bara de som har fått den gåvan:

¹² Det finns de som inte kan gifta sig för att de är födda sådana, och de som inte kan det för att människor har gjort dem sådana. Och det finns andra som väljer att inte gifta sig för himmelrikets skull. Den som kan förstå detta bör ta det till sig."

Jesus och barnen

¹³ Sedan bar man fram barn till Jesus för att han skulle lägga händerna på dem och be. Men lärjungarna visade bort dem.

¹⁴ Då sade Jesus: "Låt barnen komma till mig och hindra dem inte, för himmelriket tillhör sådana som de."

19:7 Matt 5:31. **19:7** 5 Mos 24:1f. Skilsmässobrevet gav kvinnan rätt att gifta om sig efter skilsmässan (5 Mos 24:1f). **19:9** Luk 16:18. **19:11** 1 Kor 7:7. **19:12** *inte kan gifta sig* Ordagrant: "är eunucker", alltså kastrerade. Troligen ett bildligt uttryck (jfr 18:8f).

19:13 Mark 10:13f, Luk 18:15f. **19:14** Matt 18:3.

15 Och han lade händerna på dem och gick sedan därifrån.

Jesus och den rike unge mannen

16 En man kom fram till Jesus och frågade:
"Mästare, vad ska jag göra för gott för att få evigt liv?"

17 Jesus sade till honom: "Varför frågar du mig om det goda? Det finns bara en som är god. Och vill du gå in i livet, så håll buden."

18 Han frågade honom: "Vilka?" Jesus svarade:
"Du ska inte mörda. Du ska inte begå äktenskapsbrott. Du ska inte stjäla. Du ska inte vittna falskt. 19 Hedra din far och mor. Och du ska älska din nästa som dig själv."

20 Då sade den unge mannen till Jesus:
"Allt det har jag hållit. Vad är det då jag saknar?"

21 Jesus svarade: "Vill du vara fullkomlig, gå och sälj vad du äger och ge åt de fattiga. Då kommer du att ha en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig."

22 När den unge mannen hörde det svaret gick han bedrövad bort, för han ägde mycket.

²³ Jesus sade till sina lärjungar: "Jag säger er sanningen: det är svårt för en rik att komma in i himmelriket.

²⁴ Ja, jag säger er: det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike."

19:16 Mark 10:17f, Luk 10:25f, 18:18f. **19:18** 5 Mos 5:16f. **19:19**

3 Mos 19:18, Matt 15:4, 22:39, Rom 13:9, Gal 5:14, Jak 2:8. **19:19**

2 Mos 20:12f, 3 Mos 19:18. **19:21** Matt 6:19f, Luk 12:33. 1 **19:23**

Tim 6:9, 17.

19:25

Matteusevangeliet 20:3

²⁵ När lärjungarna hörde det, blev de djupt

bestö²⁶ Jesus rta och så sade: g på dem "Vem och kansade: då bli" Föfrär mål st?" nniskor är

det omöjligt. Men för Gud är allting möjligt."

²⁷ Då tog Petrus till orda: "Vi har lämnat allt och följt dig. Vad kommer vi att få?"

²⁸ Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Vid pånyttfödelsen, när Människosonen sätter sig på sin härlighets tron, då ska också ni som har följt mig sitta på tolv troner och döma Israels tolv stammar.

Och var och en som har lämnat hus
eller

bröder eller systrar eller far eller mor eller barn
eller åkrar för mitt namns skull, han ska få
hundrafalt igen och ärva evigt liv.

Men många som är först ska bli sist,
och många som är sist ska bli först.

20

Vingårdsarbetarnas lön

¹ Himmelriket är som en husbonde som
gick ut tidigt på morgonen för att leja arbetare
till sin vingård.

² Han kom överens med dem om en dagslön
på en denar och skickade dem till sin vingård.

³ Vid tredje timmen gick han ut och såg
några andra stå sysslolösa på torget.

19:26 ¹ Mos 18:14, Job 42:2, Jer 32:17, Luk 1:37. **19:27** Mark 10:28f, Luk 18:28f. **19:28** Jes 65:17, Dan 7:9f, Matt 25:31, Luk 22:29f, Upp 21:1f. **19:29** Job 42:12f, Hebr 10:34. **19:30** Matt 20:16, Mark 10:31, Luk 13:30. **20:3** *tredje timmen* Räknat från gryningen. Dentredje, sjätte, niondeochelftettimmen motsvarar alltså kl 9, 12, 15 och 17.

20:4

20:15

⁴ Han sade till dem: Gå till vingården, ni
också!
Jag ska ge er en rättvis lön.

⁵ Och de gick. Vid sjätte och nionde timmen gick han ut igen och gjorde likadant.

⁶ Även vid elfte timmen gick han ut och fann några andra som stod där, och han sade till dem:

Varför står ni här sysslolösa hela dagen?

⁷ De svarade honom: Därför att ingen har lejt oss. Han sade då till dem: Gå till vingården, ni också!

⁸ På kvällen sade vingårdens herre till sin förvaltare: Kalla på arbetarna och ge dem deras lön, men börja med de sista och sluta med de första.

⁹ De som hade blivit lejda vid elfte timmen kom då fram och fick var sin denar.

¹⁰ När sedan de första kom trodde de att de skulle få mer, men de fick också en denar.

¹¹ När de fick den, klagade de på husbonden och sade:

¹² De där som kom sist har arbetat en enda timme, och du har jämställt dem med oss som har stått ut med dagens slit och hetta.

¹³ Han svarade en av dem: Min vän, jag är inte orättvis mot dig. Var du inte överens med mig om en denar?

¹⁴ Ta det som är ditt och gå. Men jag vill ge den siste lika mycket som jag gav dig.

¹⁵ Får jag inte göra som jag vill med det som är mitt? Eller ser du med onda ögon på att jag är god?

20:15 Rom 9:16, 21. **20:15 onda ögon** Skriften framställer avunden med bilden av det onda ögat (jfr 1 Mos 4:6, 1 Sam 18:9).

20:16

Matteusevangeliet 20:23

¹⁶ Så ska de sista bli de första och de första bli de sista."

Jesus talar en tredje gång om sin död

¹⁷ När Jesus var på väg upp till Jerusalem, tog han de tolv lärjungarna åt sidan och sade till dem där på vägen:

¹⁸ "Se, vi går upp till Jerusalem, och Människosonen kommer att överlämnas till överstepräster och de skriftlärdade. De ska döma honom¹⁹ och utlätillmnadödenhonom åt hedningarna till att hånas och gisslas och korsfästas. Och på tredje dagen ska han uppstå."

En mors begäran

³⁶ Då kom modern till Sebedeus söner fram till Jesus tillsammans med sina söner. Hon föll på knä och ville be honom om något.

²¹ Han frågade henne: "Vad vill du?" Hon sade till honom: "Lova att mina båda söner här får sitta bredvid dig i ditt rike, den ene på din högra sida och den andre på din vänstra."

²² Jesus svarade: "Ni vet inte vad ni ber om. Kan ni dricka den bägare som jag ska dricka?" De svarade: "Det kan vi."

²³ Jesus sade till dem: "Ni ska få dricka min bägare. Men platserna på min högra och min vänstra sida är det inte min sak att ge bort. De ska ges åt dem som min Far har berett dem för."

20:24

20:34

²⁴ När de tio andra fick höra det, blev de upprörda över de båda bröderna.

²⁵ Men Jesus kallade dem till sig och sade: "Ni vet att folkens ledare beter sig som herrar över dem och att stormännen härskar över dem.

²⁶ Men så ska det inte vara bland er. Nej, den som vill vara störst bland er ska vara de andras tjänare,

³⁶ :16 Matt 19:30, Mark 10:31, Luk 13:30. **20:17** Matt 17:22f, Mark 10:32f, Luk 18:31f. **20:18** Matt 16:21, 17:22f. **20:19** Joh 18:32. **20:20** Matt 4:21, 10:2, Mark 10:35f. **20:22** Matt 26:39, 42, Joh 18:11. **20:22 dricka den bägare** En bild för Guds vredesdom (jfr Jes 51:17, Jer 25:15f, Upp 16:19).

²⁷ och den som vill vara främst bland er ska vara de andras slav.

²⁸ Så har inte heller Människosonen kommit för att bli betjänad, utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många."

*Jesus botar två
blinda*

²⁹ När de var på väg ut ur Jeriko följde mycket folk med honom.

³⁰ Två blinda satt där vid vägen, och när de fick höra att Jesus gick förbi ropade de: "Förbarma dig över oss, Herre, Davids son!"

³¹ Folket sade åt dem strängt att vara tysta, men de ropade bara ännu högre: "Förbarma dig över oss,

Herre, Davids son!"

³² Jesus stannade och kallade dem till sig och frågade: "Vad vill ni att jag ska göra för er?"

³³ De svarade honom: "Herre, öppna våra ögon!"

³⁴ Då förbarmade sig Jesus och rörde vid deras ögon. Genast kunde de se, och de följde honom.

20:24 Mark 10:41f, Luk 22:24f.

20:25 Luk 22:25f.

20:28

Joh 13:14, 1 Tim 2:6, Tit 2:14, 1 Petr 1:18f. **20:28** *många* En anspelning på Jes 53:12, i betydelsen alla människor. **20:29** Mark 10:46f, Luk 18:35f. **20:30** *Två blinda* Parallellerna i Mark 10:46f och Luk 18:35f

nämner bara en av dem, Bartimeus, troligen för att han var den som talade med Jesus.

21:1

Matteusevangeliet 21:7

21

Jesus rider in i Jerusalem

¹ När de närmade sig Jerusalem och kom till Betfage vid Olivberget, sände Jesus i väg två lärjungar

² och sade till dem: "Gå in i byn där framför er. Där ska ni genast finna en åsna som står bunden med ett föl bredvid sig. Ta loss dem och led dem till mig.

³ Och om någon säger något till er, ska ni svara: Herren behöver dem. Och han ska strax skicka i väg dem."

⁴ Detta hände för att det som var sagt genom profeten skulle uppfyllas:

⁵ *Säg till dottern Sion:*

Se, din kung kommer till dig, ödmjuk och ridande på en åsna, på en arbetsåsnas föl.

⁶ Lärjungarna gav sig i väg och gjorde som Jesus hade befallt dem.

⁷ De hämtade åsnan och fölet och lade sina mantlar på dem, och han satt upp.

21:1 Mark 11:1f, Luk 19:29f. **21:2** *Åsna ... med ett föl* De övriga evangelisterna nämner endast fölet som Jesus red på. Troligen var modern en trygghet för det ovana fölet (Mark 11:2). Åsnan var fredens djur (jfr t ex Dom 5:10), till skillnad från hästen som förknippades med krig (5 Mos 20:1, Ps 33:17). **21:3** *Och han ska strax skicka i väg dem* Syftar antingen på ägaren, som släpper åsnorna, eller på Herrens löfte att sända tillbaka dem (jfr Mark 11:3).

21:5 Sak 9:9. "Dottern Sion" varenbild för Jerusalemo chdessfolk (jfr t ex Mika 4:8). **21:6** Mark 11:4f, Luk 19:32f. **21:7** Joh 12:12f.

21:8

21:15

⁸ Den stora folkmassan bredde ut sina mantlar på vägen, andra skar kvistar från träden och strödde på vägen.

⁹ Och folket, både de som gick före honom och de som följde efter, ropade: "Hosianna, Davids son!
Välsignad är han som kommer i Herrens namn.
Hosianna i höjden!"

¹⁰ När han drog in i Jerusalem kom hela staden i rörelse, och man frågade: "Vem är han?"

¹¹ Folket svarade: "Det är Profeten, Jesus från Nasaret i Galileen."

Jesus i templet

¹² Jesus kom in på tempelplatsen och drev ut alla som sålde och köpte där i templet. Han välte växlarnas bord och duvförsäljarnas stolar ¹³ och sade till dem: "Det står skrivet: *Mitt hus ska kallas ett bödens hus*. Men ni har gjort det till

ettrö¹⁴ Påvarntempelplatsenäste!" kom
blinda och lama fram till honom, och han
botade dem.

¹⁵ När översteprästerna och de skriftlärdade såg de
under han gjorde och barnen som ropade i

21:8 2 Kung 9:13. **21:9** Matt 23:39, Luk 19:38. **21:9 Hosianna** Hebr. "Fräls!" (Ps 118:25), ett bönerop som med tiden blev ett liturgiskt hyllningsrop. **21:11** Matt 21:46. **21:11 Profeten** Se not till Joh 1:21. **21:12** 5 Mos 14:24f, Mark 11:15f, Luk 19:45f, Joh 2:14f. **21:12 alla som sålde och köpte där i templet** Pilgrimer kunde växla till den lokala valutan och köpa offerdjur (5 Mos 14:26) i butiker utanför själva tempelplatsen. När affärsverksamheten flyttade in i templet, störde det rabbinernas undervisning(Luk 2:46) och hedningarnas böner (Jes 56:7). **21:13** Jer 7:11. **21:13** Jes 56:7, Jer 7:11. **21:14 tempelplatsen** De blindade och lama höll till här på "hedningarnas förgård" (jfr 2 Sam 5:8).

21:16 21:23 templet: "Hosianna,

Davids son!", blev de upprörda

¹⁶ och sade till honom: "Hör du vad de säger?"
Jesus svarade dem: "Ja, har ni aldrig läst: *Av barns och spädbarns mun har du berett en lovsång?*"

¹⁷ Sedan lämnade han dem och gick ut ur staden till Betania, där han övernattade. *Jesus förbannar fikonsträdet*

¹⁸ När Jesus tidigt på morgonen var på väg tillbaka till staden blev han hungrig. ¹⁹ Han såg ett fikonsträd vid vägen och gick fram till det, men fann inget annat än blad på det. Då sade han: "Aldrig mer ska det komma frukt från dig." Och genast vissnade fikonsträdet.

²⁰ När lärjungarna såg det, blev de förundrade och frågade: "Hur kunde fikonsträdet vissna så plötsligt?"

³⁷ Jesus svarade dem: "Jag säger er sanningen: Om ni har tro och inte tvivlar, så kan ni göra inte bara sådant som med fikonsträdet. Ni ska till och med kunna säga till det här berget: Lyft dig och kasta dig i havet, och det ska ske.

³⁷ :16 Ps 8:3, citerat efter grekiska Septuaginta. Där översätts hebreiskans "makt" med "lovsång" för att förklara hur Gud kunde bereda en "makt" av barnens mun. 21:18 Mark 11:12f, 20f. 21:21 Matt 17:20, Luk 17:6. 21:22 Matt 7:7, 18:19, Joh 15:7, 1 Joh 3:22. 21:23 Mark 11:27f, Luk 20:1f, Apg 4:7.

²² Allt vad ni ber om i er bön ska ni få, när ni tror."

Jesu fullmakt ifrågasätts

²³ Jesus gick upp till templet och undervisade. Då kom översteprästerna och folkets äldste fram till [21:24](#) [21:31](#) honom och frågade: "Vad har du för fullmakt att göra detta? Och vem har gett dig den fullmakten?"

²⁴ Jesus svarade dem: "Jag vill också fråga er en sak. Svarar ni mig på den, så ska jag säga er vad jag har för fullmakt att göra det här. ²⁵ Johannes dop, varifrån kom det? Från himlen eller från människor?"

De samrådde med varandra och sade: "Säger vi: Från himlen, så säger han: Varför trodde ni då inte på honom?"

²⁶ Men säger vi: Från människor, så måste vi akta oss för folket. Alla anser ju att Johannes var en profet."

²⁷ Därför svarade de: "Vi vet inte."
Jesus sade till dem: "Då säger inte heller jag till er vad jag har för fullmakt att göra det här."

*Liknelsen*²⁸ "Vad tänkerom *deni*
*båomdadetta?**söner*na En man hade två söner.

Han gick till den förste och sade: Min son, gå och arbeta i vingården i dag.

29 Jag vill inte, svarade han. Men längre fram ångrade han sig och gick.

30 Sedan kom mannen till den andre och sade samma sak. Han svarade: Ja, herre. Men han gick inte.

31 Vem av de två gjorde faderns vilja?" De svarade: "Den förste."

Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Tullindrivare och prostituerade ska gå före er in i Guds rike.

21:26 Matt 14:5, Mark 6:20.
18:14.

21:30 Matt 7:21. 21:31 Luk 7:20f,

21:32

21:40

32 Johannes kom till er på rättfärdighetens väg och ni trodde inte på honom, men tullindrivarna och de prostituerade trodde på honom. Och trots att ni såg det, ångrade ni er inte ens senare och trodde på honom.

Liknelsen om de onda vinodlarna

33 Lyssna på en annan liknelse: En husbonde planterade en vingård. Han satte stängsel runt den, högg ut en vinpress och

byggde ett vaktorn. Sedan arrenderade han ut den till vinodlare och reste bort.

³⁴ När skördetiden närmade sig, sände han sina tjänare till vinodlarna för att få sin del av frukten.

³⁵ Men vinodlarna tog fast hans tjänare. En slog de, en annan dödade de och en tredje stenade de.

³⁶ Återigen sände han andra tjänare, fler än de förra. Men de gjorde på samma sätt med dem.

³⁷ Till sist sände han sin son till dem och sade: Min son kommer de att ha respekt för.

³⁸ Men när vinodlarna fick se sonen sade de till

varandra: Här är arvtagaren! Kom, vi dödar honom så får vi hans arv.

³⁹ Och de tog fast honom, kastade ut honom ur vingården och dödade honom.

⁴⁰ När nu vingårdens herre kommer, vad ska han då göra med dessa vinodlare?"

21:32Luk 3:10f. **21:33**Ps 80:9, Mark 12:1f, Luk 20:9f. **21:33***vinpress* Vinpressen bestod av två små bassänger uthuggna i klippan. I den övre trampade man druvorna (Amos 9:13) så att druvsaften rann ner i den nedre (Hagg 2:17). **21:38** Matt 26:3f, 27:1, Joh 11:53.

⁴¹ De svarade honom: "Han ska ge de onda en ond död och arrendera ut vingården till andra vinodlare som ger honom frukten i rätt tid."

⁴² Jesus sade till dem: "Har ni aldrig läst i Skrifterna:

*Stenen som husbyggarna förkastade
har blivit en hörnsten.*

*Herren har gjort den till detta,
underbart är det i våra ögon.*

⁴³ Därför säger jag er: Guds rike ska tas ifrån er och ges åt ett folk som bär dess frukt. ⁴⁴ Den som faller på den stenen blir krossad, och den som stenen faller på blir söndersmulad."

⁴⁵ Översteprästerna och fariseerna hörde hans liknelser, och de förstod att det var dem som han talade om.

⁴⁶ De ville gripa honom men var rädda för folket, eftersom man ansåg att han var en profet.

22

Liknelsen om kungasonens bröllop

¹ Jesus talade än en gång till dem i liknelser:

² "Himmelriket är som en kung som höll bröllop för sin son.

³ Han sände ut sina tjänare för att kalla de inbjudna till bröllopet, men de ville inte komma.

21:42 Jes 28:16, Apg 4:11, 1 Petr 2:4f. **21:42** Ps 118:22f. Annan översättning: "... underbar är den i våra ögon". **21:44** Vers 44 saknas i några handskrifter (återfinns i Luk 20:18). **22:2** Luk 14:16f, Joh 3:29.

22:4

22:14

⁴ Då sände han ut andra tjänare och befälde dem att säga till de inbjudna: Min måltid är redo, mina oxar och gödkalvar är slaktade och allt är färdigt. Kom till bröllopet!

⁵ Men de brydde sig inte om det utan gick sin väg, en till sin åker, en annan till sina affärer.

⁶ De andra grep hans tjänare och misshandlade och dödade dem.

⁷ Då blev kungen vred och sände ut sina soldater och lät döda dessa mördare och brände ner deras stad.

⁸ Sedan sade han till sina tjänare: Allt är färdigt för bröllopet, men de inbjudna var inte värdiga.

⁹ Gå därför ut till vägskälen och bjud alla ni ser till bröllopet.

¹⁰ Tjänarna gick då ut på vägarna och samlade alla de mötte, både onda och goda, och bröllopssalen fylldes med bordsgäster.

¹¹ När kungen kom in för att se sina gäster, fick han där syn på en man som inte var klädd i bröllopskläder.

¹² Han sade till honom: Min vän, hur kom du in

hit utan bröllopskläder? Mannen teg.

¹³ Då sade kungen till tjänarna: Bind honom till händer och fötter och kasta ut honom i mörkret här utanför! Där ska man gråta och gnissla tänder.

¹⁴ Många är kallade, men få är utvalda."

Skatt till kejsaren

22:4 Ords 9:1f. **22:6** *misshandlade* Annan Översättning: "förnedrade". **22:7** Matt 24:2. **22:9** Matt 13:47, 21:43. **22:11** Ef 4:24, Upp 19:8. **22:13** Matt 8:12, 13:41f, 25:30.

22:15

Matteusevangeliet 22:23

¹⁵ Då gick fariseerna och gjorde upp planer för att snärja honom genom något som han sade. ¹⁶

De sände sina lärjungar till honom tillsammans med herodianerna för att säga: "Mästare, vi vet att du är ärlig och lär ut sanningen om Guds väg och inte tar parti för någon utan behandlar alla lika.

¹⁷ Så säg oss nu: Vad anser du? Är det tillåtet att betala skatt till kejsaren eller inte?"

¹⁸ Jesus märkte deras ondska och sade: "Varför prövar ni mig, era hycklare?"

19 Visa mig myntet som skatten betalas med." De räckte honom en denar,

20 och han frågade dem: "Vems bild och inskrift är detta?"

21 De svarade: "Kejsarens." Då sade han till dem: "Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud."

22 När de hörde detta blev de förundrade, och de

lämnade honom och gick sin väg.

De dödas uppståndelse

23 Samma dag kom det fram några saddukeer till Jesus, de som påstår att det inte finns någon uppståndelse. De frågade honom:

22:15 Mark 12:13f, Luk 20:20f. **22:16 herodianerna** Personer som stödde Herodes kungaätt. De utgjorde inte något organiserat parti och namnet finns inte belagt utanför NT. **22:17 attbetala skatt till kejsaren** En tvistefråga, eftersom skatten innebar att erkänna Roms överhöghet. Detta såg de nationalistiska seloterna som ett svek mot Israels Gud, medan fariseerna och saddukeerna accepterade situationen. **22:19 denar** Ett litet romerskt silvermynt, värt en hel dagslön för den enkla arbetaren (Matt 20:2). **22:21** Rom 13:7. **22:23** Mark 12:18f, Luk 20:27f.

22:24

22:36

24 "Mästare, Mose har sagt: *Om någon dör barnlös, ska hans bror gifta sig med änkan och skaffa barn åt sin bror.*

25 Nu fanns det hos oss sju bröder. Den förste gifte sig och dog, och han hade inga barn, så han efterlämnade sin hustru åt sin bror.

26 På samma sätt gick det med den andre och den tredje och med alla sju. 27 Sist av alla dog kvinnan.

28 Så vem av de sju blir hon hustru till vid uppståndelsen? Alla var ju gifta med henne."

29 Jesus svarade dem: "Ni tar fel, för ni förstår varken Skriften eller Guds makt.

30 Vid uppståndelsen gifter man sig inte och blir inte bortgift, utan man är som änglarna i himlen.

31 Men när det gäller de dödas uppståndelse, har ni inte läst vad Gud har sagt er:

32 *Jag är Abrahams Gud och Isaks Gud och Jakobs Gud?* Han är inte de dödas Gud, utan de levandes."

33 När folket hörde detta var de överväldigade av hans undervisning. *Det viktigaste budet*

34 Fariseerna hörde att Jesus hade gjort saddukeerna svarslösa och samlades runt honom.

35 En av dem, en laglärd, ville pröva honom och frågade:

36 "Mästare, vilket är det största budet i lagen?"

22:24 5 Mos 25:5. **22:24** 5 Mos 25:5. **22:32** 2 Mos 3:6. **22:34**
Fariseerna ... saddukeerna Meningsmotståndare i frågan om
uppståndelsen (jfr Apg 23:6f). **22:35** Mark 12:28f, Luk 10:25f.

22:37

Matteusevangeliet 23:1

³⁷ Han svarade: "*Du ska älska Herren din Gud
av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela
ditt förstånd.*"

³⁸³⁹ Det Sedan är

det kommer största ettochsomförestaliknar budet. det
: *Du ska älska din nästa som dig själv.*

⁴⁰ På dessa två bud hänger hela lagen och
profeterna."

*Vad*⁴¹ Med *tänker* fariseern *ni om Messias?* var
samlade frågade Jesus dem:

⁴² "Vad tänker ni om Messias? Vems son är
han?" De svarade honom: "Davids."

⁴³ Då sade han till dem: "Hur kan då David
genom Anden kalla honom Herre och säga: ⁴⁴
*Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra
sida tills jag lagt dina fiender under dina fötter.* ⁴⁵
Om nu David kallar honom Herre, hur kan han
då vara Davids son?"

⁴⁶ Ingen kunde svara honom ett ord, och från
den dagen vågade ingen fråga honom något mer.

23

Jesus varnar för fariseerna

¹ Sedan talade Jesus till folket och till sina lärjungar:

22:37 5 Mos 6:5. **22:39** Rom 13:9, Gal 5:14, Jak 2:8. **22:39** 3 Mos 19:18. **22:40** Matt 7:12. **22:41** Mark 12:35f, Luk 20:41f. **22:43** Fil 2:11. **22:44** *under dina fötter* Ett uttryck för triumf (jfr Jos 10:24). **22:44** Ps 110:1. I psalmen talar Gud Fadern till Messias, Guds Son (jfr Apg 2:34f, 1 Kor 15:25). **22:45** Jes 11:1, 10, Upp 22:16. **22:45** *David kallar honom Herre* Profeten David erkänner den kommande Frälsaren som sin Herre (jfr 1 Petr 1:10f), trots att denne är hans ättling (Rom 1:3).

23:2

23:12

² "De skriftlärdar och fariseerna har satt sig på Moses stol.

³ Allt som de lär er ska ni därför göra och hålla. Men deras gärningar ska ni inte ta efter, för de talar men handlar inte.

⁴ De binder ihop tunga bördor och lägger på människornas axlar, men själva vill de inte röra ett finger för att lätta på dem.

⁵ Alla sina gärningar gör de för att bli sedda av människor. De gör sina böneremmar breda och sina

hö⁶rintofsarDe älskar stora att få hedersplatserna vid

festmåltiderna och de främsta platserna i
synagogorna,

⁷ och de vill gärna bli hälsade på torgen och

kallas⁸ Menrabbini skaavintemänniskorna.låta er
kallas rabbi, för en är er

Mästare och ni är alla bröder.

⁹ Och kalla inte någon på jorden er fader,
för en är er Far, han som är i himlen.

¹⁰ Låt er inte heller kallas lärare, för en är er
lärare, Kristus.

¹¹ Den som är störst bland er ska vara de
andras tjänare.

¹² Var och en som upphöjer sig ska bli

23:2 på Moses stol Lärostol (grek. *kathédra*, jfr "kateder"). Jfr 5 Mos 17:9f. **23:3** Rom 2:21f. **23:4** Luk 11:46, Apg 15:10, Gal 6:13. **23:5** Matt 6:1f. **23:5 böneremmar** Hebr. *tefillín*, små kapslar med bibelord, bl a 5 Mos 6:6-9, som binds runt huvud och vänsterarm. Den judiska sedvänjan att bära sådana grundas i 2 Mos 13:9, 16 och 5 Mos 6:8, 11:18. **23:5 hörntofsar** Bars på manteln som en symbol för Guds bud (4 Mos 15:38f). **23:6** Mark 12:38f, Luk 14:7, 20:46. **23:7 rabbi** Hebr. "min store", en äretitel för ansedda laglärare. Jfr latinets "magister". **23:11** Matt 20:26f. **23:12** Job 22:29, Ords 29:23, Luk 14:11, 18:14, 1 Petr 5:5.

23:13 23:22 förödmjukad, och var och

en som ödmjucar sig ska bli upphöjd.

13 Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni stänger himmelriket för människorna. Själva går ni inte in, och dem som vill komma in hindrar ni från att komma in.

15 Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni far omkring över hav och land för att göra en enda till proselyt, och när han blivit det gör ni honom till ett Gehennas barn, dubbelt värre än ni själva.

16 Ve er, blinda ledare! Ni säger: Svär man vid templet betyder det inget, men svär man vid guldets i templet är man bunden vid sin ed.

17 Blinda dårar, vad är störst: guldets eller templet som helgar guldets?

18 Ni säger också: Svär man vid altaret betyder det inget, men svär man vid gåvan på altaret är man bunden vid sin ed.

19 Ni blinda, vad är störst: gåvan eller altaret som helgar gåvan?

20 Den som svär vid altaret svär både vid det och vid allt som ligger på det,

21 och den som svär vid templet svär både vid det och vid honom som bor där.

22 Och den som svär vid himlen svär både vid Guds tron och vid honom som sitter på den.

23:13 En del handskrifter tillägger (vers 14): "Ve er, skriftlärda och fariseer, ni hycklare! Ni äter änkor ur husen och ber långa böner för syns skull. Därför ska ni få en så mycket strängare dom." (jfr Mark 12:40 och Luk 11:52 och 20:47). **23:15** *proselyt* En som omvänt sig till judendomen, inte ovanligt på Jesu tid (jfr Apg 2:11 med not). **23:16** Matt 15:14. **23:19** 2 Mos 29:37. **23:21**

1 Kung 8:13. **23:22** Matt 5:34.

23:23

23:30

³⁸ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni ger tionde av mynta, dill och kummin men försummar det viktigaste i lagen: rättvisan, barmhärtigheten och troheten. Ni borde göra det ena utan att försumma det andra.

²⁴ Blinda ledare! Ni silar mygg och sväljer kameler.

²⁵ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni rengör utsidan av bägaren och fatet, men inuti är de fulla av rofferi och hämningslöshet.

²⁶ Blinde farisé, rengör först insidan av bägaren, så blir också utsidan ren.

³⁸ **:23** 3 Mos 27:30, Mika 6:8, Luk 11:42. **23:23** *tionde av mynta, dill och kummin* Säd och frukt var belagda med tionde (3 Mos 27:30, 5 Mos 14:22-23), men de särskilt noggranna gav tionde även av andra växter. **23:25** Matt 15:20, Mark 7:4, Luk 11:39f. **23:27** Apg 23:3. **23:27** *vitkalkade gravar* En död kropp spred rituell orenhet (4 Mos 19:11f). Även själva graven ansågs under NT:s tid oren och beströks därför varje år med vit kalk. **23:29** Luk 11:47f.

²⁷ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni liknar vitkalkade gravar. Utanpå ser de fina ut, men inuti är de fulla av de dödas ben och all möjlig orenhet.

²⁸ Så är det också med er. Utanpå ser ni rättfärdiga ut inför människor, men inuti är ni fulla av hyckleri och ondska.

²⁹ Ve er, skriftlärda och fariseer, era hycklare! Ni bygger profeternas gravar och smyckar de rättfärdigas gravmonument

³⁰ och säger: Hade vi levt på våra fäders tid, så hade vi inte varit medskyldiga till profeternas blod.

23:31

23:37

³¹ Så vittnar ni om er själva att ni är söner till dem som mördade profeterna.

³² Fyll då också ni era fäders mått!

³³ Ormar, huggormsyngel, hur ska ni kunna undgå att dömas till Gehenna?

³⁴ Därför sänder jag er profeter, visa män och skriftlärda. Några av dem kommer ni att döda och korsfästa, andra kommer ni att piska i era synagogor och jaga från stad till stad.

³⁵ Så kommer över er allt rättfärdigt blod som har spillts på jorden, från blodet av den rättfärdige Abel till blodet av Sakarja, Berekjas son, som ni mördade mellan templet och altaret.

³⁶ Jag säger er sanningen: Allt detta ska komma över det här släktet.

Jesu klagan över Jerusalem

³⁷ Jerusalem, Jerusalem, du som mördar profeterna och stenar dem som är sända till dig! Hur ofta har jag inte velat samla dina barn, så som hönan samlar sina kycklingar under vingarna. Men ni ville inte.

23:32 Dan 5:22f. **23:32***mått* Närmänniskanfyllets inmisshägnings mått kommer domen (jfr 1 Mos 15:16). **23:33** Matt 3:7, 12:34.

23:34 Apg 5:40, 22:19, 2 Kor 11:24. **23:35** *Abel ... Sakarja, Berekjas son* Den förste och siste martyren i Gamla testamentet. Sakarja var en tempelpräst som profeterade ca 520-518 f Kr och skrev Sakarjas bok, den näst sista i Gamla testamentet. Enligt den arameiska targumen till hans bok dog han som martyr. Ej att förväxla med Sakarja, Jojadas son, som dödades på 800-talet f Kr (2 Krön 24:21).

38 Nu ska ert hus lämnas öde,
39 för jag säger er: Härefter kommer ni inte att
se mig förrän ni säger: *Välsignad är han som
kommer i Herrens namn.*"

24

Templet ska förstöras

¹ När Jesus lämnade templet och var på väg ut, kom hans lärjungar fram för att visa honom på tempelbyggnaderna.

² Men han sade till dem: "Ni ser allt detta? Jag säger er sanningen: Här ska inte lämnas sten på sten. Allt ska rivas ner." *Nöd och förföljelse*

³ När Jesus sedan satt på Olivberget och lärjungarna var ensamma med honom, kom de fram till honom och frågade: "Säg oss: När ska det ske? Och vad blir tecknet på din återkomst och den⁴ Jesushär tidsåsvarelderns dem:slut?" "Se till att ingen bedrar er.

⁵ Många ska komma i mitt namn och säga: Jag är Messias, och de ska bedra många.

23:38 1 Kung 9:7f, Jer 7:13, Luk 13:34f. **23:38** *Nu ska ert hus lämnas öde* Guds härlighet lämnade det första templet innan det förstördes (Hes 11:23), och Jesus förutsäger detsamma för det andra templet. Enligt en tradition i Talmud (Yoma 39b) tycktes tempeloffren ha

tappat sin kraft fyrtio år före templets förstörelse år 70 e Kr, alltså efter Jesu fullkomliga offer på korset (jfr Hebr 8-10). **23:39** Ps 118:26, Matt 21:9. **23:39** Ps 118:26, hälsningsord vid Messias ankomst (jfr Matt 21:9). **24:1** Mark 13:1f, Luk 21:5f. **24:2** Mika 3:12, Matt 23:38, Luk 19:44. **24:3** Mark 13:3f, Luk 21:7. **24:4** Mark 13:5f, Luk 21:8f, Ef 5:6, 2 Tess 2:3. **24:5** Mark 13:22, Apg 5:36f, 1 Joh 2:18, 4:1.

24:6

24:16

⁶ Ni kommer att höra stridslarm och rykten om krig. Se då till att ni inte blir skrämde. Sådant måste hända, men det är ännu inte slutet.

⁷ Folk ska resa sig mot folk och rike mot rike, och det ska bli svält och jordbävningar på många platser.

⁸ Men allt detta är bara början på födslovåndorna.

⁹ Då ska man utlämna er åt lidande och döda er, och ni kommer att bli hatade av alla folk för mitt namns skull.

¹⁰ Och då ska många komma på fall, och de ska

förråMåda varandra falska och profeter hata varandra ska träda fram och

bedra många,

¹² och eftersom laglösheten ökar kommer

kä¹³¹⁴ riken Men Och att det taden kallnas om evange

liumhoshållerdeutflesta.omtill

slutetriket

skaskaföblirkunnasfrälst. i hela världen till ett vittnesbörd för alla folk. Sedan ska slutet komma.

Förödelsens styggelse

¹⁵ När ni ser 'förödelsens styggelse', som profeten Daniel talar om, stå på helig plats – läsaren bör

fö¹⁶rstdååmådetsterädett –som är i Judeen fly upp i bergen.

24:8 födslovändorna Liksom värkar förebådar barnets ankomst, förebådas Messias återkomst av en tid av nöd. **24:9** Matt 10:17f, Joh 15:18f, 16:2f. **24:13** Matt 10:22, Luk 21:19. **24:14** Matt 28:19.

24:15 Mark 13:14f, Luk 21:20f. **24:15 förödelsens styggelse** Se Dan 9:27, 11:31, 12:11, 1 Mack 1:54, 2 Mack 6:2f. Jerusalems tempel hade vanhelgats år 168 f Kr när Antiochus IV Epifanes ersatte Guds altare med ett hedniskt Zeusaltare, ett hädiskt övergrepp som står som symbol för en kommande katastrof. **24:15 förstå det rätt** Annan Översättning: "betänka det noga".

24:17

24:28

¹⁷ Den som är på taket ska inte gå ner för att hämta något från sitt hus,

¹⁸ och den som är på åkern ska inte vända tillbaka för att hämta sin mantel.

¹⁹ Ve dem som väntar barn eller ammar i de dagarna!

²⁰ Be att ni inte måste fly under vintern eller på sabbaten,

²¹ för då ska det bli en så stor nöd att något liknande aldrig förekommit från världens begynnelse och ända fram till nu, och inte heller ska komma.

²² Hade inte den tiden förkortats skulle ingen människa bli frälst. Men för de utvaldas skull kommer den tiden att förkortas.

²³ Om någon då säger till er: Här är Messias, eller: Där är han, så tro det inte.

²⁴ Falska messiasgestalter och falska profeter ska träda fram och göra stora tecken och under för att om möjligt bedra även de utvalda.

²⁵ Jag har nu sagt det till er i förväg.

²⁶ Om de säger till er: Han är i öknen, så gå inte dit, eller: Han är i de inre rummen, så tro det inte.

²⁷ För som blixten går ut från öster och lyser ända bort i väster, så ska det vara när Människosonen kommer.

²⁸ Där liket ligger, där samlas gamarna.

Människosonen kommer

24:17 Luk 17:31. **24:21** Dan 12:1. **24:23** Mark 13:21f, Luk 17:23.

24:245 Mos 13:1f, Luk 17:37f, 2 Tess 2:9f. **24:26**Luk 17:23f. **24:27**

Upp 1:7. **24:28** Luk 17:37.

²⁹ Strax efter de dagarnas nöd ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken. Stjärnorna ska falla från himlen, och himlens makter ska skakas. ³⁰ Då ska Människosonens tecken synas på himlen, och jordens alla folk ska jämra sig när de ser Människosonen komma på himlens moln med stor makt och härlighet.

³¹ Med starkt basunljud ska han sända ut sina änglar, och de ska samla hans utvalda från de fyra väderstrecken, från himlens ena ände till den andra.

³² Lär av en jämförelse med fikonsträdet. Redan när kvisten blir mjuk och bladen spricker ut vet ni att sommaren är nära.

³³ På samma sätt vet ni, när ni ser allt detta, att han är nära och står för dörren.

³⁴ Jag säger er sanningen: Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker.

³⁵ Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå.

³⁶ Men den dagen eller stunden känner ingen: inte himlens änglar, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.

³⁷ Så som det var under Noas dagar, så ska det vara när Människosonen kommer.

24:29 Jes 13:10, Joel 2:10, Mark 13:24f, Luk 21:25f, Apg 2:20. **24:30** Matt 25:31, Apg 1:11, Upp 1:7. **24:30 när de ser Människosonen komma** Se Dan 7:13f. **24:31** Matt 13:41, 1 Kor 15:52. **24:32** Luk 21:29f. **24:34 Det här släktet** Grek. *geneá* betyder både "generation" och "folk". Jerusalems förstörelse kom inom samma generation (år 70 e Kr), medan det judiska folket ska bevaras som folk fram till Kristi återkomst. **24:35** Ps 102:27, Jes 40:8, Hebr 1:11.

24:36 Apg 1:7. **24:37** 1 Mos 6:11f, Luk 17:26f, 1 Petr 3:20.

24:38

24:48

³⁸ Under dagarna före floden åt de och drack, de gifte sig och blev bortgifta ända till den dag då

Noa gick in i arken,

³⁹ och de visste ingenting förrän floden kom och ryckte bort dem alla. Så ska det bli när Människosonen kommer.

⁴⁰ Då ska två män vara ute på åkern. Den ene ska tas med, den andre lämnas kvar.

⁴¹ Två kvinnor ska mala vid kvarnen. Den ena

ska tas med, den andra lämnas kvar.

⁴² Var därför vakna, för ni vet inte vilken dag er Herre kommer.

⁴³ Men det förstår ni att om husägaren visste när på natten tjuven kom, då hade han hållit sig vaken och inte låtit någon bryta sig in i hans hus.

⁴⁴ Var därför beredda också ni, för i en stund när ni inte väntar det kommer Människosonen.

⁴⁵ Vem är den trogne och kloke tjänaren vars herre har satt honom över sina andra tjänare för att ge dem mat i rätt tid?

⁴⁶ Salig är den tjänaren när hans herre kommer och finner att han gör så.

⁴⁷ Jag säger er sanningen: Han ska sätta honom över allt han äger.

⁴⁸ Men om den tjänaren är ond och säger i sitt hjärta: Min herre dröjer,

24:41 kvarnen I handkvarnen, mellan två platta stenar, maldes hushållets säd (5 Mos 24:6). **24:42** Matt 25:13, Mark 13:35. **24:43** Luk 12:39f, 1 Tess 5:2, 2 Petr 3:10, Upp 3:3. **24:43 när på natten** Ordagrant: "vid vilken nattväkt" (natten var indelad i fyra trettimmarsperioder). **24:45** Luk 12:42f, 1 Kor 4:2. **24:47** Matt 25:21, 23, Luk 22:29. **24:48** Pred 8:11.

⁴⁹ och han börjar slå sina medtjänare och äter och dricker med dem som är berusade,

⁵⁰ då ska den tjänarens herre komma en dag när han inte väntar det och i en stund när han inte anar det,

⁵¹ och han ska hugga honom i stycken och ge honom hans plats bland hycklarna. Där ska man gråta och gnissla tänder.

25

Liknelsen om de tio jungfrurna

¹ Då ska himmelriket bli som när tio jungfrur tog sina lampor och gick ut för att möta brudgummen.

² Fem av dem var oförståndiga och fem var kloka.

³ De oförståndiga tog sina lampor men tog inte med sig någon olja,

⁴ medan de kloka tog olja i kärlen tillsammans med sina lampor.

⁵ När brudgummen dröjde blev de alla dåsiga och somnade.

⁶ Vid midnatt hördes ett rop: Brudgummen är här! Gå ut och möt honom!

⁷ Då vaknade alla jungfrurna och gjorde i ordning sina lampor.

⁸ De oförståndiga sade till de kloka: Ge oss av er olja, våra lampor slocknar!

⁹ De kloka svarade: Den skulle inte räcka både till oss och till er. Gå i stället till dem som säljer och köp.

24:51 Matt 8:12, 13:42, 25:30.
25:10

25:1 Luk 12:35f.

25:6 Upp 19:7.
25:20

¹⁰ Men när de hade gått i väg för att köpa kom brudgummen, och de som var redo gick med honom in till bröllopfesten. Och dörren stängdes.

¹¹ Till slut kom de andra jungfrurna tillbaka och sade: Herre, Herre, öppna för oss!

¹² Men han svarade: Jag säger er sanningen: Jag känner er inte.

¹³ Håll er därför vakna, för ni vet inte vilken dag eller timme han kommer.

Liknelsen om talenterna

¹⁴ Det ska bli som när en man skulle resa utomlands. Han kallade till sig sina tjänare och anförtrodde dem sin förmögenhet.

¹⁵ En gav han fem talenter, en annan två och en tredje en talent, åt var och en efter hans förmåga.

Sedan reste han bort.

¹⁶ Den som hade fått fem talenter gick genast och gjorde affärer med dem och tjänade fem talenter till.

¹⁷ Den som hade fått två talenter tjänade på samma sätt två till.

¹⁸ Men den som fått en talent gick bort och grävde ner den i jorden och gömde sin herres pengar.

¹⁹ En lång tid därefter kom tjänarnas herre och krävde redovisning av dem.

²⁰ Den som hade fått fem talenter kom då och bar fram fem talenter till och sade: Herre, du

25:11Luk 13:25. **25:12**Matt 7:23. **25:13**Matt 24:42, Mark 13:33, Luk 21:35. **25:14** Luk 19:12f. **25:15** Rom 12:6. **25:15** *en talent* En förmögenhet motsvarande 6000 denarer eller tjugo årslöner för den enkle arbetaren.

^{25:21} **Matteusevangeliet 25:30** anförtrrodde mig fem talenter. Här är fem till som jag har tjänat.

²¹ Hans herre sade till honom: Bra, du gode och trogne tjänare! Du var trogen i det lilla, jag ska sätta dig över mycket. Gå in i din herres glädje!

²² Så kom den som hade fått två talenter fram och sade: Herre, du anförtrrodde mig två talenter.

Här är två till som jag har tjänat.

²³ Hans herre sade till honom: Bra, du gode och trogne tjänare! Du var trogen i det lilla, jag ska sätta dig över mycket. Gå in i din herres glädje!

²⁴ Även den som hade fått en talent kom fram. Han sade: Herre, jag visste att du är en hård man som skördar där du inte har sått och samlar in där du³⁹inte jag har varströrädd, ttså ut jag gick och gömde din talent i jorden. Här har du vad som är ditt.

²⁶ Hans herre svarade honom: Du usle och late tjänare! Visste du att jag skördar där jag inte har sått och samlar in där jag inte har strött ut?

²⁷ Då skulle du ha satt in mina pengar på banken, så att jag hade fått igen det som är mitt med ränta när jag kom.

²⁸ Ta nu ifrån honom talenten och ge den till honom som har tio talenter.

²⁹ Var och en som har ska få, och det i överflöd, men den som inget har ska bli fråntagen också det han har.

³⁹ :21Matt 24:47, Luk 16:10. 25:29Matt 13:12, Mark 4:25, Luk 8:18, 19:26. 25:30 Matt 8:12, 22:13, 24:51.

³⁰ Och kasta ut den oduglige tjänaren i mörkret här utanför. Där ska man gråta och gnissla tänder. *Människosonens dom*

25:31

25:40

³¹ När Människosonen kommer i sin härlighet och alla änglar med honom, då ska han sätta sig på sin härlighets tron.

³² Och alla folk ska samlas inför honom, och han ska skilja dem från varandra som herden skiljer fåren från getterna.

³³ Och han ska ställa fåren på sin högra sida och getterna på den vänstra.

³⁴ Då ska Kungen säga till dem som står på hans högra sida: Kom, ni min Fars välsignade, och ta emot det rike som stått berett för er sedan världens skapelse.

³⁵ För jag var hungrig och ni gav mig att äta. Jag var törstig och ni gav mig att dricka. Jag var främling och ni tog emot mig.

³⁶ Jag var naken och ni klädde mig. Jag var sjuk och ni besökte mig. Jag var i fängelse och ni kom till mig.

³⁷ Då ska de rättfärdiga svara honom: Herre, när såg vi dig hungrig och gav dig att äta, eller törstig och gav dig att dricka?

³⁸ Och när såg vi dig som främling och tog emot dig, eller naken och klädde dig?

³⁹ Och när såg vi dig sjuk eller i fängelse och kom till dig?

⁴⁰ Då ska Kungen svara dem: Jag säger er sanningen: Allt vad ni har gjort för en av dessa mina minsta bröder, det har ni gjort för mig.

25:31 Sak 14:5, Matt 16:27, 19:28, 1 Tess 4:16, 2 Tess 1:7. **25:32** Matt 13:49, 2 Kor 5:10. **25:35** Jes 58:7, Hes 18:7f. **25:36** Hebr 13:3.

25:40 Ords 19:17, Matt 10:40, Hebr 6:10.

25:41

Matteusevangeliet 26:3

⁴¹ Sedan ska han säga till dem som står på den vänstra sidan: Gå bort från mig, ni förbannade, till den eviga elden som är beredd åt djävulen och hans änglar.

⁴² För jag var hungrig och ni gav mig inte att äta. Jag var törstig och ni gav mig inte att dricka.

⁴³ Jag var främling och ni tog inte emot mig, naken och ni klädde mig inte, sjuk och i fängelse och ni besökte mig inte.

⁴⁴ Då ska de svara: Herre, när såg vi dig hungrig eller törstig eller som främling eller naken eller sjuk eller i fängelse och hjälpte dig inte?

⁴⁵ Då ska han svara dem: Jag säger er sanningen: Allt vad ni inte har gjort för en av dessa minsta, det har ni inte heller gjort för mig.

⁴⁶ Och dessa ska gå bort till evigt straff, men de rättfärdiga till evigt liv."

26

Onda planer mot Jesus

¹ När Jesus hade avslutat hela detta tal, sade han till sina lärjungar:

² "Ni vet att om två dagar är det påsk. Då ska Människosonen utlämnas för att bli korsfäst."

³ Översteprästerna och folkets äldste samlades nu i översteprästen Kaifas palats.

25:41 Matt 7:23, Luk 13:27, Upp 20:10, 15. 25:46 Dan 12:2, Joh 5:29.
26:2 2 Mos 12f, Matt 20:18. 26:2 **påsk** Hebr. *pésach* betyder "**passera**", "**skona**" (2 Mos 12:13), och **firas till minne av Israels räddning ur Egypten. I fullmånens sken den 14:e Nisan (mars-april)åmandetoffradepåskalammetochfiradesedan**
"det osyrade brödets högtid" i sju dagar (2 Mos 12:17). 26:3
Joh 11:47f.

26:4

26:13

⁴ De planerade att gripa Jesus med list och döda honom.

⁵ Men de sade: "Inte under högtiden, det får inte bli upplopp bland folket."

En kvinna smörjer Jesus

⁶ När Jesus var i Betania, i Simon den spetälskes hus,

⁷ kom en kvinna fram till honom. Hon hade en alabasterflaska med dyrbar olja, och hon hällde ut den över hans huvud där han låg

till bords. ⁸ När lärjungarna såg det, blev de upprörda och sade: "Varför detta slöseri?

⁹ Den kunde man ha sålt för mycket pengar och gett till de fattiga."

¹⁰ Jesus märkte det och sade till dem: "Varför oroar ni kvinnan? Hon har gjort en god gärning mot mig.

¹¹ De fattiga har ni alltid hos er, men mig har ni inte alltid.

¹² När hon hällde den här oljan över min kropp gjorde hon det inför min begravning.

¹³ Jag säger er sanningen: Överallt i hela världen där detta evangelium förkunnas ska man också berätta vad hon gjorde och komma ihåg henne." *Judas förråder Jesus*

26:6 Mark 14:3f, Joh 12:1f. **26:6 Betania** kan översättas "fattighuset" (jfr vers 9 och 11). **26:7 dyrbar olja** Enligt Mark 14:3f nardusolja värd 300 denarer, vilket motsvarade en hel årslön för en enkel arbetare. **26:11** 5 Mos 15:11. **26:12 inför min begravning** Jesus knyter an till seden att behandla den som dött med väldoftande ämnen före begravningen (jfr Joh 19:39f).

¹⁴ Då gick en av de tolv, han som hette Judas Iskariot, bort till översteprästerna

¹⁵ och sade: "Vad vill ni ge mig om jag utlämnar honom åt er?" Då vägde de upp trettio silvermynt åt honom.

¹⁶ Från den stunden sökte han efter ett lämpligt tillfälle att förråda Jesus.

Den sista påskmåltiden

¹⁷ På första dagen i det osyrade brödets högtid kom lärjungarna fram till Jesus och frågade: "Var vill du att vi gör i ordning så att du kan äta påskalammet?"

¹⁸ Han svarade: "Gå in i staden till den och den och säg till honom: Mästaren säger: Min stund är nära. Jag vill äta påskalammet hos dig med mina lärjungar."

¹⁹ Lärjungarna gjorde som Jesus hade befallt dem och gjorde i ordning påskalammet.

²⁰ På kvällen låg Jesus till bords med de tolv.

²¹ Medan de åt, sade han: "Jag säger er sanningen: En av er kommer att förråda mig."

²² Då blev de djupt bedrövade och började fråga honom, en efter en: "Det är väl inte jag, Herre?"

23

Han svarade: "Den som doppade handen i skålen tillsammans med mig, han ska förråda mig.

26:14 Matt 10:4, Mark 14:10f, Luk 22:3f, Joh 11:57. **26:15** Sak 11:12. **26:15** *trettio silvermynt* Enligt 2 Mos 21:32 priset för en slav (30 siklar=120denarer). **26:17** 2 Mos 12:3f, 15f, Mark 14:12f, Luk 22:7f. **26:20** Mark 14:17f, Luk 22:14, 21f. **26:20** *låg Jesu stillbords* Vid finare måltider, som vid påsk, åt man på grekiskt manér halvliggande på divaner, stödd på vänster armbåge. **26:21** Joh 13:21f.

26:23 Ps 41:10.

26:24

26:32

24

Människosonen går bort som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrådd! Det hade varit bättre för den människan att aldrig ha blivit född."

25

Judas, han som skulle förråda honom, sade: "Rabbi, det är väl inte jag?" Jesus svarade: "Du har själv sagt det."

Den första nattvarden

⁴⁰ Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt lärjungarna och sade: "Tag och ät. Detta är min kropp."

⁴⁰ :**26** Mark 14:22f, Luk 22:19f, 1 Kor 11:23f. **26:28** Matt 20:28. **26:29** Luk 22:18. **26:30** *lovsången* Ps 115-118 som sjungs vid slutet av

²⁷ Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem och sade: "Drick av den alla. ²⁸ Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många till syndernas förlåtelse.

²⁹ Jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän den dag jag dricker det nytt med er i min Fars rike."

³⁰ När de sedan hade sjungit lovsången, gick de ut till Olivberget.

Jesus förutsäger Petrus förnekelse

³¹ Då sade Jesus till dem: "I natt kommer ni alla att överge mig. Det står skrivet: *Jag ska slå herden, och fåren i hjorden ska skingras.*

³² Men när jag har uppstått, ska jag gå före er till Galileen."

26:33

26:41

³³ Petrus svarade honom: "Även om alla andra

överger dig, så ska jag aldrig överge dig."

³⁴ Jesus sade till honom: "Jag säger dig sanningen: I natt, innan tuppen gal, kommer du att förneka mig tre gånger."

³⁵ Petrus svarade honom: "Även om jag måste dö med dig ska jag aldrig förneka dig!" Samma sak sade alla de andra lärjungarna.

Jesus i Getsemane

³⁶ Sedan gick Jesus med dem till en plats som kallas Getsemane, och han sade till lärjungarna: "Sätt er här medan jag går dit bort och ber." ³⁷ Han tog med sig Petrus och Sebedeus båda söner, och han greps av sorg och ångest ³⁸ och sade till dem: "Min själ är djupt bedrövad, ända till döds. Stanna här och vaka med mig." ³⁹ Han gick lite längre fram, föll ner på sitt ansikte och bad: "Min Far! Om det är möjligt, så låt den här bågaren gå förbi mig. Men inte som jag vill, utan som du vill."

⁴⁰ Han kom tillbaka till lärjungarna och fann att de sov. Då sade han till Petrus: "Så ni kunde inte vaka en enda timme med mig?"

⁴¹ Vaka och be att ni inte kommer i frestelse. Anden är villig, men köttet är svagt."

26:33 Luk 22:33f, Joh 13:37f. **26:36** Mark 14:32f, Luk 22:39f, Joh 18:1. **26:36** *Getsemane* Olivlund strax öster om Jerusalem. Hebr. *gat shémen* betyder "oljepress". **26:38** Joh 12:27. **26:39** Joh 6:38, Hebr 5:7. **26:41** Gal 5:17, 1 Petr 5:8. **26:41beatt** Annan översättning: "be så att".

⁴² Sedan gick han bort för andra gången och bad: "Min Far, om den inte kan gå förbi mig utan jag måste dricka den, så ske din vilja."

⁴³ Han kom tillbaka och fann återigen att de sov, för deras ögon var tunga av sömn.

⁴⁴ Då lämnade han dem och gick åter bort och bad för tredje gången med samma ord igen.

⁴⁵ Sedan gick han till lärjungarna och sade till dem: "Sover ni fortfarande och vilar er? Nu är stunden här då Människosonen utlämnas i syndares händer.

⁴⁶ Res på er, nu går vi. Han som förräder mig är här."

Jesus fängslas

⁴⁷ Medan han ännu talade kom Judas, en av de tolv, och med honom en stor folkhop med svärd och påkar från översteprästerna och folkets äldste.

⁴⁸ Förrädaren hade gett dem ett tecken och sagt: "Den jag kysser är det. Grip honom." ⁴⁹ Och han gick genast fram till Jesus och sade: "Var hälsad, rabbi!", och kysste honom. ⁵⁰ Jesus sade till honom: "Min vän, är det därför du är här?" Då gick de fram och grep Jesus och höll fast honom.

⁵¹ Men en av dem som var med Jesus lyfte handen, drog sitt svärd och slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom örat.

26:45 Sover ni fortfarande och vilar er? Annan Översättning:
"Sov ni vidare och vila er!". **26:47** Mark 14:43f, Luk 22:47f,
Joh 18:2f. **26:50** Joh 13:27. **26:51** Mark 14:47, Luk 22:49f,
Joh 18:10f.

26:52

26:60

⁵² Då sade Jesus till honom: "Sätt tillbaka ditt svärd i skidan! Alla som tar till svärd ska dödas med svärd.

⁵³ Eller tror du inte att jag kan be min Far att han genast sänder mig mer än tolv legioner änglar?

⁵⁴ Men hur skulle då Skrifterna uppfyllas som säger att det här måste ske?"

⁵⁵ I samma stund sade Jesus till folkhopen: "Som mot en rövare har ni gått ut med svärd och påkar för att gripa mig. Jag har suttit i templet varje dag och undervisat utan att ni grep mig.

⁵⁶ Men allt detta har hänt för att profeternas skrifter skulle uppfyllas." Då övergav alla lärjungarna honom och flydde.

Jesus inför Stora rådet

⁵⁷ De som hade gripit Jesus förde honom till översteprästen Kaifas, där de skriftlärdar och de äldste hade samlats.

⁵⁸ Petrus följde Jesus på avstånd fram till översteprästens gård. Där gick han in och satte sig bland rättstjänarna för att se hur det skulle sluta.

⁵⁹ Överstepräster och hela Stora rådet försökte få fram ett falskt vittnesmål mot Jesus för att kunna döma honom till döden.

⁶⁰ Men de fann inget, trots att många falska vittnen trädde fram. Till sist kom det fram två män

26:52 1 Mos 9:6, Upp 13:10. **26:53** *tolv legioner änglar* Troligen ett symboliskt tal. En legion motsvarade ca 6000 man. **26:54** Jes 53:5f, Luk 18:31. **26:55** Mark 14:49, Luk 22:52f. **26:56** Mark 14:50. **26:57** Mark 14:53f, Luk 22:54f, Joh 18:12f.

26:61

26:68

⁶¹ som sade: "Han har sagt: Jag kan riva ner Guds tempel och bygga upp det igen på tre dagar." ⁶² Då reste sig översteprästen och frågade honom:

"Svarar du inte på vad de vittnar mot dig?"

⁶³ Men Jesus var tyst.

Då sade översteprästen till honom: "Jag besvär dig vid den levande Guden: Säg oss om du är Messias, Guds Son."

⁶⁴ Jesus sade till honom: "Du själv har sagt det. Men jag säger er: Härefter ska ni se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln."

⁶⁵ Då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: "Han har hädat! Behöver vi några fler vittnen? Nu har ni hört händelsen.

⁶⁶ Vad anser ni?" De svarade: "Han förtjänar döden!"

⁶⁷ Och de spottade honom i ansiktet och slog honom med knytnävarna. Andra slog honom i ansiktet

⁶⁸ och sade: "Profetera för oss, Messias! Vem var det som slog dig?"

Petrus förnekar Jesus

26:61 Matt 27:40, Joh 2:19. **26:63** Jes 53:7, Luk 22:66f. **26:64** Ps 110:1, Sak 12:10, Matt 16:27. **26:64 se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma på himlens moln** Med dessa ord identifierar sig Jesus, den jordiske Människosonen (Matt 26:45 etc), med den gudomliga Messiasgestalten i Dan 7:13 och Ps 110:1. **26:65** Joh 10:33. **26:65 rev ... sönder sina kläder** Ett uttryck för fasa och sorg (jfr t ex 1 Mos 37:29). Enligt lagen var översteprästen förbjuden att göra så (3 Mos 21:10). **26:66** 3 Mos 24:16, Joh 19:7. **26:67** Jes 50:6, Matt 27:30, Luk 22:63f. **26:67 slog honom i ansiktet** Annan översättning: "slog honom med käppar".

⁶⁹ Petrus satt ute på gården. En tjänsteflicka kom fram till honom och sade: "Du var också med Jesus från Galileen."

⁷⁰ Men han nekade inför alla och sade: "Jag vet inte vad du pratar om."

⁷¹ Han gick ut i porten, och en annan tjänsteflicka såg honom och sade till dem som var där: "Han där var med Jesus från Nasaret."

⁷² Han nekade igen och svor på det: "Jag känner inte den mannen."

⁷³ Strax därefter kom de som stod där fram till Petrus och sade: "Visst är du också en av dem! Din dialekt avslöjar dig."

⁷⁴ Då började han förbanna och svära: "Jag känner inte den mannen!" Och strax gol tuppen.

⁷⁵ Då kom Petrus ihåg de ord som Jesus hade sagt: "Innan tuppen gal ska du förneka mig tre gånger." Och han gick ut och grät bittert.

27

Jesus utlämnas till Pilatus

¹ Tidigt på morgonen tog alla översteprästerna och folkets äldste sitt beslut att de skulle döda Jesus.

² De band honom, förde bort honom och utlämnade honom till Pilatus, ståthållaren. *Judas tar sitt liv*

26:69 Mark 14:66f, Luk 22:55f, Joh 18:17f, 25f. **26:73** *dialekt* Den galileiska dialekten (Mark 14:70) ansågs mindre fin än den judeiska eftersom den saknade vissa semitiska strupljud. **27:1** Mark 15:1, Luk 22:66. **27:2** Luk 23:1, Joh 18:28. **27:2** *Pilatus* Ståthållare i provinsen Judeen under åren 26-36 e Kr. Därefter avsattes han på grund av grymhet mot samarierna.

27:3

27:11

³ Men när Judas som hade förrått honom såg att Jesus var dömd, ångrade han sig och lämnade tillbaka de trettio silvermynten till översteprästerna och de äldste

⁴ och sade: "Jag har syndat och förrått oskyldigt blod." De svarade: "Vad rör det oss? Det får du ta ansvar för."

⁵ Då kastade han in silvermynten i templet och gav sig av. Sedan gick han bort och hängde sig.

⁶ Översteprästerna tog mynten och sade: "Det är inte tillåtet att lägga dem i offerkistan, eftersom det är blodspengar."

⁷ De tog ett beslut att för pengarna köpa Krukmakaråkern till begravningsplats för främlingar.

⁸ Därför kallas den åkern än i dag för
Blodsåkern.

⁹ Då uppfylldes det som var sagt genom
profeten Jeremia: *Och jag tog de trettio
silvermynten, det pris som Israels barn hade satt
på honom som hade värderats,*

¹⁰ *och jag gav dem som betalning för
Krukmakaråkern, så som Herren hade befallt mig.*

Jesus inför Pilatus

¹¹ Jesus ställdes nu inför ståthållaren. Denne
frågade honom: "Så du är judarnas kung?"
Jesus svarade: "Du själv säger det."

27:3 Matt 26:15. **27:4** 5 Mos 27:25. **27:5** Apg 1:18. **27:5 hängde sig**
Apg 1:18 berättar att Judas föll så att buken brast och hans inälvor
rann ut. Troligen brast repet och Judas föll till sin död i
Hinnomsdalen. Platsen kom sedan att kallas Blodsåkern och
användas som gravplats. **27:10** Jer 32:6, Sak 11:12f. **27:11**
Mark 15:2f, Luk 23:3, Joh 18:33f.

27:12

27:23

¹² Och när översteprästerna och de äldste
anklagade honom, svarade han inte. ¹³ Då sade
Pilatus till honom: "Hör du inte hur mycket de
anklagar dig för?"

¹⁴ Men Jesus svarade honom inte på en enda
fråga, och ståthållaren var djupt förundrad.

¹⁵ Vid högtiden brukade ståthållaren frige en
fånge, en som de själva önskade.

¹⁶ Just då hade man en beryktad fånge som hette Barabbas.

¹⁷ När de nu var samlade, frågade Pilatus dem:

"Vem vill ni att jag ska frige åt er: Barabbas eller Jesus som kallas Messias?"

¹⁸ Han visste nämligen att det var av avund som de hade utlämnat honom.

¹⁹ Medan Pilatus satt på domarsätet, sände hans hustru bud till honom: "Du ska inte ha med den där rättfärdige mannen att göra! I natt var jag svårt plågad i en dröm för hans skull."

²⁰ Men översteprästerna och de äldste övertalade folket att kräva att få Barabbas fri och att Jesus skulle dödas.

²¹ När ståthållaren frågade dem: "Vem av de två vill ni att jag friger åt er?", svarade de: "Barabbas!"

²² Pilatus frågade dem: "Vad ska jag då göra med Jesus som kallas Messias?" Alla svarade: "Korsfäst honom!"

²³ Han frågade: "Vad har han då gjort för ont?"
Men de skrek ännu högre: "Korsfäst honom!"

27:12 Jes 53:7. **27:15** Mark 15:6f, Joh 18:39f. **27:16** *Barabbas* Några handskrifter: "JesusBarabbas"(även ivers17). **27:17** Luk 23:16f. **27:21** Apg 3:13f.

²⁴ När Pilatus såg att inget hjälpte utan oron bara ökade, tog han vatten och tvådde sina händer inför folket och sade: "Jag är oskyldig till den mannens blod. Det här får ni själva ta ansvar för."

²⁵ Allt folket svarade: "Låt hans blod komma över oss och över våra barn!"

²⁶ Då frigav han Barabbas åt dem, men Jesus lät han gissla och utlämnade honom till att korsfästas.

Jesus hånas och misshandlas

²⁷ Därefter tog ståthållarens soldater med sig Jesus in i pretoriet och samlade hela vaktstyrkan runt honom.

²⁸ De drog av honom kläderna och hängde på honom en röd soldatmantel,

²⁹ vred ihop en krona av törne och satte den på hans huvud och stack en käpp i hans högra hand. Sedan böjde de knä inför honom och hånade honom och sade: "Leve judarnas kung!"

³⁰ Och de spottade på honom och tog käppen och slog honom i huvudet.

³¹ När de hade hånat honom, tog de av honom manteln och satte på honom hans egna kläder och förde bort honom för att korsfästas.

Jesus blir korsfäst

27:24 5 Mos 21:6f. **27:25** Matt 23:35f, Apg 5:28. **27:26 gissla** Tortyr föregick normalt en avrättning. Det romerska gisslet, *flagellum*, hade taggar av ben eller metall som rev upp fångens rygg så att denne ibland avled redan före avrättningen. **27:27** Mark 15:16f, Joh 19:2f. **27:27 pretoriet** Ståthållarens palats.

27:30 Jes 50:6, Matt 26:67.

27:32

27:41

³² På vägen ut fann de en man från Kyrene som hette Simon. Honom tvingade de att bära hans kors.

³³ Och när de kom till den plats som kallas Golgata, vilket betyder Döds-kalleplatsen, ³⁴ gav de honom vin blandat med galla att dricka. Han smakade på det men ville inte dricka. ³⁵ När de hade korsfäst honom, delade de hans kläder mellan sig genom att kasta lott. ³⁶ Sedan satt de där och vaktade honom. ³⁷ Över hans huvud hade man satt upp anklagelsen mot honom. Där stod skrivet: "Detta är Jesus, judarnas kung."

³⁸ Tillsammans med honom korsfästes två rövare, den ene på högra sidan och den andre på vänstra. De som gick förbi hånade honom och skakade på huvudet

⁴⁰ och sade: "Du som river ner templet och bygger upp det på tre dagar, fräls dig själv om du

är ⁴¹Guds På samma Son och säkomtt förlneröjligade från korset!"även

Överstepräster och de skriftlärda och de äldste honom och sade:

27:32 Mark 15:21, Luk 23:26. **27:33** Luk 23:33f, Joh 19:17f. **27:33 Golgata** Den skullformade höjden ligger enligt traditionen under det som idag kallas Gravkyrkan i Jerusalem. **27:34** Ps 69:22. **27:34 vin blandat med galla** Förmögna kvinnor i Jerusalem bekostade utifrån Ords 31:6 ett vinbaserat bedövningsmedel (med myrra, Mark 15:23) för att lindra de dödsdömdas plågor. Normalt ingick inte galla vilket snarare bör ha ökat lidandet (jfr profetian i Ps 69:22). **27:35** Ps 22:19. **27:35 delade de hans kläder** Jfr profetian i Ps 22:19. **27:38** Jes 53:12, Mark 15:27f, Luk 23:32f, Joh 19:18.

27:39 Ps 22:8. **27:40** Matt 26:61, Joh 2:19.

27:42

27:50

⁴² "Andra har han frälst, sig själv kan han inte frälsa. Han är Israels kung! Nu får han komma ner från korset, så ska vi tro på honom.

⁴³ Han litar på Gud, nu får Gud rädda honom om han älskar honom. Han har ju sagt: Jag är Guds Son."

⁴⁴ På samma sätt blev han också hånad av rövarna som var korsfästa tillsammans med honom.

Jesus dör

⁴⁵ Vid sjätte timmen kom ett mörker över hela landet som varade fram till nionde timmen. ⁴⁶ Vid nionde timmen ropade Jesus med hög röst: "*Eli! Eli! Lema sabaktani?*" Det betyder: "*Min Gud, min Gud, varför har du övergett mig?*"

⁴⁷ Några av dem som stod där hörde det och sade: "Han ropar på Elia!"

⁴⁸ En av dem sprang genast och tog en svamp, fyllde den med ättikvin, fäste den runt en käpp och gav honom att dricka.

⁴⁹ De andra sade: "Vänta, så får vi se om Elia kommer och räddar honom."

⁵⁰ Men Jesus ropade än en gång med hög röst och gav sedan upp andan.

27:43 Ps 22:9. **27:43** Jfr Ps 22:9. **27:44** Luk 23:39f. **27:45** Mark 15:33f, Luk 23:44f. **27:45** *sjätte timmen ... nionde timmen* Motsvarar ca kl 12 och kl 15. **27:45** *hela landet* Annan översättning: "hela jorden". **27:46** Ps 22:2. Psalmen skildrar Messias lidande och uppståndelse. Jesus citerar dess titelvers på folkspråket arameiska och inte på hebreiska. **27:48** Ps 69:22, Joh 19:29f. **27:50** *gav upp andan* Annan översättning: "gav ifrån sig Anden" (jfr Luk 23:46, Joh 19:30).

27:51

27:59

⁵¹ Då brast förhänget i templet i två delar, uppfifrån och ända ner. Jorden skakade och klipporna rämnade,

⁵² gravarna öppnades och många avlidna heliga fick liv i sina kroppar.

⁵³ Efter hans uppståndelse kom de ut ur gravarna och gick in i den heliga staden och visade sig för många.

⁵⁴ När officeren och de som var med honom och bevakade Jesus såg jordbävningen och det som hände, blev de mycket förskräckta och sade: "Den mannen var verkligen Guds Son!"

⁵⁵ Många kvinnor stod där på avstånd och såg på. De hade följt Jesus från Galileen och tjänat honom.

⁵⁶ Bland dem var Maria Magdalena och den Maria som var Jakobs och Josefs mor, samt modern till Sebedeus söner. *Jesus begravs*

⁵⁷ När det blev kväll kom en rik man från Arimatea som hette Josef och som också hade blivit en Jesu lärjunge.

⁵⁸ Han gick till Pilatus och bad att få Jesu kropp. Pilatus befallde då att han skulle få den.

⁵⁹ Josef tog kroppen, svepte den i rent linnetyg

27:51 2 Mos 26:31f, Luk 23:45, Hebr 10:19f. **27:51 förhänget** Ett tio meter högt draperi som skärmade av "det allra heligaste", Guds uppenbarelsplats (se 2 Mos 26:31f, 3 Mos 16:2f, Hebr 9:3f, 10:20). **27:55** Mark 15:40f, Luk 8:2f. **27:57** Mark 15:42f, Luk 23:50f, Joh 19:38f. **27:57 Arimatea** Identifierades av fornkyrkan med Ramataim-Sofim eller Rama, profeten Samuels hemstad norr om Jerusalem (1 Sam 1:1, 25:1).

⁶⁰ och lade den i sin nya grav som han hade låtit hugga ut i klippan. Sedan rullade han en stor sten för ingången till graven och gick därifrån.

⁶¹ Maria Magdalena och den andra Maria var där och satt mitt emot graven. *En vaktstyrka bevakar graven*

⁶² Nästa dag, som var dagen efter förberedelsedagen, samlades översteprästerna och fariseerna hos Pilatus

⁶³ och sade: "Herre, vi har tänkt på att den där bedragaren sade medan han ännu levde: Efter tre dagar ska jag uppstå.

⁶⁴ Befall därför att graven ska säkras fram till tredje dagen, så att hans lärjungar inte kommer och stjäla honom och sedan säger till folket att han har uppstått från de döda. Då blir det sista bedrägeriet värre än det första."

⁶⁵ Pilatus sade till dem: "Här har ni en vaktstyrka. Gå och säkra graven så gott ni kan."

⁶⁶ De gick och säkrade graven genom att försegla stenen och sätta ut vakterna.

28

Jesus uppstår ur graven

¹ Efter sabbaten, i gryningen den första veckodagen, gick Maria Magdalena och den andra Maria för att se på graven.

27:62 förberedelsedagen Fredagen, då alla förberedelser inför sabbaten gjordes. **27:63** Matt 12:40, 16:21, 17:22f, 20:18f. **27:64** Matt 28:11f. **28:1** Mark 16:1f, Luk 24:1f, Joh 20:1f. **28:1 den första veckodagen** Det vanliga namnet på söndagen i judisk tideräkning.
28:2 Matteusevangeliet 28:11

² Då blev det en kraftig jordbävning, för en Herrens ängel kom ner från himlen. Han gick fram och rullade bort stenen och satte sig på den.

³ Hans gestalt var som blixten, och hans kläder var vita som snö.

⁴ Vakterna skakade av skräck för honom och blev som döda.

⁵ Men ängeln sade till kvinnorna: "Var inte rädda! Jag vet att ni söker Jesus, den korsfäste.

⁶ Han är inte här, han har uppstått som han har sagt! Kom och se platsen där han låg.

⁷ Och gå genast och säg till hans lärjungar att han har uppstått från de döda. Se, han går före er

till Galileen. Där ska ni få se honom. Nu har jag sagt er det."

⁸ De skyndade då genast i väg från graven. Med bävan och stor glädje sprang de för att berätta det för hans lärjungar.

⁹ Plötsligt mötte Jesus dem och hälsade dem. De kom fram och höll om hans fötter och tillbad honom.

¹⁰ Då sade Jesus till dem: "Var inte rädda! Gå och säg till mina bröder att de ska gå till Galileen. Där ska de få se mig."

Vaktstyrkans rapport

¹¹ Medan de var på väg, kom några ur vaktstyrkan in i staden och berättade för överstepräster om allt som hade hänt.

28:5 Mark 16:6f, Luk 24:5f. **28:6** Matt 12:40, 16:21, 17:23, 20:19. **28:7** Matt 26:32. **28:9** Mark 16:9f. **28:9hälsadedem** Ordagrant: "sade: Gläd er!" (den vanliga hälsningen på grekiska, jfr Luk 1:28).

28:10 Joh 20:17, Apg 1:3, 13:31, 1 Kor 15:4f, Hebr 2:11.

28:12

Matteusevangeliet 28:20

¹² Dessa samlades med de äldste och beslöt att ge soldaterna en stor summa pengar ¹³ och sade: "Säg så här: Hans lärjungar kom på

natten¹⁴ Och

omochståröthvadeållarenbortfåhonomr höra

det,medanså skavi sov.vi tala med¹⁵

Dehonomtog emotochpengarnase till attochni

integjordebehösomverdeoroabliviter."

tillsagda, och detta rykte är spritt bland judarna
än i dag.

Jesu missionsbefallning

- ¹⁶ De elva lärjungarna gick till Galileen, till det berg dit Jesus hade befallt dem att gå.
- ¹⁷ När de fick se honom tillbad de honom, men några tvivlade.
- ¹⁸ Då trädde Jesus fram och talade till dem och sade: "Åt mig har getts all makt i himlen och på jorden.
- ¹⁹ Gå därför ut och gör alla folk till lärjungar! Döp dem i Faderns och Sonens och den helige Andes namn
- ²⁰ och lär dem att hålla allt som jag befallt er. Och se, jag är med er alla dagar till tidens slut."

Markusevangeliet

Markus var son till en Maria som hade ett hus i Jerusalem där de kristna brukade samlas (Apg 12:12). Han följde med på Paulus första missionsresa (Apg 12:25, 15:37f) och blev sedan "tolk" (sekreterare) åt Petrus i Rom (1 Petr 5:13). Papias skriver i början av 100-talet: "När Markus blev Petrus tolk skrev han noga ner allt han kom ihåg av Kristi ord och gärningar, dock inte i ordningsföljd." Markusevangeliet är troligen skrivet i Rom för en icke-judisk läsekrets (jfr 7:3f) under 50-talet eller 60-talet e Kr.

Johannes Döparens predikan

⁴¹ Här börjar evangeliet om Jesus Kristus, Guds Son.

² Så står det skrivet hos profeten Jesaja:

*Se, jag sänder min budbärare
framför dig,
och han ska bereda vägen för dig.*

³ *En röst ropar i öknen:*

⁴¹ :1 **Kristus** Grekiska för "den Smorde" (hebr. Messias), Guds utlovade kung och profet. 1:2 Matt 11:10, Luk 7:27. 1:2 Mal 3:1, Jes 40:3. 1:3 Joh 1:23. 1:4 Apg 19:4.

*Bana väg för Herren, gör
stigarna raka för honom!*

⁴ Johannes Döparen trädde fram i öknen och förkunnade omvändelsens dop till syndernas förlåtelse.

1:5

1:13

⁵ Hela Judeens land och Jerusalems alla invånare kom ut till honom, och de bekände sina synder och döptes av honom i floden Jordan.

⁶ Johannes var klädd i kamelhår och hade ett läderbälte om livet, och han levde av gräshoppor och vildhonung.

⁷ Han förkunnade: "Efter mig kommer den som är starkare än jag, och jag är inte ens värdig att böja mig och lossa remmen på hans sandaler.

⁸ Jag har döpt er med vatten, men han ska döpa er i den helige Ande." *Jesus blir döpt*

⁹ Vid den tiden kom Jesus från Nasaret i Galileen och blev döpt av Johannes i Jordan. ⁴²⁰ Genast,

⁴² **:6 kamelhår ... läderbälte** Så klädde sig botprofeten Elia (2 Kung 1:8, Sak 13:4, Matt 17:12f). **1:6 gräshoppor** äts som fattigmansmat (jfr 3 Mos 11:22). **1:7 lossa remmen på hans sandaler** En slavs uppgift. **1:8** Apg 1:5, 2:4. **1:9** Matt 3:13f, Luk 3:21f. **1:10** Joh 1:32. **1:12** Matt 4:1f, Luk 4:1f. **1:12**

Genast Detta ord (grek. *euthýs*) är ett markant stildrag hos Markus. I grundtexten används det hela 42 gånger, oftast för att fästa uppmärksamheten på det som följer.

när han steg upp ur vattnet, såg han himlen dela sig och Anden komma ner över honom som en duva.

¹¹ Och en röst kom från himlen: "Du är min älskade Son. I dig har jag min glädje."

Jesus frestas

¹² Genast förde Anden honom ut i öknen, ¹³ och han var i öknen under fyrtio dagar och frestades av Satan. Han levde bland de vilda djuren, och änglarna betjänade honom.

1:14

1:23

Jesu första lärjungar

⁴³⁴ Efter att Johannes hade blivit fångslad kom Jesus till Galileen och förkunnade Guds evangelium.

⁴⁴⁵ Han sade: "Tiden är inne och Guds rike är nära.

Omvänd er och tro på evangeliet!"

⁴³ :14 Matt 4:12, Luk 4:14f. **1:15** Matt 3:2. **1:15** *Guds rike är nära* Med Jesus har himmelriket kommit in i världen. **1:16** Matt 4:18f, Luk 5:1f. **1:21** Matt 4:13, 23, Luk 4:31f. **1:22** Matt 7:28f.

⁴⁴ :22 *med auktoritet och intesomdeskriftlärd* De skriftlärd grundades inlagtolkning på den rabbiniska traditionen i "de äldstes stadgar" (7:3f), medan Jesus talade med gudomlig auktoritet. **1:23** Luk 4:33f.

¹⁶ När han gick längs Galileiska sjön såg han Simon och hans bror Andreas. De stod och kastade ut nät i sjön, för de var fiskare.

¹⁷ Jesus sade till dem: "Kom och följ mig, så ska jag göra er till människofiskare."

¹⁸ Genast lämnade de näten och följde honom.

¹⁹ När han kom lite längre fram såg han Jakob, Sebedeus son, och hans bror Johannes. De satt i båten och gjorde i ordning sina nät.

²⁰ Genast kallade han på dem, och de lämnade sin far Sebedeus i båten med arbetarna och följde

Jesus.

Jesus i Kapernaums synagoga

²¹ De kom till Kapernaum, och på sabbaten gick han genast till synagogan och undervisade. ²² Folk blev överväldigade av hans lära, för han undervisade dem med auktoritet och inte som de skriftlä²³ Nurdafanns. i deras synagoga en man med en oren ande, och han skrek:

1:24

1:34

²⁴ "Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!"

²⁵ Men Jesus talade strängt till anden: "Tig och far ut ur honom!"

²⁶ Den orena anden ryckte i mannen och skrek högt och for ut ur honom.

²⁷ Alla blev förskräckta och frågade varandra: "Vad är detta? En ny lära, med sådan makt! Till och med de orena andarna befäller han, och de lyder honom."

²⁸ Och ryktet om honom spred sig genast överallt i hela Galileen.

Jesus botar Petrus svärmor

²⁹ Så snart de kom ut ur synagogan gick de till Simons och Andreas hus tillsammans med Jakob och Johannes.

³⁰ Simons svärmor låg sjuk i feber, och de talade genast med Jesus om henne.

³¹ Då gick han fram, tog hennes hand och reste henne upp. Febern släppte, och hon betjänade dem.

³² På kvällen, när solen hade gått ner, kom man till honom med alla som var sjuka och besatta.

³³ Hela staden var samlad utanför dörren.

³⁴ Han botade många som led av olika sjukdomar och drev ut många onda andar. Men han tillät dem inte att tala, eftersom de visste vem han var.

1:24 Matt 8:29.

1:26 Mark 9:26.

1:29 Matt 8:14f, Luk 4:38f.

1:32 Matt 8:16f, Luk 4:40f.

1:34 Apg 16:17f.

1:35

1:44

³⁵ Tidigt på morgonen, medan det ännu var mörkt, steg Jesus upp och gick ut till en enslig plats och bad där.

³⁶ Simon och de som var med honom skyndade efter,

³⁷ och när de fann Jesus sade de till honom: "Alla söker efter dig."

³⁸ Han sade: "Vi går någon annanstans, till byarna här omkring, så att jag kan predika där också. Det är därför jag har kommit."

³⁹ Och han gick och predikade i deras synagogor i hela Galileen och drev ut de onda andarna.

Jesus botar en spetälsk

⁴⁰ En spetälsk kom fram till honom och föll på knä och bad: "Om du vill, så kan du göra mig ren." ⁴⁴⁵ Jesus förbarmade sig, räckte ut handen

⁴⁵ :35 Luk 4:42f. 1:40 Matt 8:2f, Luk 5:12f. 1:40 *spetälsk* Bärare av en smittsam, långsamt dödande hudsjukdom. Den drabbade ansågs som "oren" och var därför utestängd från folkgemenskapen (3 Mos 13:45f). 1:43 Mark 7:36. 1:44 3 Mos 14:2f. 1:44 *visa dig för prästen* för att bli friskförklarad och återupptagen i folkets gemenskap (se 3 Mos 14:2f).

och rörde vid honom och sade: "Jag vill. Bli ren!"

⁴² Genast försvann spetälskan från honom och han blev ren.

⁴³ Sedan skickade Jesus iväg honom och sade strängt:

⁴⁴ "Se till att du inte berättar det för någon. Gå i stället och visa dig för prästen och bär fram det offer för din rening som Mose har föreskrivit. Det blir ett vittnesbörd för dem."

⁴⁵ Men mannen gick ut och började ivrigt berätta och spred ryktet vida omkring. Därför kunde Jesus inte längre gå in i städerna öppet, utan han stannade ute i ödemarken. Och folk kom till honom från alla håll.

2

Jesus förlåter synder

¹ Några dagar senare kom Jesus tillbaka till Kapernaum. När man fick höra att han var hemma

⁴⁶ samlades så många att de inte längre fick plats ens utanför dörren. Och han förkunnade ordet för dem.

³ Då kom man till honom med en förlamad som bars av fyra män.

⁴ När de för folkmassans skull inte kunde komma fram med honom till Jesus, tog de bort taket över platsen där han var. De gjorde en öppning och sänkte ner bädden som den lame låg på.

⁵ Jesus såg deras tro och sade till den lame:

⁴⁶ :1 Matt 9:1f, Luk 5:17f. 2:7 Jes 43:25.

"Mitt barn, dina synder är förlåtna."

⁶ Nu satt där några skriftlärda, och de tänkte i sina hjärtan:

⁷ "Varför talar han så? Han hädar! Vem kan förlåta synder utom Gud?"

⁸ Jesus förstod genast i sin ande att de tänkte så inom sig, och han sade till dem: "Varför tänker ni så i era hjärtan?"

2:9

Markusevangeliet 2:15

⁹ Vad är lättast, att säga till den lame: Dina synder är förlåtna, eller att säga: Res dig, ta din bädd och gå?

¹⁰ Men för att ni ska veta att Människosonen har makt på jorden att förlåta synder, säger jag dig" – och nu talade han till den lame:

¹¹ "Res dig, ta din bädd och gå hem!"

¹⁴⁷ Då reste mannen sig upp, och genast tog han sin bädd och gick ut inför ögonen på dem

⁴⁷ :10 **Människosonen** Jesu dubbeltydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt (Dan 7:13f). 2:11 **ta din bädd** Troligen en sov mattasomenkeltrullades ihop. 2:14 **Levi** kallades också Matteus (Matt 9:9). 2:15 Matt 9:10f, Luk 5:29f. 2:15 **tullindrivare och syndare** Tullindrivare drev in skatt åt den romerska ockupationsmakten och berikade ibland sig själva på folkets bekostnad (Luk 3:13, 19:8). De var därför illa sedda bland judarna.

alla. Och alla blev utom sig av häpnad och prisade Gud och sade: "Vi har aldrig sett något liknande!"

Jesus hos tullindrivare och syndare

¹³ Än en gång gick Jesus längs sjön. Allt folket kom till honom, och han undervisade dem. ¹⁴ När han gick vidare såg han Levi, Alfeus son, sitta vid tullhuset. Han sade till honom: "Följ mig!" Då reste sig Levi och följde honom.

¹⁵ När Jesus sedan låg till bords i hans hus, var det många tullindrivare och syndare som låg till bords tillsammans med honom och hans lärjungar. Det var många som följde honom.

2:16

Markusevangeliet 2:22

¹⁶ De skriftlärda bland fariseerna fick se att han åt med syndare och tullindrivare, och de frågade hans lärjungar: "Varför äter han med tullindrivare och syndare?"

¹⁷ Jesus hörde det och sade till dem: "Det är inte de friska som behöver läkare, utan de sjuka. Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga, utan

2:15 låg tillbords Vid finare måltider åt man halvliggande på divaner enligt grekisk sed.

syndare." *Jesus*

och fastan

¹⁸ Johannes lärjungar och fariseerna fastade. Då kom några och frågade Jesus: "Varför fastar Johannes lärjungar och fariseernas lärjungar, men inte dina lärjungar?"

¹⁹ Jesus svarade: "Bröllopgästerna kan väl inte fasta medan brudgummen är hos dem? Så länge de har brudgummen hos sig kan de inte fasta. ⁴⁸⁰ Men det ska komma dagar när brudgummen tas ifrån dem, och då, på den dagen, kommer de att fasta.

²¹ Ingen syr fast en lapp av okrympt tyg på en gammal mantel. I så fall river det nya tyget bort ännu mer från den gamla manteln och revan blir vä²²rrre. Och ingen håller nytt vin i gamla säckar. I

⁴⁸ **:16 fariseerna** En folklig lagfromhetsrörelse som lade stor vikt vid religiösa renhetsregler (7:1f) och vakade över den religiösa ordningen i landet (Joh 1:24f). **2:16 åter ... med tullindrivare och syndare** Fariseerna undvek måltidsgemenskap med dem som inte höll i kastriktpålagens renhetsregler (jfr Gal 2:12). **2:17** Luk 5:32, 19:10, 1 Tim 1:15. **2:18** Matt 9:14, Luk 5:33f. **2:18 fastade** Se not till Matt 6:16. **2:22 nyttvinigamlasäckar** Druvsaften jäste i täta skinnsäckar som spändes ut vid jäsningen (jfr Job 32:19). Efteråt kunde skinnet inte återanvändas till en andra jäsning.

så 2:23 Markusevangeliet 3:1 fall spränger vinet säckarna och både vinet och säckarna förstörs. Nej, nytt vin håller man i nya säckar."

Jesus är sabbatens Herre

⁴⁹³ En sabbat gick Jesus genom några sädesfält, och hans lärjungar började rycka av axen där de gick. ²⁴ Då sade fariseerna till honom: "Se! Varför gör de sådant som inte är tillåtet på sabbaten?" ²⁵ Han svarade: "Har ni aldrig läst vad David gjorde när han och hans män var i nöd och blev hungriga?

²⁶ Han gick in i Guds hus på översteprästen Ebjatars tid och åt skådebröden, som bara prästerna får äta, och gav dessutom till dem som var med honom."

²⁷ Sedan sade han till dem: "Sabbaten skapades

⁴⁹ :23 Luk 6:1f. **2:23 rycka av axen** Att plocka från en annans åker var tillåtet enligt Mose lag (5 Mos 23:25), men fariseerna definierade det som skördearbete och förbjöd det under sabbaten. **2:24** 2 Mos 20:10. **2:25** 1 Sam 21:1f. **2:26** 3 Mos 24:9. **2:26 på översteprästen Ebjatars tid** Ebjatar var son till prästen Ahimelek (1 Sam 21:1f) och blev Davids överstepräst under hans tid i exil (1 Sam 23:6f). Annan översättning: "i stycket om översteprästen Ebjatar" (1 Sam 21-23). **2:26 skådebröden** Bröd som lades fram varje vecka i helgedomens omettständigt offer inför Guds ansikte (1 Sam 21:6, 2 Mos 25:30, 3 Mos 24:5f). **3:1** Matt 12:9f, Luk 6:6f.

för 28^{mä} Alltså niskan är Mä och niskan inte
människan. Herreföock så sabbaten. Över
sabbaten."

3

¹ En annan gång gick Jesus till synagogan,
och där fanns en man som hade en förtvinad
hand.

3:2

Markusevangeliet 3:9

² De vaktade noga på Jesus för att se om
han skulle bota honom på sabbaten, för de ville
få något att anklaga honom för.

⁵⁰ Han sade till mannen med den förtvinade
handen: "Ställ dig här i mitten."

⁴ Sedan frågade han dem: "Är det tillåtet att
göra gott på sabbaten eller att göra ont? Att rädda
liv eller att döda?" Men de teg.

⁵ Då såg han sig omkring med vrede,
bedrövad över deras hårda hjärtan, och sade till
mannen: "Räck fram din hand." Han räckte fram
sin hand, och den var nu återställd.

⁵⁰ :6 **herodianerna** Personer som stödde Herodes kungaätt. De
utgjorde inte något organiserat parti och namnet finns inte belagt
utanför NT. 3:7 Luk 6:17f. 3:8 Matt 4:25. 3:8 **Idumeen**
Bergstrakterna söder om Judeen.

⁶ Men fariseerna gick ut och började genast göra upp planer med herodianerna för att döda honom.

Stora skaror följer Jesus

⁷ Jesus och hans lärjungar drog sig undan ner mot sjön, och en stor skara från Galileen följde efter.

Också från Judeen,

⁸ Jerusalem, Idumeen och från andra sidan Jordan och området runt Tyrus och Sidon kom folk till honom i stora skaror när de hörde talas om allt han gjorde.

⁹ Jesus sade åt sina lärjungar att hålla en båt redo för honom så att han inte skulle bli trängd av folkmassan,

3:10

Markusevangeliet 3:18

¹⁰ för han botade så många att alla som led av någon plåga trängde sig inpå för att få röra vid honom.

¹¹ När de orena andarna såg honom, kastade de sig ner för honom och ropade: "Du är Guds Son!"

¹² Men han förbjöd dem strängt att avslöja vem han var.

Jesus utser tolv apostlar

¹⁵¹ Jesus gick sedan upp på berget och kallade till sig dem som han hade utvalt, och de kom till honom.

¹⁴ Han utsåg tolv som han kallade apostlar. De skulle vara med honom, och han skulle sända ut dem att predika

¹⁵ och ha makt att driva ut onda andar. ¹⁶

Han utsåg dessa tolv: Simon, som han gav namnet Petrus,

¹⁷ Jakob, Sebedeus son, och Johannes, Jakobs bror – dem kallade han Boanerges, det betyder

Å¹⁸skansdessutomsöner Andreas, –Filippus, Bartolomeus,

Matteus, Tomas, Jakob, Alfeus son, Taddeus, Simon seloten

⁵¹ :11 Luk 4:41. 3:12 Mark 1:25. 3:13 Matt 10:1f, Luk 6:12f. 3:14 **apostlar** Sändebud med fullmakt att representera sin uppdragsgivare (Matt 10:40). 3:16 Joh 1:42. 3:16 **Petrus ... Judas Iskariot** Se noter till Matt 10:2-4. 3:17 Luk 9:54. 3:17 **Boanerges** Kanske en återgivning av hebreiskans *bne réges*h, "tumultets söner", eller av andra hebreiska ord för "vrede" eller "skaka" (jfr Luk 9:54). Samtidigt påminner stavningen om grek. *boán*, "ropa", och *ergés*, "aktiv". 3:18 **seloten** Seloterna (av grekiskans *zél*os, iver, jfr engelskans "zeal") var nationalister som ivrade för uppror mot romarna. I denna vers används deras hebreiska namnform, *kananaí*os.

¹⁹ och Judas Iskariot, han som förrådde honom.

Jesu gärning eller Satans

²⁰ Sedan kom Jesus hem. På nytt samlades så mycket folk att de inte ens fick tid att äta.

²¹ När hans anhöriga fick höra om det gick de ut för att ta hand om honom, eftersom man sade att han var från sina sinnen.

²² De skriftlärdarna som hade kommit ner från Jerusalem sade: "Han är besatt av Beelsebul. Det är med de onda andarnas furste som han driver ut andarna."

²⁵² Då kallade han dem till sig och talade till dem i liknelser: "Hur skulle Satan kunna driva ut Satan?"

²⁴ Om ett rike är splittrat kan det riket inte bestå,

²⁵ och om en familj är splittrad kan den familjen inte bestå.

⁵² **:20 hem** till Petrus hus, Jesu temporära bostad i Kapernaum (Matt 8:14, 17:25, Joh 2:12). **3:22** Matt 12:24, Luk 11:15. **3:22 Beelsebul** Judiskt namn för djävulen, de onda andarnas furste. Alternativ form för hebr. *Baal-Zebúb*, "flugornas herre" som tillbads blandfilisteerna i Ekron (2 Kung 1:2f). **3:23** Matt 12:25f, Luk 11:17f.

²⁶ Om nu Satan skulle gå i strid med sig själv och bli splittrad kan han inte bestå, det är slut med honom.

²⁷ Ingen kan gå in i den starkes hus och plundra honom på det som är hans utan att först binda den starke. Sedan kan han plundra hans hus.

3:28

Markusevangeliet 4:1

²⁸ Jag säger er sanningen: Alla synder och händelser ska människorna få förlåtelse för, hur de än hädar.

²⁹ Men den som hädar den helige Ande får aldrig någonsin förlåtelse utan är skyldig till evig synd."

⁵³⁰ De hade ju sagt att han hade en oren ande.

Jesu familj

³¹ Nu kom hans mor och hans bröder. De stannade utanför och sände bud till honom och kallade på honom.

³² Folket som satt omkring honom sade: "Se! Din mor och dina bröder är här utanför och frågar efter dig."

⁵³ :28 Matt 12:31f, Luk 12:10, 1 Joh 5:16. **3:28**Jagsägerssanningen Ordagrant: "Amen, jag säger er". Hebr. *amén* betyder närmast "sant", "trovärdigt". Jesus använder uttrycket ofta och kallar sig själv för "Amen" (Upp 3:14) och sanningen själv (Joh 14:6). **3:31** Matt 12:46f, Luk 8:19f. **3:35** Joh 15:14. **4:1** Matt 13:1.

³³ Han svarade: "Vem är min mor? Och vilka är mina bröder?"

³⁴ Han såg på dem som satt runt omkring honom och sade: "Här är min mor och mina bröder. ³⁵ Den som gör Guds vilja är min bror och min syster och min mor."

4

Liknelsen om såningsmannen

¹ Sedan började han undervisa vid sjön igen. Då samlades så mycket folk runt honom att han steg i en båt och satt i den ute på sjön medan allt folket stod på stranden.

4:2

4:13

² Han lärde dem mycket i liknelser, och i sin undervisning sade han till dem:

³ "Lyssna! En såningsman gick ut för att så.

⁵⁴ När han sådde föll en del vid vägen, och fåglarna kom och åt upp det.

⁵ En del föll på stenig mark där det inte hade mycket mylla, och det kom upp snabbt eftersom det inte hade djup jord.

⁵⁴ **:2** Luk 8:4. **4:3** Matt 13:3f, Luk 8:5f. **4:8** *hundrafalt* En övernaturligt rik skörd (jfr 1 Mos 26:12). I förmodern tid har svenska skördar normalt gett mindre än tiofalt jämfört med utsädet. **4:10** Matt 13:10f, Luk 8:9f. **4:12** Jes 6:9f, Joh 12:40, Apg 28:26f. **4:12** Jes 6:9-10.

⁶ Men när solen steg sveddes det, och eftersom det saknade rot vissnade det bort.

⁷ En del föll bland tistlar, och tistlarna sköt upp och kvävde det så att det inte gav någon skörd.

⁸ Men en del föll i god jord, och det sköt upp och växte och gav skörd, trettiofalt och sextiofalt och hundrafalt."

⁹ Och han sade: "Hör, du som har öron att höra med!"

¹⁰ När han blev ensam, frågade de tolv och de andra som var med honom om liknelserna.

¹¹ Då sade han till dem: "Ni har fått del i Guds rikets hemlighet. Men de som står utanför får allt i liknelser,

¹² för att de ska *se och se och ändå inte se, och höra och höra och ändå inte förstå, så att de inte vänder om och får förlåtelse.*"

*Liknelsens*¹³ Han sade *innebö* sedan *rd* till dem:

"Förstår ni inte den

här liknelsen? Hur ska ni då kunna förstå några liknelser alls?

155 Såningsmannen sår ordet.

15 De vid vägen är de hos vilka ordet sås, men när de hör det kommer genast Satan och tar bort ordet som är sått i dem.

16 De som sås på stenig mark är de som genast tar emot ordet med glädje när de hör det,
17 men de har ingen rot inom sig utan tror bara för en tid. När de sedan möter lidande eller förföljelse för ordets skull så kommer de genast på fall.

18 Hos andra sås säden bland tistlar. Det är de som hör ordet,

19 men världsliga bekymmer, bedräglig rikedom och begär efter annat kommer in och kväver ordet så att det blir utan frukt.

20 Men de hos vilka säden faller i god jord, det är de som hör ordet och tar emot det och bär frukt, trettiofalt och sextiofalt och hundrafalt."

21 Han sade också till dem: "Ett ljus bärs väl inte in för att sättas under skäppan eller under bänken? Sätter man det inte på hållaren?

⁵⁵ :19Mark 10:23, 1 Tim 6:9. **4:21**Matt 5:15, Luk 8:16f, 11:33. **4:21 Ett ljus** Traditionell översättning. Troligen en oljelampa (vaxljus uppfanns först senare). **4:21 skäppan** Ett sådesmått omca 9 liter. **4:21 bänken** Annan översättning: "sängen" eller "divanen". **4:22** Matt 10:26, Luk 12:2. **4:24** Matt 7:2.

22 Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli synligt.

23 Hör, du som har öron att höra med!"

24 Och han sade: "Var noga med vad ni hör! Med det mått som ni mäter med ska det mätas upp åt er. Och ännu mer ska ni få,

4:25

4:34

25 för den som har ska få, men den som inte har ska bli fråntagen också det han har."

Liknelsen om den växande säden

26 Jesus sade: "Guds rike är som när en man sår säd i jorden.

27 Han sover och stiger upp, natt blir dag och säden växer och skjuter i höjden, han vet inte hur. 28 Av sig själv ger jorden gröda: först strå, sedan ax och sedan moget vete i axet.

29 Och när grödan är mogen låter han genast skäran gå, för skördetiden är inne."

Liknelsen om senapskornet

30 Han sade också: "Vad ska vi likna Guds rike vid? Vilken liknelse ska vi använda? 31 Det är som ett senapskorn. När man sår det är det minst av alla frön på jorden.

32 Men när det blivit sått, växer det upp och blir större än alla andra köksväxter och får så

stora grenar att himlens fåglar kan bygga bo i dess skugga."

³³ Med många sådana liknelser predikade han ordet för dem, på ett sådant sätt att de kunde förstå.

³⁵⁶ Han talade bara i liknelser till dem. Men när han var ensam med sina lärjungar förklarade han allt.

4:35

Markusevangeliet 5:2

Jesus stillar stormen

³⁵ På kvällen samma dag sade Jesus till sina lärjungar: "Vi far över till andra sidan."

³⁶ De lämnade folket och tog med honom i båten som han var. Även andra båtar följde med.

³⁷ Då kom en stark stormvind, och vågorna slog in i båten så att den höll på att fyllas.

³⁸ Självt låg han i aktern på en dyna och sov. De väckte honom och sade: "Mästare! Bryr du dig inte om att vi går under?"

⁵⁶ :25 Matt 25:29, Luk 19:26. **4:30** Matt 13:31f, Luk 13:18f. **4:31 senapskorn** Det minsta (1-2 mm) av alla frön som såddes av jordbrukare i Israels land. Senapsplantan (*brassica nigra*) kan fullvuxen nå en höjd av nästan tre meter. **4:33 påettsådansätt attdekundeförstå** Annan översättning: "såmycketsomdeklarade att höra". **4:34** Matt 13:34.

³⁹ Han vaknade och talade strängt till vinden och sade till sjön: "Tig! Var tyst!" Då lade sig vinden och det blev alldeles stilla.

⁵⁷⁰ Han sade till dem: "Varför är ni rädda? Har ni fortfarande ingen tro?"

⁴¹ Då greps de av stor fruktan och sade till varandra: "Vem är han? Till och med vinden och sjön lyder ju honom!"

5

Jesus botar en besatt

¹ Så kom de över till gerasenernas område på andra sidan sjön.

² När Jesus steg ur båten, kom en man emot honom från gravarna. Han hade en oren ande

5:3

5:14

³ och bodde bland gravarna. Ingen kunde binda honom längre, inte ens med kedjor.

⁵⁷ :35 Matt 8:18, 23f, Luk 8:22f. **4:36 som han var** Annan översättning: "där han var" (i båten från vilken han predikade, jfr vers 1). **4:38 Mästare** Annan översättning: "Lärare" (hederstitel, jfr latinets "magister"). **4:41** 2 Mos 14:21, Ps 65:8, 89:10, 107:29. **5:1** Matt 8:28f, Luk 8:26f. **5:1 gerasenernas område** Andra handskrifter: "gadarenernas område" (jfr Matt 8:28). Både Gerasa och Gadara var grekiska städer i samma område strax sydost om Galileiska sjön.

⁴ Flera gånger hade han blivit bunden med fotbojor och kedjor, men han hade slitit av kedjorna och brutit sönder bojorna. Ingen var stark nog att rå på honom.

⁵⁸ Ständigt, natt och dag, höll han till bland gravarna och uppe i bergen och skrek och sargade sig själv med stenar.

⁶ När han nu fick se Jesus på långt håll, kom han springande och föll ner för honom

⁷ och skrek högt: "Vad har du med mig att göra, Jesus, den högste Gudens Son? Lova mig inför Gud att du inte plågar mig!"

⁸ Jesus hade nämligen just sagt till honom: "Du orena ande, far ut ur mannen!"

⁹ Nu frågade han honom: "Vad är ditt namn?" Mannen svarade: "Mitt namn är Legion, för vi är många."

¹⁰ Och han bad gång på gång att Jesus inte skulle driva bort dem från området.

¹¹ Där gick en stor svinhjord och betade vid berget.

¹² Andarna bad honom: "Skicka oss till svinen, så att vi kan fara in i dem!"

¹³ Det tillät han. De orena andarna for ut ur

⁵⁸ :9 **Legion** En romersk armé med omkring 6000 man.

mannen och in i svinen, och hjorden rusade utför branten ner i sjön. Det var ungefär två tusen svin som drunknade i sjön.

¹⁴ De som vaktade dem flydde och berättade om det i staden och ute på landet, och man gick för

¹⁵⁹ När de kom till Jesus och såg den besatte som hade haft legionen sitta där, klädd och vid sina sinnen, blev de rädda.

¹⁶ De som var ögonvittnen berättade för folket vad som hade hänt med den besatte och med svinen.

¹⁷ Då bad de att Jesus skulle lämna deras område.

¹⁸ När han steg i båten, bad mannen som hade varit besatt om att få följa med honom.

¹⁹ Men Jesus lät honom inte göra det utan sade:

"Gå hem till de dina och berätta för dem om allt som Herren har gjort med dig och hur han förbarmat sig över dig."

²⁰ Då gick mannen och började ropa ut över hela Dekapolis allt som Jesus hade gjort med honom. Och alla var förundrade.

Jairus dotter och den sjuka kvinnan

²¹ När Jesus var tillbaka med båten på andra sidan samlades en stor folkskara hos honom där han var vid sjön.

⁵⁹ :20 **Dekapolis** Grek. "Tiostad", ett förbund av tio grekiskspråkiga städer öster om Jordan. 5:21 Matt 9:1f, Luk 8:40. 5:22 Matt 9:18f, Luk 8:41f. 5:23 **frisk** Annan översättning: "frälst" (även i vers 28).

²² En synagogföreståndare som hette Jairus kom dit, och när han fick se Jesus föll han ner för hans fötter

²³ och bad honom enträget: "Min dotter är döende. Kom och lägg händerna på henne så att hon blir frisk och får leva."

²⁴ Då gick Jesus med honom.

5:25

5:34

Mycket folk följde efter och trängde sig in på honom.

² ⁶⁰ Där fanns en kvinna som hade haft blödningar i tolv år.

²⁶ Hon hade fått lida mycket hos många läkare och lagt ut allt hon ägde, men inget hade hjälpt, hon blev bara sämre.

²⁷ Hon hade hört talas om Jesus, och nu kom hon bakifrån i folkmassan och rörde vid hans mantel,

²⁸ för hon tänkte: "Om jag så bara får röra vid hans kläder blir jag frisk."

²⁹ Genast stannade hennes blödning, och hon kände i kroppen att hon var botad från sin plåga.

⁶⁰ :25 Matt 9:20f, Luk 8:43f. 5:30 Matt 14:36, Luk 6:19. 5:34 Mark 10:52.

³⁰ Jesus märkte genast inom sig att det hade gått ut kraft från honom, och han vände sig om i folkmassan och frågade: "Vem rörde vid mina kläder?"

³¹ Hans lärjungar sade till honom: "Du ser hur folket tränger sig inpå dig, och så frågar du: Vem rörde vid mig?"

³² Men han fortsatte att se sig omkring efter henne som hade gjort det.

³³ Kvinnan visste vad som hade hänt med henne, och hon kom rädd och darrande fram och föll ner för honom och berättade hela sanningen för honom.

³⁴ Då sade han till henne: "Min dotter, din tro har frälst dig. Gå i frid och var frisk och fri från din plåga."

5:35

Markusevangeliet 6:1

³ ⁶¹ Medan han ännu talade kom några från synagogföreståndarens hus och sade: "Din dotter

⁶¹ :35 Luk 8:49f.

5:38 Matt 9:23f.

5:39 Joh 11:11.

6:1

Matt 13:53f, Luk 4:16f.

är³⁶döMend. VarföJesusr besväfäste sigra
Mäntestarenvid derasmer?"ord utan

sade³⁷ Hantill fölärestt
ingenåndaren:följa"VarmedinteutomräPetrus,dd.
BaraJakobtro."

och hans bror Johannes,

³⁸ och de kom till föreståndarens hus.
Där såg han upprörda människor som grät
och klagade högt.

³⁹ Han gick in och sade till dem:
"Varför är ni upprörda och gråter? Flickan
är inte död. Hon sover."

⁴⁰ Då hånskrattade de åt honom.

Men han skickade ut allesammans, tog med
sig barnets far och mor och sina lärjungar och
gick in dit där barnet låg.

⁴¹ Och han tog barnets hand och sade
till henne: "*Talitha kouw!*" Det betyder:
"Flicka, jag säger dig, stå upp!"

⁴² Genast reste sig flickan och började
gå omkring – hon var tolv år – och de blev
helt utom sig av häpnad.

⁴³ Men han befälde dem strängt att
inte låta någon få veta det. Sedan sade han
åt dem att ge henne något att äta.

6

Jesus förkastas i sin hemstad

¹ Han gick därifrån och kom till sin hemstad,
och hans lärjungar följde honom.

² När det blev sabbat började han undervisa i synagogan. Många som hörde honom häpnade och sade: "Var får han detta ifrån? Och vad är det för visdom han fått? Och vilka kraftgärningar han gör med sina händer!"

³ Är det inte snickaren, Marias son, bror till Jakob och Joses och Judas och Simon? Bor inte hans systrar här hos oss?" Och de tog anstöt av honom.

⁴ Men Jesus sade till dem: "En profet föraktas inte utom i sin hemstad, sin släkt och sin egen familj."

⁵ Han kunde inte göra någon kraftgärning där, utom att bota några få sjuka genom att lägga händerna på dem.

⁶² Och han var förundrad över deras otro.

Jesus sänder ut de tolv

Sedan gick Jesus ut i byarna där omkring och undervisade.

⁶² :3 Joh 6:42. **6:3Jakob** Halvbror till Jesus, troligen troende först efter uppståndelsen (Joh 7:5, 1 Kor 15:7). Han blev sedan ledare för församlingen i Jerusalem (Apg 15:13) och författare till Jakobsbrevet. **6:3Judas** Annan halvbror till Jesus, längre fram en kristen ledare och författare till Judasbrevet. **6:3 hans systrar** Enligt senare fornkyrklig tradition hette två systrar Maria och Salome. **6:4** Joh 4:44. **6:6**Matt 9:35. **6:7**Matt 10:1, Mark 3:13f, Luk 9:1f. **6:8** Matt 10:9f.

⁷ Och han kallade till sig de tolv och började sända ut dem två och två och gav dem makt över de orena andarna.

⁸ Han befälde dem att inte ta med sig något annat på vägen än en stav – varken bröd eller väska eller pengar i bältet.

6:9

6:17

⁹ Sandaler fick de ha, men inte två tunikor.

¹⁰ Han sade också till dem: "När ni kommer in i ett hus, så stanna där tills ni går vidare. ¹¹ Och om man någonstans inte tar emot er eller lyssnar på er, så gå därifrån och skaka av dammet under era fötter som ett vittnesbörd mot dem."

¹² De gick ut och predikade att människorna skulle omvända sig,

¹³ och de drev ut många onda andar och smorde många sjuka med olja och botade dem.

Johannes Döparens död

¹⁴ Jesu namn hade nu blivit känt, och kung Herodes fick höra att folk sade att Johannes Döparen hade uppstått från de döda och att det var därför dessa krafter verkade i honom. ¹⁵ En del sade att han var Elia, och andra att han var

en profet liksom någon av profeterna.¹⁶³ När Herodes hörde detta sade han: "Det är Johannes, han som jag halshögg. Han har uppstått."

¹⁷ Herodes hade nämligen låtit gripa och binda Johannes och sätta honom i fängelse på grund av Herodias, hustru till hans bror Filippus. Herodes hade gift sig med henne,

6:18

6:27

¹⁸ men Johannes hade sagt till honom: "Det är inte tillåtet att du har din brors hustru."

¹⁹ Herodias hatade honom och ville döda honom, men hon kunde inte

²⁰ eftersom Herodes hade respekt för Johannes. Han visste att Johannes var en rättfärdig och helig man, och skyddade honom. När han hörde honom blev han många gånger villrådig. Ändå lyssnade han gärna på honom.

²¹ Så kom en dag ett lämpligt tillfälle, när Herodes firade sin födelsedag med en fest för sina

⁶³ **:9tunikor** En lång- eller kortärmad och knälång skjortasombars av både män och kvinnor. **6:11**Apg 13:51. **6:13**Jak 5:14. **6:14** Matt 14:1f, Luk 9:7f. **6:14 kung Herodes** Egentligen endast lokal härskare över Galileen (sen till Matt 14:1). **6:17**Luk 3:19f. **6:17 Herodias** var brorsdotter till Herodes Antipas och dessutom gift med hans andre halvbror Filippus. Hennes skandalösa relation med Herodes drog landet i krig med nabateerna.

stormän och befälhavare och de främsta i Galileen.

²² Då kom Herodias dotter in och dansade, och Herodes och hans bordsgäster blev så förtjusta att kungen sade till flickan: "Be mig om vad du vill, så ska du få det."

²³ Han svor på det och sade till henne: "Vad du än ber om ska jag ge dig, ända till hälften av mitt rike."

²⁴ Då gick hon ut och frågade sin mor: "Vad ska jag be om?" Hon svarade: "Johannes Döparens huvud."

²⁵ Flickan skyndade genast in till kungen och bad: "Jag vill att du genast ger mig Johannes Döparens huvud på ett fat!"

²⁶ Kungen blev djupt bedrövad, men för edens och gästernas skull ville han inte neka henne.

²⁷ Han skickade genast i väg en bödel och befälde honom att hämta Johannes Döparens ^{6:28} ^{6:36} huvud. Denne gick då bort och halshögg honom i fängelset.

²⁸ Och han bar fram hans huvud på ett fat och gav det åt flickan, och flickan gav det åt sin mor.

⁶⁴ :18 *inte tillåtet* enligt Mose lag (3 Mos 18:16). 6:20 Matt 21:26.

6:20 *blev han många gånger villrådig* Andra handskrifter:

"gjorde han många saker".

²⁹ När Johannes lärjungar fick höra det, kom de och hämtade hans döda kropp och lade den i en grav.

Jesus mättar fem tusen

³⁰ Apostlarna samlades nu hos Jesus och berättade för honom allt vad de hade gjort och vad de hade undervisat om.

³¹ Han sade till dem: "Kom med till en öde plats där ni kan få vara ensamma och vila er lite." Det var så många som kom och gick att de inte ens fick tid att äta.

³² De gav sig av i båten till en öde plats för att få vara för sig själva.

³³ Men folk såg att de for iväg och många fick veta det, och de skyndade dit till fots från alla städerna och kom fram före dem.

³⁴ När Jesus steg ur båten såg han en stor skara människor. Han förbarmade sig över dem, för de var som får utan herde, och han undervisade dem grundligt.

³⁵ Timmen var redan sen när hans lärjungar kom till honom och sade: "Platsen här är ödslig och timmen är redan sen.

³⁶⁵ Skicka i väg dem, så att de kan gå till gårdarna och byarna här omkring och köpa sig något att äta."

6:37

6:46

³⁷ Men han svarade: "Ge ni dem att äta." De frågade honom: "Ska vi gå och köpa bröd för tvåhundra denarer och ge dem att äta?"

³⁸ Han sade till dem: "Hur många bröd har ni?

Gå och se efter." De tog reda på det och sade: "Fem bröd och två fiskar."

³⁹ Då befallde han att de skulle låta alla slå sig ner i gröngräset i skilda matlag,

⁴⁰ och de satte sig ner i grupper om hundra eller femtio.

⁴¹ Och han tog de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen, tackade Gud, bröt bröden och gav åt sina lärjungar för att de skulle sätta fram åt folket. Han delade också ut av de två fiskarna åt dem alla.

⁴² Och alla åt och blev mätta,

⁴³ och man plockade tolv korgar fulla med brödbitar och fisk.

⁶⁵ :30 Matt 14:13f, Luk 9:10f, Joh 6:5f. **6:31** Mark 3:20. **6:34** 4 Mos 27:17, Hes 34:5, Matt 9:36. **6:35** Matt 15:32f, Mark 8:1f.

⁴⁴ Det var fem tusen män som hade ätit. *Jesus går på vattnet*

⁴⁵ Strax därefter befallde Jesus sina lärjungar att stiga i båten och fara i förväg över till Betsaida, medan han själv sände i väg folket.

⁴⁶⁶ Och när han hade tagit farväl av dem, gick han upp på berget för att be.

6:47

6:56

⁴⁷ På kvällen var båten mitt ute på sjön, och Jesus var ensam kvar på land.

⁴⁸ Han såg hur lärjungarna slet med rodden, för de hade vinden emot sig. Mot slutet av natten kom han till dem, gående på sjön, och han skulle just gå förbi dem.

⁴⁹ När de fick se honom gå på sjön trodde de att det var ett spöke, och de skrek,

⁵⁰ för alla såg honom och blev förskräckta. Men han talade genast med dem och sade till dem:

⁶⁶ :37 *tvåhundra denarer* Motsvarade åtta månadslöner för den enkle arbetaren. 6:41 *tackade Gud* Den judiska bordsbönen som troligen användes redan på Jesu tid lyder än idag: "Lovad är du, Herre vår Gud, världens Kung som frambringar bröd ur jorden" (jfr Ps 104:14). 6:44 *ätit* Andra handskrifter: "ätit av bröden". 6:45 Matt 14:22f, Joh 6:16f. 6:45 *Betsaida* Fiskeby nära det grekisktalande Dekapolis, hemstad för Petrus, Andreas och Filippus (Joh 1:44, 12:21).

"Var lugna. Det *Är Jag*. Var inte rädda."

⁵¹ Sedan steg han upp till dem i båten, och vinden lade sig. De var helt utom sig av häpnad,

⁵² för de hade inte förstått detta med bröden. Deras hjärtan var förhårdade.

Jesus botar sjuka i Gennesaret

⁵³ När de hade kommit över sjön nådde de land

vid⁵⁴ Så Gennesaretsnart de steg och urlade båtentill kändänder. folk igen Jesus,

⁵⁵ och folk skyndade ut i hela den trakten och började bära de sjuka på bårar till platsen där de hörde att han var.

⁵⁶ ⁷ Överallt där han gick in, i byar, städer eller gårdar, lade man de sjuka på de öppna platserna och bad honom att de bara skulle få röra vid hörntofsen på hans mantel. Och alla som rörde vid honom blev friska.

⁶⁷ :**48** *Mot slutet av natten* Ordagrant: "vid fjärde nattvåken", nattens sista fjärdedel. **6:50** *Det Är Jag* Ordagrant: "Jag Är" (en anspelning på Guds namn JHVH, jfr Joh 8:24 med not). **6:51**

Mark 4:39. **6:53** Matt 14:34f. **6:56** *hörntofsen* En symbol för Gudsbudsombarspämanteln(4 Mos 15:38f). **6:56***friska* Annan översättning: "frälsta".

7

Guds bud eller människors stadgar

¹ Fariseerna och några skriftlärda som hade kommit från Jerusalem samlades runt honom.

² De hade sett att några av hans lärjungar åt med orena händer, alltså utan att ha tvättat dem.

³ Fariseerna och alla andra judar äter nämligen inte utan att först tvätta händerna med en handfull vatten. De håller fast vid de äldstes stadgar.

⁴ Och när de kommer från torget äter de inte utan att först ha tvättat sig. Det finns många andra traditioner som de håller fast vid, som att skölja bägare, kannor och kopparkärl.

⁵ Fariseerna och de skriftlärda frågade honom: "Varför följer inte dina lärjungar de äldstes stadgar utan äter med orena händer?"

⁶ Han svarade dem: "Jesaja profeterade rätt om er, ni hycklare. Det står skrivet: *Detta folk ärar mig med sina läppar, men deras hjärtan är långt ifrån mig.*

7:1 Matt 15:1f. 7:2 Luk 11:38. 7:2 *åt* Ordagrant: "åt brödet" (även i vers 5), ett vanligt hebreiskt uttryck för en hel måltid (jfr t ex 1 Mos 31:54, 43:25). 7:3 *med en handfull vatten* Ordagrant: "med en näve" (en symbolisk mängd vatten). Andra handskrifter: "ofta". 7:3 *de äldstes stadgar* Tolkning och tillämpning av Mose lag som hade växt

fram bland de skriftlärdade efter den babyloniska fångenskapen. Fariseerna betraktade dem som lika bindande som Guds lag i Skriften, medan Jesus liksom saddukeerna såg dem som enbart människors bud. **7:4 tvättat sig** Annan Översättning: "badat" (grek. *baptísontai*). Jfr 3 Mos 15. En samvetsgrann farisé som kom i beröring med någon som inte följde renhetsreglerna, t ex en hedning på torget, skulle rena sig innan han åt. **7:4 kopparkärl** Andra handskrifter tillägger: "och bänkar" (jfr 3 Mos 15:4). **7:6** Matt 15:8f. **7:6 hycklare** Annan Översättning: "skådespelare".

7:7

7:17

⁶⁸ *Deras vördnad för mig är meningslös, för lärorna de lär ut är människobud.*

⁸ Ni överger Guds bud och håller er till människors stadgar."

⁹ Han sade också till dem: "Ni upphäver skickligt Guds bud för att upprätthålla era egna stadgar.

¹⁰ Mose har sagt: *Hedra din far och din mor*, och: *Den som förbannar sin far eller sin mor ska straffas med döden*.

¹¹ Men ni påstår att om någon säger till sin far eller mor: Det du kunde fått som hjälp av mig låter jag i stället bli 'korban', alltså en tempelgåva,

¹² då tillåter ni inte längre att han gör något för sin far eller mor.

⁶⁸ :7 Jes 29:13. **7:10** 2 Mos 20:12, 21:17. **7:10** 2 Mos 20:12, 21:17.

¹³ Ni upphäver Guds ord genom era stadgar som ni för vidare. Och ni gör många andra liknande saker."

¹⁴ Jesus kallade till sig folket igen och sade: "Lyssna på mig allihop och förstå:

¹⁵ Inget som går in i människan utifrån kan göra henne oren. Det är det som kommer ut ur människan som gör henne oren."

¹⁶⁹ När han hade lämnat folket och kommit inomhus, frågade hans lärjungar honom om liknelsen.

7:18

Markusevangeliet 7:27

¹⁸ Han svarade dem: "Så ni förstår inte heller? Inser ni inte att inget som går in i människan utifrån kan göra henne oren,

¹⁹ eftersom det inte går in i hennes hjärta utan ner i magen och ut på avträdet?" Därmed

förklarade²⁰ Och han fortsatte: all mat ren." Det är det som kommer ut ur människan som gör henne oren.

⁶⁹ :**11 tempelgåva** Egendom kunde förklaras invigd åt Gud (hebr. *korbán*, setex4Mos7:3). Därmed hade man enligt de äldstes stadgar löst sig från förpliktelsen att hjälpa sina föräldrar. **7:14** Matt 15:10f. **7:15** Tit 1:15. **7:15** En del handskrifter tillägger (vers 16): "Hör, du som har öron att höra med!" **7:17** Matt 15:15f.

²¹ Inifrån, från människornas hjärtan, kommer de onda tankarna: sexuell omoral, stöld, mord,

²² äktenskapsbrott, girighet, ondska, svek, orgier, avund, hädelse, högmod och dårskap.

²³ Allt detta onda kommer inifrån och gör människan oren." *En*

hednisk kvinnas tro

²⁴ Sedan gick han därifrån och kom till trakten runt Tyrus. Där gick han in i ett hus. Han ville inte att någon skulle få veta det, men det gick inte att hålla hemligt.

²⁵ En kvinna vars dotter hade en oren ande fick höra om honom, och hon kom genast och föll ner

fö²⁶r Dethansvarföen tter.grekisktalande kvinna av syrisk-fenicisk härkomst. Hon bad att Jesus skulle driva ut den onda anden ur hennes dotter.

²⁷⁰ Jesus sade till henne: "Låt först barnen få äta

⁷⁰ :19 Rom 14:14, Tit 1:15. 7:19 *förklarade han all mat ren* Annan översättning: "blir all mat ren". 7:21 1 Mos 6:5, 8:21. 7:22 *avund* Ordagrant: "det onda ögat". 7:24 Matt 15:21f. 7:26 *syrisk-fenicisk* Fenicien motsvarade dagens Libanon, kustdelen av den romerska provinsen Syrien. 7:27 *först* Evangeliets välsignelser skulle först erbjudas barnen, dvs judarna (jfr Matt 15:24). Fenicien nåddes av evangeliet genom apostlarna några år senare (se Apg 11:19-20, 21:3-4).

att ta brödet från barnen och kasta det åt hundarna."

²⁸ Hon svarade honom: "Herre, även hundarna under bordet äter av barnens smulor."

²⁹ Då sade han till henne: "För det svarets skull säger jag dig: Gå hem, den onda anden har lämnat din dotter."

³⁰ Och hon gick hem och fann barnet liggande på sängen. Den onda anden var borta.

Jesus botar en dövstum

³¹ Därefter lämnade han trakten runt Tyrus och gick över Sidon och sedan genom Dekapolisområdet till Galileiska sjön. ³² Man kom till honom med en som var döv och knappt kunde tala och bad att han skulle lägga handen på honom.

³³ Då tog han honom åt sidan, bort från folket. Han stoppade fingrarna i hans öron, spottade och rörde vid hans tunga.

³⁴ Sedan såg han upp mot himlen, suckade och sade: "Effata!" – det betyder: Öppna dig!

³⁵ Genast öppnades hans öron och hans tunga löstes, och han talade tydligt och klart.

³⁶ Jesus förbjöd dem att tala om det för någon. Men ju mer han förbjöd dem, desto ivrigare berättade de.

³⁷¹ Och folk blev helt utom sig av häpnad och sade: "Allt han har gjort är gott! Han får till och med de döva att höra och de stumma att tala."

Jesus mättar fyra tusen

¹ Vid den tiden hände det återigen att mycket folk hade samlats, och de hade inget att äta. Då kallade Jesus till sig sina lärjungar och sade till dem:

² "Jag lider med folket. Nu har de varit hos mig i tre dagar, och de har inget att äta.

³ Skickar jag hem dem hungriga blir de utmattade på vägen. Några av dem kommer långväga ifrån."

⁴ Hans lärjungar svarade honom: "Varifrån ska man få mat att mätta dem med här i Ödemarken?" ⁵ Han frågade dem: "Hur många bröd har ni?" "Sju", svarade de.

⁶ Då befallde han folket att slå sig ner på marken. Han tog de sju bröden, tackade Gud,

⁷¹ :31Matt 15:29f. 7:36Mark 1:43f. 7:371 Mos 1:31. 7:37**Allt hanhargjortär gott** Annan översättning: "Allt har han gjort väl".

bröt dem och gav åt sina lärjungar för att de skulle dela ut dem, och de delade ut till folket.

⁷ De hade också några små fiskar, och han tackade Gud för dem och sade att också de skulle delas ut.

⁷² Och alla åt och blev mätta, och de plockade upp bitarna som blivit över, sju korgar.

⁹ Det var omkring fyra tusen där. Sedan sände han i väg dem.

Fariseerna begär tecken

8:10

8:19

¹⁰ Strax därefter steg han i båten med sina lärjungar och for till trakten av Dalmanuta. ¹¹ Fariseerna kom dit och började diskutera med honom. För att pröva honom begärde de ett tecken från himlen.

¹² Jesus suckade i sin ande och sade: "Varför begär det här släktet ett tecken? Jag säger er sanningen: Det här släktet kommer aldrig att få något tecken."

¹³ Och han lämnade dem och steg i båten igen och for över till andra sidan sjön.

⁷² :1 Matt 15:32f, Mark 6:34f. **8:7 tackade Gud för dem** Annan översättning: "välsignade dem". Jfr not till 6:41 samt Ps 132:15.

Varning för hyckleriets surdeg

¹⁴ Lärjungarna hade glömt att ta med sig bröd. De hade bara ett enda bröd med sig i båten. ¹⁵ Då varnade Jesus dem och sade: "Se upp och akta er för fariseernas surdeg och för Herodes surdeg!"

¹⁶ De började då säga till varandra att de inte hade något bröd.

¹⁷ Jesus märkte det och frågade dem: "Varför säger ni att ni inte har bröd? Förstår ni fortfarande inte, fattar ni inte? Har ni förhärdade hjärtan,

¹⁸ ögon som inte ser och öron som inte hör? Kommer ni inte ihåg

¹⁹ när jag bröt de fem bröden åt fem tusen? Hur många korgar fulla med brödbitar fick ni då?" De svarade: "Tolv."

8:10 Dalmanuta En för oss okänd plats nära Magadan (Matt 15:39), som ofta identifieras med Magdala på Galileiska sjöns västkust. **8:11** Matt 12:38, Luk 11:16, Joh 6:30. **8:14** Matt 16:5f. **8:15** Luk 12:1. **8:17** Mark 6:52. **8:18** Jer 5:21.

8:19 Matt 14:17f, Mark 6:41f, Luk 9:13f, Joh 6:9f.

8:20

Markusevangeliet 8:30

²⁰ "Och när jag bröt de sju bröden åt fyra tusen, hur många korgar fyllde ni då med brödbitar?" De svarade: "Sju."

²¹ Han sade till dem: "Förstår ni fortfarande

inte?"

Jesus botar en blind

²² De kom till Betsaida. Där förde man fram en blind till Jesus och bad honom röra vid mannen.

²³ Då tog han den blindes hand och ledde honom ut ur byn. Sedan spottade han på hans ögon, lade händerna på honom och frågade: "Ser du något?"

²⁴ Han öppnade ögonen och sade: "Jag ser människorna, de går omkring men de ser ut som trä²⁵d." Då lade Jesus händerna på hans ögon igen, och nu såg han bra och var återställd och såg allt tydligt och klart.

²⁶ Jesus skickade hem honom med orden: "Gå inte ens in i byn!"

*Petrus*²⁷ Sedan *bekägnelse* Jesus och hans lärjungar ut till

byarna runt Caesarea Filippi. På vägen frågade han sina lärjungar: "Vem säger människorna att jag är?"

²⁷³ De svarade: "Johannes Döparen. Men vissa säger Elia, och andra någon av profeterna."

⁷³ :20 Matt 15:34f.

8:23 Mark 7:33, Joh 9:6.

8:27 Matt 16:13f,

Luk 9:18f.

²⁹ Då frågade han dem: "Och ni? Vem säger ni att jag är?" Petrus svarade honom: "Du är Messias."

³⁰ Men Jesus befälde dem strängt att inte säga det till någon.

8:31

8:38

Jesus talar om sitt lidande

³¹ Sedan började Jesus undervisa dem:
"Människosonen måste lida mycket och bli förkastad av de äldste och överstepräster och de skriftlärda. Han måste bli dödad, och efter tre dagar uppstå igen."

³² Rakt på sak talade han om detta.

Då tog Petrus honom åt sidan och började tillrättavisa honom.

³³ Men Jesus vände sig om och såg på sina lärjungar och tillrättavisade Petrus med orden:
"Gå bort från mig, Satan! Dina tankar är inte Guds

utan människors."

Att följa Jesus

³⁴ Och han kallade till sig folket och sina lärjungar och sade till dem: "Om någon vill följa mig, ska han förneka sig själv och ta sitt kors och följa mig.

- ³⁵ Den som vill rädda sitt liv ska mista det, men den som mister sitt liv för min och för evangeliets skull ska rädda det.
- ³⁶ För vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen men förlorar sin själ?
- ³⁷ Vad kan en människa ge till lösen för sin själ? ³⁷⁴ Den som skäms för mig och mina ord i det här trolösa och syndiga släktet, honom ska också Människosonen skämmas för när han kommer i sin Fars härlighet med de heliga änglarna."

Jesus visar sin härlighet

- ¹ Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Några av dem som står här ska inte smaka döden förrän de fått se att Guds rike har kommit med kraft."
- ² Sex dagar därefter tog han med sig Petrus, Jakob och Johannes och förde dem upp på ett högt berg där de var ensamma. Och han förvandlades inför deras ögon.

⁷⁴ **:31** Matt 16:21f, Mark 9:31, 10:33f, Luk 9:22. **8:33 från mig** Ordagrant: "bakom mig" (dvs ur min åsyn). **8:34** Matt 16:24f, Luk 9:23f. **8:34 förneka sigsjäl** Annan översättning: "säga nej till sig själv" (jfr Tit 2:12). **8:35** Joh 12:25. **8:37** Ps 49:8f. **8:38** Matt 10:33, 25:31, Rom 1:16, 2 Tim 1:12, 2:12.

³ Hans kläder blev skinande vita, så vita som ingen tygberedare på jorden kan bleka några kläder.

⁴ Och Mose och Elia visade sig för dem och samtalade med Jesus.

⁵ Då sade Petrus till Jesus: "Rabbi, det är gott för oss att vara här. Vi kan göra tre hyddor: en åt dig, en åt Mose och en åt Elia."

⁶ Han visste inte vad han skulle säga, så skräckslagna var de.

⁷ Då kom ett moln och sänkte sig över dem, och ur molnet hördes en röst: "Han är min älskade Son.

Lyssna till honom!"

⁸ Och plötsligt, när de såg sig omkring, såg de inte längre någon där utom Jesus.

9:1 Matt 16:28, Luk 9:27. **9:2 *ett högt berg*** Troligen Hermon i närheten av Caesarea Filippi (jfr 16:13). Traditionen har även föreslagit Tabor nära Nasaret (Ps 89:13). **9:5 *gott för oss att vara här*** Annan översättning: "gott att vi är här". **9:7** Matt 3:17, Mark 1:11, 2 Petr 1:16f.

9:9

9:17

⁹ På vägen ner från berget befallde han dem att inte berätta för någon vad de hade sett förrän Människosonen uppstått från de döda.

¹⁰ De tog fasta på det ordet och diskuterade med varandra vad som menades med att uppstå från de döda.

¹¹ Och de frågade honom: "Varför säger då de skriftlärda att Elia först måste komma?"

¹² Han sade till dem: "Elia kommer först och återupprättar allt. Men hur kan det då stå skrivet om Människosonen att han ska lida mycket och bli föraktad?"

¹³ Jag säger er: Elia har faktiskt kommit. Och de gjorde med honom som de ville, så som det står skrivet om honom."

Jesus botar en pojke med stum ande ¹⁴ När de kom till de andra lärjungarna, såg de mycket folk omkring dem och skriftlärda som diskuterade med dem.

¹⁵ Så snart allt folket fick se Jesus, blev de förundrade och skyndade fram och hälsade på honom.

¹⁶ Han frågade dem: "Vad är det ni diskuterar?"

¹⁷ En i folkskaran svarade honom: "Mästare, jag har kommit till dig med min son som har en stum ande.

Jesus förklarar att profetian är uppfylld genom Johannes Döparen (jfr Matt 11:13, Luk 1:17). **9:12** Ps 22:2f, Jes 53:3f. **9:12** ***Men hur kan det då stå skrivet om Människosonen att*** Annan Översättning: "Men hur står det skrivet om Människosonen? Att ...".

9:13 Mal 4:5f, Matt 11:14, 17:10f. **9:17** Matt 17:14f, Luk 9:38f.

¹⁸ Var den än får tag i honom slår den omkull honom, och han tuggar fradga och gnisslar tänder och blir stel. Jag bad dina lärjungar driva ut den, men de kunde inte."

¹⁷⁵ Jesus svarade dem: "Detta släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er? Hur länge ska jag stå ut med er? Hämta honom till mig." ²⁰ Och de kom med honom till Jesus.

Så snart anden fick se honom slet den och ryckte i pojken, och han föll till marken och vred sig och tuggade fradga.

²¹ Jesus frågade hans far: "Hur länge har det varit så med honom?" Fadern svarade: "Sedan han var barn.

²² Ofta har den kastat honom i elden och i vattnet för att ta livet av honom. Men om du kan, så förbarma dig över oss och hjälp oss!"

²³ Jesus sade till honom: "Om du kan? Allt är möjligt för den som tror."

²⁴ Genast ropade barnets far: "Jag tror. Hjälp min otro!"

²⁵ Jesus såg att folk strömmade till, och han sade strängt till den orena anden: "Du stumma

⁷⁵ :20 Mark 1:26. 9:23 Mark 11:23, Luk 17:6. 9:28 Matt 17:19f.

och döva ande, jag befäller dig: far ut ur honom och kom aldrig mer in i honom!"

²⁶ Anden skrek och ryckte våldsamt i honom och for ut. Pojken var som livlös, och de flesta sade att han var död.

²⁷ Men Jesus tog hans hand och reste upp honom, och han stod upp.

²⁸ När Jesus hade kommit inomhus och lärjungarna var ensamma med honom, frågade de:

9:29

9:36

"Varför kunde inte vi driva ut den?"

²⁷⁶ Han svarade: "Den sorten kan bara drivas ut med bön."

Jesus talar än en gång om sitt lidande ³⁰ Sedan gick de vidare därifrån och vandrade genom Galileen. Jesus ville inte att någon skulle få veta det,

³¹ eftersom han höll på att undervisa sina lärjungar. Han sade till dem: "Människosonen ska utlämnas i människors händer, och de kommer att

⁷⁶ :29 *med bön* Andra handskrifter: "med bön och fasta". 9:30 Matt 17:22f. 9:31 Mark 8:31, 10:32f, Luk 9:44f, 18:31f. 9:31 *tre dagar efter* I judisk tideräkning liktydigt med den tredje dagen (jfr 1 Kung 12:5, 12), eftersom startpunkten räknades som dag ett och inte dag noll (jfr 3 Mos 19:6). 9:33 Matt 18:1f, Luk 9:46f. 9:35 Matt 20:26f, Mark 10:43f, Luk 22:26. 9:36 Mark 10:16.

döda honom. Men tre dagar efter sin död ska han uppstå."

³² Men de förstod inte vad han menade och vågade inte fråga honom. *Vem är störst?*

³³ De kom till Kapernaum. När Jesus nu var hemma, frågade han dem: "Vad var det ni talade om på vägen?"

³⁴ Men de teg, för på vägen hade de talat med varandra om vem som var den störste. ³⁵ Jesus satte sig ner, kallade på de tolv och sade till dem: "Om någon vill vara den förste, så ska han vara den siste av alla och allas tjänare."

³⁶ Sedan tog han ett litet barn och ställde det mitt ibland dem, omfamnade det och sade till dem:

9:37

9:45

³⁷ "Den som tar emot ett sådant barn i mitt namn tar emot mig. Och den som tar emot mig, tar inte emot mig utan honom som har sänt mig."

Inte mot oss utan för oss

³⁸ Johannes sade till Jesus: "Mästare, vi såg en man som drev ut onda andar i ditt namn, och vi försökte hindra honom eftersom han inte följde oss."

³⁷⁷ Men Jesus sade: "Hindra honom inte. Ingen som gör en kraftgärning i mitt namn kan sedan genast tala illa om mig.

⁴⁰ Den som inte är mot oss är för oss. ⁴¹ Den som ger er en bägare vatten att dricka därför att ni tillhör Kristus – jag säger er sanningen: Han ska inte gå miste om sin lön.

Frestelser och förförelser

⁴² Den som förleder en av dessa små som tror på mig, för honom vore det bättre att få en kvarnsten hängd om halsen och bli kastad i havet. ⁴³ Om din hand förleder dig till synd, så hugg av den! Det är bättre att du går in i livet stympad än att du har båda händerna kvar och hamnar i Gehenna, i elden som aldrig slocknar.

⁴⁵ Och om din fot förleder dig till synd, så hugg av den! Det är bättre att du går in i livet halt än att du har båda fötterna kvar och kastas i Gehenna.

9:47

10:5

⁷⁷ :37 Matt 10:40, Joh 13:20. **9:38** 4 Mos 11:27f, Luk 9:49f. **9:39** 1 Kor 12:3. **9:40** Matt 12:30. **9:41** Matt 10:42. **9:42** Matt 18:6f, Luk 17:1f. **9:43Gehenna** Hebreiska för Hinnomsdalen, där avgudadyrkare en gång offrade barn i eld (2 Kung 23:10). I NT en bild för domens eviga eld (Matt 5:22, 10:28).

⁴⁷ Och om ditt öga förleder dig till synd, så riv ut det! Det är bättre att du går in i Guds rike enögd än att du har båda ögonen kvar och kastas i Gehenna,

⁴⁸ ⁴⁷⁸ däVarr *derasoch masken skaintesaltasdörmedoch eldeneld. inte släcks.*

⁵⁰ Salt är bra, men om saltet förlorar sin sälta, hur ska ni då få det salt igen? Ha salt i er och håll fred med varandra!"

10

Äktenskap och skilsmässa

¹ Sedan gav han sig av därifrån och gick på andra sidan Jordan till Judeens område. Folk samlades återigen i skaror omkring honom, och han undervisade dem som han brukade.

⁷⁸ :48 Jes 66:24. 9:48 Jes 66:24. Senare handskrifter har dessa ord även som vers 44 och 46. 9:49*saltasmedeld* Senare handskrifter tillägger: "och varje offer ska saltas med salt". Tempeloffren helgades med salt innan de förbrändes på altaret (3 Mos 2:13). 9:50 Matt 5:13, Luk 14:34, Kol 4:6. 10:1 Matt 19:1f. 10:1 *på andra sidan Jordan till Judeens område* Den vanligaste vägen till Jerusalem gick genom Jordandalen (se not till Joh 4:4). Annan översättning: "till Judeens område på andra sidan Jordan". 10:2 Matt 19:3f. 10:4 5 Mos 24:1, Matt 5:31f. 10:4 *skilsmässobrev* Ett sådant gav kvinnan rätt att gifta om sig efter skilsmässan (5 Mos 24:1f).

² Några fariseer kom fram för att pröva honom och frågade honom: "Får en man skilja sig från sin hustru?"

³ Han svarade dem: "Vad har Mose befallt er?"

⁴ De sade: "Mose har tillåtit att mannen skriver ett skilsmässobrev och skiljer sig."

⁵ Då sade Jesus till dem: "Det var för att era hjärtan är så hårda som han gav er den föreskriften.

⁶ Men från skapelsens början *gjorde Gud dem till man och kvinna.*

⁷ *Därför ska en man lämna sin far och mor och hålla sig till sin hustru,*

⁸ *och de två ska bli ett kött. Så är de inte längre två, utan ett kött.*

⁹ Vad Gud har fogat samman ska människan alltså inte skilja åt."

⁷⁹ När de var hemma igen frågade lärjungarna honom om detta.

¹¹ Han svarade dem: "Den som skiljer sig från sin hustru och gifter sig med en annan begår äktenskapsbrott mot henne.

¹² Och om hon skiljer sig från sin man och gifter sig med en annan, begår hon äktenskapsbrott."

Jesus välsignar barnen

¹³ Man bar fram små barn till Jesus för att han skulle röra vid dem. Men lärjungarna visade bort dem.

⁷⁹ :6 1 Mos 1:27, 5:2. **10:8** 1 Mos 1:27, 2:24. **10:11** Luk 16:18, 1 Kor 7:10f. **10:11 mot henne** Mot sin första hustru. **10:13** Matt 19:13f, Luk 18:15f. **10:15** Matt 18:3, 1 Kor 14:20.

¹⁴ När Jesus såg det, blev han upprörd och sade till dem: "Låt barnen komma till mig och hindra dem inte, för Guds rike tillhör sådana som de." ¹⁵ Jag säger er sanningen: Den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in." ¹⁶ Och han tog upp dem i famnen och lade händerna på dem och välsignade dem.

Jesus och den rike mannen

10:17

10:25

¹⁷ När Jesus skulle vandra vidare, sprang det fram en man som föll på knä för honom och frågade: "Gode Mästare! Vad ska jag göra för att få evigt liv?"

¹⁸ Jesus sade till honom: "Varför kallar du mig god? Ingen är god utom Gud.

¹⁹ Buden kan du: *Du ska inte mörda. Du ska inte begå äktenskapsbrott. Du ska inte stjäla. Du ska inte vittna falskt. Du ska inte ta ifrån någon det som är hans. Hedra din far och din mor.*"

²⁰ Mannen sade: "Mästare, allt det har jag hållit sedan jag var ung."

²¹ Jesus såg på honom med kärlek och sade: "Ett saknar du. Gå och sälj allt du äger och ge till de fattiga, så kommer du att ha en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig."

²² Vid de orden mörknade mannen och gick bedrövad bort, för han ägde mycket.

²³ Jesus såg sig omkring och sade till sina lärjungar: "Hur svårt är det inte för dem som har pengar att komma in i Guds rike!"

²⁴ Lärjungarna blev förskräckta över hans ord. Men Jesus sade än en gång till dem: "Mina barn, hur svårt är det inte att komma in i Guds rike!"

²⁵ Det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike."

10:17 Matt 19:16f, Luk 18:18f. **10:19** 5 Mos 5:16f. **10:19** 2 Mos 20:12f. **10:20 sedan jag var ung** En judisk pojke ansågs moraliskt myndig först från tretton års ålder. **10:21** Matt 6:19f, Mark 8:34, Luk 12:33. **10:25** Ords 11:28, 1 Tim 6:9f, 6:17. **10:25 en kamel** Grek. *kámelos*. Några handskrifter har *kámilos*, "rep" (se dock not till Luk 18:25).

10:26

10:34

²⁶ Då blev de ännu mer förskräckta och sade till varandra: "Vem kan då bli frälst?"

²⁷ Jesus såg på dem och sade: "För människor är det omöjligt, men inte för Gud. För Gud är allting möjligt."

²⁸ Petrus sade till honom: "Vi har lämnat allt och följt dig."

²⁹ Jesus sade: "Jag säger er sanningen: Ingen lämnar hus eller bröder eller systrar eller mor

eller far eller barn eller åkrar för min och för evangeliets skull

³⁰ utan att få hundrafalt igen. Här i världen får de hus, bröder, systrar, mödrar, barn och åkrar, mitt under förföljelser, och sedan i den kommande världen evigt liv.

³¹ Men många som är först ska bli sist, och de som är sist ska bli först." *Jesus talar igen om sitt lidande*

³² De var nu på väg upp till Jerusalem, och Jesus gick före dem. De var fyllda av bävan, och de som följde med var rädda. Då tog Jesus än en gång med sig de tolv och började berätta för dem vad som skulle hända honom:

³³ "Se, vi går upp till Jerusalem, och Människosonen kommer att överlämnas till överstepräster och de skriftlärd. De ska döma honom till döden och utlämna honom åt hedningarna, ³⁴ som ska håna honom och spotta på honom, gissla och döda honom. Men efter tre dagar kommer han att uppstå."

10:27 1 Mos 18:14, Matt 19:26.

10:28 Matt 19:27f, Luk 18:28f.

10:32 Matt 20:17f, Mark 8:31, Luk 18:31f.

Jakobs och Johannes begäran

³⁵ Då kom Jakob och Johannes, Sebedeus söner, fram till Jesus och sade: "Mästare, vi vill att du ger oss vad vi ber dig om."

³⁶ Han sade till dem: "Vad vill ni att jag ska göra för er?"

³⁷ De svarade: "Låt oss få sitta bredvid dig i din härlighet, den ene på din högra sida och den andre på din vänstra."

³⁸ Jesus sade till dem: "Ni vet inte vad ni ber om. Kan ni dricka den bägare som jag dricker? Eller döpas med det dop som jag döps med?"

³⁹ De svarade: "Det kan vi." Jesus sade till dem: "Ni ska få dricka den bägare som jag dricker och döpas med det dop som jag döps med.

⁴⁰ Men platserna på min högra och min vänstra sida är det inte min sak att ge bort. De ska ges åt dem som de är beredda för."

⁴¹ När de tio andra fick höra det, blev de upprörda över Jakob och Johannes.

⁴² Då kallade Jesus till sig dem och sade: "Ni vet att de som anses vara folkens ledare betar sig som herrar över dem och att deras stormän härskar över dem.

⁴³ Men så är det inte hos er. Nej, den som vill vara störst bland er ska vara de andras tjänare,

⁴⁴ och den som vill vara främst bland er ska vara allas slav.

10:38 Matt 20:22, Mark 14:36, Luk 12:50, Joh 18:11. **10:38 dricka den bägare** En bild för Guds dom (jfr Jes 51:17, Jer 21:15f, Mark 14:36, Upp 16:19). **10:39** Apg 12:2. **10:42** Luk 22:25f. **10:43** Matt 20:26, Mark 9:35.

10:45

10:52

⁴⁵ Människosonen har inte kommit för att bli betjänad, utan för att tjäna och ge sitt liv till lösen för många."

Jesus botar den blinde Bartimeus

⁴⁶ De kom fram till Jeriko. Och när Jesus lämnade Jeriko med sina lärjungar och en stor folkskara, satt det en blind tiggare vid vägen, Bartimeus, son till Timeus.

⁴⁷ När han fick höra att det var Jesus från Nasaret som kom, började han ropa: "Jesus, Davids son, förbarma dig över mig!"

⁴⁸ Många sade åt honom strängt att vara tyst, men han ropade bara ännu högre: "Davids son, förbarma dig över mig!"

⁴⁹ Jesus stannade och sade: "Kalla hit honom!" De gjorde det och sade till den blinde: "Lugn! Res dig, han kallar på dig."

⁵⁰ Då kastade mannen av sig manteln,
hoppade upp och kom fram till Jesus,
⁵¹ och Jesus frågade honom: "Vad vill du att
jag ska göra för dig?" Den blinde sade: "Rabbuni,
gör så att jag kan se igen!"
⁵² Jesus sade: "Gå, din tro har frälst dig." Och
genast fick han sin syn och följde Jesus på vägen.

11

Jesus rider in i Jerusalem

10:45 *många* En anspelning på Jes 53:12, i betydelsen alla människor. **10:46** Matt 20:29f, Luk 18:35f.

11:1

11:11

¹ När de närmade sig Jerusalem och var nära
Betfage och Betania vid Olivberget, sände han i
väg två av sina lärjungar

² och sade till dem: "Gå in i byn där framför
er. Så snart ni kommer in i den ska ni finna ett
åsneföl som står bundet och som ännu ingen har
suttit på. Ta loss det och led hit det.

³ Och om någon frågar er varför ni gör så,
ska ni svara: Herren behöver det. Och han
skickar strax hit det igen."

⁴ De gav sig i väg och fann ett åsneföl ute på
gatan bundet vid en port, och de lossade det.

⁵ Några av dem som stod där sade till dem: "Vad gör ni? Tar ni loss fölet?"

⁶ Lärjungarna svarade som Jesus hade sagt, och man lät dem gå.

⁷ De ledde fölet till Jesus och lade sina mantlar på det, och han satt upp.

⁸ Många bredde ut sina mantlar på vägen, och andra strödde kvistar som de skar ute på fälten.

⁹ Och de som gick före och de som följde efter ropade: "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn.

¹⁰ Välsignat är vår fader Davids rike som kommer. Hosianna i höjden!"

⁸⁰ Så kom han in i Jerusalem och in på tempelplatsen. Han såg sig omkring överallt, och ^{11:12} ^{11:16} eftersom timmen redan var sen gick han ut till Betania med de tolv.

Jesus förbannar fikonsträdet

¹² När de dagen därpå gick från Betania blev han hungrig.

⁸⁰ ¹ Matt 21:1f, Luk 19:28f. **11:3 igen** Detta ord saknas i senare handskrifter, och meningen kan i så fall syfta på ägarens beredvillighet att stå till Herrens tjänst. Jfr dock Matt 21:3, Luk 19:31. **11:7**Sak 9:9. **11:9**Matt 21:9. **11:9Hosianna** Hebr. "Fräls!" (Ps 118:25), ett bönerop som med tiden blev ett liturgiskt hyllningsrop.

¹³ På långt håll såg han ett fikonsträd som hade gröna blad, och han gick dit för att se om han skulle finna något på det. Men när han kom fram till trädet fann han inget annat än blad, för fikonens tid var inte inne.

¹⁴ Jesus sade till trädet: "Aldrig mer ska någon äta frukt från dig." Hans lärjungar hörde det.

Jesus rensar templet

¹⁵ De kom fram till Jerusalem, och Jesus gick in på tempelplatsen och började driva ut dem som sålde och köpte i templet. Han välte växlarnas bord och duvförsäljarnas stolar,

¹⁶ och han tillät inte att man bar något över tempelplatsen.

11:12 Matt 21:18f, Luk 13:6f. **11:13 fikonens tid var inte inne** Fikonskörden började i juni, men redan på våren hade fruktbärande träd omogen men fullt ätlig fikonkart (jfr Höga V 2:13). Troligen var det sådan frukt som Jesus sökte vid påsktiden. **11:15** Matt 21:12f, Luk 19:45f, Joh 2:14f. **11:15 dem som sålde och köpte i templet** Pilgrimer kunde växla till den lokala valutan och köpa offerdjur (5 Mos 14:26) i butiker utanför själva tempelplatsen. När affärsverksamheten flyttade in i templet, störde det rabbinernas undervisning (Luk 2:46) och hedningarnas böner (Jes 56:7). **11:16 tillät inte att man bar något över tempelplatsen** Om man på väg in i staden genade över tempelplatsen, som låg intill den östra stadsmuren, störde det människors böner.

17 Och han undervisade dem och sade: "Står det inte skrivet: *Mitt hus ska kallas ett bödens hus för alla folk?* Men ni har gjort det till ett *rövarnäste!*"

18 Överstepräster och de skriftlärdade hörde det, och de försökte finna ett sätt att röja honom ur vägen. De var rädda för honom, eftersom alla människor var överväldigade av hans undervisning.

19 När det sedan blev kväll lämnade han staden. *Lär av fikonsträdet*

20 När de tidigt nästa morgon gick förbi fikonsträdet, såg de att det hade vissnat ända från roten.

21 Petrus kom ihåg vad som hade hänt och sade till Jesus: "Rabbi, se! Fikonsträdet som du förbannade²² Jesus svarade har vissnat." dem: "Ha tro på Gud!

23 Jag säger er sanningen: Om någon säger till det här berget: Lyft dig och kasta dig i havet, och inte tvivlar i sitt hjärta utan tror att det han säger ska ske, då kommer det att ske för honom.

24 Därför säger jag er: Allt vad ni ber om och begär, tro att ni har fått det, så ska det bli ert.

25 Och när ni står och ber, så förlåt om ni har något emot någon. Då ska också er Far i himlen

förlåta er era överträdelser." *Jesu*

fullmakt ifrågasätts

11:17 Jer 7:11. **11:17** Jes 56:7, Jer 7:11. **11:18** Mark 14:1, Luk 19:47f.

11:20 Matt 21:18f. **11:23** Matt 17:20, Luk 17:6.

11:24 Jes 65:24, Matt 7:7, Joh 14:13, Jak 1:5f, 1 Joh 3:22. **11:25** Senare handskrifter tillägger (vers 26): "Men om ni inte förlåter, ska inte heller er himmelske Far förlåta er era överträdelser" (jfr Matt 6:15).

²⁷ De kom in i Jerusalem igen, och när Jesus gick omkring på tempelplatsen kom översteprästerna och de skriftlärda och de äldste fram till honom ²⁸ och frågade: "Vad har du för fullmakt att göra detta? Och vem har gett dig den fullmakten att göra det?"

²⁹ Jesus svarade dem: "Jag vill fråga er en sak. Svara mig, så ska jag säga er vad jag har för fullmakt att göra det här.

³⁰ Johannes dop, var det från himlen eller från människor? Svara mig!"

³¹ De samrådde med varandra: "Säger vi: Från himlen, så säger han: Varför trodde ni då inte på honom?"

³² Men kan vi säga: Från människor?" Det vågade de inte för folket, eftersom alla ansåg att Johannes verkligen var en profet.

³³ Så de svarade Jesus: "Vi vet inte." Jesus sade till dem: "Då säger inte heller jag till er vad jag har för fullmakt att göra det här."

12

Liknelsen om de onda vinodlarna

¹ Sedan började Jesus tala till dem i liknelser: "En man planterade en vingård. Han satte stängsel runt den, högg ut en vinpress och

byggde ett vakttorn. Sedan arrenderade han ut den till vinodlare och reste bort.

11:27 Matt 21:23f, Luk 20:1f. **11:28** Apg 4:7. **11:32** Mark 6:20. **12:1** Luk 20:9f. **12:1 vinpress** Vinpressen bestod av två små bassånger uthuggna i klippan. I den övre trampades druvorna (Amos 9:13) så att druvsaften rann ner i den nedre (Hagg 2:17).

12:2

12:12

² När tiden var inne sände han en tjänare till vinodlarna för att få sin del av vingårdens frukt.

³ Men de tog fast honom, slog honom och skickade i väg honom tomhänt.

⁴ Då sände han en annan tjänare till dem. Honom slog de i huvudet och förnedrade.

⁵ Sedan sände han ännu en, och honom dödade de. Han sände också många andra: några slog de,

andra⁶ Nudöhadedadehande.en enda kvar, sin älskade son. Till sist sände han honom till dem och tänkte: De kommer att ha respekt för min son.

⁷ Men vinodlarna sade till varandra: Här är arvtagaren! Kom, vi dödar honom, så blir arvet vårt.⁸Och de tog fast honom, dödade honom och kastade ut honom ur vingården.

⁹ Vad ska nu vingårdens herre göra? Han ska komma och döda vinodlarna och ge vingården till andra.

¹⁰ Har ni inte läst det här stället i Skriften: *Stenen som husbyggarna förkastade har blivit en hörnsten.*

¹¹ *Herren har gjort den till detta, underbart är det i våra ögon."*

⁸¹ Då ville de gripa honom, men vågade inte för folket. De förstod att det var med tanke på dem som han hade berättat liknelsen. Och de lämnade honom och gick sin väg.

12:13

12:19

Skatt till kejsaren

¹³ Sedan sände de några fariseer och herodianer till honom för att snärja honom genom något som han sade.

¹⁴ De kom till honom och sade: "Mästare, vi vet att du är ärlig och inte tar parti för någon utan behandlar alla lika. Du lär oss sanningen om Guds väg. Är det tillåtet att betala skatt till kejsaren eller inte? Ska vi betala eller inte betala?"

⁸¹ :10 Jes 28:16, Apg 4:11, 1 Petr 2:7. 12:10 Ps 118:22f. Annan översättning: "... underbar är den i våra ögon". 12:11 Ps 118:22f. Annan översättning: "... underbar är den i våra ögon".

¹⁵ Men Jesus förstod deras hyckleri och sade till dem: "Varför prövar ni mig? Ge mig en denar och låt mig se på den."

¹⁶ De räckte fram en, och han frågade dem: "Vems bild och inskrift är detta?" De svarade: "Kejsarens."

¹⁷ Då sade Jesus till dem: "Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud." Och de var förundrade över honom.

De dödas uppståndelse

¹⁸ Till Jesus kom också några saddukeer, de som påstår att det inte finns någon uppståndelse. De frågade honom:

¹⁹ "Mästare, Mose har gett oss föreskriften att *om någon har en bror som dör och efterlämnar hustru*

12:13 Matt 22:15f, Luk 20:20f. **12:14 att betala skatt till kejsaren** En tvistefråga, eftersom skatten innebar att erkänna Roms överhöghet. Detta såg de nationalistiska seloterna som ett svek mot Israels Gud, medan fariseerna och saddukeerna accepterade situationen. **12:15 denar** Ett litet romerskt silvermynt, värt en hel dagslön för den enkla arbetaren (Matt 20:2). **12:18 saddukeer** Aristokratiska präster som samarbetade med romarna och vakade över ordningen i templet (Apg 4:1f).

12:20 **12:29** *men inga barn, då ska han gifta sig med änkan och skaffa barn åt sin bror.*

²⁰ Nu fanns det sju bröder. Den förste tog sig en hustru, men han dog och efterlämnade inga

barn. ²¹ Den andre gifte sig med henne, men också han dog barnlös. På samma sätt gick det med den tredje.

²² Ingen av de sju efterlämnade några barn. Sist av alla dog kvinnan.

²³ Vid uppståndelsen, när de uppstår, vems hustru blir hon då? Alla sju var ju gifta med henne."

²⁴ Jesus sade till dem: "Tar ni inte fel, just för att ni inte förstår Skrifterna och inte heller Guds makt?

²⁵ När de döda uppstår gifter de sig inte och blir inte bortgifta, utan de är som änglarna i himlen.

²⁶ Men när det gäller de dödas uppståndelse, har ni inte läst i Moses bok vid stället om törnbusken hur Gud sade till Mose: *Jag är Abrahams Gud och Isaks Gud och Jakobs Gud?*

²⁷ Han är inte de dödas Gud, utan de levandes.

Ni misstar er grundligt."

Det viktigaste budet

²⁸ En av de skriftlärdade som hade hört dem diskutera insåg att Jesus hade gett dem ett bra

svar. Han kom fram och frågade honom: "Vilket

är det²⁹ Jesusfrämstasvarade:av

alla"Detbuden?"främsta är detta: *Hör Israel!*

Herren vår Gud, Herren är en.

12:19 5 Mos 25:5f. **12:26**Apg 7:30f, Hebr 11:16. **12:26** 2 Mos 3:6. **12:28** Matt 22:34f, Luk 10:25f. **12:28** *de skriftlärda* var oense med saddukeerna i frågan om uppståndelsen (jfr Apg 23:6f).

12:29 5 Mos 6:4f.

12:30

12:37

³⁰ *Och du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta, av hela din själ, av hela ditt förstånd och av hela din kraft.*

³¹ Sedan kommer detta: *Du ska älska din nästa som dig själv.* Inget annat bud är större än dessa."

³² Den skriftlärde sade: "Du har rätt, Mästare, det är sant som du säger. Han är en, och det finns ingen annan än han.

³³ Och att älska honom av hela sitt hjärta och av hela sitt förnuft och av hela sin kraft och att älska sin nästa som sig själv, det är mer än alla brännoffer och andra offer."

³⁴ När Jesus hörde att mannen hade svarat klokt, sade han till honom: "Du är inte långt från

Guds rike." Sedan vågade ingen fråga honom något mer.

Är Messias Davids son?

- ³⁵ Medan Jesus undervisade i templet frågade han: "Hur kan de skriftlärda säga att Messias är Davids son?"
- ³⁶ David har själv sagt genom den helige Ande: *Herren sade till min Herre: Sätt dig på min högra sida tills jag lagt dina fiender under dina fötter.* ³⁷ David själv kallar honom Herre. Hur kan han då vara Davids son?"

12:31 Rom 13:9, Gal 5:14. **12:31** 3 Mos 19:18. **12:32** 5 Mos 4:35. **12:33** 1 Sam 15:22, Hos 6:6. **12:35** Matt 22:41f, Luk 20:41f. **12:36** Apg 2:34f, 1 Kor 15:25, Hebr 1:13, 10:12f. **12:36** Ps 110:1. I psalmen talar Gud Fadern till Messias, Guds Son (jfr Apg 2:34f, 1 Kor 15:25). **12:36 under dina fötter** Ett uttryck för triumf (jfr Jos 10:24). **12:37 Davidsjälvkallar honom Herre** Profeten David erkänner den kommande Frälsaren som sin Herre (jfr 1 Petr 1:10f) trots att denne är hans ättling (Rom 1:3).

12:38

12:44

Jesus varnar för de skriftlärda

Den stora folkmassan lyssnade gärna på Jesus,

³⁸ och i sin undervisning sade han: "Akta er för de skriftlärda, som njuter av att gå runt i långa mantlar och bli hälsade på torgen

³⁹ och få de främsta platserna i synagogorna och hedersplatserna vid festmåltiderna.

40 De äter änkor ur husen och ber långa böner för syns skull. De ska få en så mycket strängare dom."

Änkans offergåva

41 Jesus satte sig mitt emot offerkistan och såg hur folket lade pengar i den. Många rika gav mycket.

42 Där kom också en fattig änka och lade i två små kopparmynt, ett par ören.

43 Då kallade han till sig sina lärjungar och sade till dem: "Jag säger er sanningen: Den här fattiga änkan gav mer än alla de andra som lade något i offerkistan.

44 Alla andra gav av sitt överflöd, men hon gav i sin fattigdom allt som hon hade att leva på."

13

Templet ska förstöras

12:38 Matt 23:6f, Luk 11:43, 20:46f. **12:41** 2 Kung 12:9, Luk 21:1f. **12:41 offerkistan** Skattkammaren vid kvinnornas förgård hade enligt Mishna tretton trumpetformade hål för folkets tempelskatt och frivilliga gåvor till omkostnader för offer. **12:42 kopparmynt** Grek. *leptón*, det minsta myntet. 128 *leptá* motsvarade en denar eller dagslön. **12:43** 2 Kor 8:12.

¹ När Jesus gick ut från templet, sade en av hans lärjungar till honom: "Mästare, se vilka stenar och vilka byggnadsverk!"

² Jesus sade till honom: "Ser du dessa stora byggnader? Här ska inte lämnas sten på sten. Allt ska rivas ner."

Nöd och förföljelse

³ Jesus satt på Olivberget mitt emot templet, och Petrus, Jakob, Johannes och Andreas var ensamma med honom. Då frågade de: ⁴"Säg oss: När ska det ske? Och vad blir tecknet när allt detta ska uppfyllas?"

⁵ Då började Jesus tala till dem: "Se till att ingen bedrar er.

⁶ Många ska komma i mitt namn och säga: Jag är Messias, och de ska bedra många.

⁷ När ni får höra stridslarm och rykten om krig, bli då inte förskräckta. Sådant måste komma, men det är ännu inte slutet.

⁸ Folk ska resa sig mot folk och rike mot rike. Det ska bli jordbävningar på många platser, det ska bli svält. Detta är början på födslovåndorna.

⁹ Var på er vakt! De ska utlämna er åt domstolar, och ni kommer att bli misshandlade i

13:1 Matt 24:1f, Luk 21:5f. **13:1 vilka stenar och vilka byggnadsverk** Jerusalems tempel var det största och ståtligaste byggnadsverket i regionen, en källa till nationell stolthet (jfr Joh 2:20). **13:2** Mika 3:12, Matt 23:38, Luk 19:44. **13:5** Ef 5:6, Kol 2:8, 2 Tess 2:3. **13:6 JagärMessias** Ordagrant: "Jag är" (jfr Mark 14:62 med fotnot). **13:8 födslovåndorna** Liksom värkar föregår barnets ankomst, föregås Messias återkomst av en tid av nöd. **13:9** Matt 10:17f.

13:10 **13:18** synagogor och ställas
inför ståthållare och kungar för min skull, som
vittnen inför dem.

¹⁰ Men först måste evangeliet predikas för
alla folk.

¹¹ När man för bort er och utlämnar er ska ni
inte bekymra er i förväg för vad ni ska säga, utan
tala vad som ges er i den stunden. Det är inte ni
som talar, utan den helige Ande.

¹² En bror ska utlämna sin bror till att dödas
och
en far sitt barn, och barn ska göra uppror mot
sina föräldrar och döda dem.

¹³ Ni kommer att bli hatade av alla för mitt
namns skull. Men den som håller ut till slutet ska
bli frälst.

Förödelsens styggelse

¹⁴ När ni ser 'förödelsens styggelse' stå där den
inte får stå – läsaren bör förstå det rätt – då måste

de som är i Judeen fly upp i bergen.¹⁵ Den som är på taket ska inte komma ner och gå in för att hämta något från sitt hus,¹⁶ och den som är ute på åkern ska inte vända tillbaka för att hämta sin mantel.

¹⁷ Ve dem som väntar barn eller ammar i de dagarna!

¹⁸ Be att det inte händer på vintern.

13:11Luk 12:11f. **13:12**Mika 7:6, Matt 10:21f. **13:13**Matt 24:13, Upp 2:7. **13:14** Matt 24:15f, Luk 21:20f. **13:14 förödelsens styggelse** Se Dan 9:27, 11:31, 12:11, 1 Mack 1:54, 2 Mack 6:2f. Jerusalems tempel hade vanhelgats år 168 f Kr när Antiochus IV Epifanes ersatte Guds altare med ett hedniskt Zeusaltare, ett hädiskt övergrepp som står som symbol för en kommande katastrof. **13:14 förstå det rätt** Annan Översättning: "betänka det noga".

13:15 Luk 17:31.

13:19 Markusevangeliet 13:29¹⁹ För i de dagarna ska det bli en sådan nöd att något liknande aldrig förekommit från det att Gud i begynnelsen skapade världen och ända fram till nu, och inte heller ska komma.

²⁰ Om Herren inte hade förkortat den tiden skulle ingen människa bli frälst. Men för de utvaldas skull har han förkortat den tiden.

²¹ Om någon då säger till er: Här är Messias, eller: Där är han, så tro det inte.

- ²² Falska messiasgestalter och falska profeter ska träda fram och göra tecken och under för att om möjligt bedra de utvalda.
- ²³ Men var på er vakt! Jag har sagt er allt i förväg.

Människosonen kommer

- ²⁴ Men i de dagarna, efter den nöden, ska solen förmörkas och månen inte längre ge sitt sken.
- ²⁵ Stjärnorna ska falla från himlen och himlens makter ska skakas.
- ²⁶ Då ska man se Människosonen komma bland molnen med stor makt och härlighet. ²⁷ Och då ska han sända ut änglarna och samla sina utvalda från de fyra väderstrecken, från jordens yttersta gräns till himlens ände.
- ²⁸ Lär av en jämförelse med fikonsträdet.
- Redan när kvisten blir mjuk och bladen spricker ut vet ni att sommaren är nära.
- ²⁹ På samma sätt vet ni, när ni ser allt detta hända, att han är nära och står för dörren.

13:19 Dan 12:1. **13:21** Matt 24:23f, Luk 17:23. **13:22** 5 Mos 13:1f. **13:24** Jes 13:10, Hes 32:7, Joel 2:10, Matt 24:29f, Luk 21:25f. **13:26** Dan 7:13f, Apg 1:11, 1 Tess 4:16, Upp 1:7. **13:27** Matt 24:31. **13:28** Luk 21:29f. **13:29** *han* Annan översättning: "det".

³⁰ Jag säger er sanningen: Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker.

³¹ Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå.

³² Men den dagen eller stunden känner ingen – inte änglarna i himlen, inte ens Sonen, ingen utom Fadern.

³³ Var på er vakt och håll er vakna, för ni vet inte när tiden är inne.

³⁴ Det är som när en man reste bort och lämnade sitt hus och gav sina tjänare ansvar, var och en för sin uppgift. Portvakten befälde han att vara vaken.

³⁵ Var därför vakna! Ni vet inte när husets herre kommer, om det blir på kvällen eller vid midnatt eller när tuppen gal eller på morgonen.

³⁶ Se upp så att han inte plötsligt kommer och finner att ni sover.

³⁷ Och vad jag säger till er, det säger jag till alla:

Håll er vakna!"

14

Onda planer mot Jesus

¹ Det var nu två dagar kvar till påskan och det

13:30 *det här släktet* Grek. *geneá* betyder både "generation" och "folk". Jerusalems förstörelse kom inom samma generation (år 70 e Kr), medan det judiska folket ska bevaras som folk fram till Kristi återkomst. **13:31** Ps 102:27, Jes 40:8, Hebr 1:11. **13:32** Apg 1:7. **13:33** Matt 25:13, Luk 12:40, 1 Tess 5:6. **14:1** 2 Mos 12:2f, Matt 26:1f, Luk 22:1f. **14:1 påskan** Hebr. *pésach* betyder "passera", "skona" (2 Mos 12:13), och firas till minne av Israels räddning ur Egypten. I fullmånens sken den 14:e Nisan (mars-april) åt man det offrade påskalammet och firade sedan "det osyrade brödets högtid" i sju dagar (2 Mos 12:17).

14:2

Markusevangeliet 14:8

osyrade brödets högtid. Översteprästerna och de skriftlärda sökte efter ett sätt att gripa Jesus med list och döda honom.

² Men de sade: "Inte under högtiden, då kan det bli upplopp bland folket."

En kvinna smörjer Jesus

³ När Jesus var i Betania och låg till bords i Simon den spetälskes hus, kom det en kvinna som hade en alabasterflaska med dyrbar äkta nardusolja. Hon bröt upp flaskan och hällde ut oljan över hans huvud.

⁴ Några blev upprörda och sade till varandra: "Varför detta slöseri med oljan?

⁵ Den kunde man ha sålt för mer än tre hundra denarer och gett till de fattiga." Och de grälade på henne.

⁶ Men Jesus sade: "Låt henne vara! Varför besvärar ni henne? Hon har gjort en god gärning mot mig.

⁷ De fattiga har ni alltid hos er, och ni kan göra gott mot dem när ni vill. Men mig har ni inte alltid.

⁸ Hon har gjort vad hon kunde, hon har i förväg smort min kropp för begravningen.

14:3 Matt 26:6f, Joh 12:1f. **14:3 Betania** kan översättas "fattighuset" (jfr vers 5 och 7). **14:3 dyrbar äkta nardusolja** Den väldoftande nardusoljan importerades ända från Himalayas sluttningar och var därför mycket dyr. 300 denarer (vers 5) motsvarade en hel årslön för arbetaren. **14:8 smort min kropp för begravningen** Jesus knyter an till seden att behandla den som dött med väldoftande ämnen före begravningen (jfr Joh 19:39f).

14:9

14:15

⁹ Jag säger er sanningen: Överallt i hela världen där evangeliet förkunnas ska man också berätta vad hon gjorde och komma ihåg henne."

Judas förräder Jesus

¹⁰ Men Judas Iskariot, en av de tolv, gick bort till översteprästerna för att utlämna Jesus åt dem.

¹¹ När de hörde det, blev de glada och lovade att ge honom pengar. Sedan sökte han efter ett lämpligt tillfälle att förråda honom.

Den sista påskmåltiden

¹² På första dagen i det osyrade brödets högtid, när man slaktade påskalammet, frågade hans lärjungar honom: "Vart vill du att vi ska gå och göra i ordning så att du kan äta påskalammet?" ¹³ Då sände han i väg två av sina lärjungar och sade till dem: "Gå in i staden. Där ska ni mötas av en man som bär en vattenkruka. Följ honom. ⁸² Där han går in ska ni säga till husets ägare: Mästaren frågar: Var är mitt gästrum där jag kan äta påskalammet med mina lärjungar?"

¹⁵ Då ska han visa er en stor sal på övervåningen som står inredd och färdig. Gör i ordning för oss där."

⁸² :10 Matt 26:14f, Luk 22:3f. **14:12** 2 Mos 12:3f, 14f, Matt 26:17f, Luk 22:7f. **14:13 en man som bär en vattenkruka** Normalt en kvinnlig uppgift (jfr 1 Mos 24:11, Joh 4:7). Kanske tillhörde mannen esseerna, en from munkliknande grupp inom judendomen. **14:15inredd** med textilier och liggmöbler för måltiden. Vid finare måltider, som vid påsk, åt man på grekiskt manér halvliggande på divaner, stödd på vänster armbåge.

- 16 Lärjungarna gick och kom in i staden, och de fann att det var som Jesus hade sagt. Och de gjorde i ordning påskalammet.
- 17 När det blev kväll kom Jesus dit med de tolv.
- 18 Medan de låg till bords och åt, sade Jesus: "Jag säger er sanningen: En av er kommer att förråda mig, en som äter med mig."
- 19 Då blev de bedrövade och frågade honom en efter en: "Det är väl inte jag?"
- 20 Jesus svarade dem: "Det är en av de tolv, den som doppar i skålen tillsammans med mig.
- 21 Människosonen går bort som det står skrivet om honom, men ve den människa genom vilken Människosonen blir förrådd! Det hade varit bättre för den människan att aldrig ha blivit född." *Den första nattvarden*
- 22 Medan de åt tog Jesus ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: "Ta detta, det är min kropp."
- 23 Och han tog en bägare, tackade Gud och gav åt dem, och de drack alla ur den.
- 24 Och han sade till dem: "Detta är mitt blod, förbundsblodet, som blir utgjutet för många." ²⁵ Jag säger er sanningen: Jag ska inte dricka av vinstockens frukt förrän den dag då jag dricker det nytt i Guds rike."

²⁶ När de sedan hade sjungit lovsången, gick de ut till Olivberget.

14:17 Matt 26:20f, Luk 22:14, 21f. **14:18** Ps 41:10, Joh 13:21. **14:22** Matt 26:26f, Luk 22:19f, 1 Kor 11:23f. **14:26** Matt 26:30f. **14:26 lovsången** Ps 115-118 som sjungs vid slutet av varje judisk påskmåltid.

14:27

14:35

Jesus förutsäger Petrus förnekelse

²⁷ Jesus sade till dem: "Ni kommer alla att överge mig. Det står skrivet: *Jag ska slå herden, och fåren ska skingras.*

²⁸ Men när jag har uppstått, ska jag gå före er till Galileen."

²⁹ Då sade Petrus till honom: "Även om alla andra överger dig, så ska jag inte göra det."

³⁰ Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Just denna natt, innan tuppen gal två gånger, kommer du att tre gånger förneka mig."

³¹ Men Petrus försäkrade ännu ivrigare: "Även om jag måste dö med dig kommer jag aldrig att förneka dig!" Samma sak sade alla de andra också.

Jesus i Getsemane

³² De kom till en plats som kallas Getsemane. Jesus sade till sina lärjungar: "Sätt er här medan jag ber."

³³ Han tog med sig Petrus, Jakob och Johannes, och han greps av bävan och ångest

³⁴ och sade till dem: "Min själ är djupt bedrövad, ända till döds. Stanna här och vaka."

³⁵ Han gick lite längre fram och föll ner på marken och bad att om möjligt få bli förskonad från denna stund.

14:27 Joh 16:32. **14:27** Sak 13:7. **14:28** Mark 16:7. **14:29** Luk 22:33, Joh 13:37f. **14:30** Mark 14:72. **14:32** Matt 26:36f, Luk 22:39f, Joh 18:1. **14:32** *Getsemane* Olivlund strax öster om Jerusalem. Hebr. *gatshémen* betyder "oljepress". **14:34** Joh 12:27.

14:36

14:45

³⁶ Han sade: "Abba, Far! Allt är möjligt för dig. Ta den här bågaren ifrån mig. Men inte som jag vill, utan som du vill."

³⁷ När Jesus kom tillbaka fann han att de sov. Då sade han till Petrus: "Simon, sover du? Kunde du inte vaka en enda timme?

³⁸ Vaka och be att ni inte kommer i frestelse. Anden är villig, men köttet är svagt." ³⁹ Han gick bort igen och bad med samma ord.

⁴⁰ När han kom tillbaka fann han återigen att de sov. Deras ögon var tunga av sömn, och de visste inte vad de skulle svara honom.

⁴¹ Sedan kom han tillbaka för tredje gången och sade till dem: "Sover ni än och vilar er? Det räcker, stunden har kommit. Nu överlämnas Människosonen i syndarnas händer.

⁴² Res på er, nu går vi. Han som förråder mig är här." *Jesus fängslas*

⁴³ Medan han ännu talade kom Judas, en av de tolv, och med honom en folkhop med svärd och påkar från översteprästerna och de skriftlärda och de äldste.

⁴⁴ Förrädaren hade avtalat ett tecken med dem och sagt: "Den jag kysser är det. Grip honom och för bort honom under säker bevakning." ⁴⁵ När Judas kom, gick han genast fram till Jesus och sade: "Rabbi!" och kysste honom.

14:36 Joh 6:38, Hebr 5:7. **14:36 Abba** Arameiska för "far", ett förtroligt tilltalsord(jfrRom 8:15, Gal 4:6). **14:38Gal** 5:17, 1 Petr 5:8. **14:38 be att** Annan översättning: "be så att". **14:41 Sover ni än och vilar er?** Annan översättning: "Sov ni vidare och vila er!".

14:43 Matt 26:47f, Luk 22:47f, Joh 18:2f.

14:46

14:55

⁴⁶ Då grep de Jesus och höll fast honom.

⁴⁷ Men en av dem som stod bredvid drog sitt

svärd och slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom örat.

⁴⁸ Och Jesus sade till dem: "Som mot en rövare har ni gått ut med svärd och påkar för att gripa mig.

⁴⁹ Jag har varit hos er i templet varje dag och undervisat utan att ni grep mig. Men Skrifterna skulle uppfyllas."

⁵⁰ Då övergav alla honom och flydde.

⁵¹ En ung man, klädd i ett linneskynke över bara kroppen, följde efter Jesus. Honom grep de tag i,

⁵² men han lämnade linneskynket kvar och flydde därifrån naken.

Jesus inför Stora rådet

⁵³ De förde Jesus till översteprästen, och där samlades alla översteprästerna och de äldste och de skriftlärda.

⁵⁴ Petrus följde efter Jesus på avstånd ända in på översteprästens gård. Där satt han sedan bland rättstjänarna och värmdes vid elden.

⁵⁵ Översteprästerna och hela Stora rådet försökte få fram ett vittnesmål mot Jesus för att kunna döma honom till döden, men de fann inget.

14:47 Matt 26:51f, Luk 22:49f, Joh 18:10f. **14:48** Matt 26:55f, Luk 22:52f. **14:50** Matt 26:56. **14:51** *linneskynke* Ett löst sittande

sovplagg. **14:53** Matt 26:57f, Luk 22:54f, Joh 18:12f. **14:53** *alla överstepräster* Se not till Matt 2:4, Luk 3:2. **14:55** Matt 26:59f, Luk 22:66f.

14:56

14:63

⁵⁶ Många vittnade falskt mot honom, men deras vittnesmål stämde inte överens.

⁵⁷ Då trädde några fram och vittnade falskt mot honom och sade:

⁵⁸ "Vi har hört honom säga: Jag ska riva ner det här templet som är gjort av människohand, och på tre dagar bygga upp ett annat som inte är gjort av människohand."

⁵⁹ Men inte heller denna gång stämde deras vittnesmål överens.

⁶⁰ Då reste sig översteprästen och steg fram och frågade Jesus: "Svarar du inte på vad de vittnar mot dig?"

⁶¹ Men Jesus var tyst och svarade inte. Återigen frågade översteprästen honom: "Är du Messias, den Välsignades son?"

⁶² Jesus svarade: "*Jag Är*. Och ni ska få se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma bland himlens moln."

⁶³ Då rev översteprästen sönder sina kläder och sade: "Behöver vi några fler vittnen?"

14:56*deras vittnesmål stämde inte överens* Det krävdes två samstämmiga vittnesmål för att dödsstraff skulle kunna utdömas (5 Mos 17:6, 19:15). För rättssäkerhetens skull förhörde vittnena vanligtvis separat. **14:58** Mark 15:29, Joh 2:19f. **14:61** Jes 53:7. **14:62** Ps 110:1, Dan 7:13, Mark 13:26. **14:62 Jag Är** Anspelning på det högsta gudsnamnet JHVH, "Jag Är" (jfr 2 Mos 3:14, Joh 8:24 med not). **14:62 se Människosonen sitta på Maktens högra sida och komma bland himlens moln** Med dessa ord identifierar sig Jesus, den jordiske Människosonen (Matt 26:45 etc), med den gudomliga Messiasgestalten i Dan 7:13 och Ps 110:1. **14:63 rev ... söndersinkläder** Ett uttryck för fasa och sorg (jfr t ex 1 Mos 37:29). Enligt lagen var översteprästen förbjuden att göra så (3 Mos 21:10).

14:64

14:72

⁶⁴ Ni har hört händelsen! Vad anser ni?" Alla dömde honom skyldig till döden.

⁶⁵ Några började spotta på honom, täckte över hans ansikte och slog honom med knytnävarna och sade: "Profetera!" Och rättstjänarna tog emot honom med slag i ansiktet. *Petrus förnekar Jesus*

⁶⁶ Medan Petrus var nere på gården kom en av översteprästens tjänsteflickor dit.

⁶⁷ När hon fick se Petrus där han satt och värmdes sig, såg hon på honom och sade: "Du var också med den där Jesus från Nasaret." ⁶⁸ Men han nekade: "Jag vet inte vad du pratar om, jag förstår inte." Han gick ut på yttergården. Då gol tuppen.

⁶⁹ Tjänsteflickan såg honom och sade igen till dem som stod där: "Han är en av dem."

⁷⁰ Men Petrus nekade igen. Strax därefter sade de som stod där återigen till Petrus: "Visst är du en av dem. Du är ju galilé!"

⁷¹ Men han började förbanna och svära: "Jag känner inte den där mannen som ni talar om!" ⁷² Och strax gol tuppen för andra gången.

Då kom Petrus ihåg orden som Jesus hade sagt till honom: "Innan tuppen gal två gånger ska du tre gånger förneka mig." Och han brast i gråt.

15

Jesus inför Pilatus

14:64 Joh 19:7. **14:65** Jes 50:6, Luk 22:63f. **14:66** Matt 26:69f, Luk 22:55f, Joh 18:16f, 25f. **14:68** *Då gol tuppen* Vissa handskrifter saknar dessa ord.

15:1

15:12

¹ Redan tidigt på morgonen tog översteprästerna sitt beslut tillsammans med de äldste och de skriftlärda, hela Stora rådet. De band Jesus och förde bort honom och utlämnade honom till Pilatus.

² Pilatus frågade honom: "Så du är judarnas kung?" Jesus svarade: "Du själv säger det."

³ Översteprästerna anklagade honom häftigt,

⁴ och Pilatus frågade honom på nytt: "Svarar du inte? Du hör hur mycket de anklagar dig för."

⁵ Men Jesus svarade inget mer, och Pilatus var förundrad.⁶ Vid högtiden brukade Pilatus frige en fånge, den som de begärde.

⁷ Där fanns nu en man som hette Barabbas. Han satt fängslad tillsammans med andra upprorsmän som hade begått mord under oroligheterna.

⁸ När folket kom fram och började be honom göra som han brukade för dem,

⁹ svarade Pilatus: "Vill ni att jag friger judarnas kung åt er?"

¹⁰ Han förstod nämligen att det var av avund som översteprästerna hade utlämnat honom.

¹¹ Men översteprästerna hetsade folket till att i stå¹²let Pilatus be att fråga Barabbas om att få fri. Han sa en gång: "Vad ska jag då göra med honom som ni kallar judarnas kung?"

15:1 Matt 27:1f, Luk 22:66, 23:1f, Joh 18:28f. **15:1 Pilatus** Ståthållare i provinsen Judeen under åren 26-36 e Kr. Därefter avsattes han på grund av grymhet mot samarierna. **15:2** Matt 27:11f. **15:6** Matt 27:15f, Joh 18:39f. **15:9** Luk 23:16f.

15:11 Apg 3:13f.

1314 DePilatusskrekfrå tillbaka: gade

dem: "Korsfä" "Vad sthär honom!" "han gjort för

ont?" Men de skrek ännu högre: "Korsfäst honom!"

⁸³ Och eftersom Pilatus ville göra folket till viljes, släppte han Barabbas och lät gissla Jesus och utlämnade honom sedan till att korsfästas.

Jesus hånas och misshandlas

¹⁶ Soldaterna förde in Jesus på gården, det vill säga pretoriet, och sammankallade hela vaktstyrkan.

¹⁷ De klädde honom i en purpurmantel och vred ihop en törnekrona och satte den på honom. ¹⁸

Sedan började de hälsa honom: "Leve judarnas kung!"

¹⁹ De slog honom i huvudet med en käpp, spottade på honom och böjde knä och tillbad honom.

²⁰ När de hade hånat honom, tog de av honom purpurmanteln och klädde honom i hans

⁸³ :15 Joh 19:1. **15:15 gissla** Tortyr föregick normalt en avrättning. Det romerskagisslet, *flagellum*, hade taggar av ben eller metall som rev upp fångens rygg så att denne ibland avled redan före avrättningen. **15:16** Matt 27:27f. **15:17** Joh 19:2f. **15:17 purpurmantel** Purpur var antikens dyrbaraste färg, förbehållen kungligheter (jfr Dan 5:7). Troligen syftar Markus på en enklare röd soldatkappa (Matt 27:28). **15:19** Jes 50:6. **15:21** Matt 27:32, Luk 23:26. **15:21 Alexander och Rufus** Välkända namn för Markusevangeliets ursprungliga läsekrets i Rom, dit Rufus och hans mor flyttade längre fram (se Rom 16:13).

egna kläder. Sedan förde de ut honom för att korsfästas. *Jesus blir korsfäst*

²¹ De hejdade en man som just kom in från landet, Simon från Kyrene, far till Alexander och Rufus. Honom tvingade de att bära Jesu kors.

15:22

15:32

²² Och de förde Jesus till den plats som kallas Golgata, som betyder Dödsalleplatsen. ²³ De försökte ge honom vin blandat med myrra, men han tog inte emot det.

²⁴ Och de korsfäste honom och delade hans kläder mellan sig genom att kasta lott om vad var och en skulle få.

²⁵ Det var vid tredje timmen som de korsfäste honom.

²⁶ På anslaget med anklagelsen mot honom stod det skrivet: "Judarnas kung".

²⁷ Tillsammans med honom korsfäste de två rövare, den ene på hans högra sida och den andre på hans vänstra.

²⁹ De som gick förbi hånade honom och skakade på huvudet och sade: "Ha! Du som river templet och bygger upp det på tre dagar,

³⁰ fräls dig själv och kom ner från korset!"

³¹ På samma sätt förlöjligade överstepräster och de skriftlärderna honom och sade till varandra:

"Andra har han frälst, sig själv kan han inte frälsa.

³² Han är Messias, Israels kung! Nu får han komma ner från korset, så att vi får se det och tro!" Också de som var korsfästa tillsammans med honom hånade honom.

15:22 Matt 27:33f, Luk 23:33f, Joh 19:17f. **15:23** Ps 69:22. **15:23** *vin blandat med myrra* Förmögna kvinnor i Jerusalem bekostade utifrån Ords 31:6 ett vinbaserat bedövningsmedel för att lindra de dödsdömdas plågor. **15:24** Ps 22:19. **15:24** *delade hanskläder* Jfr profetian i Ps 22:19. **15:27** Matt 27:38f, Luk 23:32f. **15:27** En del handskrifter tillägger (vers 28): "Då uppfylldes skriftordet som säger: Han blev räknad bland överträdare." Se Jes 53:12 och Luk 22:37. **15:29** Ps 22:8, Mark 14:58, Joh 2:19f.

15:33

15:40

Jesus dör

³³ Vid sju timmen kom ett mörker över hela landet som varade fram till nionde timmen. ³⁴ Vid nionde timmen ropade Jesus med hög röst: "*Elohi! Elohi! Lema sabaktani?*" Det betyder: "*Min*

Gud, min Gud, varför har du övergett mig?"

³⁵ Några av dem som stod där hörde det och sade: "Hör, han ropar på Elia!"

³⁶ En av dem sprang och fyllde en svamp med ättikvin, fäste den runt en käpp och gav honom att dricka och sade: "Vänta, så får vi se om Elia kommer och tar ner honom."

³⁷ Men Jesus ropade med hög röst och gav sedan upp andan.

³⁸ Då brast förhänget i templet i två delar, uppifrån och ända ner.

³⁹ När officeren som stod framför honom såg att han gav upp andan på det sättet, sade han: "Den mannen var verkligen Guds Son!"

⁴⁰ Även några kvinnor stod på avstånd och såg på. Bland dem var Maria Magdalena och den Maria som var Jakob den yngres och Joses mor, samt Salome.

15:33 Matt 27:45f, Luk 23:44f. **15:33** *sjätte timmen ... nionde timmen* Motsvarar ca kl 12 och kl 15. **15:33** *hela landet* Annan översättning: "hela jorden". **15:34** Ps 22:2. **15:34** Ps 22:2. Psalmen skildrar Messias lidande och uppståndelse. Jesus citerar dess titelvers på folkspråket arameiska och inte på hebreiska. **15:36** Joh 19:29f. **15:38** 2 Mos 26:31f, Matt 27:51, Luk 23:45, Hebr 10:20. **15:38***förhänget* Ett tio meter högt draperi som skärmade av "det allra heligaste", Guds uppenbarelseplats (se 2 Mos 26:31f, 3 Mos 16:2f, Hebr 9:3f, 10:20). **15:40** Luk 8:2f.

15:41

15:47

⁴¹ De hade följt Jesus medan han var i Galileen och tjänat honom. Där fanns också många andra kvinnor som hade gått med honom upp till Jerusalem.

Jesus begravs

⁴² Det var nu redan kväll. Eftersom det var förberedelsedag, dagen före sabbaten, ⁴³ kom Josef från Arimatea dit. Han var en ansedd rådsherre som också väntade på Guds rike. Han tog mod till sig och gick in till Pilatus och bad att få Jesu kropp.

⁴⁴ Pilatus blev förvånad över att Jesus redan skulle ha dött och kallade till sig officeren och frågade honom om Jesus varit död länge.

⁴⁵ När han fick det bekräftat av officeren, lät han Josef få den döda kroppen.

⁴⁶ Josef köpte då linnetyg, tog ner honom och svepte honom i linnetyget och lade honom i en grav som var uthuggen i klippan. Sedan rullade han en sten för ingången till graven.

⁴⁷ Maria Magdalena och Maria, Joses mor, såg var han blev lagd.

16

Jesus uppstår ur graven

15:42 Matt 27:57f, Luk 23:50f, Joh 19:38f. **15:42** *förberedelsedag* Fredagen, då alla förberedelser inför sabbaten gjordes. **15:43** *Arimatea* Identifierades av fornkyrkan med Ramataim-Sofim eller Rama, profeten Samuels hemstad norr om Jerusalem (1 Sam 1:1, 25:1).

¹ När sabbaten var över köpte Maria Magdalena och Maria, Jakobs mor, och Salome väldoftande oljor för att gå och smörja honom.

² Mycket tidigt den första veckodagen kom de till graven när solen gick upp.

³ De sade till varandra: "Vem ska rulla bort stenen från gravöppningen åt oss?"

⁴ Men när de lyfte blicken, fick de se att stenen var bortrullad. Den var mycket stor.

⁵ De gick då in i graven och såg en ung man sitta på höger sida, klädd i en lång vit dräkt, och de blev förskräckta.

⁶ Men han sade till dem: "Var inte förskräckta! Ni söker Jesus från Nasaret, den korsfäste. Han har uppstått, han är inte här! Se, här är platsen där de lade honom.

⁷ Men gå och säg till hans lärjungar och särskilt till Petrus: Han går före er till Galileen. Där ska ni få se honom, så som han har sagt er."

⁸ Då gick de ut och flydde från graven, fyllda av bävan och bestörtning. Och de sade ingenting till någon, eftersom de var rädda.

16:1 Matt 28:1f, Luk 24:1f, Joh 20:1f. **16:2** *den första veckodagen* Det vanliga namnet på söndagen i judisk tideräkning. **16:7** Mark 14:28, Apg 1:3, 13:31, 1 Kor 15:5. **16:8** De allra äldsta handskrifterna slutar med denna vers. Det abrupta slutet skulle kunna bero på

att den ursprungliga sista sidan saknas. Avslutningen i 16:9-20 sammanfattar innehållet i de övriga evangelierna och har troligen inte skrivits av Markus själv. Några handskrifter har i stället en kortare avslutning: "Men de berättade kortfattat om allt deblivittillsagdafördemsomfannsruntPetrus. Genomdemsände Jesus sedan själv ut, från öster och ända till väster, den heliga och oförgängliga förkunnelsen om den eviga frälsningen. Amen."

16:9

Markusevangeliet 16:19

Den Uppståndne visar sig

⁹ När Jesus hade uppstått på första veckodagens morgon visade han sig först för Maria Magdalena, som han hade befriat från sju onda andar. ¹⁰ Hon gick och berättade det för dem som hade varit med honom och som nu sörjde och grät. ¹¹ Men när de fick höra att han levde och att hon hade sett honom, trodde de inte på det. ¹² Sedan visade han sig i en annan gestalt för två av dem som var på väg ut på landet. ¹³ De gick också och berättade det för de andra, men inte heller de blev trodda.

¹⁴ Till slut visade han sig för de elva när de låg till bords, och han klandrade dem för deras otro och deras hårda hjärtan, eftersom de inte hade trott på dem som sett honom uppstånden.

¹⁵ Och han sade till dem: "Gå ut i hela världen och förkunna evangeliet för hela skapelsen.

¹⁶ Den som tror och blir döpt ska bli frälst, men den som inte tror ska bli fördömd.

¹⁷ Dessa tecken ska följa dem som tror: I mitt namn ska de driva ut onda andar. De ska tala nya tungomål.

¹⁸ De ska ta ormar med händerna, och dricker de något dödligt gift ska det inte skada dem. De ska lägga händerna på sjuka, och de ska bli friska."

¹⁹ När Herren Jesus hade talat till dem, togs han upp till himlen och satte sig på Guds högra sida.

16:9 Luk 8:2, Joh 20:14f. **16:14** Luk 24:36f, Joh 20:19f, 1 Kor 15:5f.

16:15 Matt 28:19. **16:16** Joh 3:18. **16:17** Apg 2:4, 10:46, 19:6.

16:18 Apg 28:3f. **16:19** Luk 24:50f, Apg 1:2f.

16:20

Markusevangeliet 16:20

²⁰ Och de gick ut och predikade överallt, och Herren verkade tillsammans med dem och bekräftade ordet genom de tecken som åtföljde det.

Lukasevangeliet

Lukasevangeliet skrevs enligt en samstämmig fornkyrklig tradition av "vår älskade Lukas, läkaren" (Kol 4:14), som enligt traditionen kom från Antiokia där icke-judar först fann tron (Apg 11:20f). Som den ende nytestamentlige författaren av icke-judisk härkomst (Kol 4:11) lyfter han särskilt fram Jesu barmhärtighet och hans möten med kvinnor och andra som var marginaliserade i den dåtida kulturen.

Evangeliet skrevs troligen i Rom under 60-talet e Kr (jfr Apg 1:1), kanske baserat på efterforskningar (1:3) i det heliga landet under Paulus tvååriga fångenskap i Caesarea i slutet av 50-talet e Kr (Apg 24:27). Det är ställt till den "högt ärade Teofilus" (1:3), som antingen var en specifik högt uppsatt nykristen (1:4) eller ett samlingsnamn för varje intresserad läsare (namnet betyder "Guds vän").

Inledning

⁸⁴ Många har sökt sammanställa en skildring av de händelser som har inträffat bland oss,

² så som det har berättats för oss av dem som

⁸⁴ :3 Apg 1:1.

redan från början var ögonvittnen och Ordets tjänare.

³ Sedan jag noga efterforskat allt från början har även jag bestämt mig för att skriva ner det i ordning för dig, högt ärade Teofilus,

1:4

1:13

⁴ för att du ska veta hur tillförlitlig den undervisning är som du har fått.

Löftet om Johannes Döparens födelse

⁵ På den tiden då Herodes var kung i Judeen fanns i Abias prästavdelning en präst som hette Sakarias.

Hans⁶ Bådahustru var rättfvarärdiga av Arons inför

Gudsläktoch levde hette flä Elisabet. ck fritt efter⁷

Men Herrens de

hade alla ingabud barn, och eftersom föreskrifter. Elis

abet var

ofruktsam⁸ En gång och när båturenda var kom till tillåren. Sakarias avdelning

och han var i tjänst som präst inför Gud,

⁹ fick han vid prästernas sedvanliga lottning uppdraget att gå in i Herrens tempel och tända rökelseoffret.

¹⁰ Vid tiden för rökelseoffret stod allt folket utanför och bad.

¹¹ Då visade sig en Herrens ängel för honom, stående till höger om rökelsealtaret.

⁸⁵² Sakarias blev förskräckt vid synen och greps av fruktan.

¹³ Men ängeln sade till honom: "Var inte rädd, Sakarias! Din bön har blivit hörd. Din hustru

1:14

1:22

Elisabet ska föda en son åt dig, och du ska ge honom namnet Johannes.

⁸⁵ :5 *då Herodes var kung i Judeen* År 37-4 f Kr. Troligen utspelar sig händelserna ca 6-5 f Kr (vår tideräknings början utgår från en inexact beräkning från 500-talet e Kr). **1:5 Abias prästavdelning** Israels tempelpräster var indelade i 24 avdelningar som tjänstgjorde en vecka i taget (1 Krön 24:10, 19). De övriga 23 veckorna bodde prästerna i byar utanför Jerusalem (vers 23, 39). **1:9 prästernas sedvanliga lottning** Varje morgon drog tempelprästerna lott om vem som skulle utföra de olika uppgifterna i gudstjänsten. **1:9 tända rökelseoffret** Rökelseoffret tändes morgon och eftermiddag (2 Mos 30:7f). Varje präst frambar rökelseoffret endast en gång i livet, eftersom prästernas antal var mycket stort.

⁸⁶⁴ Han ska bli din glädje och fröjd, och många ska glädja sig över hans födelse,

⁸⁷⁵ för han ska bli stor inför Herren. Vin och starka drycker ska han inte dricka, och han ska bli uppfylld av den helige Ande redan i moderlivet.

¹⁶ Många av Israels barn ska han omvända till Herren deras Gud.

¹⁷ Han ska gå före honom i Elias ande och kraft, för att *vända fädernas hjärtan till barnen* och ge de trotsiga ett rättfärdigt sinne och skaffa åt Herren

ett¹⁸folkDå som sade ä Sakarias berett."till ängeln:
"Hur ska jag

kunna vara säker på det? Jag är gammal och min hustru är till åren."

¹⁹ Ängeln svarade honom: "Jag är Gabriel som står inför Gud, och jag är sänd för att tala till dig och ge dig detta glädjebud.

²⁰ Nu ska du bli stum och inte kunna tala förrän

⁸⁶ :15 *starka drycker ska han inte dricka* Liksom profetgestalterna Simson (Dom 13:5) och Samuel (1 Sam 1:11) blev Johannes helgad åt Herren som nasir (jfr 4 Mos 6 och not till Apg 18:18). **1:17** Mal 3:1, 4:5f, Matt 11:14. **1:17** Mal 4:6. **1:17 ett rättfärdigt sinne** Annan översättning: "de rättfärdigas vishet".

⁸⁷ :18 1 Mos 17:17. **1:19** Dan 8:16, 9:21, Hebr 1:14.

dagen då det sker, därför att du inte trodde mina ord. De kommer att gå i uppfyllelse när deras tid är inne." Folket stod och väntade på Sakarias, och de undrade varför han dröjde så länge inne i templet.

²² När han sedan kom ut kunde han inte tala till dem, och de förstod att han hade sett en syn i

1:23

1:31

templet. Han gjorde tecken åt dem men förblev stum.

²³ När dagarna för hans tjänstgöring var över återvände han hem.

²⁴ En tid därefter blev hans hustru Elisabet havande, och hon drog sig undan i fem månader och sade:

²⁵ "Detta har Herren gjort med mig. I dessa dagar såg han till mig och tog bort min skam bland människor."

Ängels budskap till Maria

²⁶ I den sjätte månaden blev ängeln Gabriel sänd av Gud

²⁷ till en jungfru i staden Nasaret i Galileen. Hon var trolovad med en man som hette Josef och som var av Davids släkt, och jungfruns namn var Maria.

28 Ängeln kom in till henne och sade: "Gläd dig, du som fått nåd! Herren är med dig." ²⁹ Men hon blev förskräckt av hans ord och undrade vad denna hälsning kunde betyda.

³⁰ Då sade ängeln till henne: "Var inte rädd, Maria! Du har funnit nåd hos Gud.

³⁸⁸ Du ska bli havande och föda en son, och du ska ge honom namnet Jesus.

1:32

1:42

³² Han ska bli stor och kallas den Högstes Son, och Herren Gud ska ge honom hans fader Davids tron.

³³ Han ska vara kung över Jakobs hus för evigt, och hans rike ska aldrig ta slut."

³⁴ Då sade Maria till ängeln: "Hur ska detta ske?

Jag har ju inte haft någon man."

³⁵ Ängeln svarade henne: "Den helige Ande ska komma över dig, och den Högstes kraft ska vila över dig. Därför ska barnet som föds kallas heligt och Guds Son.

⁸⁸ :25 1 Mos 30:23, Jes 4:1. **1:27 trolovad** En juridiskt bindande överlåtelse i väntan på bröllop. Trolovning ingicks normalt i tonåren, och redan vid detta stadium kunde otrohet bestraffas med döden (5 Mos 22:23f). **1:28 Gläd dig** Annan översättning: "Var hälsad". På NT:s grundspråk grekiska var den normala hälsningen *chaíre*, "Gläd dig". **1:30** 1 Mos 6:8, 18:3. **1:31** Jes 7:14, Matt 1:21f, Luk 2:21.

³⁶ Och din släkting Elisabet är också havande med en son på sin ålderdom. Hon som kallades ofruktsam är nu i sjätte månaden,

³⁷ för ingenting är omöjligt för Gud."

³⁸ Maria sade: "Jag är Herrens tjänarinna. Låt det ske med mig som du har sagt." Och ängeln lämnade henne.

Maria och Elisabet

³⁹ Vid den tiden bröt Maria upp och skyndade till en stad i Juda bergsbygd.

⁴⁰ Där gick hon in i Sakarias hus och hälsade på Elisabet.

⁴⁸⁹ När Elisabet hörde Marias hälsning, spratt barnet till i hennes moderliv. Hon blev uppfylld av den helige Ande

⁴² och ropade med hög röst: "Välsignad är du bland kvinnor, och välsignad är din livsfrukt!

1:43

1:51

⁴³ Men varför händer detta mig, att min Herres mor kommer till mig?

⁸⁹ :322 Sam 7:12f, Jes 9:6f. **1:331** Krön 17:14, Ps 89:37, Dan 2:44, 7:14, Mika 4:7. **1:371** Mos 18:14, Jer 32:17, Matt 19:26. **1:37***ingenting är omöjligt för Gud* Annan översättning: "inget ord från Gud är kraftlöst".

⁴⁴ När ljudet av din hälsning nådde mina
öron spratt barnet till i mig av glädje.

⁴⁵ Och salig är du som trodde, för det som
Herren har sagt dig kommer att gå i

uppfyllelse." *Marias lovsång*

⁴⁶ Då sade Maria:

"Min själ upphöjer Herren

⁴⁷ och min ande jublar över Gud, min
Frälsare,

⁴⁸ för han har sett till sin tjänarinnas
ringhet.

Från denna stund ska alla släkten
kalla mig salig,

⁴⁹ för den Mäktige har gjort stora ting med
mig

och hans namn är heligt.

⁵⁰ Hans barmhärtighet varar från släkte till
släkte över dem som vördar honom.

⁵⁹⁰ Han har gjort väldiga gärningar
med sin arm,

⁹⁰ :**45** *trodde, för* Annan Översättning: "trodde att". **1:46** 1 Sam 2:1f.
1:48 1 Mos 30:13, 1 Sam 1:11. **1:48** *kalla ... salig* Att anse någon
lyckligt lottad (jfr 1 Mos 30:13, Höga V 6:8, Mal 3:12). **1:49** Ps 111:9.
1:50 2 Mos 20:6, Ps 103:17. **1:50** *vördar* Annan Översättning: "fruktar".
Grundtextens uttryck *fóbomai* rymmer inte bara fruktan (Rom
8:15, 1 Joh 4:18) utan även vördnad och värme (Ef 5:21, 33, Ps 103:13,
130:4). **1:51** 2 Sam 22:28, Ps 89:11, Jes 51:9.

han har skingrat dem som har stolta
hjärtan och sinnen.

1:52

1:62

⁵² Härskare har han störtat från deras
troner,

och de enkla har han upphöjt.

⁵³ Hungriga har han mättat med sitt
goda,

och rika har han skickat
tomhänta bort.

⁵⁴ Han har tagit sig an

sin tjänare Israel

och tänkt på att vara barmhärtig

⁵⁵ mot Abraham och hans barn

till evig tid,

så som han har lovat våra fäder." ⁵⁶

Maria stannade hos Elisabet omkring tre
månader och återvände sedan hem. *Johannes*

Döparens födelse

⁵⁷ För Elisabet var tiden nu inne att föda,
och hon födde en son.

⁵⁸ Hennes grannar och släktingar fick höra
att Herren hade visat henne så stor
barmhärtighet, och de glädde sig med henne. ⁵⁹
På åttonde dagen kom de för att omskära barnet,

och de ville kalla honom Sakarias efter hans far.

⁶⁰ Men hans mor svarade: "Nej, han ska heta Johannes."

⁶¹ Då sade de till henne: "Det finns ingen i din släkt som har det namnet."

⁶² De gjorde tecken till hans far och frågade vad han ville att barnet skulle heta.

1:52 Job 5:11, Ps 147:6.

1:53 Ps 107:9.

1:54 Ps 98:3, Jes 41:8.

1:55 1 Mos 17:7, Mika 7:20.

1:59 1 Mos 17:12.

1:63

1:74

⁶³ Han bad då om en tavla och skrev: "Johannes är hans namn", och alla blev förundrade.

⁶⁴ Genast öppnades hans mun och hans tunga löstes, och han började tala och prisa Gud.

⁶⁵ Alla deras grannar greps av fruktan, och i hela Judeens bergsbygd talade man om det som

hade⁶⁶ Allahänt.som hörde det tog det till hjärtat och undrade vad det skulle bli av detta barn, för Herrens hand var med honom.

Sakarias lovsång

⁶⁷ Hans far Sakarias blev uppfylld av den helige Ande och profeterade och sade:

⁶⁸ "Välsignad är Herren, Israels Gud, som har besökt

69 Han har och rest åter för sitt folk!

frälsningens horn

i sin tjänare Davids hus,

70 så som han för länge sedan lovat genom sina heliga profeters mun:

71 frälsning från våra fiender

72 Han och har från visat all barmhälsom hatartighet oss.

mot våra fäder

och tänkt på sitt heliga förbund,

73 den ed han gav

74 att vi, rader frälsta Abraham: från våra fienders hand, skulle få tjäna honom

1:68 Ps 72:18. **1:69** Ps 132:17. **1:69 horn** symboliserar höghet och styrka (Ps 75:11) och Messias kungen (Ps 132:17, 148:14). **1:70** Apg 3:21. **1:71** Ps 106:10. **1:72** 3 Mos 26:42, Ps 105:8f. **1:73** 1 Mos 22:16f.

1:75

1:80

utan fruktan,

75 i helighet och rättfärdighet inför honom alla våra dagar.

76 Och du, barn, ska kallas den Högstes profet,

för du ska gå före Herren
och bana väg för
honom.

⁷⁷ Du ska ge hans folk kunskap
om frälsningen,
med förlåtelse för deras synder

⁷⁸ genom vår Guds
barmhärtiga kärlek.

Så ska en soluppgång från
höjden besöka oss,

⁷⁹ för att lysa över dem som sitter i
mörker

och dödsskugga
och styra våra fötter in
på fridens väg."

⁸⁰ Barnet växte och blev starkare i
anden, och han levde i ödemarken
fram till den dag då han skulle träda
fram inför Israel.

2

Jesu födelse

1:76 Mal 3:1, Matt 3:3. **1:77** Luk 3:3. **1:78** 4 Mos 24:17, Jes 60:1f,
Mal 4:2. **1:79** Ps 107:10, 14, Jes 9:2, Matt 4:16. **1:80** Luk 2:40, 3:2f. **1:80**
Ödemarken Annan översättning: "öknen". Johannes kan ha haft

Lukasevangeliet

cclxxxi

Lukasevangeliet

kontakt med Qumrans esseer, som skrev Dödahavsrollarna
ochliksomJohannes kalladesig"enröst somropariöknen" (jfr3:4).

¹ Och det hände vid den tiden att från kejsar Augustus utgick ett påbud att hela världen skulle skattskrivas.

⁹¹ Detta var den första skattskrivningen, och den hölls när Quirinius styrde i Syrien.

³ Alla gick då för att skattskriva sig, var och en till sin stad.

⁴ Så reste också Josef från staden Nasaret i Galileen upp till Judeen, till Davids stad som kallas Betlehem, eftersom han var av Davids hus och släkt.

⁵ Han kom för att skattskriva sig tillsammans med Maria, sin trolovade som var havande.

⁹¹ **:1 kejsar Augustus** regerade 31 f Kr-14 e Kr. **2:1 hela världen** Grek. *oikouméne*(jfr "ekumenik"), den bebodda och civiliserade världen vilket i officiellt språkbruk var liktydigt med Romarriket. **2:2 den första skattskrivningen** Längre fram genomförde Quirinius år 6 e Kr en andra skattskrivning som ledde till ett lokalt uppror (jfr Apg 5:37). **2:2Quirinius** Den romerske kejsarens särskilde representant i östra delen av Romarriket under tiden 12 f Kr-16 e Kr. Vid tiden för Jesu födelse var han militär befälhavare ("styrde", grek. *hegemonéontos*) men ännu inte ståthållare. **2:4** 1 Sam 16:1, 4, Mika 5:2, Matt 2:6, Joh 7:42. **2:7** Matt 1:25. **2:7 gästrummet** Grek. *katályma* betyder normalt "gästrum" (jfr Luk 22:11). Det upptagna gästrummet kan ha legat i ett härbärge (jfr Jer 41:17) eller troligare hos släktingar till Josef (vers 4). Boningshus (jfr Matt 2:11) kunde ha en stalldel med krubbor för djuren.

⁶ Medan de befann sig där var tiden inne för henne att föda,

⁷ och hon födde sin son, den förstfödde. Hon lindade honom och lade honom i en krubba, eftersom det inte fanns plats för dem i gästrummet.

2:8

2:19

⁸ I samma trakt fanns några herdar som låg ute och vaktade sin hjord om natten.

⁹ Då stod en Herrens ängel framför dem och Herrens härlighet lyste omkring dem, och de blev mycket rädda.

¹⁰ Men ängeln sade: "Var inte rädda! Jag bär bud till er om en stor glädje för hela folket:

¹¹ I dag har en Frälsare fötts åt er i Davids stad.

Han är Messias, Herren.

¹⁹² Och detta är tecknet för er: Ni ska finna ett nyfött barn som är lindat och ligger i en krubba."

¹³ Och plötsligt var där tillsammans med ängeln en stor himmelsk här som prisade Gud:

¹⁴ "Ära åt Gud i höjden, och frid på jorden

⁹² **:11 Herren** Anspelning på det högsta gudsnamnet JHVH, som normalt uttalades Adonai ("Herren"). **2:14** Luk 19:38, Ef 2:14, 17.

2:14 bland människor som han älskar Andra handskrifter:

"åt människor hans välbehag."

bland människor
som han älskar."

¹⁵ När änglarna hade lämnat dem och återvänt till himlen, sade herdarna till varandra: "Vi måste gå in till Betlehem och se det som har hänt och som

Herren låtit oss veta!"

¹⁶ De skyndade i väg och fann Maria och Josef och barnet som låg i krubban.

¹⁷ När de hade sett det, berättade de vad som var sagt till dem om detta barn.

¹⁸ Alla som hörde det förundrades över vad

herdarna¹⁹ Men Mariaberäbberadettade för dem.och begrundade allt detta i sitt hjärta.

2:20

2:25

⁹³⁰ Och herdarna vände hem och prisade och lovade Gud för allt de fått höra och se, just så som det hade blivit sagt till dem.

⁹³ **2:1** 1 Mos 17:12, Luk 1:31. **2:21 blev till** Grek. *syllēmftḥénaisyftar* på graviditetens startpunkt ("avlades"). Andligen är Messias ursprung "från evighetens dagar" (Mika 5:2, jfr även Joh 1:1). **2:22** 3 Mos 12:2. **2:22 tiden ... för deras rening** En kvinna som fött en son skulle stanna hemma i 40 dagar och därefter frambära ett reningsoffer i templet (se 3 Mos 12:1f). **2:23** 2 Mos 13:2, 12. **2:24** 3 Mos 12:6f. **2:24 ett parturturduvorellertvåungaduvor** En

Jesu omskärelse

²¹ När åtta dagar hade gått och barnet skulle omskäras fick han namnet Jesus, det namn som ängeln hade gett honom innan han blev till i sin mors liv.

Jesus bärs fram i templet

²² När tiden var inne för deras rening enligt Mose lag, tog de med honom upp till Jerusalem för att bära fram honom inför Herren,²³ som det står skrivet i Herrens lag: *Varje förstfödd son som öppnar moderlivet ska räknas som helgad åt Herren.*

²⁴ De skulle också ge det offer som är bestämt i Herrens lag: *ett par turturduvor eller två unga duvor.*

²⁵ I Jerusalem fanns en man som hette Simeon. Han var rättfärdig och gudfruktig och väntade på Israels tröst, och den helige Ande var över honom.

2:26

2:35

barnaföderska skulle egentligen offra ett lamm och en duva, men den som var fattig kunde i stället offra två duvor (se 3 Mos 12:8).
2:25 Jes 40:1, 49:13.

⁹⁴⁶ Av den helige Ande hade han fått en uppenbarelse att han inte skulle se döden förrän han sett Herrens Smorde.

²⁷ Ledd av Anden kom han till templet, och när föräldrarna bar in barnet Jesus för att göra med honom som man brukade enligt lagen,

²⁸ tog han honom i sina armar och prisade Gud och sade:

²⁹ "Herre, nu låter du din tjänare gå hem i frid, så som du har lovat,

³⁰ för mina ögon har sett din frälsning

³¹ som du har berett inför alla folk:

³² ett ljus med uppenbarelse för hedningarna och härlighet för ditt folk Israel."

³³ Hans far och mor förundrades över det som sades om honom.

³⁴ Och Simeon välsignade dem och sade till hans mor Maria: "Se, han är satt till fall och upprättelse för många i Israel, och till att vara ett tecken som väcker motstånd.

⁹⁴ :26 **Smorde** Hebr. "Messias" och grek. "Kristus", Guds utlovade frälsare, kungochprofet. **2:291** Mos 46:30. **2:30**Luk 3:6.

2:31 Ps 98:2, Jes 52:10. **2:32** Jes 46:13, 49:6, Hagg 2:7, Apg 13:47. **2:34** Jes 8:14, Luk 20:18, Apg 28:22, Rom 9:33, 1 Kor 1:23f, 1 Petr 2:7. **2:35** Joh 19:25.

³⁵ Också genom din själ ska det gå ett svärd. Så ska många hjärtans tankar uppenbaras."

2:36

2:45

³⁶ Där fanns också en profetissa, Hanna, Fanuels dotter av Ashers stam. Hon hade kommit upp i hög ålder. I sju år hade hon fått leva med sin man efter sin tid som jungfru,

³⁷ och nu var hon änka, åttiofyra år gammal. Hon lämnade aldrig templet utan tjänade Gud med fastor och böner natt och dag.

³⁸ Just i den stunden kom hon fram och prisade Gud och talade om honom för alla som väntade på Jerusalems frälsning.

³⁹ När de hade fullgjort allt som var bestämt i Herrens lag, återvände de till Galileen och sin hemstad Nasaret.

⁴⁰ Och pojken växte och blev starkare och fylldes av vishet, och Guds välbehag vilade över honom.

Jesus som tolvåring i templet

⁴¹ Hans föräldrar brukade varje år gå upp till Jerusalem vid påskhögtiden.

⁴⁹⁵ När Jesus var tolv år gick de upp till högtiden som vanligt,

⁴³ men när festdagarna var över och de vände hemåt, stannade pojken Jesus kvar i Jerusalem utan att hans föräldrar visste om det. ⁴⁴ De antog att han var med i resällskapet och vandrade en hel dag innan de började söka efter honom bland släktingar och bekanta.

⁴⁵ När de inte fann honom, vände de tillbaka till Jerusalem för att söka efter honom.

⁹⁵ :37 1 Tim 5:5. **2:38** Jes 52:9. **2:39** Matt 2:23. **2:40** Luk 1:80, 2:52. **2:41** 2 Mos 23:17, 5 Mos 16:16f.

⁴⁶ Efter tre dagar fann de honom i templet, där han satt mitt bland lärarna och lyssnade på dem och ställde frågor.

⁴⁷ Alla som hörde honom häpnade över hans förstånd och hans svar.

⁴⁸ När föräldrarna fick se honom blev de bestörta, och hans mor sade till honom: "Mitt barn! Varför har du gjort så här mot oss? Din far och jag har varit så oroliga och letat efter dig."

⁴⁹ Då sade han till dem: "Varför har ni letat efter mig? Visste ni inte att jag måste vara hos min Far?"

⁵⁰ Men de förstod inte vad det var han sade till dem.

⁵¹ Därefter följde han med dem ner till Nasaret och underordnade sig dem. Hans mor bevarade allt detta i sitt hjärta.

⁵⁹⁶ Och Jesus växte i vishet, ålder och välbehag inför Gud och människor.

⁹⁶ :**47** Joh 7:15, 46. **2:49** *hos min Far* Annan översättning: "i det som hör till min Far". **2:50** Luk 9:45, 18:34. **2:52** 1 Sam 2:26. **2:52** *ålder* Annan översättning: "längd". **3:1** *Tiberius femtonde regeringsår* Troligen år 26 e Kr. Tiberius regerade 12-37 e Kr, de två första åren som samregent med sin styvfar Augustus. **3:1** *Pilatus* Ståthållare i provinsen Judeen under åren 26-36 e

Johannes Döparen

¹ I kejsar Tiberius femtonde regeringsår,
när Pontius Pilatus var ståthållare i Judeen,
Herodes ^{3:2} Lukasevangeliet 3:7 landsfurste i Galileen,
hans bror Filippus i Itureen och
Trachonitislandet och Lysanias i
Abilene,

² och när Hannas och Kaifas var
överstepräster, då kom Guds ord till Sakarias son
Johannes i ^{öknen}. ³ Han gick ut i hela området
runt Jordan och
förkunnade omvändelsens dop till syndernas
förlåtelse,

⁴ som det står skrivet i boken med
profeten Jesajas ord:

En röst ropar i öknen:

*Bana väg för Herren, gör
stigarna raka för honom!*

⁵ *Varje dal ska fyllas, alla berg och höjder
sänkas.*

Kr. Därefter avsattes han på grund av grymhet mot samarierna.

⁹⁷ **:1 Herodes** Antipas, son till Herodes den store (1:5). Se not till
Matt 14:1.

*Det krokiga ska rätas,
ojämna vägar ska
jämnas.*

⁶ *Och alla människor ska se Guds frälsning.*

⁷ Han sade nu till folket som kom ut för
att döpas av honom: "Huggormsyngel!
Vem har visat er att

3:1 Filippus Bror till Herodes Antipas och landsfurste norr och öster om Galileen 4 f Kr-34 e Kr. **3:1 Lysanias** En i övrigt okänd härskare i småriket Abilene nordväst om Damaskus. **3:2 Jer 1:2. 3:2 Hannas och Kaifas var överstepräster** Egentligen fanns det endast en överstepräst åt gången. Hannas var överstepräst 6-15 e Kr tills han blev avsatt av romarna, men ansågs bland judarna vara överstepräst livet ut (jfr Joh 18:13, Apg 4:6). Hans svärson Kaifas var överstepräst 18-36 e Kr (jfr Joh 11:49). **3:3 Matt 3:2, Mark 1:4, Apg 13:24, 19:4. 3:4 Jes 40:3-5. 3:6 Luk 2:30. 3:7 Matt 3:7, 23:33. 3:7 Huggormsyngel** Dvs barn till djävulen, "den gamle ormen" (1 Mos 3:15, Upp 12:9, 20:2).

3:8 3:16 ni ska fly den kommande vredesdomen? ⁸ Bär då sådan frukt som hör till omvändelsen. Och börja inte säga inom er: Vi har Abraham till far. För jag säger er att Gud kan väcka upp barn åt Abraham ur dessa stenar.

⁹ Yxan är redan satt till roten på träden.
Varje träd
som inte bär god frukt huggs bort och kastas i elden."

¹⁰ Folket frågade honom: "Vad ska vi då göra?"

¹¹ Han svarade dem: "Den som har två tunikor

ska dela med sig till den som ingen har, och den som har mat ska göra på samma sätt."

¹² Även tullindrivare kom för att bli döpta, och de frågade honom: "Mästare, vad ska vi göra?"

¹⁹⁸ Han svarade dem: "Kräv inte mer än vad som är bestämt."

¹⁴ Även soldater frågade honom: "Och vi, vad ska vi göra?" Han svarade dem: "Pressa inte pengar från någon med våld eller lögn, utan nöj er med¹⁵ Folketer lön!" gick där i förväntan, och alla undrade i sina hjärtan om inte Johannes kunde vara Messias.

¹⁶ Johannes svarade dem allesammans: "Jag döper er med vatten. Men det kommer en som är

⁹⁸ :8 Joh 8:39. **3:8 barn ... stenar** På hebreiska *baním ... abaním*. **3:9** Matt 7:19. **3:11** Jak 2:15, 1 Joh 3:17. **3:11 tunikor** En lång eller kortärmad och knälång skjorta som bars av både män och kvinnor. **3:12 tullindrivare** Dessa drev in skatt åt romarna och berikade ibland sig själva på folkets bekostnad (19:8). De var därför illaseddablandjudarna. **3:12Mästare** Annanöversättning: "Lärare" (hederstitel, jfr latinets "magister"). **3:16** Mark 1:7f, Apg 1:5, 2:3f, 13:25.

starkare än jag, och jag är inte ens värdig att
lossa

3:17

Lukasevangeliet 3:23

remmen på hans sandaler. Han ska döpa er i den
helige Ande och eld.

¹⁷ Han har sin kastskovel i handen för att
rensa

sin tröskplats och samla in vetet i sin lada. Men
agnarna ska han bränna upp i en eld som aldrig
slocknar."

¹⁸ Med många andra ord förmanade han folket
och förkunnade evangeliet för dem.

¹⁹ Men landsfursten Herodes blev
tillrättavisad

av Johannes för sitt förhållande med sin brors
hustru Herodias och för allt annat ont som han
hade gjort.

²⁰ Då lade Herodes till allt det andra att han
dessutom satte Johannes i fängelse.

Jesu dop

²¹ När nu allt folket döptes, blev även Jesus döpt.

Medan han bad, öppnades himlen ²² och den
helige Ande sänkte sig över honom i fysisk
gestalt som en duva. Och från himlen kom
en röst: "Du är min älskade Son. I dig har jag min
glädje."

Jesu släkttavla

²⁹⁹ Jesus var omkring trettio år när han började sin gärning. Han var, menade man,

3:24

3:31

son till Josef, son till Eli, ²⁴ son till
Mattat, son till Levi, son till
Melki, son till Jannai, son till
Josef, ²⁵ son till Mattatias, son till
Amos, son till Nahum, son till
Hesli, son till Naggai, ²⁶ son till
Mahat, son till Mattatias, son till
Shimei, son till Josek, son till
Juda, ²⁷ son till Johanan, son till
Resa, son till Serubbabel, son till
Shealtiel, son till Neri, ²⁸ son till
Melki, son till Addi, son till
Kosam, son till Elmadam,
son till Er, ²⁹ son till Josua,
son till Elieser, son till Jorim,
son till Mattat, son till Levi,

⁹⁹ :**16lossaremmenpåhanssandaler** En slavsuppgift. **3:17 kastskovet** Träspade för att rensa säd, en bild för Guds dom (Jer 15:7). Vinden blåste bort de värdelösa agnarna (Ps 1:4), medan sädeskornen föll tillbaka ner på tröskplatsen. **3:19** Matt 14:3f, Mark 6:17f. **3:19 Herodias** hade en skandalös relation med sin svåger och farbror Herodes. Se not till Matt 14:3. **3:21** Matt 3:13f, Mark 1:9f. **3:22** Jes 42:1, Matt 3:17, 17:5, Joh 1:32.

¹⁰⁰⁰ son till Simeon, son till
Juda, son till Josef, son till
Jonam, son till Eljakim, ³¹ son
till Melea,

^{3:32} Lukasevangeliet 4:1 son till Menna,
son till Mattata, son till Natan, son till David, ¹⁰¹²
son till Ishai, son till Obed, son till Boas, son till
Salma, son till Nahshon, ³³ son till Amminadab,
son till Admin, son till Arni, son till Hesron, son
till Peres, son till Juda, ³⁴ son till Jakob, son till
Isak, son till Abraham, son till Tera, son till
Nahor, ³⁵ son till Serug, son till Regu, son till Peleg,
son till Eber, son till Shela, son till Kenan, ³⁶ son
till Arpakshad, son till Sem, son till Noa, son till
Lemek, ³⁷ son till Metusela, son till Hanok, son till

¹⁰⁰ :23 *Han var, menade man, son till Josef, son till*

Eli Släkttavlan i Luk 3:23-38 ger en annan härstamning än den i Matt 1 för Josef, Jesu adoptivfar. Detta förklarades i fornkyrkan på följande sätt: Josefs mors förste man Eli (Luk 3:23) dog barnlös, varpå halvbrodern Jakob (Matt 1:16) tog till sig änkan enligt lagen om leviratäktenskap (5 Mos 25:5f, Luk 20:28). På så sätt blev Jakob fysisk far till Josef medan denne samtidigt räknades som den döde Elis son. En alternativ lösning som föreslagits är att Lukas stamtavla egentligen ger Jesu mor Marias härstamning (eftersom man endast "menade" att Jesus var son till Josef). **3:24** Matt 1:1f, 13:35, Luk 4:22, Joh 1:45, 6:42. **3:31** 2 Sam 5:14.

¹⁰¹ :32 Rut 4:20f, 1 Sam 16:1f. **3:33** Rut 4:18f. **3:34** 1 Mos 11:27, 1 Krön 2:1f. **3:36** 1 Mos 11:10f. **3:37** 1 Mos 5:24f. **3:38** 1 Mos 5:1f, 1 Krön 1:1f. **4:1** Matt 4:1f, Mark 1:12f. **4:1omkringi öknen** Annan översättning: "ut i öknen".

Jared, son till Mahalalel, son till Kenan, ³⁸ son till Enos, son till Set, son till Adam, son till Gud.

4

Jesus frestas

¹ Uppfylld av den helige Ande återvände Jesus från Jordan och leddes av Anden omkring i öknen,

4:2

4:13

² där han frestades av djävulen i fyrtio dagar. Under de dagarna åt han ingenting, och när de var slut blev han hungrig.

³ Då sade djävulen till honom: "Om du är Guds Son, så befall den här stenen att bli bröd."

¹⁰² Jesus svarade honom: "Det står skrivet:

Människan lever inte bara av bröd."

¹⁰³ Då tog djävulen med honom högt upp och visade honom för ett ögonblick världens alla riken,

¹⁰² :22 Mos 34:28, 1 Kung 19:8. **4:4** 5 Mos 8:3. **4:61** Joh 5:19. **4:8** 5 Mos 6:13. **4:9***tempelmurenskrön* Ordagrant: "templetsvinge". Syftar antingen på tempelbyggnadens tak eller på yttermurens stup ner i den djupa Kidrondalen. **4:11** Ps 91:11-12. **4:12**

¹⁰³ Mos 6:16.

⁶ och djävulen sade: "Dig ska jag ge all denna makt och deras härlighet, för den är överlämnad åt mig och jag ger den till vem jag vill.

⁷ Så om du tillber mig, blir allt ditt."

⁸ Jesus svarade: "Det står skrivet: *Herren din Gud ska du tillbe, och endast honom ska du tjäna.*"

⁹ Sedan tog djävulen med honom till Jerusalem och ställde honom på tempelmurens krön och sade till honom: "Om du är Guds Son, så kasta dig ner härifrån!

¹⁰ Det står ju skrivet: *Han ska befalla sina änglar att bevara dig,*

¹¹ och *de ska bära dig på sina händer så att du inte stöter din fot mot någon sten.*"

¹² Jesus svarade honom: "Det är sagt: *Du ska inte fresta Herren din Gud.*"

¹³ När djävulen hade frestat honom på alla sätt, lämnade han honom för en tid.

Jesus i Nasarets synagoga

¹¹⁰⁴ I Andens kraft återvände Jesus till Galileen, och ryktet om honom gick ut i hela området. ¹⁵ Han undervisade i deras synagogor och fick lovord av alla.

¹⁶ Så kom han till Nasaret, där han hade vuxit upp. På sabbaten gick han som han brukade till synagogan. Han reste sig för att läsa ur Skriften, ¹⁷ och man räckte honom profeten Jesajas bokrulle. När han öppnade rullen, fann han stället där det står skrivet:

¹⁸ *Herrens Ande är över mig, för han har smort mig*

*till att förkunna glädjens
budskap för de fattiga. Han har
sänt mig att utropa frihet för de
fångna och syn för de blinda,
att ge de förtryckta frihet*

¹⁹ *och förkunna ett nådens år från Herren.*

²⁰ Sedan rullade han ihop bokrullen, räckte den till tjänaren och satte sig. Alla i synagogan hade sina ögon fästa på honom.

¹⁰⁴ :14 Matt 4:12, Apg 10:37f. 4:16 Matt 13:53f, Mark 6:1f. 4:18 Jes 58:6. 4:18 Jes 61:1f, 3 Mos 25:10. 4:20 **satte sig** Judiska rabbiner undervisade normalt sittande (jfr Matt 5:1, 23:2).

²¹ Då började han tala till dem: "I dag har det här stället i Skriften gått i uppfyllelse inför er som lyssnar."

4:22

4:30

²² Alla berömde honom och förundrades över de nådens ord som kom från hans mun. De frågade:

"Är det inte Josefs son?"

²³ Då sade han till dem: "Säkert kommer ni att citera ordspråket för mig: Läkare, bota dig själv! Vi har hört om allt som hände i Kapernaum, gör det här²⁴ i Mendin hemstadhan

fortsatte:också!"Jag" säger er sanningen:

Ingen profet blir erkänd i sin hemstad.

²⁵ I sanning säger jag er: Det fanns många änkor i Israel på Elias tid, när himlen var stängd i tre år och sex månader och svår svält drabbade hela landet.

²⁶ Men Elia blev inte sänd till någon av dem, utan²⁷ Och baradettillfanns en änka många Sarefatspetäi Iska Sidonsi Israelland.på

profeten Elisas tid, men ingen av dem blev renad utan bara syriern Naaman."

²⁸ Alla i synagogan fylldes av vrede när de fick hö²⁹ra Dedetta reste sig och drev ut honom ur staden och förde honom fram till branten av det berg där deras stad var byggd för att kasta ner honom.

³⁰ Men han gick rakt igenom folkhopen och vandrade vidare.

4:22 5 Mos 8:3, Mark 6:2f. **4:22 berömde honom** Ordagrant: "vittnade för honom" (eller mot, jfr Matt 13:54f). **4:22 nådens ord** Annan Översättning: "vackra ord". **4:24** Matt 13:57, Joh 4:44. **4:24 Jag säger er sanningen** Ordagrant: "Amen, jag säger er". Hebr. *amen* betyder närmast "sant", "trovärdigt". Jesus använder uttrycket ofta och kallar sig själv för "Amen" (Upp 3:14) och sanningen själv (Joh 14:6). **4:25** 1 Kung 17:1, 9. **4:26** 1 Kung 17:7f. **4:27** 2 Kung 5:1f. **4:27 enänkai Sarefat...syriern Naaman** Se 1 Kung 17:7f, 2 Kung 5:1f.

4:31

4:41

Jesus i Kapernaum

³¹ Han kom ner till Kapernaum, en stad i Galileen, och undervisade folket på sabbaten.

³² De var överväldigade av hans undervisning, eftersom hans ord hade makt.

³³ I synagogan fanns en man med en oren ande, och han skrek högt:

³¹⁰⁵ "Sluta! Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!"

³⁵ Då talade Jesus strängt till anden: "Tig! Far ut ur honom!" Anden kastade omkull mannen mitt ibland dem och for ut ur honom utan att skada honom.

³⁶ Alla greps av bävan och sade till varandra: "Vad är det med hans ord? Med makt och myndighet befaller han de orena andarna och de far ut."

³⁷ Och ryktet om honom gick ut överallt i områ³⁸ Jesusdet. lämnade synagogan och gick hem till Simon. Där låg Simons svärmor i hög feber, och de bad Jesus hjälpa henne.

³⁹ Han gick då fram och lutade sig över henne och talade strängt till febern, och den släppte. Genast steg hon upp och betjänade dem.

¹⁰⁶⁰ När solen gick ner kom alla till honom med sina sjuka som led av olika åkommor, och han lade händerna på var och en av dem och botade dem.

¹⁰⁵ :31 Matt 4:13, Mark 1:21f. 4:32 Matt 7:28f. 4:33 Mark 1:23f.

¹⁰⁶ :34 Joh 6:69. 4:38 Matt 8:14f, Mark 1:29f. 4:40 Matt 8:16f, Mark 1:32f.

⁴¹ Även onda andar för ut ur många, och de
skrek: "Du är Guds Son!" Men han tillrättavisade

dem och lät dem inte tala, eftersom de visste att han var Messias.

¹⁰⁷² När det blev dag, gick han bort till en enslig plats. Folket sökte efter honom, och när de kom fram till honom ville de hålla kvar honom så att han inte skulle lämna dem.

⁴³ Men han sade till dem: "Jag måste förkunna evangeliet om Guds rike för de andra städerna också. Det är därför jag är utsänd."

⁴⁴ Och han predikade i synagogorna i Judeen.

5

Jesu första lärjungar

¹ En gång stod Jesus vid Gennesarets sjö, och folket trängde sig inpå honom för att få höra Guds ord.

² Då såg han två båtar ligga vid stranden. De som fiskade hade lämnat dem och höll på att skölja näten.

³ Jesus steg i en av båtarna, den som tillhörde Simon, och bad honom lägga ut lite från land. Sedan satte han sig och undervisade folket från båten.

¹⁰⁷ :42 Mark 1:35f. 5:2 Matt 4:18f, Mark 1:16f. 5:4 Joh 21:6.

⁴ När han hade slutat tala, sade han till Simon:

"Gå ut på djupet och lägg ut era nät till fångst."

⁵ Simon svarade: "Mästare, vi har arbetat hela

natten och inte fått något. Men på ditt ord ska jag lägga ut näten."

⁶ De gjorde så, och de fick så mycket fisk att näten höll på att brista.

5:7

5:14

⁷ Då vinkade de åt sina vänner i den andra båten att komma och hjälpa dem. Och de kom och fyllde båda båtarna så att de var nära att sjunka.

⁸ När Simon Petrus såg detta, föll han ner vid Jesu knän och sade: "Gå bort från mig, Herre! Jag är en syndig människa."

⁹ Han och alla som var med honom hade gripits av bävan inför fångsten de hade fått,

¹⁰ även Jakob och Johannes, Sebedeus söner som fiskade i lag med Simon. Men Jesus sade till Simon: "Var inte rädd. Från och med nu ska du fånga människor."

¹¹ Då drog de upp båtarna på land, lämnade allt och följde honom.

Jesus botar en spetälsk

¹² När Jesus var i en av städerna fanns där en man som var full av spetälska. Mannen fick se Jesus och föll ner på sitt ansikte och vädjade: "Herre, om du vill, så kan du göra mig ren."

¹³ Då räckte Jesus ut handen, rörde vid honom och sade: "Jag vill. Bli ren!" Genast försvann spetälskan från honom.

¹⁴ Jesus befallde honom att inte berätta det för någon: "Gå i stället och visa dig för prästen och bär fram det offer för din rening som Mose har föreskrivit. Det blir ett vittnesbörd för dem."

5:8 Jes 6:5, Matt 8:8. **5:10** Jer 16:16. **5:12** Matt 8:2f, Mark 1:40f. **5:12 spetälska** En smittsam, långsamt dödande hudsjukdom. Den drabbade ansågs som "oren" och var därför utestängd från folkgemenskapen (3 Mos 13:45f). **5:14** 3 Mos 14:2f. **5:14 visa dig för prästen** för att bli friskförklarad och återupptagen i folkets gemenskap (se 3 Mos 14:2f).

5:15

5:23

¹¹⁰⁸ Men ryktet om Jesus spreds ännu mer, och stora skaror samlades för att lyssna till honom och bli botade från sina sjukdomar.

¹⁰⁸ **17fariseer** En folklig lagfromhetsrörelse som lade stor vikt vid religiösa renhetsregler (Matt 15:1f) och vakade över den religiösa ordningen i landet (Joh 1:24f). **5:18** Matt 9:2f, Mark 2:3f. **5:20** Luk 7:48. **5:20 Minvän** Annan Översättning: "Människa".

¹⁶ Men han drog sig ofta undan ut i ödemarken och bad.

Jesus förlåter synder

¹⁷ En dag när Jesus undervisade satt där fariseer och laglärare som hade kommit från alla byar i Galileen och Judeen och från Jerusalem. Och han hade Herrens kraft att bota.

¹⁸ Då kom några män som bar en förlamad man på en bår. De försökte komma in med honom och lägga ner honom framför Jesus.

¹⁹ Men när de för folkmassans skull inte fann något sätt att komma in med honom, gick de upp på taket och firade ner honom på båren mellan takteglen, mitt framför Jesus.

²⁰ Jesus såg deras tro och sade: "Min vän, du har fått förlåtelse för dina synder."

²¹ De skriftlärda och fariseerna tänkte: "Vad är det för en hädare? Vem kan förlåta synder utom Gud?"

²² Men Jesus förstod deras tankar och svarade dem: "Vad är det ni tänker i era hjärtan?"

²³ Vad är lättast, att säga: Du har fått förlåtelse för dina synder, eller att säga: Res dig och gå?

²⁴ Men för att ni ska veta att Människosonen har

makt här på jorden att förlåta synder, säger jag dig" – och nu talade han till den lame: "Res dig, ta din bår och gå hem!"

²¹⁰⁹ Genast ställde han sig upp i allas åsyn, tog det som han legat på och gick hem medan han prisade Gud.

²⁶ Alla blev utom sig av häpnad och prisade Gud, och de fylldes av fruktan och sade: "Det vi har sett i dag är ofattbart!"

Jesus kallar Levi

²⁷ Sedan gick Jesus ut, och han såg en tullindrivare som hette Levi sitta vid tullhuset. Han sade till honom: "Följ mig!"

²⁸ Då lämnade Levi allt och reste sig och följde honom.

²⁹ Levi ordnade en stor fest för Jesus i sitt hem, och en stor mängd tullindrivare och andra låg till bords med dem.

¹⁰⁹ :**24 Människosonen** Jesu dubbeltydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt (Dan 7:13f). **5:26 ofattbart** Ordagrant: "en paradox". **5:27** Matt 9:9, Mark 2:14. **5:27 Levi** kallades också Matteus (Matt 9:9). **5:29** Matt 9:10f, Mark 2:15f, Luk 15:1f. **5:29 låg tillbords** Vid finare måltider åt man halvliggande på divaner enligt grekisk sed. **5:32** Luk 19:10, 1 Tim 1:15.

³⁰ Fariseerna och deras skriftlärda kritiserade hans lärjungar och frågade: "Varför äter och dricker ni med tullindrivare och syndare?"

³¹ Jesus svarade dem: "Det är inte de friska som behöver läkare utan de sjuka.

³² Jag har inte kommit för att kalla rättfärdiga till omvändelse, utan syndare."

5:33

5:39

Jesus och fastan

³³ De sade till honom: "Johannes lärjungar fastar ofta och ber böner, likaså fariseernas, men dina äter och dricker."

³⁴ Jesus sade till dem: "Ni kan väl inte få bröllopsgästerna att fasta medan brudgummen är hos dem?"

³¹¹⁰ Men det ska komma dagar då brudgummen tas ifrån dem, och då under de dagarna kommer de att fasta."

³⁶ Han berättade också en liknelse för dem: "Ingen skär en lapp från en ny mantel och sätter den på en gammal. I så fall skulle han förstöra

¹¹⁰ :**33** Matt 9:14f, Mark 2:18f. **5:33** *fastar* Se not till Matt 6:16. **5:37** *nytt vin i gamla säckar* Druvsaften jäste i täta skinnsäckar som spändes ut vid jäsningen (jfr Job 32:19). Efteråt kunde skinnet inte återanvändas till en andra jäsning. **5:39** *bäst* Andra handskrifter: "bra".

den nya manteln, och lappen från den nya skulle inte passa på den gamla.

³⁷ Och ingen håller nytt vin i gamla säckar. I så fall skulle det nya vinet spränga säckarna, och vinet skulle rinna ut och säckarna bli förstörda. ³⁸ Nej, nytt vin ska hållas i nya säckar.

³⁹ Och ingen som har druckit gammalt vin vill ha nytt, för han säger: Det gamla är bäst."

6

Jesus är sabbatens Herre

¹ En sabbat hände det att Jesus gick genom några sädesfält, och hans lärjungar ryckte av ax som de gnuggade i händerna och åt.

² Men några av fariseerna sade: "Varför gör ni sådant som inte är tillåtet på sabbaten?"

³ Jesus svarade dem: "Har ni inte läst vad David gjorde när han och hans män var hungriga?

⁴ Han gick in i Guds hus och tog skådebröden och åt och gav till dem som var med honom. De bröden fick bara prästerna äta."

⁵ Sedan sade han: "Människosonen är sabbatens Herre."

¹¹¹ En annan sabbat gick han in i synagogan och undervisade. Där fanns en man vars högra hand var förtvinad.

¹¹¹ :1Mark 2:23f. **6:1ryckteavax** Att plockafrån enannansåker vartillåtet enligtMoselag(5 Mos 23:25), menfariseernadefinierade det som skördearbete och förbjöd det under sabbaten. **6:2** 2 Mos 20:10. **6:3** 1 Sam 21:1f. **6:3 läst vad David gjorde** Se 1 Sam 21. **6:4** 3 Mos 24:9. **6:4 skådebröden** Bröd som lades fram varje vecka i helgedomen som ett ständigt offer inför Guds ansikte (1 Sam 21:6, 2 Mos 25:30, 3 Mos 24:5f). **6:6** Matt 12:9f, Mark 3:1f. **6:7** Luk 14:1. **6:9 Är det tillåtet att ... eller att** Annan översättning: "Är det mer tillåtet att ... än att".

⁷ De skriftlärda och fariseerna vaktade noga på Jesus för att se om han skulle bota på sabbaten, för de ville få något att anklaga honom för.

⁸ Men han visste vad de tänkte och sade till mannen med den förtvinade handen: "Stå upp och ställ dig i mitten." Då reste han sig och gick fram.

⁹ Jesus sade till dem: "Jag frågar er: Är det tillåtet att göra gott på sabbaten eller att göra ont? Att rädda liv eller att döda?"

6:10

6:17

¹⁰ Han såg sig omkring på dem alla och sade till mannen: "Räck fram din hand." Mannen gjorde så, och hans hand var nu återställd.

¹¹ Men de fylldes av vrede och började diskutera med varandra vad de skulle göra med Jesus. *Jesus utser tolv apostlar*

¹² Vid den tiden gick Jesus upp på berget för att be, och han var hela natten i bön till Gud. ¹³ När det blev dag, kallade han till sig sina lärjungar och valde ut tolv av dem, som han kallade apostlar:

¹⁴ Simon, som han också gav namnet Petrus, hans bror Andreas, Jakob och Johannes, Filippus och Bartolomeus,

¹⁵ Matteus och Tomas, Jakob, Alfeus son, och Simon som kallades seloten,
¹¹¹² Judas, Jakobs son, och Judas Iskariot, han som blev förrädare.

JESU SLÄTTPREDIKAN (Kap 6:17-49)

Folkskaror samlas på slätten

¹⁷ Jesus gick ner tillsammans med dem och stannade på en slätt. Där var en stor skara av hans lärjungar och mycket folk från hela Judeen

6:18

6:25

och Jerusalem och från kusten vid Tyrus och Sidon.

¹⁸ De hade kommit för att höra honom och bli botade från sina sjukdomar. Även de som plågades av orena andar blev botade.

¹¹² **:11 vrede** Ordagrant: "vansinne". **6:13** Matt 10:1f, Mark 3:13f, Luk 9:1. **6:16** Joh 6:71. **6:16 Judas, Jakobs son** hade också tillnamnet Taddeus eller Lebbeus (se not till Matt 10:3). **6:16 Petrus ... Judas Iskariot** Se noter till Matt 10:2-4. **6:17** Matt 4:25. **6:17 på en slätt** Jesu slättpredikan har likheter med hans bergspredikan (Matt 5-7), som enligt traditionen hölls på "Saligprisningarnas berg", en lätt sluttande högplatå väster om Kapernaum. Lukas syftar antingen på samma tillfälle eller på något annat av Jesu många undervisningstillfällen.

19 Och allt folket försökte röra vid honom, eftersom kraft gick ut från honom och botade alla.

Saligprisningar

20 Jesus lyfte blicken, såg på sina lärjungar och sade:

"Saliga är ni som är fattiga,

21 Saligaför Gudsär nirikesomtillhøhungrarr er.
nu, för ni ska bli mättade.

Saliga är ni som gråter nu,
för ni ska få skratta.

22 Saliga är ni när människorna hatar er och när de utesluter er och hånar och smutskastar ert namn för Människosønens skull.

23 Gläd er på den dagen och hoppa av glädje, för er løn blir stor i himlen. På samma sätt gjorde deras fäder med profeterna. *Verop*

24 Men ve er som är rika!

Ni har fått ut er trøst.

25 Ve er som är mätta nu!

Ni kommer att hungra.

Ve er som skrattar nu!

Ni kommer att sørja og gråta.

6:19 Matt 14:36, Luk 8:45f. **6:20** Matt 5:2f. **6:21** Jes 61:2f, Joh 6:35.

6:22 1 Petr 3:14, 4:14. **6:23** Mal 4:2, Matt 5:12, Apg 5:41.

6:24 Jes 5:8f, Luk 16:25, Jak 5:1. **6:25** Jes 65:13, Jak 4:9.

6:26

6:34

²⁶ Ve er när alla människor talar väl om er! För på samma sätt gjorde deras fäder med de falska profeterna.

Älska era fiender

²⁷ Men till er som lyssnar säger jag: Älska era fiender och gör gott mot dem som hatar er. ²⁸

Välsigna dem som förbannar er och be för dem som förolämpar er.

²⁹ Om någon slår dig på ena kinden, vänd då också andra kinden till. Och om någon tar ifrån dig manteln, så låt honom ta tunikan också. ³⁰ Ge åt alla som ber dig, och om någon tar det som är ditt, så kräv det inte tillbaka.

³¹ Så som ni vill att människorna ska göra mot er, så ska ni göra mot dem.

³² Om ni älskar dem som älskar er, ska ni ha tack för det? Även syndare älskar dem som visar dem kärlek. Och om ni gör gott mot dem som gör gott mot er, ska ni ha tack för det? Även syndare gör samma sak.

³⁴ Och om ni lånar ut till dem som ni hoppas ska ge tillbaka, ska ni ha tack för det? Även

syndare lånar ut till syndare för att få lika tillbaka.

6:26 Jak 4:4. **6:27** 2 Mos 23:4f, Ords 25:21, Matt 5:44f. **6:28** Apg 7:60, Rom 12:14, 20, 1 Kor 4:12, 1 Petr 3:9. **6:29** Ords 20:22, Matt 5:39f, 1 Kor 6:7, 1 Tess 5:15. **6:29 manteln** Ytterplagget som skyddademothöld och regn och fungerades om täcke under natten. Den fick därför inte avkrävas ens den helt utblottade (2 Mos 22:26f).

6:29 tunikan En långärmad och knälång skjorta som bars av både män och kvinnor. **6:30** 5 Mos 15:7f, 1 Joh 3:17. **6:31** Matt 7:12.

6:32 Matt 5:46f.

6:35

6:43

³⁵ Nej, älska era fiender och gör gott och låna ut utan att hoppas få något igen. Då ska er lön bli stor, och ni ska bli den Högstes barn, för han är god mot de otacksamma och onda.

³¹¹³ Var barmhärtiga, så som er Far är barmhärtig.

Flisan och bjälken

³⁷ Döm inte, så blir ni inte dömda. Fördöm inte, så blir ni inte fördömda. Förlåt, så blir ni förlåtna. ³⁸ Ge, så ska ni få. Ett gott mått, packat, skakat och rågat, ska ni få i er famn. Med det mått som ni mäter med ska det mätas upp åt er."

¹¹³ **:37** Matt 6:14, Rom 2:1, 1 Kor 4:5. **6:38** Ords 19:17, Mark 4:24, Gal 6:7. **6:39** Matt 15:14. **6:40** Matt 10:24f, Joh 13:16, 15:20. **6:41** Matt 7:3f. **6:42 Hycklare** Annan översättning: "Skådespelare". **6:43** Matt 7:16f.

³⁹ Han gav dem också en liknelse: "En blind kan väl inte leda en blind? Fallor inte båda i gropen?"

⁴⁰ En lärjunge står inte över sin lärare. Men när han är fullärd blir han som sin lärare.

⁴¹ Varför ser du flisan i din broders öga, men märker inte bjälken i ditt eget öga?

⁴² Hur kan du säga till din broder: Broder, låt mig ta bort flisan ur ditt öga, när du inte ser bjälken i ditt eget öga? Hycklare, ta först bort bjälken ur ditt eget öga. Då ser du klart nog att ta bort flisan ur din broders öga.

Av frukten känner man trädet

⁴³ Inget gott träd ger dålig frukt, och inget dåligt träd ger god frukt.

⁴⁴ Varje träd känns igen på sin frukt. Man plockar väl inte fikon från tistlar eller vindruvor från törnbuskar?

⁴⁵ En god människa bär fram det som är gott ur sitt hjärtas goda förråd, och en ond människa bär fram det som är ont ur sitt hjärtas onda förråd. Vad hjärtat är fullt av, det talar munnen.

Liknelsen om de två husbyggarna

⁴¹¹⁴ Varför kallar ni mig 'Herre, Herre' när ni inte gör vad jag säger?

⁴⁷ Den som kommer till mig och hör mina ord och handlar efter dem – jag ska visa er vem han liknar.

⁴⁸ Han liknar en man som byggde ett hus och grävde djupt och lade grunden på klippan. När översvämningen kom vräkte sig floden mot huset, men den kunde inte rubba det eftersom det var välbyggt.

⁴⁹ Men den som hör och inte handlar liknar en man som byggde ett hus på marken, utan grund. Floden vräkte sig mot huset och det

¹¹⁴ **44** Matt 12:33f. **6:46** Hos 8:2, Mal 1:6, Matt 7:21, Jak 1:22.
6:47 Matt 7:24f.

rasade genast, och förödelsen blev stor för det huset."

7

En hednisk officers tro

¹ När Jesus hade hållit hela sitt tal till folket som lyssnade, gick han in i Kapernaum.

7:2

7:10

² En officer där hade en tjänare som var sjuk och döende. Han uppskattade tjänaren mycket,

³ och när han fick höra om Jesus sände han några av judarnas äldste till honom och bad honom komma och rädda hans tjänare.

⁴ De kom till Jesus och bad honom ivrigt: "Han är värd att du gör det för honom.

⁵ Han älskar vårt folk, och det är han som har byggt synagogan åt oss."

⁶ Jesus gick med dem. Han var nästan framme vid huset när officeren skickade några vänner och lät hälsa honom: "Herre, gör dig inte besvär. Jag är inte värd att du går in under mitt tak.

¹¹⁵ Därför tyckte jag mig inte heller värdig att komma till dig. Men säg ett ord, så blir min tjänare frisk.

⁸ Jag är själv en man som står under befäl, och jag har soldater under mig. Säger jag till en: Gå, så går han, och till en annan: Kom, så kommer han, och till min tjänare: Gör det här, så gör han det."

⁹ När Jesus hörde detta blev han förundrad över honom. Han vände sig till folket som följde honom och sade: "Jag säger er: Inte ens i Israel har jag funnit en så stark tro."

¹⁰ Och de som skickats ut återvände hem och fann tjänaren frisk. *Jesus uppväcker en änkas son*

7:11

7:20

¹¹ Därefter gick Jesus till en stad som heter Nain, och hans lärjungar och mycket folk följde med honom.

¹² Just som han närmade sig stadsporten bar man ut en död. Han var sin mors ende son, och hon var änka. En stor skara från staden gick med henne.

¹¹⁵ :2 Matt 8:5f. 7:2 **officer** Romersk centurion med befäl över cirka 100 man. 7:2 **tjänare** Annan Översättning: "pojke" (jfr möjlig parallell i Joh 4:46). Ordet syftar på någon som står under familjefaderns auktoritet (jfr ordet "dräng" som på danska betyder "pojke").

¹³ När Herren såg henne, förbarmade han sig över henne och sade till henne: "Gråt inte."

¹⁴ Sedan gick han fram och rörde vid bårn. Bärarna stannade, och han sade: "Unge man, jag säger dig: Stå upp!"

¹⁵ Då satte sig den döde upp och började tala, och Jesus överlämnade honom åt hans mor.

¹⁶ Alla greps av fruktan och prisade Gud och sade: "En stor profet har uppstått bland oss", och: "Gud har besökt sitt folk."

¹¹⁶ Och detta ord om honom gick ut i hela Judeen och i hela landet däromkring.

Jesus svarar Johannes Döparen

¹⁸ Allt detta fick även Johannes höra genom sina lärjungar. Då kallade Johannes till sig två av sina lärjungar

¹⁹ och sände dem till Herren för att fråga: "Är du den som skulle komma? Eller ska vi vänta på någon annan?"

²⁰ Männen kom till Jesus och sade: "Johannes Döparen har sänt oss till dig för att fråga: Är du den

7:21

7:28

¹¹⁶ :12 Luk 8:42. 7:16 Luk 1:68, Joh 4:19, 9:17. 7:18 Matt 11:2f. 7:19 **den som skulle komma** Dvs den väntade Messias (se Luk 3:16).

som skulle komma? Eller ska vi vänta på någon annan?"

²¹ Just då botade Jesus många från sjukdomar, plågor och onda andar och gav många blinda synen tillbaka.

²² Han svarade dem: "Gå och berätta för Johannes vad ni sett och hört: Blinda ser, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och fattiga får höra glädjens budskap.

²³ Salig är den som inte tar anstöt av mig."

Jesus vittnar om Johannes

²⁴ När sändebuden från Johannes hade gått, började Jesus tala till folket om Johannes: "Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå som vajar för vinden?

²⁵ Om inte, vad gick ni ut för att se? En man klädd i fina kläder? Nej, de som har fina kläder och lever i lyx finns i kungapalatsen.

²⁶ Så vad gick ni ut för att se? En profet? Ja, jag säger er: en som är mer än profet.

²¹¹⁷ Det är om honom det står skrivet: *Se, jag sänder min budbärare framför dig, och han ska bereda vägen för dig.*

¹¹⁷ :22 Jes 35:5f, 61:1, Luk 4:18. 7:22*Blindaser, lamagår* Tecken på den messianska tidsåldern (jfr t ex Jes 29:18, 35:5-6, 61:1). 7:24 *Vad gick ni ut i öknen för att se? Ett strå* Annan översättning: "Varför

²⁸ Jag säger er: Bland dem som fötts av kvinnor finns ingen större än Johannes. Men den minste i Guds rike är större än han."

7:29

7:38

²⁹ Och allt folket som lyssnade, även tullindrivarna, gav Gud rätt och döptes med Johannes dop.

³⁰ Men fariseerna och de laglärda förkastade Guds plan för dem och lät sig inte döpas av honom.

³¹ "Vad ska jag då likna människorna i det här släktet vid? Vad liknar de?

³² De liknar barn som sitter på torget och ropar till varandra: Vi spelade flöjt för er men ni dansade inte, vi sjöng sorgesång men ni grät inte.

³³ Johannes Döparen kom, och han varken åt bröd eller drack vin, och då säger ni: Han har en ond ande.

³⁴ Människosonen kom, och han äter och dricker, och då säger ni: Se vilken frossare och drinkare, en vän till tullindrivare och syndare!

³⁵ Men Visheten har fått rätt av alla sina barn." *Synderskan som smorde Jesu fötter*

gick ni ut i öknen? För att se ett strå" (på samma sätt i vers 25 och 26). 7:26 Luk 1:76. 7:27 Mal 3:1. 7:28 Luk 1:15.

³⁶ En av fariseerna bjöd hem Jesus på en måltid, och han gick hem till fariséen och lade sig till bords.

³¹¹⁸ Nu fanns i staden en kvinna som var en synderska. När hon fick veta att han låg till bords i fariséns hus, kom hon dit med en alabasterflaska med balsam

³⁸ och ställde sig bakom honom vid hans fötter och grät. Hon började väta hans fötter med sina tårar och torkade dem sedan med sitt hår, och hon kysste hans fötter och smorde dem med sin balsam.

7:39

7:48

³⁹ Fariséen som hade bjudit in honom såg det och sade för sig själv: "Hade han där varit en profet, så hade han vetat vad det är för en kvinna som rör vid honom, att hon är en synderska."

⁴⁰ Då sade Jesus till honom: "Simon, jag har något att säga dig." Han svarade: "Mästare, säg det." –

⁴¹ "Två personer stod i skuld till en penningutlånare. Den ene var skyldig femhundra denarer, den andre femtio.

⁴² När de inte kunde betala, efterskänkte han

¹¹⁸ **29** Matt 21:32. **7:32***flöjt* var ett vanligt instrument vid fest (jfr 1 Kung 1:40, Jes 30:29). **7:35** Luk 11:49.

skulden för dem båda. Vem av dem kommer nu att älska honom mest?"

⁴³ Simon svarade: "Den som fick mest efterskönt, antar jag." Jesus sade: "Du har rätt."

⁴⁴ Sedan vände han sig mot kvinnan och sade till Simon: "Ser du den här kvinnan? När jag kom in i ditt hus gav du mig inget vatten för mina fötter, men hon har vätt mina fötter med sina tårar och torkat dem med sitt hår."

⁴⁵ Du gav mig ingen hälsningskyss, men sedan jag kom in har hon inte slutat kyssa mina fötter."

⁴⁶ Du smorde inte mitt huvud med olja, men hon har smort mina fötter med balsam."

⁴¹¹⁹ Därför säger jag dig: Hon har fått förlåtelse för sina många synder. Det är därför hon visar så stor kärlek. Men den som fått lite förlåtet älskar lite."

⁴⁸ Sedan sade han till henne: "Dina synder är förlåtna."

¹¹⁹ **:41 denarer** En denar motsvarade en enkel arbetares dagslön (Matt 20:2). **7:44** 1 Mos 18:4. **7:46 vatten ... hälsningskyss ... olja** Artighetsbetygelser som visas en välkommen gäst (jfr 1 Mos 18:4, Rom 16:16, Ps 23:5). **7:48** Matt 9:2f, Mark 2:5f, Luk 5:20f.

⁴⁹ Då började de andra bordsgästerna fråga sig: "Vem är han som till och med förlåter synder?"

⁵⁰ Men Jesus sade till kvinnan: "Din tro har frälst dig. Gå i frid."

8

Kvinnorna som följde Jesus

¹ Därefter vandrade Jesus genom städer och byar och förkunnade evangeliet om Guds rike. De tolv var med honom,

² och även några kvinnor som hade blivit botade från onda andar och sjukdomar: Maria som kallades Magdalena – från henne hade sju onda andar farit ut –

³ och Johanna, hustru till Herodes förvaltare Kusas, samt Susanna och många andra som tjänade dem med vad de ägde. *Liknelsen om såningsmannen*

⁴ När mycket folk samlades och man kom ut till honom från stad efter stad, talade han till dem med en liknelse:

⁵ "En såningsman gick ut för att så sitt utsäde. När han sådde föll en del vid vägen och trampades ner, och himlens fåglar åt upp det.

⁶ En del föll på stenig mark, och när det växte upp visnade det bort, för det fick ingen fukt. ⁷ En del föll bland tistlar, och tistlarna växte upp samtidigt och kvävde det.

8:1 Luk 4:43. **8:2** Matt 27:55f, Mark 15:40f, Joh 19:25. **8:2** *Magdalena* betyder "hon från Magdala", en fiskeort väster om Kapernaum. **8:4** Matt 13:1f, Mark 4:1f.

8:8

8:16

⁸ Men en del föll i god jord, och det växte upp och gav hundrafaldig skörd." När han hade sagt detta, ropade han: "Hör, du som har öron att höra med!" *Liknelsens innebörd*

⁹ Hans lärjungar frågade honom sedan vad liknelsen betydde.

¹⁰ Han svarade: "Ni har fått nåden att förstå Guds rikes hemligheter. Men de andra får dem i liknelser, för att de ska *se och ändå inte se, höra och ändå inte förstå*."

¹¹ Här är liknelsens mening: Säden är Guds ord. ¹² De vid vägen är de som hör ordet, men sedan kommer djävulen och tar bort det ur deras hjärtan så att de inte kan tro och bli frälsta.

¹³ De på stenig mark är de som tar emot ordet med glädje när de hör det, men de saknar rot. De tror bara för en tid, och i frestelsens stund kommer de på fall.

14 Det som föll bland tistlar är de som hör ordet men som allt mer kvävs av livets bekymmer, rikedom och njutningar och aldrig bär mogen frukt.

15 Men det som föll i god jord är de som hör ordet och tar vara på det i ett gott och uppriktigt hjärta och uthålligt bär frukt.

16 Ingen tänder ett ljus och täcker det med ett kärl eller sätter det under en bänk. Man sätter det

8:8*hundrafaldigskörd* En övernaturligt rikskörd (jfr 1 Mos 26:12). I förmodern tid har svenska skördar normalt gett mindre än tiofalt jämfört med utsädet. **8:9** Matt 13:10f, Mark 4:10f. **8:10**

Jes 6:9f, Joh 12:40, Apg 28:26. **8:10** Jes 6:9. **8:11** Matt 13:18f, Mark 4:14f.

8:14 1 Tim 6:9. **8:16** Matt 5:15, Luk 11:33. **8:16** *bänk* Annan översättning: "bädd" eller "divan".

8:17 **8:25** på hållaren, så att de som

kommer in får se ljuset.

17 Det finns inget dolt som inte ska uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli känt och komma i dagen.

¹¹²⁰ Var därför noga med hur ni lyssnar. Den som har ska få, men den som inte har ska bli fråntagen

¹²⁰ **:17** Matt 10:26, Luk 12:2. **8:18** Matt 13:12, Mark 4:25, Luk 19:26. **8:19** Matt 12:46f, Mark 3:31f. **8:21** Joh 15:14. **8:22** Matt 8:18, 23f, Mark 4:35f.

också det han tror sig ha."

Jesu familj

¹⁹ Då kom Jesu mor och hans bröder till honom, men de kunde inte komma fram till honom för folkmassans skull.

²⁰ Man hälsade honom: "Din mor och dina bröder står här utanför och vill träffa dig."

²¹ Han svarade dem: "Min mor och mina bröder, det är de som hör Guds ord och handlar efter det." *Jesus stillar stormen*

²² En dag steg Jesus i en båt tillsammans med sina lärjungar, och han sade till dem: "Vi far över till andra sidan sjön." De lade ut,

²³ och medan de seglade somnade han.

Då kom en stormvind ner över sjön, och båten tog in så mycket vatten att den höll på att fyllas och de var i fara.

²⁴ De kom fram och väckte honom och sade:

"Mästare, Mästare, vi går under!" Han vaknade och talade strängt till vinden och vågorna, och de lade sig och det blev stilla.

²⁵ Sedan frågade han dem: "Var är er tro?"

Förskräckta och förundrade sade de till varandra:

"Vem är han? Till och med vindarna och vattnet befaller han, och de lyder honom!"

Jesus botar en besatt

²⁶ De seglade in till gerasenernas område, som ligger mitt emot Galileen.

²⁷ När Jesus steg i land, möttes han av en man från staden. Han var besatt av onda andar och hade inte haft kläder på sig på länge, och han bodde inte i något hus utan bland gravarna.

²⁸ När han fick se Jesus, ropade han och föll ner inför honom och skrek: "Vad har du med mig att göra, Jesus, den högste Gudens Son? Jag ber dig: plåga mig inte!"

²⁹ Jesus hade nämligen befallt den orena anden att fara ut ur mannen. Längre hade den hållit honom i sitt grepp. Han hade varit bunden med kedjor och fotbojor och blivit bevakad, men han hade slitit sönder bojorna och drivits ut i ödemarken av den onda anden.

³⁰ Jesus frågade honom: "Vad är ditt namn?" Han svarade: "Legion", för det var många onda andar som hade kommit in i honom.

³¹ Och de bad Jesus att han inte skulle befalla dem att fara ner i avgrunden.

³² Nu gick där en stor svinhjord och betade på berget, och de onda andarna bad att han skulle låta dem fara in i svinen. Det tillät han.

8:26 Matt 8:28f, Mark 5:1f. **8:26 gerasenernas område** Andra handskrifter: "gadarenernas område" (jfr Matt 8:28). Både Gerasa och Gadara var grekiska städer strax sydost om Galileiska sjön.

8:30 Legion En romersk armé med ca 6000 man.

8:33

8:42

³³ Andarna for ut ur mannen och in i svinen,
och hjorden rusade utför branten ner i sjön och drunknade.

³⁴ När herdarna såg vad som hade hänt, flydde de och berättade om det inne i staden och ute på landet.

³⁵ Folk gick ut för att se vad som hade hänt. De kom till Jesus och fann mannen som andarna hade lämnat sitta vid Jesu fötter, klädd och vid sina

sinnen.³⁶ De somDå blevvar ödegonvittnenrädda.
berättade för dem hur den besatte hade blivit frisk.

³⁷ Allt folket från gerasenernas område bad då att Jesus skulle lämna dem, för de hade gripits av stark fruktan. Han steg i båten och vände tillbaka.

³¹²¹ Mannen som de onda andarna hade farit ut

¹²¹ **:36 frisk** Annan Översättning:

"frälst".

8:41 Matt 9:18f,

ur bad att få följa med honom, men Jesus skickade i väg honom med orden:

³⁹ "Gå hem igen och berätta om allt som Gud har gjort med dig." Då gick han och ropade ut över hela staden allt som Jesus hade gjort med honom. *Jesus uppväcker Jairus dotter*

⁴⁰ När Jesus kom tillbaka välkomnade folket honom, eftersom alla väntade på honom. ⁴¹ Då kom det fram en man som hette Jairus och var föreståndare för synagogan. Han föll ner för Jesu fötter och bad honom komma hem till honom,

⁴² för han hade en enda dotter, i tolvårsåldern, och hon var döende.

På vägen dit trängde sig folkmassan nära Jesus.

8:43

8:52

⁴³ Där fanns en kvinna som hade haft blödningar i tolv år och inte kunnat bli botad av någon.

⁴⁴ Hon kom bakifrån och rörde vid hörntofsen på hans mantel, och genast stannade hennes blödning.

⁴⁵ Jesus frågade: "Vem var det som rörde vid mig?" Alla nekade, och Petrus sade: "Mästare, hela folkmassan trycker och tränger sig in på dig."

⁴⁶ Men Jesus sade: "Någon rörde vid mig. Jag kände att kraft gick ut från mig."

⁴⁷ När kvinnan insåg att hon var upptäckt, kom hon darrande fram och föll ner för honom. Hon förklarade inför allt folket varför hon hade rört vid honom och hur hon genast hade blivit botad.

⁴¹²² Jesus sade till henne: "Min dotter, din tro har frälst dig. Gå i frid."

⁴⁹ Medan han ännu talade, kom någon från synagogföreståndarens hus och sade: "Din dotter

är⁵⁰döJesUSD. Besvähördera intedet ochMästarensvarademer."honom: "Var inte rädd. Bara tro, så blir hon räddad."

⁵¹ När han kom fram till huset lät han ingen följa med honom in utom Petrus, Johannes och Jakob och flickans far och mor.

⁵² Alla grät och sörjde henne. Men Jesus sade: "Gråt inte. Hon är inte död, hon sover."

¹²² :43 Matt 9:20f, Mark 5:25f. **8:43 *ochintekunnat*** Andra handskrifter: "och spenderat allt hon hade på läkare men inte kunnat". **8:44 *hörntofsen*** Bars på manteln som en symbol för Guds bud (4 Mos 15:38f). **8:48**Matt 9:22. **8:49**Mark 5:35f. **8:51**Matt 9:23f. **8:52 *sörjde henne*** Ordagrant: "slog sig mot bröstet över henne" (i sorg, jfr 18:13 med not).

⁵³ Då hånskrattade de åt honom, för de visste att hon var död.

⁵⁴ Men han tog flickans hand och ropade: "Flicka, stå upp!"

⁵⁵ Hennes livsande återvände, och hon reste sig genast. Sedan sade han till dem att ge henne något att äta.

⁵⁶ Hennes föräldrar var helt utom sig av häpnad. Men Jesus befälde dem att inte tala om för någon vad som hade hänt.

9

Jesus sänder ut de tolv

¹ Jesus kallade samman de tolv och gav dem makt över alla onda andar och kraft att bota sjukdomar.

² Han sände ut dem för att förkunna Guds rike och bota sjuka

³ och sade till dem: "Ta inte med er något på vägen, varken stav eller väska, bröd eller pengar eller två tunikor.

⁴ När ni kommer in i ett hus, så stanna där tills

ni går vidare.

⁵ Och tar man inte emot er, lämna då den staden och skaka av dammet från era fötter. Det blir ett vittnesbörd mot dem."

⁶ De gick ut och vandrade från by till by, och överallt förkunnade de evangeliet och botade sjuka.

⁷ När landsfursten Herodes fick höra om allt som hände, visste han inte vad han skulle tro.

8:54 Luk 7:14. **8:56** Luk 5:14. **9:1** Matt 10:1, 5f, Mark 6:7f, Luk 10:1, 4f. **9:5** Apg 13:51. **9:7** Matt 14:1f, Mark 6:14f.

9:8

9:14

Några sade att Johannes hade uppstått från de döda,

⁸ andra att Elia hade visat sig och andra att någon av de gamla profeterna hade uppstått.

¹²³ Herodes sade: "Johannes halshögga jag. Vem är då han som jag hör sådant om?" Och han försökte få träffa Jesus. *Jesus mättar fem tusen*

¹²³ **:8 att Elia hade visat sig** Enligt den allmänt kända profetian skulle Messias ankomst förberedas av profeten Elia (Mal 4:5), en roll som uppfylldes av Johannes Döparen (Matt 11:14). **9:9** Luk 23:8. **9:10** Matt 14:13f, Mark 6:30f, Joh 6:1f. **9:10** *Betsaida* Fiskeby nära det grekisktalande Dekapolis, hemstad för Petrus, Andreas och Filippus (Joh 1:44, 12:21). **9:12** Matt 14:15f, Mark 6:35f, Joh 6:5f.

¹⁰ Apostlarna kom tillbaka och berättade för Jesus om allt de hade gjort. Då tog han med dem och drog sig undan mot en stad som heter Betsaida.

¹¹ Men folket fick veta det och följde efter honom. Han tog emot dem och talade till dem om Guds rike, och han botade dem som behövde hjälp.

¹² När dagen började gå mot sitt slut kom de tolv fram och sade till honom: "Skicka iväg folket så att de kan gå till byarna och gårdarna häromkring och få mat och husrum. Vi är ju på en ödslig plats här."

¹³ Han sade till dem: "Ge ni dem att äta."

Men

de svarade: "Vi har inte mer än fem bröd och två fiskar – om vi nu inte ska gå och köpa mat åt allt det här folket?"

¹⁴ Det var omkring fem tusen män.

Då sade han till sina lärjungar: "Låt dem slå sig ner i matlag, ungefär femtio i varje."

9:15

9:23

¹⁵ De gjorde så och lät alla slå sig ner.

¹⁶ Sedan tog han de fem bröden och de två fiskarna, såg upp mot himlen, tackade Gud för dem, bröt bröden och gav åt lärjungarna för att de skulle dela ut åt folket.

¹⁷ Alla åt och blev mätta, och bitarna som blev över plockades upp, tolv korgar fulla.

Petrus bekännelse

¹⁸ En gång när Jesus hade dragit sig undan för att be och lärjungarna var med honom, frågade han dem: "Vem säger folket att jag är?"

¹¹²⁴ De svarade: "Johannes Döparen. Men en del säger Elia, och andra att någon av de gamla profeterna har uppstått."

²⁰ Han sade till dem: "Och ni? Vem säger ni att jag är?" Petrus svarade: "Guds Messias."

²¹ Då befälde han dem strängt att inte tala om det för någon.

²² Och han sade: "Människosonen måste lida mycket och bli förkastad av de äldste och översteprästerna och de skriftlärda. Han måste bli dödad, och på tredje dagen uppväckt igen." *I Jesu efterföljd*

²³ Sedan sade han till alla: "Om någon vill följa mig, ska han förneka sig själv och varje dag ta sitt kors och följa mig."

¹²⁴ :**16 tackade Gud för dem** Annan översättning: "välsignade dem". Jfr not till Mark 6:41. **9:18** Matt 16:13f, Mark 8:27f. **9:22** Matt 16:21, Mark 8:31, Luk 18:31f. **9:23** Matt 10:38f, Mark 8:34f, Luk 14:27. **9:23 förneka sig själv** Annan översättning: "säga nej till sig själv" (jfr Tit 2:12).

- ²⁴ Den som vill rädda sitt liv ska mista det, men den som mister sitt liv för min skull, han ska rädda det.
- ²⁵ För vad hjälper det en människa om hon vinner hela världen men mister sig själv eller går förlorad?
- ²⁶ Den som skäms för mig och mina ord, honom ska Människosonen skämmas för när han kommer i sin och Faderns och de heliga änglarnas härlighet. ²⁷ Jag säger er sanningen: Några av dem som står här ska inte smaka döden förrän de fått se Guds rike."

Jesus visar sin härlighet

- ²⁸ Ungefär åtta dagar efter de orden tog Jesus med sig Petrus, Johannes och Jakob och gick upp på berget för att be.
- ²¹²⁵ Medan han bad, förvandlades hans ansikte och hans kläder blev strålande vita.

¹²⁵ :**24** Luk 17:33, Joh 12:25. **9:26** Matt 10:33, Luk 12:9, Rom 1:16, 2 Tim 2:12. **9:27** Mark 9:1. **9:28** Matt 17:1f, Mark 9:2f. **9:28 berget** Troligen Hermon i närheten av Caesarea Filippi (jfr Matt 16:13). Traditionen har även föreslagit Tabor nära Nasaret (Ps 89:13). **9:31 bortgång** Ordagrant: "uttåg" (grek. *éxodos*), samma ord som för Israels triumferande uttåg ur Egypten efter påskalammet offer (jfr 2 Mos 12, 19:1).

- ³⁰ Och två män samtalade med honom. Det var Mose och Elia,
- ³¹ som visade sig i härlighet och talade om hans bortgång som han skulle fullborda i Jerusalem.
- ³² Petrus och de som var med honom sov tungt, men när de vaknade såg de hans härlighet och de båda männen som stod där med honom.
- ³³ När männen skulle skiljas från honom, sade Petrus till Jesus: "Mästare, det är gott för oss att
- 9:34 9:42

vara här. Vi kan göra tre hyddor: en åt dig, en åt Mose och en åt Elia." Han visste inte vad han sade.

³⁴ Medan han talade kom ett moln och sänkte sig över dem, och lärjungarna blev förskräckta när de kom in i molnet.

³⁵ Ur molnet hördes en röst: "Han är min Son, den Utvalde. Lyssna till honom!"

³⁶ *Och när rösten hördes, fann de att Jesus var ensam.*

Lärjungarna höll tyst och berättade inte vid den tiden för någon vad de hade sett.

Jesus botar en besatt pojke

³⁷ När de dagen därpå kom ner från berget möttes han av en stor skara människor.

³⁸ Då ropade en man ur folkhopen: "Mästare, jag ber dig, hjälp min son! Han är mitt enda barn.

³¹²⁶ En ande tar tag i honom så att han plötsligt skriker, den sliter i honom tills han tuggar fradga, och det är knappt att den släpper honom och slutar plåga honom.

⁴⁰ Jag bad dina lärjungar att de skulle driva ut den, men de kunde inte."

⁴¹ Jesus svarade: "Detta fördärvade släkte som inte vill tro! Hur länge ska jag vara hos er och stå ut med er? Hämta hit din son."

⁴² Medan pojken ännu var på väg, kastade anden honom till marken och ryckte och slet i honom. Men Jesus talade strängt till den orena

9:43

9:50

anden och botade pojken och gav honom tillbaka till hans far.

⁴³ Och alla var överväldigade av Guds stora makt.

Människosonen ska utlämnas

¹²⁶ :**33 gott för oss att vara här** Annan översättning: "gott att vi är här". **9:35**Luk 3:22, 2 Petr 1:16f. **9:36**Matt 17:9, Mark 9:9. **9:37** Mark 9:14f. **9:38** Matt 17:14f.

Medan alla var förundrade över allt han gjorde, sade han till sina lärjungar:

⁴⁴ "Öppna era öron för det jag nu säger:

Människosonen kommer att utlämnas i människors händer."

⁴⁵ Men de förstod inte vad han sade. Det var fördolt för dem så att de inte kunde fatta det, och de vågade inte fråga honom om det han hade sagt. *Vem är störst?*

⁴⁶ Bland lärjungarna kom frågan upp om vem som var störst bland dem.

⁴⁷ Men Jesus visste vad de tänkte i sina hjärtan.

Han tog ett barn och ställde det bredvid sig

⁴⁸ och sade till dem: "Den som tar emot det här barnet i mitt namn, han tar emot mig. Och den som tar emot mig tar emot honom som har sänt

mig. Den som är minst bland er alla, han är störst."

⁴¹²⁷ Johannes svarade: "Mästare, vi såg en som drev ut onda andar i ditt namn, och vi försökte

¹²⁷ **44** Matt 17:22f, Mark 9:31f, Luk 24:7. **9:45** Luk 2:50, 18:34. **9:46** Matt 18:1f, Mark 9:33f, Luk 22:24. **9:48** Matt 10:40, Luk 10:16, Joh 13:20. **9:49** Mark 9:38f. **9:50** Luk 11:23. **9:50** *Den som inte är mot er* Alltså lärjungarna. När det gäller människors inställning till Jesus själv är han skarpare (11:23).

hindra honom eftersom han inte var i följe med oss."

⁵⁰ Men Jesus sade till honom: "Hindra honom inte. Den som inte är mot er är för er."

9:51

9:59

Jesus på väg upp till Jerusalem

⁵¹ När tiden för hans upptagande var inne vände han sitt ansikte mot Jerusalem, fast besluten att gå dit.

⁵² Han sände budbärare framför sig, och de gick i väg och kom in i en samarisk by för att förbereda hans ankomst.

⁵³ Men folket tog inte emot honom, eftersom han var på väg mot Jerusalem.

⁵⁴ När lärjungarna Jakob och Johannes såg det, sade de: "Herre, vill du att vi ska kalla ner eld från himlen som förtär dem?"

⁵⁵ Men Jesus vände sig om och tillrättavisade dem. ⁵⁶ Och de gick vidare till en annan by.

Lärjungaskapets kostnad

⁵⁷ Medan de vandrade vägen fram sade någon till honom: "Jag vill följa dig vart du än går." ⁵⁸ Jesus svarade honom: "Rävarna har lyor och himlens fåglar har bon, men Människosonen har ingenstans att vila sitt huvud."

⁵¹²⁸ Till en annan sade han: "Följ mig!"
Mannen svarade: "Herre, låt mig först gå och
begrava min
far."

9:60

10:7

⁶⁰ Jesus sade till honom: "Låt de döda
begrava sina döda, men gå du och förkunna Guds
rike!"

⁶¹ En annan sade: "Jag ska följa dig, Herre.
Men låt mig först ta farväl av min familj."

⁶² Jesus svarade: "Den som sätter handen till
plogen och sedan blickar bakåt passar inte för
Guds rike."

10

Jesus sänder ut de sjuttio

¹ Därefter utsåg Herren sjuttio andra och
sände dem framför sig två och två till varje stad
och plats dit han själv skulle komma.

¹²⁸ :51 Mark 16:19, Luk 13:31. **9:51 upptagande** till himlen (Luk 24:51, Apg 1:9). **9:53** Joh 4:9. **9:54** 2 Kung 1:10f, Mark 3:17. **9:54 som förärar dem** Vissa handskrifter tillägger: "så som Elia gjorde" (jfr 2 Kung 1:10f). **9:55** Vissa senare handskrifter tillägger: "Han sade: Ni vet inte av vilken ande ni är. Människosonen har inte kommit för att fördärva människors själar utan för att frälsa dem." **9:57** Matt 8:19f. **9:59 begrava min far** En sons plikt (jfr 1 Mos 46:4, 3 Mos 21:1f). Kanske innebar mannens önskan att han ville skjuta upp lärjungaskapet så länge fadern ännu levde.

² Han sade till dem: "Skörden är stor, men arbetarna är få. Be därför skördens Herre att han skickar³ Gå! Se, ut arbetare jag sändertillersinsomskölammrd. in bland vargar.

⁴ Ta inte med er någon börs eller väska eller några sandaler, och hälsa inte på någon längs vägen.

⁵ När ni kommer in i ett hus, säg då först: Frid ^{över}⁶ Om detta där hus bor en fridens man ska er frid vila

^{över}⁷ Stannahonom.i det Annarshusetska och den ät och återt vdrickända vad till er.ni får,

för arbetaren är värd sin lön. Flytta inte från hus till hus.

9:60 de döda Människor som ännu inte har fått liv genom evangeliet (jfr Luk 15:24, Joh 5:25, Ef 2:1). **9:61** 1 Kung 19:20. **9:62** 1 Mos 19:26, Luk 17:32. **10:1** 4 Mos 11:16, Matt 10:1f, Mark 6:7f, Luk 9:1f. **10:1 sjuttio** Andra handskrifter: "sjuttiotvå" (även i vers 17). **10:2** Matt 9:37f, Joh 4:35. **10:4** Luk 22:35. **10:7** 1 Kor 9:4, 1 Tim 5:18.

⁸ Och när ni kommer till en stad där man tar emot er, så ät det som sätts fram åt er.

⁹ Bota de sjuka i staden och säg till folket: Guds rike är nära er.

¹⁰ Men om ni kommer till en stad där man inte tar emot er, gå då ut på gatorna och säg:

¹¹ Till och med dammet som har fastnat på våra fötter i er stad torkar vi av för att vittna mot er.

Men ni ska veta att Guds rike är nära.

¹² Jag säger er: Sodom ska på den dagen få det lindrigare än den staden.

¹³ Ve dig, Korasin! Ve dig, Betsaida! För om kraftgärningarna som gjorts i er hade gjorts i Tyrus och Sidon, skulle de för länge sedan ha omvänt sig och suttit i säck och aska.

¹⁴ Men Tyrus och Sidon ska få det lindrigare vid domen än ni.

¹⁵ Och du, Kapernaum, ska du bli upphöjd till himlen? Nej, du ska ner i helvetet.

¹⁶ Den som lyssnar till er lyssnar till mig, och den som förkastar er förkastar mig. Och den som förkastar mig, han förkastar honom som har sänt mig."

¹⁷ De sjuttio kom glada tillbaka och berättade: "Herre, till och med de onda andarna lyder oss i ditt namn."

10:8 *äidsomsätsfrågor* Utanattfrågaommatensrituella renhet (jfr Mark 7:18f, 1 Kor 10:27), eftersom enkelt folk inte alltid följde fariseernas renhetslagar. **10:9** Matt 3:2, 4:17. **10:10** Apg 13:51, 18:6. **10:13 i säck och aska** Att klä sig i mörkt, grovt tyg och ströaskapå huvudet varett uttryck för djupsorg eller ånger (jfr 1 Mos 37:34, 2 Sam 13:19, Jer 6:26, Jona 3:6). **10:15** Jes 14:13f.

10:15 helvetet Grek. *Hades*. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14). **10:16** Matt 10:40, Luk 9:48, Joh 13:20, 1 Tess 4:8.

10:18

10:25

¹⁸ Han sade till dem: "Jag såg Satan falla ner från himlen som en blixn."

¹⁹ Se, jag har gett er makt att trampa på ormar och skorpioner och över fiendens hela välde.

Ingenting ska någonsin skada er.

²⁰ Men gläd er inte över att andarna lyder er, utan gläd er över att era namn är skrivna i himlen."

²¹ I samma stund jublade Jesus i den helige Ande och sade: "Jag prisar dig Far, himlens och jordens Herre, för att du har dolt detta för de visa och kloka och uppenbarat det för små barn. Ja, Far, så var din goda vilja."

²² Allt har min Far överlämnat åt mig. Och ingen vet vem Sonen är utom Fadern, eller vem

Fadern är utom Sonen och den som Sonen vill uppenbara det för."

²³ När de var ensamma vände sig Jesus till lärjungarna och sade: "Saliga är de ögon som ser vad ni ser.

²⁴ Jag säger er: Många profeter och kungar ville se vad ni ser men fick inte se det, och höra vad ni hör men fick inte höra det." *Den barmhärtige samariern*

²⁵ Sedan kom en laglärd fram för att pröva honom och frågade: "Mästare, vad ska jag göra för att få evigt liv?"

10:18 Joh 12:31, Upp 12:7f. **10:19** Ps 91:13, Mark 16:18, Apg 28:3f. **10:20** 2 Mos 32:32f, Dan 7:10, 12:1, Matt 7:22, Fil 4:3, Upp 3:5, 20:12. **10:21** Jes 29:14, Matt 11:25f, 1 Kor 1:19, 26. **10:22** Matt 11:27, Joh 3:35, 17:2, Ef 1:21. **10:23** Matt 13:16f. **10:24** 1 Petr 1:10f.

10:25 Matt 22:34f, Mark 12:28f, Luk 18:18.

10:26

10:34

²⁶ Jesus sade till honom: "Vad står det skrivet i lagen? Hur läser du där?"

²⁷ Han svarade: "*Du ska älska Herren din Gud av hela ditt hjärta och av hela din själ och av hela din kraft och av hela ditt förstånd, och din nästa som dig själv.*"

²⁸ Jesus sade till honom: "Du svarade rätt. Gör det, så får du leva."

²⁹ Då ville mannen rättfärdiga sig och frågade Jesus: "Vem är då min nästa?"

³⁰ Jesus svarade: "En man var på väg från Jerusalem ner till Jeriko och råkade ut för rövare. De slet av honom kläderna och misshandlade honom, och sedan försvann de och lämnade honom där halvdöd.

³¹ En präst råkade komma ner samma väg, och när han fick se mannen gick han förbi.

³² På samma sätt var det med en levit. Han kom till platsen, såg mannen och gick förbi.

³³ Men en samarier som var på resa kom också dit, och när han såg mannen förbarmade han sig över honom.

³⁴ Han gick fram och hällde olja och vin i hans sår och förband dem. Sedan lyfte han upp honom på sin åsna, tog honom till ett värdshus och skötte om honom.

10:27 3 Mos 19:18, 5 Mos 6:5. **10:28** 3 Mos 18:5, Hes 20:11, Matt 19:17. **10:32 levit** Leviterna, en av de tolv stammarna, var tempeltjänare (se 4 Mos 18:2f, 1 Krön 15:26f). **10:33 samarier** Samarierna var ett halvjudiskt blandfolk vars tro på Israels Gud var uppblandad med hedendom (2 Kung 17:24-34). De var därför illa sedda av judarna (jfr Joh 4:9). **10:34 hällde olja ochvin** för att tvätta och desinficera såren (jfr Jes 1:6).

³⁵ Nästa dag tog han fram två denarer och gav till värdshusvärden och sade: Sköt om honom. Och kostar det mer ska jag betala när jag kommer tillbaka.

³⁶ Vem av dessa tre tycker du var en nästa för

mannen?³⁷ Han svarsvarade: "Den ut för som rövade barmhärtighet

mot honom." Då sade Jesus till honom: "Gå du och gör som han." *Jesus*

hos Marta och Maria

³⁸ Medan de var på väg kom Jesus in i en by, och en kvinna som hette Marta tog emot honom i sitt hem.

³⁹ Hon hade en syster, Maria, som satte sig vid Herrens fötter och lyssnade till hans ord.⁴⁰ Marta däremot var upptagen med alla förberedelser, och hon kom fram och sade: "Herre, bryr du dig inte om att min syster har lämnat mig att sköta allting själv? Säg nu till henne att hon hjälper mig."

⁴¹ Herren svarade henne: "Marta, Marta, du bekymrar dig och oroar dig för så mycket.⁴² Men bara ett är nödvändigt. Maria har valt den goda delen, och den ska inte tas ifrån henne."

11

*Herrens*¹ En gå**bö**ng**n** var Jesus på en plats och bad. När han hade slutat, sade en av hans lärjungar till honom:

10:35 två denarer Motsvarade två dagslöner för den enkle arbetaren (Matt 20:2). **10:38** Joh 11:1, 12:1. **10:38 i sitt hem** Orden saknas i några handskrifter. **10:40 alla förberedelser** Ordagrant: "mycket tjänande". **10:42** Matt 6:33.

11:2

Lukasevangeliet 11:8

"Herre, lär oss att be, liksom Johannes lärde sina lärjungar."

² Då sade han till dem: "När ni ber, ska ni säga:

Far, låt ditt namn bli helgat.
Låt ditt rike komma.

³ Ge oss var dag vårt dagliga bröd.

⁴ Och förlåt oss våra synder, för också vi förlåter var och en som står i skuld till oss.

Och för oss inte in i frestelse."

Uthållig bön

⁵ Han sade till dem: "Om någon av er har en vän och går till honom mitt i natten och säger: Käre vän, låna mig tre bröd,

⁶ för en vän som är på resa har kommit till mig och jag har inget att sätta fram åt honom – ⁷ vem av er skulle då få till svar där inifrån: Stör mig inte! Dörren är redan låst och mina barn och jag har gått och lagt oss. Jag kan inte gå upp och ge dig något.

⁸ Jag säger er: Även om han inte skulle gå upp och ge honom något för att det är hans vän, så kommer han att gå upp och ge honom allt han behöver för att han är så oförsämrat djärv.

11:2 Matt 6:9f. **11:6** Luk 18:1f. **11:8** Luk 18:5. **11:8 för att han är såoförsämrat djärv** Ordagrant: "för hans skamlöshets skull". Enligt en annan tolkning syftar det på husägaren: "för att inte bli utskämd".

11:9

11:18

⁹ Och jag säger er: Be, och ni ska få. Sök, och ni ska finna. Bulta, och dörren ska öppnas för er.

¹⁰ För var och en som ber, han får, och den som söker, han finner, och för den som bultar ska dörren öppnas.

¹²⁹ Finns det någon far bland er som ger sin son en orm när han ber om en fisk?

¹²⁹ **:9** Matt 7:7f, Mark 11:24, Joh 14:13, Jak 1:5f, 1 Joh 3:22. **11:9 Be ... Sök ... Bulta** Annan översättning: "Fortsätt be" etc (en pågående handling). **11:14** Matt 9:32f, 12:22f. **11:15** Matt 9:34, Mark 3:22f. **11:15 Beelsebul** Judiskt namn för djävulen, de onda andarnas furste. Alternativform för hebr. *Baal-Zebub*, "flugornas herre" som

¹² Eller en skorpion när han ber om ett ägg?

¹³ Om nu ni som är onda förstår att ge goda gåvor till era barn, hur mycket mer ska då inte er Far i himlen ge den helige Ande åt dem som ber honom?"

Jesus eller Beelsebul

¹⁴ En gång drev Jesus ut en ond ande som var stum. När den onda anden hade farit ut, talade den stumme och folk var förundrade. ¹⁵ Men några av dem sade: "Det är med hjälp av Beelsebul, de onda andarnas furste, som han driver ut andarna."

¹⁶ Andra ville pröva honom och begärde ett tecken från himlen av honom.

¹⁷ Men han visste vad de tänkte och sade till dem: "Ett rike som är splittrat blir ödelagt, och hus faller på hus.

¹⁸ Om nu Satan skulle vara splittrad och i strid med sig själv, hur kan då hans rike bestå? Ni säger

att det är med hjälp av Beelsebul jag driver ut de onda andarna.

¹⁹ Men om jag driver ut andarna med Beelsebul, med vem driver då era söner ut dem? De blir alltså era domare.

²⁰ Men om det är med Guds finger jag driver ut de onda andarna, då har Guds rike nått er.

²¹ När den starke beväpnad vaktar sin gård får hans ågodelar vara i fred.

²² Men kommer det en som är ännu starkare och besegrar honom, då tar han ifrån honom alla de vapen som han litade till och fördelar bytet.

²³ Den som inte är med mig är mot mig, och den som inte samlar med mig skingrar.

En ond andes återkomst

²⁴ När en oren ande har farit ut ur en människa, går den genom ökentrakter och söker efter en viloplats men finner ingen. Då säger den: Jag vänder tillbaka till mitt hus som jag lämnade. ²⁵ När den kommer och finner det städat och snyggt,

²⁶ går den och hämtar sju andra andar som är ännu värre, och de går in och bosätter sig där. För den människan blir slutet värre än början."

²⁷ När Jesus sade detta ropade en kvinna i folkskaran: "Saligt är det moderliv som burit dig och de bröst du har diat!"

²⁸ Han sade: "Säg hellre: Saliga är de som lyssnar till Guds ord och bevarar det."

11:20 2 Mos 8:19. **11:22** Jes 49:24f, Kol 2:15. **11:23** Luk 9:50. **11:24** Matt 12:43f. **11:26** Hebr 6:4f, 2 Petr 2:20f. **11:27** Luk 1:48.
11:28 Matt 7:21, Luk 8:21.

11:29

11:35

Jonas tecken

²⁹ När folk strömmade till, började Jesus tala: "Det här släktet är ett ont släkte. Det söker ett tecken, men det ska inte få något annat än Jonas tecken.

³⁰ Så som Jona var ett tecken för folket i Nineve,

så³¹ ska SöMädernsnniskosonendrottningvaraskadet vid födömenr det häuppstår släktet.med

det här släktet och bli deras dom. Hon kom från jordens ände för att lyssna till Salomos vishet, och här är något som är större än Salomo.

³² Nineves män ska vid domen uppstå med det här släktet och bli deras dom. De omvände sig vid Jonas predikan, och här är något som är större än Jona.

Ögat är kroppens lampa

- ³³ Ingen tänder ett ljus och sätter det i skymundan eller under skäppan, utan man sätter det på hållaren så att de som kommer in får se ljuset.
- ³⁴ Ditt öga är kroppens lampa. När ditt öga är friskt får hela din kropp ljus, men när det är sjukt är din kropp i mörker.
- ³⁵ Se därför till att ljuset inom dig inte är mörker.

11:29 Jona 2:1f, Matt 12:39f. **11:29 Jonas tecken** Profeten Jona återkom till de levandes värld efter tre dagar inne i fisken och var sedan ett tecken på Guds makt (se Jona bok samt Matt 12:40).

11:31 1 Kung 10:1f. **11:32** Jona 3:5. **11:32 Söderns drottning ... Nineves män** Se 1 Kung 10, 2 Krön 9, Jona 3. **11:33** Matt 5:15, Mark 4:21, Luk 8:16. **11:33 ettljus** Traditionell översättning. Troligen en oljelampa (vaxljus uppfanns först senare). **11:33 i skymundan** Annan översättning: "i källaren". **11:33 skäppan** Ett sädesmått om ca 9 liter. **11:34** Matt 6:22f. **11:34 friskt ... sjukt** Annan översättning: "ärligt ... ont" eller "generöst ... avundsjukt" (jfr Matt 20:15 med not).

11:36

11:45

- ³⁶ Om hela din kropp har ljus och ingen del är i mörker, då blir den upplyst helt och fullt, som när lampan lyser över dig med sitt klara sken." *Jesu ord mot fariseer och laglärd*
- ³⁷ När Jesus hade talat bjöd en farisé hem honom till måltid, och han gick in och lade sig till bords. ³⁸ Fariséen blev förvånad när han såg att Jesus inte tvättade sig före måltiden.

³⁹ Men Herren sade till honom: "Ni fariseer, ni rengör utsidan av bägaren och fatet, men ert inre

är⁴⁰ fullt av harrofferi inte han och

som onda ska gjort utsidan också gjort insidan?

⁴¹ Men ge det som finns där inne till de fattiga, så

blir⁴² allt ve er, rent fariseer! för er. Ni ger tionde av mynta,

vinruta och alla grönsaker men missar rättvisan och kärleken till Gud. Ni borde göra det ena utan

att⁴³ församma er, fariseer! det andra. Ni älskar de främsta platserna i synagogorna och att bli hälsade på torget.

⁴⁴ Ve er! Ni liknar omärkta gravar som folk trampar på utan att veta om det."

⁴⁵ En av de laglärdade sade då till honom: "Mästare, när du säger så förolämpar du oss också."

11:38 Matt 15:2f, Mark 7:2f. **11:39** Matt 23:25f. **11:42** 3 Mos 27:30, Matt 23:23. **11:42 tionde av mynta, vinruta och alla grönsaker** Säd och frukt var belagda med tionde (3 Mos 27:30, 5 Mos 14:22-23), men de särskilt noggranna gav tionde även av andra växter. **11:43** Matt 23:6f, Luk 20:46. **11:44** Matt 23:27. **11:44 omärkta gravar** En död kropp spred rituell orenhet (4 Mos 19:11f). Även själva graven ansågs under NT:s tid oren och märktes därför noga ut.

⁴⁶ Han svarade: "Ja, ve även över er, ni laglärda! Ni lägger på människorna bördor som är svåra att bära, men själva rör ni inte ett finger för att lätta på bördorna.

⁴⁷ Ve er! Ni bygger gravmonument över profeterna som era fäder mördade.

⁴⁸ Ni är alltså vittnen till vad era fäder gjorde och samtycker till det: de mördade dem och ni bygger monument.

⁴⁹ Därför har också Guds vishet sagt: Jag ska sända dem profeter och apostlar, och en del av dem ska de mörda och förfölja.

⁵⁰ Så ska av det här släktet utkrävas alla profeters blod som är spillt sedan världens skapelse,

⁵¹ från Abels blod ända till Sakarjas blod, han som blev dödad mellan altaret och templet. Ja, jag säger er: Det ska utkrävas av det här släktet.

⁵² Ve er, laglärda! Ni har tagit nyckeln till kunskapen. Själva har ni inte gått in, och dem som ville komma in har ni hindrat."

⁵³ När han gick därifrån började de skriftlärda och fariseerna angripa honom häftigt och ställa många frågor till honom,

testamentet. Sakarja, Berekjas son (Matt 23:35), var en tempelpräst som profeterade ca 520-518 f Kr och skrev Sakarjas bok, den näst sistai Gamlatestamentet. Enligt den arameiska targument till hans bok dog han som martyr. **11:52** Matt 23:13.

⁵⁴ och de vaktade på honom för att få fast honom för något av det han sade.

¹ Under tiden hade människor **12**
samlats i tiotusental så att de höll på att
trampa ner varandra. Då började Jesus tala, först
och främst till sina lärjungar: "Akta er för
fariseernas surdeg, hyckleriet!

² Det finns inget dolt som inte ska
uppenbaras, och inget gömt som inte ska bli
känt.

³ Därför ska allt som ni sagt i mörkret höras i
ljuset, och det som ni viskat i örat i enrum ska
ropas ut på taken.

Var inte rädda för människor

⁴ Till er, mina vänner, säger jag: Var inte
rädda för dem som dödar kroppen och sedan inte
kan göra mer.

⁵ Jag ska visa er vem ni ska frukta: Frukta
honom som har makt att döda och sedan kasta i
Gehenna. Ja, jag säger er: Honom ska ni frukta. ⁶
Säljs inte fem sparvar för två kopparmynt? Och
inte en enda av dem är glömd inför Gud. ⁷ Ja, till

och med alla hårstrån på ert huvud är räknade.
Var inte rädda! Ni är mer värda än många sparvar.

11:54 Luk 20:20. **12:1** Matt 16:6, Mark 8:15. **12:2** Matt 10:26f, Mark 4:22, Luk 8:17. **12:4** Matt 10:28f, 1 Petr 3:14. **12:5** *Gehenna* Hebreiska för Hinnomsdalen, där avgudadyrkare en gång offrade barn i eld (2 Kung 23:10). I NT en bild för domens eviga eld (Matt 5:22, Mark 9:43). **12:6** *kopparmynt* Grek. *as*, en sextondels denar eller en halv timlön för den enkle arbetaren.

12:7 Luk 21:18, Apg 27:34.

12:8

12:18

⁸ Jag säger er: Den som bekänner mig inför människorna ska också Människosonen bekänna inför Guds änglar.

⁹ Men den som förnekar mig inför människorna ska bli förnekad inför Guds änglar.

¹⁰ Var och en som säger något mot Människosonen ska få förlåtelse. Men den som hädar den helige Ande kommer inte att få

förl¹¹åtelse. När man ställer er till svars inför synagogor och myndigheter och makthavare, var då inte oroliga för hur ni ska försvara er eller vad ni ska säga.

¹² Den helige Ande kommer i den stunden att lära er vad ni ska säga."

*Den*¹³ När *ike* gon *då*i folkmassan *ren* sade till honom: "Mästare!

Säg till min bror att han ska dela arvet med mig." ¹⁴ Jesus sade till honom: "Människa, vem har satt mig till skiljedomare mellan er?"

¹⁵ Sedan sade han till dem: "Se till att ni aktar er för all slags girighet, för livet handlar inte om att ha överflöd på ägodelar."

¹⁶ Och han berättade en liknelse för dem: "En rik mans åkrar hade gett god skörd.

¹⁷ Han frågade sig själv: Vad ska jag göra? Jag har ingen plats för mina skördar.

¹⁸ Så här ska jag göra, tänkte han: Jag river mina lador och bygger större, och där samlar jag all min säd och allt mitt goda.

12:8 Upp 3:5. **12:9** Matt 10:33, Luk 9:26. **12:10** Matt 12:31f, Mark 3:28f, Hebr 6:4f. **12:11** Matt 10:19f, Mark 13:11, Luk 21:14f. **12:15** 1 Tim 6:9f.

12:19

12:28

¹⁹ Sedan ska jag säga till mig själv: Kära själ, du har samlat mycket gott för många år. Ta det nu lugnt. Ät, drick och var glad.

²⁰ Men Gud sade till honom: Din dåre! I natt ska din själ avkrävas dig. Vem ska då få det du har samlat?

²¹ Så går det för den som samlar skatter åt sig själv men inte är rik inför Gud."

Gör er inte bekymmer

²² Sedan sade Jesus till sina lärjungar: "Därför säger jag er: Bekymra er inte för ert liv, vad ni ska äta, eller för er kropp, vad ni ska klä er med. ²³ Livet är mer än maten, och kroppen är mer än kläderna.

²⁴ Se på korparna. De varken sår eller skördar, de har varken förråd eller lada, och ändå föder Gud dem. Hur mycket mer värda är inte ni än fåglarna?

²⁵ Vem av er kan med sitt bekymmer lägga en aln till sin livslängd?

²⁶ Om ni inte ens förmår så lite, varför bekymrar ni er då för allt det andra?

²⁷ Se på liljorna, hur de växer. De varken arbetar eller spinner. Men jag säger er att inte ens Salomo i all sin prakt var klädd som en av dem.

²⁸ Om nu Gud ger sådana kläder åt gräset, som i dag står på ängen och i morgon kastas i ugnen,

12:19 Pred 11:9, 1 Kor 15:32, Jak 4:13f. **12:20** Job 27:8, Ps 39:7. **12:21** 1 Tim 6:17f. **12:22** Matt 6:25f, Fil 4:6, Hebr 13:5, 1 Petr 5:7. **12:24** Job 39:3, Ps 147:9, Luk 12:7. **12:25** *aln* Avståndet från armbåge till fingertopp, cirka en halvmeter.

12:29

12:37

hur mycket mer ska han då inte klä er? Så lite tro ni har!

29 Fråga inte vad ni ska äta och dricka, och oroa er inte.

30 Allt detta söker hedningarna i världen efter, men er Far vet att ni behöver det.

31 Nej, sök hans rike, så ska ni få detta också.

32 Var inte rädd, du lilla hjord, för er Far har beslutat att ge er riket.

33 Sälj vad ni äger och ge åt de fattiga. Skaffa er en börs som inte slits ut, en outtömlig skatt i himlen, dit ingen tjuv når och där ingen mal förstör.

34 För där er skatt är, där kommer också ert hjärta att vara.

Inför Människosonens återkomst

35 Spänn bältet om livet och håll lamporna brinnande.

36 Var som tjänare som väntar sin herre hem från bröllopfesten och som genast är redo att öppna för honom när han kommer och knackar på.

37 Saliga är de tjänare som Herren finner vakna när han kommer. Jag säger er sanningen: Han ska fästa upp sina kläder och låta dem lägga sig till bords och själv komma och betjäna dem.

12:30 Matt 6:8. **12:31** 1 Kung 3:13, Ps 37:25. **12:32** Luk 22:29. **12:33** Matt 6:19f, Luk 16:9, Apg 2:45. **12:35** Matt 25:1, Ef 6:14, 1 Petr 1:13. **12:35 *spänn bältet om livet*** En bild för beredskap: med den långa

manteln uppfäst i bältet var man redo för tjänst eller uppbrott (2 Mos 12:11). **12:37 *själ* komma och betjäna dem** Lärjungarnas himmelskeHerrevisarsinatjänare mycketstörre nåd än vad jordiska herrar gjorde (jfr 17:7f).

12:38

12:47

³⁸ Saliga är de han finner vakna, även om han skulle komma mitt i natten eller på småtimmarna. ³⁹ Men det förstår ni att om husägaren hade vetat när tjuven kom, då hade han inte låtit någon bryta sig in i hans hus.

⁴⁰ Var beredda också ni, för Människosonen kommer när ni inte väntar det."

⁴¹ Petrus frågade: "Herre, talar du om oss i den här liknelsen, eller om alla?"

⁴² Herren sade: "Vem är den trogne och kloke förvaltaren som hans herre sätter över sina tjänare för att ge dem deras mat i rätt tid?"

⁴³ Salig är den tjänaren när hans herre kommer och finner att han gör så.

⁴⁴ Jag säger er sanningen: Han ska sätta honom över allt han äger.

⁴⁵ Men om den tjänaren skulle säga i sitt hjärta: Min herre dröjer med att komma, och han börjar slå tjänarna och tjänarinnorna och äta och dricka och berusa sig,

⁴⁶ då ska den tjänarens herre komma en dag när han inte väntar det och en stund när han inte anar det, och han ska hugga honom i stycken och ge honom hans plats bland de trolösa.

⁴⁷ Den tjänare som vet sin herres vilja men inget förbereder och inte handlar efter hans vilja, han ska få många rapp.

12:38*mittinattenellerpåsmåtimmarna* Ordagrant: "andraeller tredje nattvåkten". Nattens timmar var indelade i tre eller fyra nattvåkten. **12:39** 1 Tess 5:2, 2 Petr 3:10. **12:40** Mark 13:33, Luk 21:34. **12:42**Matt 24:45f, 1 Kor 4:2. **12:44**Matt 25:21. **12:47** Jak 4:17.

12:48

12:58

⁴⁸ Men den som inte vet och som gör något som förtjänar rapp, han ska få färre. Av den som fått mycket ska det krävas mycket, och av den som blivit betrodd med mycket ska det begäras desto mer.

Inte fred utan splittring

⁴⁹ Jag har kommit för att tända en eld på jorden, och vad jag önskar att den redan var tänd. ⁵⁰ Men jag har ett dop att genomgå, och hur våndas jag inte tills det är fullbordat!

⁵¹ Tror ni att jag har kommit för att skapa fred på jorden? Nej, säger jag er, inte fred utan splittring.

⁵² Från och med nu ska fem i samma familj vara splittrade: tre mot två och två mot tre,

⁵³ far mot son och son mot far, mor mot dotter och dotter mot mor, svärmor mot sonhustru och

sonhustru mot svärmor."

Tidens tecken

⁵⁴ Till folket sade han också: "När ni ser ett moln stiga i väster säger ni genast att det blir regn, och det blir så.

⁵⁵ Och när det blåser sydlig vind säger ni att det blir hett, och det blir det.

⁵⁶ Era hycklare, jordens och himlens utseende kan ni tyda. Varför kan ni då inte tyda den här tiden?

⁵⁷ Varför bedömer ni inte själva vad som är rätt?

⁵⁸ När du är på väg till domaren med din motpart, så gör vad du kan för att förlikas med

12:50 Matt 20:22, Mark 10:38, Joh 12:27.

12:51 Matt 10:34f.

12:53 Mika 7:6.

12:54 Matt 16:2f.

12:58 Matt 5:25f.

honom medan ni är på väg. Annars drar han dig inför domaren, och domaren överlämnar dig till rättstjänaren och rättstjänaren sätter dig i fängelse.

⁵⁹ Jag säger dig: Du kommer inte ut förrän du har betalat till sista öret."

13

Omvänd er

¹ Vid samma tid kom några och berättade för Jesus om galileerna vilkas blod Pilatus hade blandat med deras offer.

² Han svarade: "Tror ni att de galileerna var större syndare än alla andra galileer, eftersom de fick lida så?

³ Nej, säger jag er. Men om ni inte omvänder er, går ni alla under som de.

⁴ Eller de arton som dog när tornet i Siloam föll över dem, tror ni att de var mer skyldiga än alla andra som bor i Jerusalem?

⁵ Nej, säger jag er. Men om ni inte omvänder er, går ni alla under på samma sätt." *Fikonträdet som inte bar frukt*

⁶ Sedan berättade han denna liknelse: "En man hade ett fikonsträd planterat i sin vingård. Han

12:59 sista öret Grek. *leptón*, det minsta myntet. 128 *leptá* motsvarade en denar eller dagslön. **13:1 galileerna vilkas blod Pilatus hade blandat med deras offer** De hade alltså dödats på helig mark inne i templet. Josefus berättar om flera liknande massakrer som till slut ledde till att Pilatus blev avsatt år 36 e Kr. **13:2 Joh 9:2f. 13:4 tornet i Siloam** Siloamdammen låg i södra Jerusalem. Det omnämnda tornet är inte identifierat men stadsmuren låg strax intill. **13:6 Jes 5:1f, Matt 21:19f.**

13:7

13:15

kom och letade efter frukt på det, men han fann ingen.

⁷ Då sade han till trädgårdsmästaren: I tre år har jag nu kommit och letat efter frukt på det här fikonträdet, men jag hittar ingen. Hugg bort det! Varför ska det få suga ut jorden?

⁸ Men trädgårdsmästaren svarade: Herre, låt det stå kvar även i år, tills jag har grävt runt det och gödslat.

⁹ Kanske bär det frukt nästa år? Om inte, kan du hugga bort det."

Jesus botar en kvinna på sabbaten ¹⁰

En sabbat undervisade Jesus i en av synagogorna.

¹¹ Där fanns en kvinna som hade haft en sjukdomsande i arton år. Hon var krokryggig och kunde inte räta på sig.

¹² När Jesus såg henne, kallade han fram henne och sade till henne: "Kvinna, du är fri från din sjukdom",

¹³⁰ och så lade han händerna på henne. Genast rätade hon på sig och prisade Gud.

¹⁴ Men synagogföreståndaren blev upprörd över att Jesus botade på sabbaten, och han sade till folket: "Det finns sex dagar då man ska arbeta. På dem kan ni komma och bli botade, men inte på sabbatsdagen."

¹⁵ Då svarade Herren honom: "Era hycklare! Lossar inte varenda en av er sin oxe eller åsna ^{13:16} från krubban på sabbaten och tar ut den och vattnar den?"

¹⁶ Men den här kvinnan, en Abrahams dotter som Satan har hållit bunden i arton år, skulle hon inte få bli fri från sin boja på sabbatsdagen?"

¹⁷ Vid de orden skämdes alla hans motståndare, men allt folket jublade över allt det underbara som han gjorde.

¹³⁰ :**sugautjorden** Annan översättning: "ta upp mark" (till ingen nytta). **13:8** 2 Petr 3:9, 15. **13:14** 2 Mos 20:9, Luk 6:7, 14:3.

Senapskornet

¹⁸ Därefter sade han: "Vad liknar Guds rike? Vad ska jag jämföra det med?"

¹⁹ Det liknar ett senapskorn som en man tar och sår i sin trädgård. Det växer upp och blir ett träd, och himlens fåglar bygger bo bland grenarna."

Surdeg

²⁰ Vidare sade han: "Vad ska jag likna Guds rike vid?"

²¹ Det liknar en surdeg, som en kvinna tar och blandar in i tre mått mjöl tills allt blir syrat."

Den smala vägen

²² På sin väg mot Jerusalem gick Jesus genom städer och byar och undervisade.

²³ Någon frågade honom: "Herre, är det bara några få som blir frälsta?" Han sade till dem:

13:16 Luk 19:9. **13:18** Matt 13:31f, Mark 4:30f. **13:19** Hes 17:23. **13:19senapskorn** Detminsta(1-2mm)avallafrönsomanvändes i jordbruket. Senapsplantan (*brassica nigra*) kan fullvuxen nå en höjdaavnästanntremeter. **13:21**Matt 13:33. **13:21tremått** Grek. *sáton*, seamått (jfr 1 Mos 18:6). Tre seamått motsvarade ca 36 liter mjöl.

13:24

13:32

²⁴ "Kämpa för att komma in genom den trånga porten. Många, säger jag er, ska försöka komma in men inte lyckas.

25 När husets Herre har stigit upp och stängt porten och ni står utanför och bultar på porten och säger: Herre, öppna för oss, då ska han svara er: Jag känner er inte, varifrån är ni? ²⁶ Då kommer ni att säga: Vi åt och drack med dig, och du undervisade på våra gator.

²⁷ Men han ska svara er: Jag vet inte varifrån ni är. Gå bort ifrån mig, alla ni som gör orätt.

²⁸ Där ska ni gråta och gnissla tänder, när ni ser Abraham, Isak och Jakob och alla profeterna i Guds rike medan ni själva hamnar utanför.

²⁹ Och människor ska komma från öster och väster och från norr och söder och ligga till bords i Guds rike.

³⁰ Och det finns de som är sist som ska bli först, och de som är först som ska bli sist."

Jesu klagan över Jerusalem

³¹ I samma stund kom några fariseer fram och sade till honom: "Gå bort och ge dig av härifrån, för Herodes vill döda dig."

³² Jesus svarade dem: "Gå och säg till den räven: Nu driver jag ut onda andar och botar sjuka i dag och i morgon, och på tredje dagen når jag mitt mål.

13:24 Matt 7:13f, 1 Tim 6:12. **13:25** Matt 7:21f, 25:11f. **13:27** *vetinte*
Andra handskrifter: "känner er inte och vet inte". **13:29** Jes 2:2, Matt 8:11f. **13:30** Matt 19:30, 20:16, Mark 10:31. **13:32** *når jag mitt mål*

Jesu ord anspelar både på döden och på fullbordan av hans uppdrag (jfr Joh 19:30).

13:33

Lukasevangeliet 14:3

- ³³ Men i dag och i morgon och i övermorgon måste jag vandra vidare, för det passar sig inte att en profet dödas någon annanstans än i Jerusalem.
- ³⁴ Jerusalem, Jerusalem, du som dödar profeterna och stenar dem som är sända till dig! Hur ofta ville jag inte samla dina barn, så som hönan samlar sina kycklingar under vingarna! Men ni ville inte.
- ³⁵ Nu ska ert hus lämnas åt er själva. Jag säger er: Ni kommer inte att se mig förrän ni säger: *Välsignad är han som kommer i Herrens namn.*"

14

Jesus som gäst hos en farisé

¹ När Jesus en sabbat gick in för att äta hos en av de ledande fariseerna, vaktade de noga på honom.

² Då stod en man som led av vatten i kroppen framför honom.

³ Jesus frågade de laglärda och fariseerna: "Får man bota på sabbaten eller inte?"

13:34 Jes 31:5, Jer 7:13f, Matt 23:37f. **13:35** Ps 118:26, Jer 7:14, Mika 3:12, Luk 19:38. **13:35 lämnas åt er själva** Guds härlighet lämnade det första templet innan det förstördes (Hes 11:23), och Jesus förutsäger detsamma för det andra templet. Enligt en tradition i Talmud (Yoma 39b) tycktes tempeloffren ha tappat sin kraft fyrtio år före templets förstöring år 70 e Kr, alltså efter Jesu fullkomliga offer på korset (jfr Hebr 8-10). **13:35** Ps 118:26, hälsningsord vid Messias ankomst (jfr Matt 21:9). **14:1** Luk 6:7f. **14:1 äta** Ordagrant: "äta bröd", ett vanligt hebreiskt uttryck för en hel måltid (t ex 1 Mos 31:54, 43:25, även i Luk 14:15). **14:2 vatten i kroppen** Ödem, en sjuklig vätskeansamling. **14:3** Matt 12:10f, Luk 6:9, 13:14f.

14:4

14:12

⁴ Men de teg. Han rörde då vid mannen och botade honom och lät honom sedan gå.

⁵ Sedan sade han till dem: "Om någon av er har en son eller oxe som faller ner i en brunn, drar han då inte genast upp honom även om det är sabbat?"

⁶ Det kunde de inte svara på.

⁷ När han märkte hur gästerna valde ut de finaste platserna, berättade han en liknelse för dem:

⁸ "När någon bjuder dig till bröllop, ta då inte den finaste platsen vid bordet. Kanske någon annan av gästerna är mer ansedd än du?

⁹ I så fall kommer den som bjudit både dig och honom och säger till dig: Ge honom din plats, och då får du skamsen ta den nedersta platsen.

¹⁰ Nej, när du är bjuden, gå och sätt dig på den nedersta platsen. När värden kommer ska han då säga till dig: Min vän, sätt dig högre upp. Då blir du hedrad inför alla de andra gästerna.

¹¹ Var och en som upphöjer sig själv ska bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig ska bli upphöjd."

¹² Han sade också till den som bjudit honom: "När du bjuder på lunch eller middag, bjud då inte dina vänner eller syskon eller släktingar eller rika grannar, så att de bjuder tillbaka och det blir din belöning.

14:7 Matt 23:6. **14:7 de finaste platserna** fanns närmast värden, särskilt vid hans högra sida. Bordsplaceringens sociala rangordning var ett ämne som diskuterades flitigt av antikens författare. **14:8** Ords 25:6f. **14:11** Ords 29:23, Matt 23:12, Luk 18:14, 1 Petr 5:5f. **14:12** Luk 6:33.

¹³ Nej, när du bjuder till fest, bjud fattiga, handikappade, lama och blinda.

¹⁴ Salig är du då, eftersom de inte kan ge dig någon belöning. Du ska få din lön vid de rättfärdigas uppståndelse." *Liknelsen om den stora måltiden*

¹⁵ En av gästerna som hörde detta sade till honom:

"Salig är den som får äta vid måltiden i Guds rike!"

¹⁶ Jesus sade till honom: "En man ordnade en stor festmåltid och bjöd många.

¹⁷ När tiden för festen var inne, sände han sin tjänare för att säga till de inbjudna: Kom, nu är allt färdigt.

¹⁸ Men alla började ursäktas sig. Den förste sade till honom: Jag har köpt en åker och måste gå ut och se den. Jag hoppas du ursäktar.

¹⁹ En annan sade: Jag har köpt fem par oxar och ska ut och pröva dem. Jag hoppas du ursäktar.

²⁰ Ännu en annan sade: Jag har gift mig, så därför kan jag inte komma.

²¹ Tjänaren kom tillbaka och berättade detta för sin herre. Då blev husets herre vred och sade till sin tjänare: Gå genast ut på gator och gränder i staden och hämta hit fattiga, handikappade, blinda och lama.

²² Och tjänaren sade: Herre, vad du befallde är gjort, och det finns fortfarande plats.

²³ Då sade herren till sin tjänare: Gå ut på vägar och stigar och se till att människor kommer in, så att mitt hus blir fullt.

14:14 Joh 5:28f.

14:16 Jes 25:6, Matt 22:2f.

14:20 1 Kor 7:33.

14:23 Apg 13:46.

14:24

14:33

²⁴ Jag säger er: Ingen av dem som var bjudna ska smaka min måltid."

*Berä*²⁵ Stor*akna* skaror*kostnaden*vandrade med honom, och han vände sig om och sade till dem:

²⁶ "Om någon kommer till mig och inte sätter mig högre än sin far och sin mor, sin hustru och sina barn, sina bröder och systrar och även sitt eget liv, så kan han inte vara min lärjunge.

²⁷ Den som inte bär sitt kors och följer mig kan inte vara min lärjunge.

²⁸ Om någon av er vill bygga ett torn, sätter han sig inte först ner och beräknar kostnaden och ser om han kan fullfölja bygget?

²⁹ Annars, om han har lagt grunden men inte lyckas bygga färdigt, kan alla som ser det

börja hå³⁰na och honomsäga: Den mannen började bygga men lyckades inte bli färdig.

³¹ Eller vilken kung går ut i krig mot en annan kung utan att först sätta sig ner och tänka efter om han med tio tusen man kan möta den som kommer emot honom med tjugo tusen?

³² Kan han inte det, skickar han sändebud och ber om fred medan den andre ännu är långt borta.

³³ På samma sätt kan ingen av er vara min lärjunge om han inte avstår från allt han äger.

14:26 5 Mos 13:6f, Matt 8:21f, 10:37f, 19:29. **14:26 sätter mig högre än** Ordagrant: "hatar". Grek. *miséo* och hebr. *sané* har dock en vidare betydelse än endast hat, och kan vid jämförelser snarast översättas med "sätta i andra hand" (jfr hur samma ord översätts i 1 Mos 29:31 och 5 Mos 21:15, samt parallell i Matt 10:37). **14:27** Matt 16:24, Luk 9:23.

14:34

Lukasevangeliet 15:8

³⁴ Salt är bra, men om saltet förlorar sin sälta, hur ska man då få det salt igen?

³⁵ Det duger varken för jorden eller gödselhögen. Man kastar bort det. Hör, du som har öron att höra med!"

15

Liknelsen om det förlorade fåret

¹ Alla tullindrivare och syndare höll sig nära Jesus för att höra honom.

² Men fariseerna och de skriftlärdade kritiserade honom ständigt och sade: "Den där mannen tar emot syndare och äter med dem." ³ Då berättade han denna liknelse för dem:

⁴ "Om någon av er har hundra får och förlorar ett av dem, lämnar han då inte de nittionio i öknen och går ut efter det förlorade tills han finner det?

⁵ Och när han har funnit det, blir han glad och lägger det över sina axlar.

⁶ När han sedan kommer hem, samlar han sina

vänner och grannar och säger till dem: Gläd er med mig! Jag fann mitt förlorade får.

⁷ Jag säger er: På samma sätt blir det större glädje i himlen över en enda syndare som omvänder sig än över nittionio rättfärdiga som inte behöver någon omvändelse.

Liknelsen om det förlorade myntet ⁸ Eller om en kvinna har tio silvermynt och tappar bort ett av dem, tänder hon då inte ett ljus

15:4 Hes 34:11f, Matt 18:12f, Luk 19:10. 15:6 1 Petr 2:25. 15:7 Mark 2:7. 15:8 **silvermynt** Grek. *dráchma*, värd en hel dagslön.

15:9

15:16 och sopar huset och söker

noga tills hon hittar det?

⁹ Och när hon har hittat det, samlar hon sina väninnor och grannkvinnor och säger: Gläd er med mig! Jag fann myntet som jag förlorade. ¹⁰ På samma sätt, säger jag er, blir det glädje bland Guds änglar över en enda syndare som omvänder sig."

Liknelsen om den förlorade sonen

¹¹ Vidare sade han: "En man hade två söner. ¹²

Den yngre av dem sade till sin far: Far, ge mig den del av förmögenheten som ska bli min. Då delade han sin egendom mellan dem. ¹³ Några dagar senare packade den yngre sonen ihop allt sitt och reste långt bort till ett främmande land. Där levde han hämningslöst och slösade bort sin förmögenhet.

¹⁴ När han hade gjort slut på allt, drabbades det landet av en svår svält och han började lida nöd.

¹³¹ Då gick han bort och tog tjänst hos en av landets medborgare, som skickade ut honom på sina ägor för att vakta svin.

¹⁶ Han hade gärna velat äta sig mätt på fröskidorna som svinen åt, men ingen gav honom något.

¹³¹ :15 ***vakta svin*** var för en jude mycket motbjudande. Svin räknades som orenadjur (3 Mos 11:7). **15:16** ***äta sig mätt på*** Andra handskrifter: "fylla sin mage med". **15:16** ***fröskidorna*** Frukter av johannesbrödrädet (carob). Dessa är tåliga mot torka och har ibland använts som enklare människoföda.

¹⁷ Då kom han till besinning och sade: Hur många arbetare hos min far har inte mat i överflöd, och här svälter jag ihjäl!

¹⁸ Jag vill stå upp och gå hem till min far och säga till honom: Far, jag har syndat mot himlen och inför dig.

¹⁹ Jag är inte längre värd att kallas din son. Låt mig få bli som en av dina arbetare.

²⁰ Och han stod upp och gick till sin far.

Medan han ännu var långt borta, fick hans far se honom och förbarmade sig över honom. Fadern skyndade fram, omfamnade honom och kysste honom.

²¹ Sonen sade till honom: Far, jag har syndat mot himlen och inför dig. Jag är inte längre värd att kallas din son.

²² Men fadern sade till sina tjänare: Skynda er! Ta fram den finaste dräkten och klä honom, och sätt en ring på hans finger och skor på hans fötter.

²³ Och hämta gödkalven och slakta den. Nu ska vi äta och fira,

²⁴ för min son var död men har fått liv igen, han var förlorad men är återfunnen. Och festen började.

²⁵ Men hans äldre son var ute på fälten. När han nu kom och närmade sig gården, fick han höra musik och dans.

²⁶ Han kallade då till sig en av tjänarna och frågade vad detta kunde betyda.

²⁷ Tjänaren svarade: Din bror har kommit hem, och din far har slaktat gödkalven eftersom han fått

15:17 kom han till besinning Ordagrant: "kom han till sig själv".

15:18 Ps 51:6, Jer 3:12f. **15:24** Ef 2:1, 5.

15:28 Lukasevangeliet 16:4 honom

välbehållen tillbaka.

²⁸ Då blev han arg och ville inte gå in. Hans far kom ut och försökte övertala honom,

²⁹ men han svarade sin far: Här har jag slavat för dig alla dessa år och aldrig gått emot ditt ord, och mig har du aldrig gett ens en killing så att jag kunde fira med mina vänner.

³⁰ Men när han där kommer hem, din son som

har festat upp din förmögenhet tillsammans med horor, då har du slaktat gödkalven för honom!

³¹ Fadern sade till honom: Mitt barn, du är alltid hos mig, och allt mitt är ditt.

³² Men nu måste vi fira och glädja oss, för din bror var död men har fått liv igen, han var förlorad men är återfunnen."

16

Den ohederlige förvaltaren

¹ Jesus sade också till sina lärjungar: "En rik man hade en förvaltare som blev beskylld för att förskingra hans egendom.

² Då kallade han in honom och sade: Vad är det

jag hör om dig? Lämna in redovisningen för din förvaltning. Du kan inte vara kvar som förvaltare.

³ Då tänkte förvaltaren: Vad ska jag göra när min herre tar ifrån mig förvaltningen? Gräva orkar jag inte, och tigga skäms jag för.

⁴ Jo, nu vet jag vad jag ska göra så att folk tar emot mig i sina hem när jag får avsked från förvaltningen.

16:1 förvaltare Grek. *oikonomos* (jfr "ekonom"). **16:1 förskingra** Annan Översättning: "slösa bort".

16:5

16:12

⁵ Han kallade till sig dem som hade skulder till hans herre, en efter en, och frågade den förste:

Hur mycket är du skyldig min herre?

⁶ Han svarade: Hundra krus olja. Förvaltaren sade till honom: Ta ditt skuldebrev och sätt dig ner fort och skriv femtio.

⁷ Sedan frågade han en annan: Och du, hur mycket är du skyldig? Han svarade: Hundra tunnor vete. Då sade han till honom: Ta ditt skuldebrev och skriv åttio.

⁸ Och hans herre berömde den ohederlige förvaltaren för att han hade handlat klokt, för den här världens barn är klokare än ljusets barn mot sitt eget släkte.

⁹ Och jag säger er: Skaffa er vänner med hjälp av den ohederlige mammon, så att de tar emot er i de eviga boningarna när mammon har tagit slut.

¹⁰ Den som är trogen i smått är också trogen i stort, och den som är ohederlig i smått är också ohederlig i stort.

¹¹ Om ni inte har varit trogna med den ohederlige mammon, vem vill då anförtro er den sanna rikedom?

¹² Och har ni inte varit trogna med det som tillhör en annan, vem vill då ge er det som ska bli ert?

16:6 krus Grek. *bátos*, ca 40 liter. **16:7 tunnor** Grek. *kóros*, ca 400 liter. **16:8** Ef 5:8. **16:8 hans herre** Ordagrant: "herren". Syftar troligen på förvaltarens herre. **16:9** Matt 6:20, Luk 18:22, 1 Tim 6:17f. **16:9 mammon** Arameiska för "rikedom". Pengarna personifieras

här som en avgud att slava under. **16:10** Luk 19:17. **16:12***detsomskabliert* Lärjungarnajämförshärmed ännu omyndiga barn (jfr Rom 8:17f, Gal 4:1f).

16:13

Lukasevangeliet 16:19

¹³ Ingen kan tjäna två herrar. Antingen kommer han att hata den ene och älska den andre, eller också hålla sig till den ene och förakta den andre. Ni kan inte tjäna både Gud och mammon."

¹⁴ Allt detta hörde fariseerna som älskade pengar, och de hånade honom.

¹⁵ Då sade han till dem: "Ni är sådana som rättfärdigar sig själva inför människor, men Gud känner era hjärtan. Det som står högt i människors ögon är avskyvärt inför Gud. *Lagen och Guds rike*
¹³² Lagen och profeterna hade sin tid fram till Johannes. Sedan dess förkunnas evangeliet om Guds rike, och alla uppmanas enträget att komma in.

¹⁷ Men förr ska himmel och jord förgå än att en enda prick av lagen faller bort.

¹³² :**13** Matt 6:24. **16:13** *hata* Troligen i betydelsen sätta i andra hand (jfr not till Luk 14:26). **16:14** 1 Tim 6:10. **16:15** 1 Sam 16:7, Ps 7:10, Matt 23:28, Luk 18:9. **16:16** Matt 11:12f, Luk 14:23. **16:16** *uppmanas enträget att* Annan översättning: "trängs för att". **16:17** Matt 5:18, Luk 21:33. **16:17** *prick* Ett kort streck med vilket en hebreisk bokstav särskildes från en annan. **16:18** Matt 5:32, 19:9, Mark 10:11, 1 Kor 7:10f.

18 Den som skiljer sig från sin hustru och gifter sig med en annan begår äktenskapsbrott, och den som gifter sig med en frånskild kvinna begår äktenskapsbrott.

Den rike mannen och Lasarus

19 Det var en rik man som gick klädd i purpur och fint linne och levde i fest och lyx varje dag.

16:20

16:28

20 Men vid hans port låg en fattig man som hette Lasarus, full av sår.

21 Han längtade efter att få äta sig mätt på det som föll från den rikes bord. Hundarna kom till och med och slickade hans sår.

22 Så dog den fattige, och han fördes av änglarna till platsen vid Abrahams sida.

Även den rike dog och blev begravd.

23 I helvetet, där han plågades, lyfte han sin blick och fick se Abraham långt borta och Lasarus hos honom.

24 Då ropade han: Fader Abraham! Förbarma dig över mig och skicka Lasarus att doppa sin fingertopp i vatten och svalka min tunga, för jag plågas i den här elden.

25 Men Abraham svarade: Mitt barn, kom ihåg att du fick ut ditt goda medan du levde, och

Lasarus fick ut det onda. Nu får han tröst här, medan du får plåga.

²⁶ Och dessutom är det satt en stor gapande klyfta mellan oss och er, för att de som vill gå över härifrån till er inte ska kunna det, och inte heller kommer någon därifrån över till oss.

²⁷ Mannen sade: Då ber jag dig, fader, att du skickar honom till min fars hus.

²⁸ Jag har fem bröder, och han måste varna dem så att inte de också kommer hit till plågans plats.

16:21 hundarna Lösgående hundar åt avfall och var en bild för orenhet (2 Mos 22:31, Ords 26:11). **16:22 platsen vid Abrahams sida** Hedersplatsen. Annan översättning: "Abrahams famn".

16:23 helvetet Grek. *Hades*. Annan översättning: "dödsriket" (jfr Upp 20:13-14). **16:24** Jes 65:13, Mark 9:48. **16:25** Luk 6:24f.

16:29

Lukasevangeliet 17:6

²⁹ Men Abraham sade: De har Mose och profeterna. De ska lyssna till dem.

³⁰ Nej, fader Abraham, svarade han, men om någon kommer till dem från de döda omvänder de sig.

³¹ Abraham sade till honom: Lyssnar de inte till Mose och profeterna, så låter de sig inte övertygas ens om någon uppstår från de döda."

17

Förförelser, synd och förlåtelse

¹ Jesus sade till sina lärjungar: "Förförelserna måste komma, men ve den genom vilken de kommer!"

² Det hade varit bättre för honom att få en kvarnsten hängd om halsen och bli kastad i havet än att han förleder en av dessa små.

³ Var på er vakt! Om din broder syndar, så tillrättavisa honom, och om han ångrar sig, så förlåt honom.

⁴ Även om han syndar mot dig sju gånger om dagen och kommer tillbaka till dig sju gånger och säger: Jag ångrar mig, så ska du förlåta honom."

Tro och tjänst

⁵ Då sade apostlarna till Herren: "Ge oss mer tro!"

⁶ Herren svarade: "Om ni har tro, bara som ett senapskorn, ska ni kunna säga till det här

16:29 Joh 5:39, 45, 2 Tim 3:16. **17:1** Matt 18:6f, Mark 9:42. **17:3** 3 Mos 19:17, Matt 18:15, 21f. **17:6** Matt 17:20, 21:21, Mark 11:23. **17:6 som ett senapskorn** Det minsta (1-2 mm) av alla frön som användes i jordbruket.

17:7 **17:15** mullbärsträdet: Ryck upp dig med rötterna och plantera dig i havet! Och det skulle lyda er.

⁷ Om någon av er har en tjänare som plöjer eller vallar får, säger han då när tjänaren kommer hem från marken: Kom nu och sätt dig till bords?

⁸ Säger han inte snarare: Laga något till kvällsmat åt mig, och fäst upp dina kläder och passa upp mig medan jag äter och dricker. Sedan kan du själv äta och dricka.

⁹ Inte tackar han tjänaren för att han gjorde det han fick i uppdrag?

¹⁰ På samma sätt ska också ni säga, när ni har gjort allt som ni fått i uppdrag: Vi är odugliga tjänare. Vi har bara gjort vår plikt."

De tio spetälska

¹¹ På sin vandring mot Jerusalem tog Jesus vägen mellan Samarien och Galileen.

¹² När han var på väg in i en by möttes han av tio spetälska män. De stannade på avstånd ¹³ och ropade: "Jesus, Mästare, förbarna dig över oss!"

¹⁴ Han såg dem och sade till dem: "Gå och visa er för prästerna." Och medan de var på väg dit, blev de rena.

¹⁵ När en av dem såg att han var botad, vände han tillbaka och prisade Gud med hög röst

17:11 Luk 9:51, 13:22. **17:11 vägen mellan Samarien och Galileen** gick troligen längs gränsen mellan de två regionerna ner mot Jordandalen. **17:12** 3 Mos 13:45f. **17:14** 3 Mos 14:2f, Luk 5:14.

17:14 visa er för prästerna för att bli friskförklarade och återupptagna i folkets gemenskap (se 3 Mos 14:2f).

17:16

Lukasevangeliet 17:26

¹⁶ och föll ner på sitt ansikte för Jesu fötter och tackade honom. Han var samarier.

¹³³ Jesus frågade honom: "Blev inte alla tiorena? Var är de nio andra?"

¹⁸ Fanns det ingen som vände tillbaka för att ge Gud äran utom den här främlingen?"

¹⁹ Och han sade till honom: "Res dig och gå. Din tro har frälst dig."

Guds rikes ankomst

²⁰ Då Jesus blev tillfrågad av fariseerna om när Guds rike skulle komma, svarade han: "Guds rike kommer inte så att man kan se det med ögonen. ²¹ Ingen ska kunna säga: Se, här är det, eller: Där är det. Nej, Guds rike är mitt ibland er."

²² Till lärjungarna sade han: "Det ska komma en tid då ni längtar efter att få se en enda av Människosonens dagar, men ni kommer inte att få det.

¹³³ **:16 samarier** Ett illa sett halvjudiskt blandfolk (se not till 10:33). **17:20** Joh 3:3f, 18:36. **17:21 mitt ibland er** Annan översättning: "inom er". **17:22** 2 Kor 5:7. **17:23** Matt 24:23f, Mark 13:21, Luk 21:8. **17:25** Luk 9:22, 18:31f. **17:26** 1 Mos 6:11f, Matt 24:37f, 1 Petr 3:20.

²³ Man ska säga till er: Se, där är han! eller: Här är han. Men gå inte dit och följ inte med.

²⁴ För liksom blixten flammar till och lyser från himlens ena ände till den andra, så ska Människosonen vara på sin dag.

²⁵ Men först måste han lida mycket och bli förkastad av det här släktet.

²⁶ Så som det var på Noas tid, så ska det vara under Människosonens dagar.

17:27

17:37

²⁷ Folk åt och drack, gifte sig och blev bortgifta, ända till den dag då Noa gick in i arken. Då kom floden och gjorde slut på dem alla.

²⁸ På samma sätt var det på Lots tid: de åt och drack, köpte och sålde, planterade och byggde,

²⁹ men den dag då Lot lämnade Sodom regnade eld och svavel från himlen och gjorde slut på dem alla.

³⁰ På samma sätt ska det bli den dag då Människosonen uppenbarar sig.

³¹ Den dagen ska den som är uppe på taket och har sina saker i huset inte gå ner och hämta dem. På samma sätt ska den som är ute på åkern inte återvända hem.

³² Tänk på Lots hustru!

³³ Den som försöker bevara sitt liv ska mista det,
men den som mister sitt liv, han ska rädda det.

³⁴ Jag säger er: Den natten ska två ligga i samma säng. Den ene ska tas med och den andre lämnas kvar.

³⁵ Två kvinnor ska mala tillsammans. Den ena ska tas med och den andra lämnas kvar."

³⁷ De frågade honom: "Var då, Herre?" Han svarade dem: "Där kroppen ligger, där samlas gamarna."

17:28 1 Mos 19:14f. **17:28 Noas tid ... Lots tid** Se 1 Mos 6-9, 19. **17:29** 1 Mos 19:24f, Jud v 7. **17:31** Matt 24:17f, Mark 13:15f, Luk 21:21. **17:32** 1 Mos 19:26. **17:33** Matt 10:39, Luk 9:24, Joh 12:25. **17:34** Matt 24:40f. **17:35 mala** I handkvarnen, mellantvåplattastenen, maldeshushållets säd (5 Mos 24:6). **17:35** Några handskrifter tillägger (vers 36): "Två män ska vara ute på fältet. Den ene ska tas med och den andre lämnas kvar." Jfr Matt 24:40. **17:37** Matt 24:28.

18:1

Lukasevangeliet 18:9

18

Änkan och domaren

¹ Jesus berättade för dem en liknelse för att visa att de alltid ska be utan att tröttna:

² "I en stad fanns en domare som varken fruktade Gud eller hade respekt för människor.

³ I samma stad fanns en änka som kom till honom gång på gång och sade: Ge mig rätt mot min motpart!

⁴ En tid ville han inte, men sedan sade han till sig själv: Även om jag inte fruktar Gud eller har respekt för människor

⁵ ska jag ändå ge den här änkan rätt, eftersom hon är så besvärlig. Annars pinar hon till slut livet ur mig med sitt springande."

⁶ Och Herren sade: "Hör vad den orättfärdige domaren säger.

⁷ Skulle då inte Gud skaffa rätt åt sina utvalda som ropar till honom dag och natt? Han lyssnar tålmodigt till dem.

⁸ Jag säger er: Han ska snart skaffa dem rätt. Men ska Människosonen finna tron på jorden när han kommer?"

Farisén och tullindrivaren

⁹ För några som var säkra på att de själva var rättfärdiga och som föraktade andra berättade Jesus också denna liknelse:

18:1 Luk 11:5f, Rom 12:12, Ef 6:18, Kol 4:2, 1 Tess 5:17. **18:5 pinar ...liveturmigmedsittspringande** Annanöversättning: "kommer ... och slår mig i ansiktet". **18:7** Upp 6:10. **18:7 Han lyssnar tålmodigt till dem** Annan översättning: "Dröjer han när det gäller dem?" **18:8** 1 Tim 4:1. **18:9** Joh 7:49.

10 "Två personer gick upp till templet för att be. Den ene var farisé och den andre tullindrivare. ¹¹ Fariséen stod och bad för sig själv: Gud, jag tackar dig för att jag inte är som andra människor: roffare, brottslingar, äktenskapsbrytare eller som den där tullindrivaren.

¹² Jag fastar två gånger i veckan, jag ger tionde av allt jag får in.

¹³ Men tullindrivaren stod långt borta och vågade inte ens lyfta blicken mot himlen, utan slog sig mot bröstet och bad: Gud, förlåt en syndare som mig.

¹⁴ Jag säger er: Han gick hem rättfärdig, inte den andre. Var och en som upphöjer sig ska bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig ska bli upphöjd."

Jesus och barnen

¹⁵ Man bar också fram spädbarn till Jesus för att han skulle röra vid dem. När lärjungarna såg det, visade de bort dem.

¹⁶ Men Jesus kallade dem till sig och sade: "Låt barnen komma till mig och hindra dem inte, för Guds rike tillhör sådana som de.

18:11 Luk 16:15, Upp 3:17. **18:12** Matt 23:23. **18:12** *fastar två gånger i veckan* Fromma fariseer fastade enligt Didache varje måndag och torsdag. **18:12** *tionde av allt jag får in* Odlaren skulle ge tionde av skörden till templet (3 Mos 27:30), men fromma fariseer

gav tionde även av sådant de köpte utifall odlaren hade försummat sin plikt. **18:13** Esra 9:6, Ps 51:3, Luk 23:48. **18:13 slog sig mot bröstet** Ett uttryck för sorg (Jes 32:12, Luk 23:48).

18:14 Job 22:29f, Matt 23:12, Luk 14:11, 1 Petr 5:5. **18:15** Matt 19:13f, Mark 10:13f.

18:17

Lukasevangeliet 18:25

¹⁷ Jag säger er sanningen: Den som inte tar emot Guds rike som ett barn kommer aldrig dit in."

Jesus och den rike mannen

¹³⁴ En högt uppsatt man frågade Jesus: "Gode Mästare! Vad ska jag göra för att få evigt liv?"

¹⁹ Jesus sade till honom: "Varför kallar du mig god? Ingen är god utom Gud.

²⁰ Buden kan du: *Du ska inte begå äktenskapsbrott. Du ska inte mörda. Du ska inte stjäla. Du ska inte vittna falskt. Hedra din far och din mor.*" ²¹

Mannen sade: "Allt det har jag hållit sedan jag var ung."

¹³⁴ :17 Matt 18:3. **18:18** Matt 19:16f, Mark 10:17f, Luk 10:25f. **18:18** *Enhögt uppsattman* Troligen föreståndare för en synagoga eller medlem av Stora rådet. **18:20** 2 Mos 20:12f, 5 Mos 5:16f. **18:21** *sedanjagvarung* En judisk pojke ansågs moraliskt myndigförst från trettonårs ålder. **18:22** Matt 6:19f, Luk 13:33. **18:24** 1 Tim 6:9f. **18:24 att han var bedrövad** Andra handskrifter: "honom". **18:25 en kamel** Grek. *kámelos*. Några handskrifter har *kámilos* som betyder "rep", vilket kan tyckas passa bättre ihop med nålsögat. Den traditionella läsningen med "kamel" har dock starkare stöd i handskrifterna.

22 När Jesus hörde det, sade han till honom: "Ett fattas fortfarande för dig. Sälj allt du äger och dela ut till de fattiga. Då kommer du att ha en skatt i himlen. Kom sedan och följ mig."

23 När mannen hörde detta blev han djupt bedrövad, för han var mycket rik.

24 Jesus såg att han var bedrövad och sade: "Hur svårt är det inte för dem som har pengar att komma in i Guds rike!

25 Det är lättare för en kamel att komma igenom ett nålsöga än för en rik att komma in i Guds rike."

18:26

18:36

26 De som hörde det sade: "Vem kan då bli frälst?"

27 Han svarade: "Det som är omöjligt för människor är möjligt för Gud."

28 Då sade Petrus: "Vi har lämnat det vi hade och följt dig."

29 Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Var och en som har lämnat hus eller hustru eller syskon eller föräldrar eller barn för Guds rike

30 ska få mångdubbelt igen redan i den här världen, och sedan evigt liv i den kommande världen."

Jesus talar en tredje gång om sin död

³¹ Jesus tog de tolv åt sidan och sade till dem: "Se, vi går upp till Jerusalem, och allt som är skrivet om Människosonen genom profeterna ska gå i uppfyllelse.

³² Han ska utlämnas åt hedningarna, och de ska håna och skymfa honom, spotta på honom, ³³ gissla honom och döda honom. Och på tredje dagen ska han uppstå."

³⁴ Men lärjungarna förstod ingenting av detta. Det var fördolt för dem, och de fattade inte vad han menade.

Den blinde vid Jeriko

³⁵ När Jesus närmade sig Jeriko satt en blind man vid vägen och tiggde.

³⁶ Han hörde folk gå förbi och frågade vad som hände.

18:27 Jer 32:17, Sak 8:6, Luk 1:37. **18:28** Matt 19:27f, Mark 10:28f, Luk 5:11. **18:31** Ps 22:2, Jes 53, Matt 20:17f, Mark 10:32f. **18:32** Luk 23:1, Joh 18:28. **18:35** Matt 20:29f, Mark 10:46f.

18:37

Lukasevangeliet 19:4

³⁷ Man berättade för honom att Jesus från Nasaret gick förbi,

³⁸ och då ropade han: "Jesus, Davids son, förbarma dig över mig!"

39 De som gick främst sade åt honom att vara tyst, men han ropade bara ännu mer: "Davids son, förbarm dig över mig!"

40 Jesus stannade och befälde att mannen skulle ledas fram till honom. När han kom närmare frågade Jesus:

41 "Vad vill du att jag ska göra för dig?" Han svarade: "Herre, gör så att jag kan se igen!"

42 Jesus sade till honom: "Du får din syn. Din tro har frälst dig."

43 Genast kunde han se, och han följde Jesus och prisade Gud. Och allt folket som såg det prisade Gud.

19

Tullindrivaren Sackeus

1 Jesus kom in i Jeriko och vandrade genom staden.

2 Där fanns en man som hette Sackeus. Han var förman vid tullen, och han var rik.

3 Han ville se vem Jesus var men kunde inte för folkets skull, eftersom han var liten till växten.

4 Då sprang han i förväg och klättrade upp i ett mullbärsfikonträd för att se honom, eftersom Jesus skulle komma den vägen.

18:38Luk 17:13. **18:42**Luk 17:19. **18:43**Apg 3:8. **19:2***förman vidtullen* Som sådan var han illassedd av folket (sen o till till 3:12).

19:5

19:12

⁵ När Jesus kom till det stället, såg han upp och sade till honom: "Sackeus, skynda dig ner, för i dag måste jag gästa ditt hem."

⁶ Sackeus skyndade sig ner och tog emot honom med glädje.

⁷ Alla som såg det mumlade förargat: "Han tog in hos en syndare."

⁸ Men Sackeus stod där och sade till Herren: "Hälften av det jag har, Herre, ger jag till de fattiga. Och har jag lurat någon på något, betalar jag fyrdubbelt igen."

⁹ Jesus sade till honom: "I dag har frälsning kommit till det här huset, för också han är en Abrahams son.

¹⁰ Människosonen har kommit för att söka upp och frälsa det som var förlorat."

Liknelsen om punden

¹¹ När de lyssnade till detta berättade Jesus ännu en liknelse, eftersom han var nära Jerusalem och de tänkte sig att Guds rike nu genast skulle komma på ett synligt sätt.

¹² Han sade: "En man av ädel börd reste till ett land långt bort för att bli kung och sedan komma tillbaka.

19:7 Luk 15:2. **19:8** 2 Mos 22:1, 4 Mos 5:6f, Luk 3:12f. **19:8** *stod där* Annan Översättning: "stod upp" eller "stannade". **19:8** *fyrdubbelt igen* Dvs långt mer än den lagenliga ersättningen (jfr 3 Mos 6:2f, 2 Mos 22:1). **19:10** Hes 34:16, Luk 5:32, 1 Tim 1:15. **19:12** Matt 25:14f, Mark 13:34. **19:12** *en man av ädel börd* Jesu liknelse är troligen baserad på Herodes son Arkelaus (Matt 2:22), somefterfadersdöd år 4fKrrestetillRomför attfåsinkungatitel bekräftad innan han kunde återvända och regera.

¹³ Han kallade till sig tio av sina tjänare och gav dem tio pund och sade till dem: Gör affärer med det här tills jag kommer tillbaka.

¹⁴ Men hans landsmän hatade honom och skickade sändebud efter honom för att säga: Vi vill inte ha honom till kung över oss.

¹⁵ När han sedan kom tillbaka och hade blivit kung, lät han kalla till sig tjänarna som han hade gett pengarna. Han ville veta vad de hade tjänat.

¹⁶ Den förste kom fram och sade: Herre, ditt pund har gett tio pund till.

¹⁷ Då sade kungen: Bra, du gode tjänare. Eftersom du var trogen i det minsta ska du ha

ansvar¹⁸ Den följande kom tio stäkommer fram och

sade: Ditt pund, herre, har gett fem pund.

¹³⁵ Kungen sade till honom: Och du ska styra över²⁰ fem städer. Kom en annan tjänare och sade:

Herre, här är ditt pund. Jag har haft det undanlagt i en duk.

¹³⁵ :**13 pund** Grek. "mina". Motsvarade 100 denarer eller fyra månadslöner för den enkle arbetaren. **19:14** Joh 1:11. **19:17** Luk 16:10.

²¹ Jag var nämligen rädd för dig, för du är en sträng man. Du tar ut vad du inte har satt in och

skördar²² Hans vad herredö
intade hartillså honom: tt. Efter dina egna
ord ska jag döma dig, du usle tjänare! Så du visste
att jag är en sträng man som tar ut vad jag inte
har satt in och skördar vad jag inte har sått?

²³ Varför satte du då inte in mina pengar på
banken, så att jag kunde få igen dem med ränta
när jag kom?

19:24

19:35

²⁴ Och till dem som stod bredvid sade han:
Ta
ifrån honom pundet och ge det till honom som
har tio pund.

²⁵ De sade: Herre, han har ju redan tio
pund? –

²⁶ Ja, jag säger er: Var och en som har ska få,
men den som inget har ska bli fråntagen även det
han har.

²⁷ Men mina fiender som inte ville ha mig
till kung över sig, hämta hit dem och hugg ner
dem här inför mig."

Jesus rider in i Jerusalem

²⁸ När Jesus hade sagt detta gick han framför
dem upp till Jerusalem.

29 Då han närmade sig Betfage och Betania vid det

berg som kallas Olivberget, sände han i väg två av lärjungarna

30 och sade: "Gå in i byn där framme. När ni kommer in ska ni finna ett åsneföl som står bundet och som ännu ingen har suttit på. Ta loss det och led hit det.

31 Och om någon frågar er varför ni lossar det, ska ni svara: Herren behöver det."

32 De som var utsända gav sig i väg och fann att det var som han hade sagt dem.

33 De lossade fölet, och de som ägde det sade: "Varför tar ni loss fölet?"

34 De svarade: "Herren behöver det."

35 De ledde det till Jesus och lade sina mantlar på fölet och lät Jesus sitta upp.

19:26Luk 8:18. 19:29Matt 21:1f, Mark 11:1f.

19:30ännuingen *harsuttitpå* Se 4 Mos 19:2, 5 Mos 21:3, 1 Sam 6:7.

19:35 Joh 12:12f.

19:36

19:44

36 Och där han red fram bredde man ut sina mantlar på vägen.

37 När han närmade sig sluttningen av Olivberget, började hela skaran av lärjungar i sin glädje prisa Gud med hög röst för alla kraftgärningar de hade fått se:

38 "Välsignad är han som kommer, kungen, i Herrens namn! Frid i himlen och ära i höjden!"

39 Några fariseer i folkmassan sade då till honom: "Mästare, säg åt dina lärjungar!"

40 Han svarade: "Jag säger er: Om de tiger, kommer stenarna att ropa."

Jesus gråter över Jerusalem

41 När Jesus kom närmare och såg staden, grät han över den

42 och sade: "Tänk om du i dag hade förstått, också du, vad som ger dig frid! Men nu är det dolt för dina ögon.

43 Dagar ska drabba dig då dina fiender bygger en belägringsvall runt dig och omringar och pressar dig från alla håll.

44 De ska slå dig och dina barn i dig till marken och inte lämna sten på sten i dig, därför att du inte förstod den tid då Herren besökte dig."

Jesus i templet

19:38 Ps 118:25f, Luk 2:14. **19:40** Hab 2:11. **19:42** 5 Mos 32:28f, Matt 13:14, Luk 8:10. **19:44** 1 Kung 9:7f, Mika 3:12, Mark 1:15, Luk 12:56,

21:6. **19:44***dentid då Herren besökte dig* Ordagrant: "din besökelsetid".

⁴⁵ Sedan gick Jesus in på tempelplatsen och började driva ut dem som sålde där.

⁴⁶ Han sade till dem: "Det står skrivet: *Mitt hus ska vara ett bönens hus*. Men ni har gjort det till *ett rövarnäste!*"

⁴⁷ Och han undervisade i templet varje dag. Överstepräster, de skriftlärda och folkets ledare sökte efter ett tillfälle att röja honom ur vägen,

⁴⁸ men de kunde inte komma på hur de skulle göra det, eftersom allt folket höll sig nära honom och lyssnade ivrigt.

20

Jesu fullmakt ifrågasätts

¹ En dag när Jesus undervisade folket i templet och förkunnade evangeliet, kom överstepräster och de skriftlärda fram tillsammans med de äldste

² och frågade honom: "Säg oss: Vad har du för fullmakt att göra detta? Vem är det som har gett dig den fullmakten?"

³ Han svarade dem: "Jag vill också fråga er en sak. Säg mig:

⁴ Johannes dop, var det från himlen eller från

människor?"

19:45 Matt 21:12f, Mark 11:15f, Joh 2:14f. **19:45** *driva ut dem som sålde där* Pilgrimer kunde växla till den lokala valutan och köpa offerdjur (5 Mos 14:26) i butiker utanför själva tempelplatsen. När affärsverksamheten flyttade in i templet, störde det rabbinernas undervisning(Luk 2:46) ochhedningarnasböner (Jes 56:7). **19:46** Jes 56:7, Jer 7:11. **19:47** Luk 21:37, Joh 8:37. **20:1** Matt 21:23f, Mark 11:27f. **20:2** Apg 4:7.

20:5

20:15

⁵ De samrörde med varandra och sade: "Om vi säger: Från himlen, så säger han: Varför trodde ni då inte på honom?"

⁶ Men om vi säger: Från människor, så kommer allt folket att stena oss. De är ju övertygade om att Johannes var en profet."

⁷ Därför svarade de att de inte visste varifrån det var.

⁸ Jesus sade till dem: "Då säger inte heller jag till er vad jag har för fullmakt att göra det här." *Liknelsen om de onda vinodlarna*

⁹ Sedan började han berätta denna liknelse för folket: "En man planterade en vingård. Han arrenderade ut den till vinodlare och reste bort för en längre tid.

¹⁰ När tiden var inne sände han en tjänare till vinodlarna för att de skulle ge honom hans del av vingårdens frukt. Men vinodlarna slog honom och skickade i väg honom tomhänt.

¹¹ Då sände han en annan tjänare. Också honom slog de och förnedrade och skickade i väg tomhänt.

¹² Sedan sände han en tredje tjänare. Men även honom slog de blodig och kastade ut.

¹³ Då sade vingårdens herre: Vad ska jag göra? Jag ska sända min älskade son. Honom ska de väl ha respekt för.

¹⁴ Men när vinodlarna fick se honom, samrådde de med varandra och sade: Här är arvtagaren! Vi dödar honom, så blir arvet vårt.

¹⁵ Och de kastade ut honom ur vingården och dödade honom.

20:9 Mark 12:1f. **20:10** 2 Krön 36:15f.

20:16

20:23

Vad ska nu vingårdens herre göra med dem?

¹⁶ Han ska komma och döda dessa vinodlare och ge vingården till andra." När de hörde detta,

sade¹⁷ Mende: "Dethanfåsårgintepå demhända!" och frågade: "Vad

menas då med det här stället i Skriften: *Stenen som husbyggarna förkastade har blivit en hörnsten?*

¹⁸ Den som faller på den stenen blir sönderslagen, och den som stenen faller på blir krossad."

¹⁹ De skriftlärdade och översteprästerna ville då gripa honom på en gång, men de vågade inte för folket. De förstod att det var dem som han hade talat om i liknelsen. *Skatt till kejsaren*

¹³⁶ De höll Jesus under uppsikt och skickade ut några spioner som skulle låtsas vara ärliga för att få fast honom för något som han sade, så att de kunde utlämna honom åt ståthållarens makt och myndighet.

²¹ De frågade honom: "Mästare, vi vet att du talar och undervisar rätt och inte tar parti för någon utan lär ut sanningen om Guds väg.

²² Är det tillåtet för oss att betala skatt till kejsaren eller inte?"

²³ Men han genomskådade deras list och sade till dem:

¹³⁶ :17 Jes 28:16, Apg 4:11, Rom 9:33. **20:17** Ps 118:22. **20:18** Jes 8:14f, Dan 2:34. **20:19** Matt 21:46, Luk 19:47f. **20:20** Matt 22:15f, Mark 12:13f, Luk 11:53f. **20:22 att betala skatt till kejsaren** En tvistefråga, eftersom skatten innebar att erkänna Roms överhöghet. Detta såg de nationalistiska seloterna som ett svek mot Israels Gud, medan fariseerna och saddukeerna accepterade situationen.

24 "Visa mig en denar. Vems bild och inskrift har den?" De svarade: "Kejsarens."

25 Han sade till dem: "Ge då kejsaren det som tillhör kejsaren, och Gud det som tillhör Gud."

26 De lyckades inte få fast honom för något som han sade inför folket utan teg, förundrade över hans svar.

Frågan om uppståndelsen

27 Sedan kom det fram några saddukeer, de som förnekar att det finns en uppståndelse. De frågade Jesus:

28 "Mästare! Mose gav oss föreskriften att *om någon har en bror som är gift men dör barnlös, så ska han gifta sig med änkan och skaffa barn åt sin bror.* 29 Nu fanns där sju bröder. Den förste tog sig en hustru men dog barnlös.

30 Den andre

31 och den tredje gifte sig med henne, och så gjorde alla sju, men de dog och efterlämnade inga barn.

32 Till slut dog också kvinnan.

33 Så vems hustru blir hon vid uppståndelsen? Alla sju var ju gifta med henne."

34 Jesus svarade dem: "De som lever i den här världen gifter sig och blir bortgifta.

20:24 denar Ett litet romerskt silvermynt, värt en hel dagslön för den enkla arbetaren (Matt 20:2). **20:25** Rom 13:7. **20:27** Matt 22:23f, Mark 12:18f. **20:27 saddukeer** Aristokratiska präster som samarbetade med romarna och vakade över ordningen i templet (Apg 4:1f). **20:28** 5 Mos 25:5, Matt 22:24. **20:28 Mose gavossföreskriften** Se 5 Mos 25:5-6.

20:35

20:44

35 Men de som anses värdiga att nå den andra världen och uppståndelsen från de döda, de varken gifter sig eller blir bortgifta.

36 De kan inte dö längre, för de är som änglarna och är Guds barn, eftersom de är uppståndelsens barn.

37 Men att de döda uppstår, det har också Mose visat vid stället om törnbusken, när han kallar Herren *Abrahams Gud och Isaks Gud och Jakobs Gud*.

38 Han är inte de dödas Gud utan de levandes.

För honom är alla levande."

39 Då sade några av de skriftlärdar: "Mästare, bra sagt!"

40 Sedan vågade de inte ställa någon mer fråga till honom.

*Vem*⁴¹ Jesus *Messi* sade till *är* dem: "Hur kan man säga att

Messias⁴² Davidäsär Davidsger ju sjäson?lv i
Psaltaren:*Herren sade till*

min Herre: Sätt dig på min högra sida

⁴³ *tills jag lagt dina fiender som en pall under
dina fötter.*

⁴⁴ David kallar honom alltså Herre. Hur kan
han då vara hans son?"

20:37 2 Mos 3:6. **20:38** Rom 14:8. **20:39** *bra sagt* De skriftlärdade fariseerna var motståndare till saddukeerna (jfr Apg 23:6f). **20:42** Apg 2:34f, Hebr 1:13, 10:12f. **20:42** Ps 110:1. I psalmen talar Gud Fadern till Messias, Guds Son (jfr Apg 2:34f, 1 Kor 15:25). **20:43** 1 Kor 15:25. **20:43** *somenpallunderdina fötter* Ett uttryck för triumf (jfr Jos 10:24). **20:44** *David kallar honom alltså Herre* Profeten David erkänner den kommande Frälsaren som sin Herre (jfr 1 Petr 1:10f) trots att denne är hans ättling (Rom 1:3).

Jesus varnar för de skriftlärd

⁴⁵ Medan allt folket hörde på sade Jesus till sina lärjungar:

⁴⁶ "Akta er för de skriftlärd, som njuter av att gå runt i långa mantlar och älskar att bli hälsade på torget och få de främsta platserna i synagogorna och hedersplatserna vid festmåltiderna. ⁴⁷ De äter änkorna ur husen och ber långa böner för syns skull. De ska få en så mycket strängare dom."

21

Änkans offergåva

¹ Jesus lyfte blicken och såg hur de rika lade sina gåvor i offerkistan.

² Men han såg också hur en fattig änka lade i två små kopparmynt.

³ Då sade han: "Jag säger er sanningen: Den här fattiga änkan gav mer än alla de andra.

⁴ Alla andra gav av sitt överflöd i offerkistan, men hon gav i sin fattigdom allt hon hade att leva på."

Templet ska förstöras

20:46 Matt 23:5f, Mark 12:38f, Luk 11:43. **21:1** 2 Kung 12:9, Mark 12:41f. **21:1 offerkistan** Skattkammaren vid kvinnornas förgård hade enligt Mishna tretton trumpetformade hål för folkets tempelskatt och frivilliga gåvor till omkostnader för offer. **21:2 kopparmynt** Grek. *leptón*, det minsta myntet. 128 *leptá* motsvarade en denar eller dagslön. **21:3** 2 Kor 8:12.

21:5

21:14

⁵ När några talade om hur templet var utsmyckat med vackra stenar och tempelgåvor, sade Jesus: ⁶ "Detta som ni ser – det ska komma dagar då här inte lämnas sten på sten. Allt ska rivas ner."

Nöd och förföljelse

⁷ Då frågade de honom: "Mästare, när ska det ske? Och vad blir tecknet när det ska hända?"

⁸ Han svarade: "Se till att ni inte blir vilseledda. Många ska komma i mitt namn och säga: Jag är Messias, och: Tiden är nära. Följ dem inte! ⁹ Och när ni får höra om krig och uppror, så bli inte förskräckta. Sådant måste först hända, men slutet kommer inte genast."

¹⁰ Sedan sade han till dem: "Folk ska resa sig mot folk och rike mot rike.

¹¹ Det ska bli stora jordbävningar och svält och pest på den ena platsen efter den andra,

och skrämmande syner och väldiga tecken från himlen.

¹² Men innan allt detta händer ska man gripa och förfölja er. Man ska utlämna er åt synagogor och fängelser och ställa er inför kungar och ståthållare för mitt namns skull.

¹³ Då får ni tillfälle att vittna.

¹⁴ Bestäm er för att inte förbereda några försvarstal,

21:5 Matt 24:1f, Mark 13:1f. **21:5** *hur templet var utsmyckat* Jerusalems tempel var det största och ståtligaste byggnadsverket i regionen, en källa till nationell stolthet (jfr Joh 2:20). **21:6** 1 Kung 9:7f, Mika 3:12, Luk 19:44. **21:8** Luk 17:23, Ef 5:6, Kol 2:8, 2 Tess 2:3. **21:10** Jes 19:2, Matt 24:7f, Mark 13:8f. **21:12** Matt 10:17f, Joh 15:19f, Apg 4:3, 5:18,12:1f,16:22f. **21:14**Luk 12:11f.

21:15

Lukasevangeliet 21:24

¹⁵ för jag ska ge er en mun och en vishet som ingen av era fiender ska kunna stå emot eller säga emot.

¹⁶ Ni kommer att bli förrådda till och med av föräldrar och syskon och släktingar och vänner, och en del av er ska man döda.

¹⁷ Och ni kommer att bli hatade av alla för mitt namns skull.

¹⁸ Men inte ett hår på ert huvud ska gå förlorat. ¹⁹ Genom att stå fasta ska ni vinna era själar.

Jerusalems förstörelse

²⁰ När ni ser Jerusalem omringas av armeer, då vet ni att dess förstörelse är nära.

¹³⁷ Då måste de som är i Judeen fly till bergen, och de som är inne i staden måste lämna den, och de som är ute på landet får inte gå in i staden. ²² Det är straffets tid, då allt som är skrivet ska gå i uppfyllelse.

²³ Ve dem som väntar barn eller ammar under de dagarna, för landet ska drabbas av stor nöd och vredesdomen ska nå detta folk.

²⁴ De ska falla för svärdsegg och föras bort som fångar till alla hednafolk, och Jerusalem ska trampas av hedningar tills hedningarnas tider är fullbordade.

Människosonen kommer

21:25

21:35

¹³⁷ :**15** 2 Mos 4:12, Apg 6:10. **21:16** Mika 7:6, Matt 10:21f. **21:18** Matt 10:30, Luk 12:7. **21:19** Hebr 10:36, Upp 2:10. **21:20** Dan 9:27, Matt 24:15f, Mark 13:14f. **21:21** Luk 17:31. **21:22** 5 Mos 32:35, Jer 46:10, Hos 9:7. **21:24** 5 Mos 28:64, Rom 11:25, Upp 11:2.

- ²⁵ Tecken ska visa sig i solen och månen och stjärnorna, och på jorden ska folken gripas av ångest och stå rådlösa vid havets och vågornas då. ²⁶ Människor ska tappa andan av skräck i väntan på det som ska drabba världen, för himlens makter ska skakas.
- ²⁷ Då ska man se Människosonen komma i ett moln med stor makt och härlighet.
- ²⁸ Men när det här börjar hända, så räta på er och lyft era huvuden, för er befrielse närmar sig."
- ²⁹ Han gav dem också en liknelse: "Se på

fikonträ³⁰ Närdetni

serochattalladeandraknoppas, träd. förstår ni av er själva att sommaren redan är nära.

³¹ På samma sätt vet ni, när ni ser detta hända, att³² GudsJag särekeger äerr näsanningen:ra. Det här släktet ska inte förgå förrän allt detta sker.

³³ Himmel och jord ska förgå, men mina ord ska aldrig förgå.

³⁴ Men akta er för att tynga era hjärtan med festande, rus och livets bekymmer så att den dagen plötsligt drabbar er

³⁵ som en snara, för den ska drabba alla som bor över hela jorden.

21:25 Jes 13:10, Hes 32:7, Joel 2:10, Matt 24:29, Upp 6:12. **21:26** *tappa andan* Annan översättning: "ge upp andan" (alltså dö). **21:27** Dan 7:13, Matt 26:64, Luk 9:26, Apg 1:11. **21:28** Rom 8:23. **21:29** Matt 24:32f, Mark 13:28f. **21:32** *dethärsläktet* Grek. *geneá* betyder både "generation" och "folk". Jerusalems förstörelse kom inom samma generation (år 70 e Kr), medan det judiska folket ska bevaras som folk fram till Kristi återkomst. **21:33** Ps 102:27, Jes 40:8, Hebr 1:11. **21:34** Rom 13:13, 1 Tess 5:6, 1 Petr 4:7. **21:35** 1 Tess 5:2f, 2 Petr 3:10, Upp 3:3.

21:36

Lukasevangeliet 22:6

³⁶ Var ständigt vakna och be om kraft att undfly allt som ska ske och kunna bestå inför Människosonen."

³⁷ Under dagarna var han i templet och undervisade, men på kvällarna gick han ut och övernattade på det berg som kallas Olivberget.

³⁸ Och tidigt på morgonen kom allt folket till honom i templet för att lyssna på honom.

22

Onda planer mot Jesus

¹ Det osyrade brödets högtid, som kallas påsk, var nu nära.

² Översteprästerna och de skriftlärdade sökte efter ett sätt att röja Jesus ur vägen, men de var rädda för folket.

³ Då for Satan in i Judas, som kallades Iskariot och var en av de tolv.

⁴ Han gick bort och talade med överstepräster och ledarna för tempelvakten om hur han skulle kunna utlämna Jesus åt dem.

⁵ De blev glada och kom överens om att ge honom pengar.

⁶ Han samtyckte och sökte nu efter ett lämpligt tillfälle att utlämna honom åt dem utan att folket var med.

21:36Matt 24:42, Mark 13:33. **21:37**Luk 19:47. **22:12** Mos 12:1f, Matt 26:1f, Mark 14:1f. **22:1 påsk** Hebr. *pésach* betyder "passera", "skona" (2 Mos 12:13), och firas till minne av Israels räddning ur Egypten. I fullmånens sken den 14:e Nisan (mars-april) åt man det offrade påskalammet och firade sedan "det osyrade brödets högtid" i sju dagar (2 Mos 12:17). **22:2** Luk 20:19. **22:3** Matt 26:14f, Mark 14:10f, Joh 13:3, 27.

22:7

22:14

Den sista påskmåltiden förbereds

⁷ Så kom den dag i det osyrade brödets högtid då påskalammet skulle slaktas.

⁸ Då sände Jesus i väg Petrus och Johannes och sade: "Gå och gör i ordning så att vi kan äta påskalammet."

⁹ De frågade honom: "Var vill du att vi gör i ordning?"

¹⁰ Han svarade dem: "När ni kommer in i staden ska ni mötas av en man som bär en vattenkruka. Följ honom till huset där han går in

¹¹ och säg till husets ägare: Mästaren frågar dig: Var är gästrummet där jag kan äta påskalammet med mina lärjungar?

¹² Då ska han visa er en stor sal på övervåningen som är inredd. Gör i ordning där."

¹³ De gick och fann att det var som Jesus hade sagt dem. Och de gjorde i ordning påskalammet.

Den första nattvarden

¹⁴ När stunden var inne lade han sig till bords, och apostlarna tillsammans med honom.

22:7 2 Mos 12:14f, Matt 26:17f, Mark 14:12f. **22:10 en man som bär en vattenkruka** Normalt en kvinnlig uppgift (jfr 1 Mos 24:11, Joh 4:7). Kanske tillhörde mannen esseerna, en from munkliknande grupp inom judendomen. **22:12 en stor sal på övervåningen** Troligen samma sal där apostlarna samlades även längre fram (Apg 1:13). Fornkyrkliga traditioner placerar den vid esseernas kvarter i sydvästra Jerusalem. **22:12 inredd** med textilier och divaner för måltiden. Vid finare måltider, som vid påsk, åt man pågrekisktmanér halvliggandepådivaner, stödd på vänster armbåge. **22:14** Matt 26:20, Mark 14:17.

¹⁵ Och han sade till dem: "Jag har längtat mycket efter att äta den här påskmåltiden med er innan mitt lidande börjar.

¹⁶ För jag säger er att jag inte kommer att äta den mer förrän den får sin fullbordan i Guds rike." ¹⁷ Och han tog en bägare, tackade Gud och sade:

"Ta detta och dela mellan er.

¹⁸ För jag säger er: Från denna stund ska jag inte dricka av vinstockens frukt förrän Guds rike kommer."

¹⁹ Och han tog ett bröd, tackade Gud, bröt det och gav åt dem och sade: "Detta är min kropp som blir utgiven för er. Gör detta för att minnas mig."

²⁰ På samma sätt tog han bägaren efter måltiden och sade: "Denna bägare är det nya förbundet genom mitt blod som blir utgjutet för er.

²¹ Men se, den som förråder mig har sin hand med mig på bordet.

²² Människosonen går bort som det är bestämt, men ve den människa genom vilken han blir

förrådd!"

23 Då började de fråga varandra vem av dem det kunde vara som skulle göra det.

Vem är den störste?

24 Det uppstod också en dispyt bland dem om vem som skulle anses vara störst av dem. 25 Då sade Jesus till dem: "Folkens kungar betar sig som herrar över dem, och de som har makten kallar sig deras välgörare.

22:16 Luk 13:29. **22:19** Matt 26:26f, Mark 14:22f, 1 Kor 11:23f. **22:20**

2 Mos 24:8, Jer 31:31f. **22:24** Matt 18:1, Mark 9:34, Luk 9:46.

22:25 Matt 20:25f, Mark 10:42f.

22:26

22:35

26 Men ni ska inte göra så. Den som är störst bland er ska vara som den yngste, och ledaren ska vara som tjänaren.

27 För vem är störst: den som ligger till bords eller den som betjänar? Är det inte den som ligger till bords? Men jag är här mitt ibland er som en tjänare.

28 Det är ni som har stått vid min sida under mina prövningar,

29 och jag överlämnar riket till er liksom min Far har överlämnat det till mig.

30 Ni ska äta och dricka vid mitt bord i mitt

rike, och ni ska sitta på troner och döma Israels tolv stammar.

Jesus förutsäger Petrus förnekelse

³¹ Simon, Simon! Satan har begärt att få sålla er som vete.

³² Men jag har bett för dig, att din tro inte ska ta slut. Och när du en gång har omvänt dig, styrk då dina bröder."

³³ Då sade Petrus till honom: "Herre, med dig är jag beredd att gå både i fängelse och i döden." ³⁴ Jesus svarade: "Jag säger dig, Petrus: Tuppen kommer inte att gala i natt förrän du tre gånger har förnekat att du känner mig."

³⁵ Sedan sade han till dem: "När jag sände ut er utan börs, väska och sandaler, saknade ni då något?" De svarade: "Nej, inget."

22:27 Joh 13:14f, Fil 2:7. **22:29** Luk 12:32. **22:30** Matt 19:28, Upp 3:21. **22:31** Amos 9:9, 1 Petr 5:8. **22:32** Joh 17:11, 15. **22:33** Matt 26:33f, Mark 14:29f, Joh 13:37. **22:35** Luk 9:3, 10:4.

22:36

22:45

³⁶ "Men nu", sade han, "ska den som har en börs ta med den, och likaså den som har en väska. Och den som inte har ett svärd ska sälja sin mantel och köpa sig ett,

³⁷ för jag säger er att detta som står skrivet måste uppfyllas på mig: *Han blev räknad bland förbrytare*. Det som är sagt om mig blir nu uppfyllt."

³⁸ De sade: "Herre, här är två svärd." Han svarade dem: "Det räcker."

Jesus i Getsemane

³⁹ Sedan gick Jesus ut till Olivberget som han brukade, och hans lärjungar följde honom. ⁴⁰ När han kom till platsen, sade han till dem: "Be att ni inte kommer i frestelse."

⁴¹ Och han drog sig undan från dem, ungefär ett stenkast, och föll på knä och bad:

⁴² "Far! Om du vill, så ta den här bägaren ifrån mig! Men ske inte min vilja, utan din."

⁴³ Då visade sig en ängel från himlen för honom och gav honom kraft.

⁴⁴ Han kom i svår ångest och bad allt ivrigare, och hans svett blev som blodsdroppar som föll ner på jorden.

⁴⁵ När han reste sig från bönen och kom till lärjungarna, fann han att de hade somnat av sorg.

22:37 Jes 53:12. **22:39** Matt 26:36f, Mark 14:32f, Joh 18:1f. **22:40 platsen** Getsemane, en olivlund strax öster om Jerusalem (jfr Matt 26:36, Joh 18:1f). **22:42** Matt 6:10, Hebr 5:7f. **22:44** Joh 12:27. **22:44** Verserna 43-44 saknas i vissa handskrifter.

⁴⁶ Då sade han till dem: "Varför sover ni? Res på er och be att ni inte kommer i frestelse."

Jesus fängslas

⁴⁷ Medan han ännu talade kom en folkhop, och han som hette Judas, en av de tolv, ledde dem. Han gick fram till Jesus för att kyssa honom.

⁴⁸ Jesus sade till honom: "Judas, förråder du Människosonen med en kyss?"

⁴⁹ När de som stod runt Jesus såg vad som höll på att hända, frågade de: "Herre, ska vi slå till med svä⁵⁰rd?" Och en av dem slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom högra Örat.

⁵¹ Men Jesus sade: "Låt det vara nog nu!" Och han rörde vid hans öra och helade honom.

⁵² Sedan sade Jesus till dem som hade kommit ut mot honom, översteprästerna och ledarna för tempelvakten och de äldste: "Som mot en rövare har ni gått ut med svärd och påkar.

⁵³ Jag har varit med er i templet varje dag utan att ni grep mig. Men detta är er stund, nu råder mörkrets makt." *Petrus förnekar Jesus*

⁵⁴ Då grep de Jesus och förde bort honom och tog honom till översteprästens hus. Petrus följde efter på avstånd.

⁵⁵ Mitt på gården tände de en eld och slog sig ner, och Petrus satte sig mitt ibland dem.

22:46 *be att* Annan översättning: "be så att". **22:47** Matt 26:47f, Mark 14:43f, Joh 18:2f. **22:51 *Låt det vara nog nu*** Annan översättning: "Låt dem göra det" (gripa Jesus). **22:53** Luk 19:47, 21:37, Joh 7:38, 8:20. **22:54** Matt 26:57f, Mark 14:53f, Joh 18:12f.

22:56

22:66

⁵⁶ En tjänsteflicka såg honom sitta där vid elden, och hon betraktade honom noga och sade: "Den där var också med honom."

⁵⁷ Men han nekade: "Nej, kvinna, jag känner honom inte."

⁵⁸ Strax därefter fick en annan syn på honom och sade: "Du är också en av dem." Men Petrus svarade: "Människa, det är jag inte alls!"

⁵⁹ Ungefär en timme senare var det en annan som bestämt försäkrade: "Visst var den där med honom. Han är ju galilé!"

⁶⁰ Men Petrus sade: "Människa, jag förstår inte vad du pratar om!" Och genast, medan han ännu talade, gol tuppen.

⁶¹ Då vände Herren sig om och såg på Petrus. Och Petrus kom ihåg Herrens ord, att han hade

sagt till honom: "Innan tuppen gal i natt ska du tre gånger förneka mig."

⁶² Och han gick ut och grät bittert.

Jesus hånas och ställs inför Rådet

⁶³ Männen som bevakade Jesus hånade honom och slog honom.

⁶⁴ De täckte över honom och frågade:
"Profetera!

Vem var det som slog dig?"

⁶⁵ De sade också mycket annat hånfullt till honom.

⁶⁶ När det blev dag samlades folkets äldste, både överstepräster och skriftlärda. De lät föra honom inför sitt råd

22:56 Matt 26:69f, Mark 14:66f, Joh 18:17f. **22:63** Jes 50:6, Matt 26:67f, Mark 14:65. **22:66** Matt 27:1, Mark 15:1.

⁶⁷ och frågade: "Är du Messias, så säg det till oss!" Han svarade dem: "Om jag säger det till er tror ni det inte,

⁶⁸ och om jag frågar, svarar ni inte.

⁶⁹ Men härafter ska Människosonen sitta på Guds, den Allsmäktiges, högra sida."

⁷⁰ Då frågade alla: "Så du är alltså Guds Son?" Han svarade dem: "Ni själva säger att *Jag Är*." ⁷¹ De sade: "Behöver vi något mer vittnesmål? Vi har själva hört det från hans egen mun!"

23

Jesus inför Pilatus

¹ Alla de församlade bröt nu upp och förde honom till Pilatus.

² Där började de anklaga honom och säga: "Vi har funnit att den här mannen förleder vårt folk. Han förbjuder att man betalar skatt till kejsaren, och han säger att han är Messias, en kung."

³ Pilatus frågade honom: "Så du är judarnas kung?" Jesus svarade: "Du själv säger det."

⁴ Pilatus sade då till översteprästerna och till folket: "Jag ser inget brottsligt hos den mannen."

22:69Ps 110:1. **22:69***härefterska Människosonen sitt på Guds, den Allsmäktiges, högra sida* Med dessa ord identifierar sig Jesus, den jordiske Människosonen (Matt 26:45 etc), med den gudomliga Messiasgestalten i Dan 7:13 och Ps 110:1. **22:70** Mos 3:14. **22:70** *Jag Är* Anspelning på det högsta gudsnamnet JHVH, "Jag Är" (jfr 2 Mos 3:14, Joh 8:24 med not). **23:1** Matt 27:2, Mark 15:1f, Joh 18:28f. **23:2** Luk 20:25, Apg 17:7. **23:3** Matt 27:11f, 1 Tim 6:13. **23:4** Joh 18:38.

23:5

23:14

⁵ Men de var påstridiga och sade: "Han hetsar upp folket med sin lära över hela Judeen, från

Galileen⁶ När Pilatus och ändå hör de hit." detta, frågade han om mannen var galilé.

⁷ Och när han fick veta att Jesus kom från Herodes myndighetsområde, skickade han honom till Herodes som också var i Jerusalem under de dagarna.

Jesus inför Herodes

⁸ När Herodes fick se Jesus blev han mycket glad. Han hade länge velat träffa honom, för han hade hört om honom och hoppades nu få se honom göra något tecken.

⁹ Herodes ställde många frågor till honom, men Jesus svarade honom inte.

¹⁰ Översteprästerna och de skriftlärdade stod där och anklagade honom häftigt.

¹¹ Då fick Herodes och hans soldater förakt för honom, och han hånade honom genom att sätta på honom en praktfull dräkt innan han sände honom tillbaka till Pilatus.

¹² Den dagen blev Herodes och Pilatus vänner med varandra. Förut hade det rått fiendskap mellan dem.

Jesus döms till döden

¹³ Pilatus sammankallade översteprästerna och

rå¹⁴ dsherrarna och sade tilloch dem: folket "Ni har fört den här mannen till mig och sagt att han förvillar folket. Jag har nu

23:7 Luk 3:1. 23:8 Matt 14:1f, Luk 9:9. 23:12 Apg 4:27. 23:14 Matt 27:23, Mark 15:14, Joh 18:38.

23:15

23:26

förhört honom i er närvaro men inte funnit honom skyldig till det ni anklagar honom för. ¹⁵ Det gjorde inte Herodes heller, och därför sände han honom tillbaka till oss. Ni ser att han inte har gjort något som förtjänar döden.

¹⁶ Därför ska jag prygla honom och sedan släppa honom."

¹⁸ Då skrek hela hopen: "Bort med honom! Låt oss få Barabbas fri!" –

¹⁹ Barabbas var fängslad för ett upplopp i staden och för mord. –

²⁰ Pilatus talade till dem igen, för han ville släppa Jesus.

²¹ Men de ropade: "Korsfäst! Korsfäst honom!"

²² För tredje gången sade han till dem: "Vad har han då gjort för ont? Jag har inte funnit honom skyldig till något som förtjänar döden. Därför ska jag prygla honom och sedan släppa honom."

²³ Men de pressade honom med höga rop och krävde att Jesus skulle korsfästas, och deras rop blev allt starkare.

²⁴ Pilatus beslöt då att det fick bli som de krävde.

²⁵ Han släppte den som var fängslad för upplopp och mord, den som de ville ha, men utlämnade Jesus åt deras vilja.

Jesus blir korsfäst

²⁶ När de förde bort honom grep de en man som just kom in från landet, Simon från Kyrene. På

23:16 Matt 27:17f, Mark 15:9f, Joh 18:39f. **23:16** En del handskrifter tillägger (vers 17): "Vid varje högtid måste han frige en fånge åt dem." Jfr Matt 27:15, Mark 15:6, Joh 18:39. **23:18** Apg 3:14.

honom lade de korset för att han skulle bära det efter Jesus.

²⁷ En stor skara ur folket följde honom, även kvinnor som sörjde och grät över honom.

²⁸ Då vände Jesus sig till dem och sade: "Jerusalems döttrar, gråt inte över mig, utan gråt över er själva och era barn.

²⁹ Det kommer dagar då man ska säga: Saliga är de ofruktsamma, de moderliv som inte fött och de bröst som inte ammat.

³⁰ Då ska man säga till bergen: Fall över oss, och till höjderna: Göm oss!

³¹ För om de gör så här med det friska trädet, vad ska då inte ske med det torra?"

³² Två andra brottslingar fördes också ut för att avrättas tillsammans med honom.

³³ Och när de kom till den plats som kallas Dödsallen, korsfäste de honom och brottslingarna där, den ene på hans högra sida och den andre på hans vänstra.

³⁴ Men Jesus sade: "Far, förlåt dem, för de vet inte vad de gör." Och de delade hans kläder mellan sig och kastade lott om dem.

³⁵ Folket stod där och såg på. Men rådsherrarna hånade honom och sade: "Andra har han frälst.

23:29 Luk 21:23. **23:30** Hos 10:8, Upp 6:16. **23:31** 1 Petr 4:17f. **23:32***Tvåandrabrottslingar* Förutsagt i Jesajas profetia: "Han blev räknad bland förbrytare" (Jes 53:12, Luk 22:37). **23:33** Jes 53:12, Matt 27:33f, Mark 15:22f, Joh 19:17f. **23:34** Ps 22:19, Matt 5:44, Apg 3:17, 7:60. **23:34** *Men Jesus sade: Far, förlåt dem, för de vet inte vad de gör* Dessa ord saknas i vissa handskrifter. **23:34** *delade hans kläder* Jfr profetia i Ps 22:19. **23:35** Ps 22:7f.

23:36

23:44

Nu får han frälsa sig själv om han är Guds Messias, den Utvalde."

³⁶ Även soldaterna kom fram och hånade honom. De räckte honom surt vin

³⁷ och sade: "Om du är judarnas kung, fräls då dig själv!"

³⁸ Över honom fanns det också ett anslag: "Detta är judarnas kung."

³⁹ En av brottslingarna som var upphängda där hånade honom och sade: "Är inte du Messias? Fräls då dig själv, och oss också!"

⁴⁰ Men den andre tillrättavisade honom och sade: "Fruktar du inte ens Gud, du som är under samma dom?"

⁴¹ Vår dom är rättvis, vi får vad vi förtjänar för det vi gjort. Men han har inte gjort något ont."

⁴² Och han sade: "Jesus, tänk på mig när du kommer till ditt rike."

⁴³ Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: I dag ska du vara med mig i paradiset."

Jesus dör

⁴⁴ Det var nu omkring sjätte timmen. Då kom ett mörker över hela landet som varade fram till nionde timmen.

23:36 Ps 69:22. **23:36 surt vin** Syrligt vin utspätt med vatten var en billig och populär törstsläckare under antiken. **23:39** Matt 27:44, Mark 15:32. **23:42 till ditt rike** Andra handskrifter: "med ditt rike". **23:43** Upp 2:7. **23:44** Matt 27:45f, Mark 15:33f.

23:44 sjätte timmen ... niondetimmen Motsvarar ca kl 12 och kl 15. **23:44 helalandet** Annan översättning: "hela jorden".

23:45 **23:53**⁴⁵ Solen förmörkades, och förhänget i templet brast mitt itu.

⁴⁶ Och Jesus ropade med hög röst: "Far, *i dina händer överlämnar jag min ande*." När han hade sagt detta, gav han upp andan.

⁴⁷ När officeren såg vad som hände, ärade han Gud och sade: "Den mannen var verkligen rättfärdig."

⁴⁸ När allt folket som hade samlats som åskådare såg vad som hände, slog de sig mot bröstet och vände hem igen.

⁴⁹ Men alla hans vänner och kvinnorna som hade följt honom från Galileen stod på avstånd och såg detta.

Jesu begravning

⁵⁰ Nu fanns där en rådsherre vid namn Josef, en god och rättfärdig man

⁵¹ som inte hade samtyckt till vad de hade beslutat och gjort. Han var från staden Arimatea i Judeen, och han väntade på Guds rike.

⁵² Josef gick till Pilatus och bad att få Jesu kropp. ⁵³ Han tog ner den, svepte den i linnetyg och lade den i en uthuggen klippgrav där ännu ingen blivit lagd.

23:45 2 Mos 26:31f. **23:45 förhänget** Ett tio meter högt draperi som skärmade av "det allra heligaste", Guds uppenbarelseplats (se 2 Mos 26:31f, 3 Mos 16:2f, Hebr9:3f,10:20). **23:46** Apg 7:59. **23:46** Ps 31:6. **23:47 rättfärdig** Annan översättning: "oskyldig". **23:48 slog sig mot bröstet** Ett uttryck för sorg (Jes 32:12, Luk 18:13). **23:49** Luk 8:2f. **23:50** Matt 27:57f, Mark 15:42f, Joh 19:38f. **23:51**

Luk 2:25, 38. **23:51 Arimatea** Identifierades av fornkyrkan med Ramataim-Sofim eller Rama, profeten Samuels hemstad norr om Jerusalem (1 Sam 1:1, 25:1).

⁵⁴ Det var förberedelsedag, och sabbaten skulle just börja.

⁵⁵ Kvinnorna som hade kommit med Jesus från Galileen följde efter och såg graven och hur hans kropp blev lagd där.

⁵⁶ Sedan återvände de hem och gjorde i ordning väldoftande kryddor och oljor. Och under sabbaten var de i stillhet efter lagens bud.

24

Jesus uppstår ur graven

¹ Den första veckodagen kom de tidigt i gryningen till graven med de väldoftande oljorna som de hade gjort i ordning.

² Då fann de att stenen var bortrullad från graven.

³ De gick in, men fann inte Herren Jesu kropp.

⁴ När de inte visste vad de skulle tro, då stod plötsligt två män i skinande kläder framför dem.

⁵ Kvinnorna blev rädda och böjde ansiktet mot marken, men männen sade: "Varför söker ni den

levande⁶ Han blandar intedehädör, handa? har uppstått! Kom ihåg

vad han sade till er medan han fortfarande var i Galileen:

⁷ Människosonen måste utlämnas i syndares händer och bli korsfäst och uppstå på tredje dagen."

23:54 förberedelsedag Fredag, då alla förberedelser inför sabbaten gjordes. **23:56** Mos 20:10f. **24:1**Matt 28:1f, Mark 16:1f, Joh 20:1f. **24:1 den första veckodagen** Söndagen enligt judisk tideräkning. **24:4** Apg 1:10. **24:6** Luk 9:22, 18:33. **24:6 vad han sade till er** Se Luk 9:22, 9:44, 18:31f. **24:7** Matt 17:22f.

24:8

24:17

⁸ Då kom de ihåg hans ord.

⁹ Och de återvände från graven och berättade allt detta för de elva och för alla de andra.

¹⁰ Det var Maria Magdalena och Johanna och

Maria, Jakobs mor. Även de andra kvinnorna som var med dem talade om det för apostlarna,

¹¹ men de tyckte deras ord var tomt prat och trodde inte på dem.

¹² Men Petrus reste sig och sprang till graven, och när han lutade sig in såg han bara linnebindlarna. Och han gick hem, full av förundran över det som hade hänt.

Jesus visar sig för Emmausvandrarna ¹³ Samma dag var två av dem på väg till en by som heter Emmaus och ligger drygt en mil från Jerusalem.

¹⁴ De gick och samtalade med varandra om allt som hade hänt.

¹⁵ Medan de samtalade och diskuterade närmade sig Jesus själv och vandrade med dem.

¹⁶ Men deras ögon var slutna så att de inte kände igen honom.

¹⁷ Han frågade dem: "Vad är det ni går och samtalar med varandra om?"

Då stannade de och såg bedrövade ut.

24:13 Mark 16:12. **24:13 Emmaus ... drygt en mil** Byns exakta plats är okänd men traditionen utpekar flera byar på detta avstånd, ordagrant "sextio stadier", väster om Jerusalem. Några handskrifter har i stället "hundrasextio stadier" vilket motsvarar drygt tre mil.

24:18

24:25

¹⁸ Och den ene som hette Kleopas sade till honom: "Är du den ende som har besökt Jerusalem och inte vet vad som hänt de här dagarna?"

¹⁹ Han frågade dem: "Vad då?" De svarade: "Detta med Jesus från Nasaret. Han var en profet, mäktig i ord och gärning inför Gud och hela folket.

²⁰ Våra överstepräster och rådsherrar utlämnade

honom²¹

Mentillvienhadedödsdomhoppatsochattkorsfäha
nstevarhonom.den som skulle frälsa Israel.

Förutom allt detta är det nu den tredje dagen
sedan det hände,

²² och dessutom har några kvinnor bland oss
gjort oss uppskakade. De gick till graven tidigt
på morgonen

²³ men fann inte hans kropp. De kom och
berättade att de hade sett en syn med änglar som
sade att han lever.

¹³⁸ Då gick några av de våra till graven, och de
fann att det var som kvinnorna hade sagt. Men
honom själv såg de inte."

²⁵ Då sade han till dem: "Så tröga ni är i tanke
och hjärta till att tro på allt som profeterna har
sagt!

24:26

24:36

¹³⁸ **:18 Kleopas** Troligen identisk med Klopas, som enligt
fornkyrkliga källor var bror till Josef, Jesu adoptivfar. Hans hustru
Maria var med vid Jesu kors (Joh 19:25). Enligt traditionen
efterträdde deras son Simon på 60-talet e Kr sin kusin Jakob som
ledare för församlingen i Jerusalem (jfr not till Apg 21:18). **24:19**
Matt 21:11, Luk 7:16. **24:21** Luk 1:68, 2:38, Apg 1:6. **24:21är det nu**
den tredje dagen Annan Översättning: "har han nu låtit den tredje
dagen gå". **24:22** Matt 28:8, Mark 16:10, Joh 20:18. **24:24**
Joh 20:3f.

²⁶ Måste inte Messias lida det här för att sedan gå in i sin härlighet?"

²⁷ Och han började med Mose och alla profeterna och förklarade för dem vad det stod om honom i alla Skrifterna.

²⁸ De närmade sig byn dit de var på väg, och han verkade vilja gå vidare.

²⁹ Men de bad honom ivrigt: "Stanna kvar hos oss! Det är snart kväll och dagen går mot sitt slut." Då gick han in och stannade hos dem.

³⁰ Och när han låg till bords med dem tog han brödet, tackade Gud, bröt det och gav åt dem.

³¹ Då öppnades deras ögon och de kände igen honom, men han försvann ur deras åsyn.

³² De sade till varandra: "Brann inte våra hjärtan i oss när han talade med oss på vägen, när han öppnade Skrifterna för oss?"

³³ De bröt upp i samma stund och återvände till Jerusalem, där de fann de elva och de andra lärjungarna samlade.

³⁴ Dessa sade: "Herren har verkligen uppstått, och han har visat sig för Simon!"

³⁵ Och själva berättade de vad som hade hänt på vägen och hur han hade låtit dem känna igen honom vid brödsbrytelsen.

Jesus visar sig för lärjungarna

³⁶ Medan de talade om detta, stod Jesus själv mitt ibland dem och sade till dem: "Frid vare med er!"

24:26 Luk 9:22, 17:25. **24:27** 1 Mos 1:1, 3:15, 22:18, 2 Sam 7:12, Ps 22, Dan 9:24, Joh 1:45, Apg 17:3. **24:31** *försvann ur deras åsyn* Annan översättning: "blevosynlig för dem". **24:34** 1 Kor 15:4f.

24:36 Mark 16:14, Joh 20:19.

24:37

24:48

³⁷ Uppskakade och rädda trodde de att det var en ande de såg.

³⁸ Men han sade till dem: "Varför är ni så oroliga? Varför kommer det upp tvivel i era hjärtan? ³⁹ Se på mina händer och mina fötter att det verkligen är jag. Rör vid mig och se! En ande har inte kött och ben som ni ser att jag har." ⁴⁰ När han hade sagt detta visade han dem sina

händer. När de och hans fötter glädje och förundran
fortfarande inte kunde tro, frågade han dem:
"Har ni något

ärbart? Då råkade de honom en bit stekt fisk,
⁴³ och han tog den och åt inför deras ögon.

⁴⁴ Och han sade till dem: "Detta är vad jag sade till er medan jag ännu var hos er: Allt måste uppfyllas som är skrivet om mig i Mose lag, profeterna och psalmerna."

⁴⁵ Sedan öppnade han deras sinnen så att de förstod ⁴⁶ Och Skrifterna, han sade till dem: "Det står skrivet att Messias ska lida och på tredje dagen uppstå från de döda,

⁴⁷ och att omvändelse och syndernas förlåtelse ska förkunnas i hans namn för alla folk, med början i Jerusalem.

⁴⁸ Ni är vittnen om detta.

24:41 Joh 21:5, 9f. **24:41** *något ätbart* Det ansågs allmänt att änglar och andevarelser inte åt människors mat (jfr Dom 13:16). **24:42** *en bit stekt fisk* Senare handskrifter tillägger: "och en bit vaxkaka med honung". **24:44** Luk 18:31f, 24:27. **24:47** Joh 15:27, Apg 13:38, 1 Joh 2:12. **24:47** *och syndernas förlåtelse* Andra handskrifter: "till syndernas förlåtelse". **24:48** Apg 1:22.

24:49

24:53

⁴⁹ Och jag ska sända över er vad min Far har lovat. Men ni ska stanna här i staden tills ni har blivit rustade med kraft från höjden." *Jesu himmelsfärd*

⁵⁰ Sedan förde han dem ut till Betania, och han lyfte sina händer och välsignade dem. ⁵¹ Och

medan han välsignade dem, lämnade han dem
och lyftes upp till himlen. ⁵² De tillbad honom
och vände tillbaka till Jerusalem i stor glädje.

⁵³ Och de var ständigt i templet och prisade
Gud.

Johannesevangeliet

Aposteln Johannes kallar sig "den lärjunge som Jesus älskade" (13:23, 21:20f). Som Ögonvittne (1:14, 19:35, 20:39f, jfr 1 Joh 1:1) tecknar han i sitt evangelium en särskilt innerlig bild av hur "Ordet blev kött" (1:14), med målet "att ni ska tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni genom tron ska ha liv i hans namn" (20:31).

Efter Jesu himmelfärd var Johannes länge en av "pelarna" i församlingen i Jerusalem (Apg 1:13, 3:1, Gal 2:9). Längre fram var han enligt traditionen verksam i storstaden Efesos i sydvästra nuvarande Turkiet, där evangeliet tillkom någon gång mellan 70-talet och 90-talet e Kr.

Ordet blev kött

¹³⁹ I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud.

¹³⁹ **1:1 Ordet** Annan översättning: "Tanken" (grekiska *lógos*). GT beskriver hur Guds ord sänds ut för att utföra Guds verk i världen (se t ex 1 Mos 1:3, Ps 107:20, Jes 55:11, samt även Hebr 1:3, 11:3). **1:3** Ps 33:6, Kol 1:16, Hebr 1:2. **1:4** Ps 36:10, Joh 5:26, 1 Joh 5:11.

2 Han var i begynnelsen hos Gud.
3 Allt blev till genom honom, och utan honom blev ingenting till av det som är till.
4 I honom var liv, och livet var människornas ljus.

1:5

1:15

5 Och ljuset lyser i mörkret, och mörkret har inte övervunnit⁶ Det kom^{det} en man, sänd av Gud. Hans namn var Johannes.

7 Han kom som ett vittne för att vittna om ljuset, för att alla skulle komma till tro genom honom.

8 Själ^v var han inte ljuset, men han kom för att vittna om ljuset.

9 Det sanna ljuset, som ger ljus åt alla människor, skulle nu komma in i världen.

¹⁴⁰⁰ Han var i världen och världen hade blivit till genom honom, men världen kände honom inte.

¹⁴⁰ :5 Jes 60:1f, Joh 8:12. **1:5 övervunnit** Annan översättning: "förstått". Ordagrant: "greppat", "tagit ner". **1:6** Matt 3:1, Mark 1:4, Luk 1:13, 17. **1:9** Matt 4:16, Joh 3:19. **1:12** Rom 8:15, Gal 3:26. **1:13** Joh 3:3f, 1 Petr 1:23. **1:14** Jes 7:14, Gal 4:4, Kol 1:19. **1:14 Ordet blev kött** Dvs kom till vår värld i mänsklig gestalt. **1:14 bodde bland oss** Ordagrant: "tältade bland oss". Tälttemplet, tabernaklet, var platsen för Guds uppenbarelse mitt bland folket under det gamla förbundets tid (2 Mos 25, jfr även Upp 21:3). **1:15** Matt 3:11, Mark 1:7.

¹¹ Han kom till det som var hans eget, och hans egna tog inte emot honom.

¹² Men åt alla som tog emot honom gav han rätten att bli Guds barn, åt dem som tror på hans namn.

¹³ De är inte födda av blod eller av köttets vilja eller av någon mans vilja, utan av Gud.

¹⁴ Och Ordet blev kött och bodde bland oss, och vi såg hans härlighet, den härlighet som den Enfödde har från Fadern. Och han var full av nåd och sanning.

¹⁵ Johannes vittnar om honom och ropar: "Det var om honom jag sade: Han som kommer efter

1:16

1:21

mig är före mig, för han var till före mig."

¹⁴¹⁶ Av hans fullhet har vi alla fått, nåd och åter nåd.

¹⁴¹ **1:16** Kol 2:9f. **1:17** 2 Mos 20:1f. **1:18** 2 Mos 33:20, Matt 11:27, Luk 10:22. **1:18** *Den Enfödde, som själv är Gud och* Andra handskrifter: "Den enfödde Sonen, som är". **1:18 i Faderns famn** Alltså nära Fadern, på hedersplatsen närmast honom (jfr Joh 13:23f). **1:19** Joh 5:33. **1:19** *judarna* I Johannesevangeliet syftar ordet normalt på det judiska folkets ledare i Stora rådet, inte på det vanliga folket där Jesus rörde sig som en jude bland judar.

¹⁴²⁷ Lagen gavs genom Mose, nåden och sanningen kom genom Jesus Kristus.

¹⁸ Ingen har någonsin sett Gud. Den Enfödde, som själv är Gud och i Faderns famn, han har gjort honom känd.

Johannes Döparens vittnesbörd

¹⁹ Detta är Johannes vittnesbörd när judarna sände präster och leviter från Jerusalem för att fråga honom vem han var.

²⁰ Han bekände och förnekade inte, han bekände: "Jag är inte Messias."

²¹ De frågade honom: "Vem är du då? Är du Elia?"

Han sade: "Nej, det är jag inte." – "Är du Profeten?" Han svarade: "Nej."

1:22

1:31

²² Då sade de till honom: "Vem är du då? Vi

¹⁴² :20 Joh 3:28. **1:20 bekände och förnekade inte** I Efesos där Johannesevangeliet skrevs fanns det länge lärjungar till Johannes Döparen (jfr Apg 19:1f). Kanske betonar aposteln Johannes särskilt för dessa hur Johannes Döparen pekade framåt mot Jesus. **1:20 Messias** Hebr. för "den Smorde", på grekiska "Kristus", Guds utlovade frälsare, kung och profet. **1:21 Profeten** Den Profet som är utlovad i 5Mos18:15, 18 uppfattades av judarna som en annan person än Messias (vers 25). Dock identifierar både Johannes Döparen och aposteln Petrus (Apg 3:22) den utlovade Profeten med Messias.

måste ge ett svar till dem som har sänt oss. Vad säger du om dig själv?"

²³ Han svarade med profeten Jesajas ord:
"Jag är *rösten som ropar i öknen: Gör vägen rak för Herren!*"

²⁴ De som var utsända kom från fariseerna,
²⁵ och de frågade honom: "Varför döper du då, om du varken är Messias eller Elia eller Profeten?"

²⁶ Johannes svarade dem: "Jag döper i vatten.
Men²⁷ Han mitt kommer ibland erefterstår mig, en som och ni jag inte är käntenner. värdig

ens att lossa remmen på hans sandal."

²⁸ Detta hände i Betania på andra sidan Jordan där Johannes döpte.

²⁹ Nästa dag såg han Jesus komma, och han sade: "Se Guds Lamm som tar bort världens synd!"

³⁰ Det var om honom jag sade: Efter mig kommer en man som är före mig, för han var till före mig.

³ ¹⁴³ Jag kände honom inte, men för att han ska

¹⁴³:²³ Jes 40:3. ^{1:26} Matt 3:11, Luk 3:16. ^{1:27} *lossa remmen på hans sandal* En slavs uppgift. ^{1:28} *Betania på andra sidan Jordan* Ett annat Betania än det som låg nära Jerusalem (11:1). Andra handskrifter kallar platsen *Betabara*, "vadställets hus". Den kan ha legat antingen vid Jeriko nära Döda havet eller längre

1:32 1:40 uppenbaras för Israel har jag kommit och döper i vatten."

³² Johannes vittnade och sade: "Jag såg Anden komma ner som en duva från himlen och stanna över honom.

³³ Jag kände honom inte, men han som sände mig att döpa i vatten sade till mig: Den du ser Anden komma ner och stanna över, han är den som döper i den helige Ande.

³⁴ Jag har sett det och vittnat: han är Guds Son."

Jesu första lärjungar

³⁵ Nästa dag stod Johannes där igen med två av sina lärjungar.

³⁶ När han såg Jesus komma gående, sade han: "Se Guds Lamm!"

³⁷ De båda lärjungarna hörde vad han sade och följde efter Jesus.

³⁸ Jesus vände sig om och såg att de följde honom, och han frågade dem: "Vad söker ni?" De

norrut, närmare Galileiska sjön. **1:29 Guds Lamm** Uttrycket går tillbaka på GT:s profetior om offerlammet (3 Mos 4:32f), påskalamm (2 Mos 12:3f) och Herrens lidande tjänare, "ett lamm som förs bort för att slaktas" (Jes 53:7, Jer 11:19). **1:29 tar bort** Annan översättning: "bär". **1:31 jag kände honom inte** Johannes Döparen var släkt med Jesus på långt håll (Luk 1:36), men hade levt stora delar av sitt liv i öknen (Luk 1:80).

svarade: "Rabbi" – det betyder lärare – "var bor du?"

³⁹ Han sade till dem: "Kom och se!" Då gick de med honom och såg var han bodde, och de stannade hos honom den dagen. Det var omkring tionde timmen.

⁴⁰ Andreas, Simon Petrus bror, var en av de två som hade hört vad Johannes sade och följt Jesus.

1:32 Matt 3:16, Mark 1:10, Luk 3:22. **1:33** Matt 3:11. **1:39 *tionde timmen*** Räknat från gryningen, alltså ca kl 16 på eftermiddagen. **1:40 *en av de två*** Kanske var aposteln Johannes själv den andre lärjungen. Han var fiskekamrat med Andreas och Petrus (Luk 5:10) och framställningen har tydliga drag av ögonvittnesskildring.

1:41

1:50

⁴ ¹⁴⁴ Han fann först sin bror Simon och sade till honom: "Vi har funnit Messias!" – det betyder Kristus, den Smorde.

⁴² Och han förde honom till Jesus. Jesus såg på honom och sade: "Du är Simon, Johannes son. Du ska heta Kefas" – det betyder Petrus.

¹⁴⁴ **:42 *Kefas ... Petrus*** De två namnen är arameiska och grekiska för "sten" eller "klippa". **1:45** 1 Mos 3:15, 49:10. **1:45 *Natanael*** Kanske samme person som bar efternamnet Bartolomeus ("Tolmais son"), jfr Matt 10:3. **1:50 *Du tror*** Annan översättning: "Tror du ...?"

⁴³ Nästa dag beslöt Jesus att gå därifrån till Galileen. Då fann han Filippus och sade till honom: "Följ mig!"

⁴⁴ Filippus var från Betsaida, samma stad som Andreas och Petrus.

⁴⁵ Filippus fann Natanael och sade till honom: "Vi har funnit honom som Mose skrev om i lagen och som profeterna skrev om – Jesus, Josefs son från⁴⁶nNatanaelNasaret."sade till honom: "Från Nasaret? Kan det komma något gott därifrån?" Filippus svarade: "Kom och se!"

⁴⁷ Jesus såg Natanael komma och sade om honom: "Här är en sann israelit som är utan svek."

⁴⁸ Natanael frågade honom: "Hur kan du känna mig?" Jesus svarade: "Innan Filippus kallade på dig såg jag dig under fikonsträdet."

⁴⁹ Natanael svarade: "Rabbi, du är Guds Son, du är Israels kung!"

⁵⁰ Jesus svarade honom: "Du tror för att jag sade att jag såg dig under fikonsträdet. Större saker än så ska du få se."

⁵ ¹⁴⁵ Sedan sade han till honom: "Jag säger er sanningen: Ni ska få se himlen öppen och Guds änglar stiga upp och stiga ner över Människosonen."

2

Jesus förvandlar vatten till vin

¹ På tredje dagen var det bröllop i Kana i Galileen, och Jesu mor var där.

¹⁴⁶ Även Jesus och hans lärjungar var bjudna till bröllopet.

³ Men vinet tog slut, och Jesu mor sade till honom: "De har inget vin."

⁴ Jesus svarade henne: "Kvinna, vad har vi med det att göra? Min stund har inte kommit än."

⁵ Hans mor sade till tjänarna: "Gör vad han säger till er."

¹⁴⁵ :51 1 Mos 28:12. **1:51 Jag säger er sanningen** Ordagrant: "Amen, amen, jag säger er". Hebreiskans *amén* betyder närmast "sant", "trovärdigt". Jesus använder uttrycket ofta, i Johannesevangeliet alltid dubblerat, och han kallar sig själv för "Amen" (Upp 3:14) och sanningen själv (14:6). **2:1 tredje dagen** Troligen räknat från det föregående kapitlets händelser, annars veckans tredje dag (tisdag). **2:4 Kvinna** Ett artigt tilltal (jfr "Herrn", "Fröken" etc).

¹⁴⁶ :6 **omkring hundra liter** Ordagrant: "två eller tre metretreter", ca 80-120 liter.

⁶ Nu fanns där sex stenkrukor, sådana som judarna använder vid sina reningar. De rymde omkring hundra liter var.

⁷ Jesus sade: "Fyll krukorna med vatten", och de fyllde dem till brädden.

⁸ Sedan sade han: "Ös nu upp och bär in det till värden." Och de gjorde så.

2:9

2:15

⁹ Värden smakade på vattnet, som nu hade blivit vin. Han visste inte varifrån det kom, men tjänarna som hade öst upp vattnet visste det. Värden kallade därför på brudgummen

¹⁰ och sade: "Alla sätter fram det goda vinet först, och sedan det sämre när gästerna börjar bli berusade. Men du har sparat det goda vinet ända till nu."

¹¹ Detta var det första av de tecken som Jesus gjorde. Han gjorde det i Kana i Galileen och uppenbarade sin härlighet, och hans lärjungar trodde på honom.

¹¹⁴⁷ Sedan gick han ner till Kapernaum med sin mor, sina bröder och sina lärjungar, och de stannade där några dagar.

¹⁴⁷ **2:14** Matt 21:12f, Mark 11:15f, Luk 19:45f. **2:14** *sålde ... växlade*
Pilgrimer kunde växla till den lokala valutan och köpa offerdjur (5

Det gamla och det nya templet

¹³ Judarnas påsk närmade sig, och Jesus gick upp till Jerusalem.

¹⁴ På tempelplatsen såg han dem som sålde oxar, får och duvor och dem som satt där och växlade pengar.

¹⁵ Då gjorde han en piska av rep och drev ut allesammans från tempelgården med både får och oxar. Han slog ut växlarnas mynt och välte deras bord,

2:16

2:25

¹⁶ och till duvförsäljarna sade han: "Ta bort det härifrån! Gör inte min Fars hus till en marknadsplats!"

¹⁷ Hans lärjungar kom då ihåg att det står skrivet: *Brinnande iver för ditt hus ska förtära mig.*

¹⁸ Då reagerade judarna och frågade honom: "Vad kan du visa oss för tecken eftersom du gör så här?"

¹⁹ Jesus svarade: "Riv ner det här templet, så ska jag resa upp det på tre dagar."

Mos 14:26) i butiker utanför själva tempelplatsen. När affärsverksamheten flyttade in i templet störde det rabbinernas undervisning (Luk 2:46) och hedningarnas böner (Jes 56:7).

¹⁴⁸⁰ Judarna sade: "I fyrtiosex år har man byggt på det här templet, och du ska resa upp det på tre dagar!"

²¹ Men templet han talade om var hans kropp.

²² När han sedan uppstod från de döda kom hans lärjungar ihåg att han hade sagt detta, och de trodde på Skriften och på ordet som Jesus hade sagt.

²³ Medan han var i Jerusalem under påskhögtiden kom många till tro på hans namn när de såg de tecken han gjorde.

²⁴ Men själv anförtrorde han sig inte åt dem, eftersom han kände alla

²⁵ och inte behövde höra någon vittna om människan. Han visste själv vad som fanns i människan.

3:1

3:11

3

Jesus och Nikodemus

¹⁴⁸ :17 Ps 69:10. **2:18** Matt 12:38. **2:19** Matt 26:61. **2:20** *fyrtiosex år har man byggt* Herodes den store påbörjade enligt Josefus tempelbygget i sitt artonde regeringsår (20 f Kr). Jesu första tempelrensning (jfr Matt 21:12f) inträffade alltså troligen år 27 e Kr (eftersom det inte finns något år 0 mellan 1 f Kr och 1 e Kr). **2:21** 1 Kor 6:19. **2:22** Luk 24:8. **2:25** Mark 2:8.

¹ Bland fariseerna fanns en man som hette Nikodemus, en av judarnas rådsherrar.

² Han kom till Jesus en natt och sade: "Rabbi, vi vet att du är en lärare som kommer från Gud. Ingen kan göra de tecken som du gör om inte Gud är med honom."

¹⁴⁹ Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född på nytt kan inte se Guds rike."

⁴ Nikodemus sade: "Hur kan en människa bli född när hon är gammal? Hon kan väl inte komma in i moderlivet och födas en gång till?"

⁵ Jesus svarade: "Jag säger dig sanningen: Den som inte blir född av vatten och Ande kan inte komma in i Guds rike.

⁶ Det som är fött av köttet är kött, och det som är fött av Anden är ande.

⁷ Var inte förvånad över att jag sade att ni måste födas på nytt.

⁸ Vinden blåser vart den vill, och du hör dess sus, men du vet inte varifrån den kommer eller vart den är på väg. Så är det med var och en som är född av Anden."

¹⁴⁹ :1 Joh 7:50, 19:39. 3:3 **född på nytt** Annan översättning: "född ovanifrån", dvs född av Gud. 3:8 **Vinden ... Anden** Samma ord i grundtexten (på grekiska *pneúma*).

9 Nikodemus frågade: "Hur kan det gå till?"

10 Jesus svarade: "Du är Israels lärare. Förstår du inte det här?"

11 Jag säger dig sanningen: Vi talar om det vi vet och vittnar om det vi har sett, men ni tar inte emot vårt vittnesbörd.

3:12

3:21

12 Om ni inte tror när jag talar till er om det jordiska, hur ska ni då kunna tro när jag talar till er om det himmelska?

13 Ingen har stigit upp till himlen utom den som kom ner från himlen, Människosonen som är i himlen.

14 Och så som Mose upphöjde ormen i öknen måste Människosonen bli upphöjd,

15 för att var och en som tror på honom ska ha evigt liv.

16 Så älskade Gud världen att han utgav sin enfödde Son, för att var och en som tror på honom inte ska gå förlorad utan ha evigt liv.

17 Gud har inte sänt sin Son till världen för att döma världen, utan för att världen ska bli frälst genom honom.

18 Den som tror på honom blir inte dömd. Men den som inte tror är redan dömd, eftersom han inte tror på Guds enfödde Sons namn.

¹⁹ Och detta är domen: Ljuset kom in i världen, men människorna älskade mörkret mer än ljuset eftersom deras gärningar var onda.

²⁰ Den som gör det onda hatar ljuset och kommer inte till ljuset, för att hans gärningar inte ska avslöjas.

²¹ Men den som lever i sanningen kommer till ljuset, för att det ska bli uppenbart att hans gärningar är gjorda i Gud."

3:13 som är i himlen Dessa ord saknas i vissa handskrifter (jfr dock 1:18, 17:24). **3:14** 4 Mos 21:9. **3:14 upphöjd** på korset (8:28, 12:32f), liksom kopparormen på Moses tid (4 Mos 21:8). **3:15** Joh 6:40. **3:16** Rom 5:8, 8:32, 1 Joh 4:9. **3:17** 1 Joh 4:14.

3:18 Joh 5:24, Apg 4:12. **3:19** Joh 1:9f. **3:20** Ef 5:13.

3:22

3:31

Jesus och Johannes Döparen

²² Sedan gick Jesus med sina lärjungar till Judeen, och han var med dem där en tid och döpte. ²¹⁵⁰ Även Johannes döpte, i Aion nära Salim där det fanns gott om vatten, och folk kom dit och blev döpta.

¹⁵⁰ **:22** Joh 4:2. **3:23 Aion nära Salim** Låg troligen i Galileens sydöstra hörn mot Samarien och Jordanfloden. **3:24** Matt 14:3. **3:25 om reningen** Frågan gällde troligen relationen mellan Johannes dop och judarnas återkommande reningsbad (jfr 3 Mos 15, Mark 7:4 och not till Apg 16:13). **3:25 en jude** Andra handskrifter: "några judar". **3:28** Joh 1:20. **3:29** Matt 9:15.

²⁴ Johannes hade ännu inte blivit satt i fängelse.

²⁵ Då uppstod en diskussion om reningen mellan några av Johannes lärjungar och en jude.

²⁶ De gick till Johannes och sade: "Rabbi, han som var med dig på andra sidan Jordan och som du vittnade om – nu döper han, och alla går till honom!"

²⁷ Johannes svarade: "En människa kan inte ta sig något utan att det ges henne från himlen.

²⁸ Ni kan själva vittna om att jag sade: Jag är inte Messias, jag är sänd framför honom.

²⁹ Brudgum är den som har bruden. Men brudgummens vän står där och lyssnar till honom, och han gläder sig över brudgummens röst. Den glädjen är nu min helt och fullt.

³⁰ Han måste bli större och jag mindre.

³¹ Den som kommer från ovan är över alla.
Den

som kommer från jorden är av jorden och talar utifrån jorden. Den som kommer från himlen är över alla.

¹⁵¹² Han vittnar om det han har sett och hört, men ingen tar emot hans vittnesbörd.

³³ Den som tar emot hans vittnesbörd har bekräftat att Gud är sann.

³⁴ Den som Gud har sänt talar Guds ord, för Gud ger Anden utan begränsning.

³⁵ Fadern älskar Sonen och har lagt allt i hans hand.

³⁶ Den som tror på Sonen har evigt liv. Den som inte lyder Sonen ska inte se livet, utan Guds vrede blir kvar över honom."

4

Jesus och den samariska kvinnan

¹⁵¹ :33 1 Joh 5:10. 3:34 Jes 11:1f, Apg 10:38. 3:35 Matt 28:18, Joh 17:2. 3:36 5 Mos 29:20, Joh 5:24, 6:47, Rom 1:18, Ef 2:3. 4:4 **måste då ta vägen genom Samarien** Den rakaste vägen mellan Judeen och Galileen gick genom Samarien, som idag ofta kallas Västbanken. De flesta undvek dock kontakt med samarierna (4:9) och tog en omväg genom Jordandalen på Samariens östra sida. 4:51 Mos 33:19. 4:5Sykar Staden låg idalenmellanbergenEbal och Gerissim (se 5 Mos 27:11f), ungefär där byn Askar nu ligger nära det nutida Nablus. 4:5 **den mark som Jakob gav till sin son Josef** Se 1 Mos 48:22.

¹ När Jesus fick veta att fariseerna hade hört att han fick fler lärjungar och döpte fler än Johannes –

² även om det inte var Jesus själv som döpte, utan hans lärjungar –

³ lämnade han Judeen och vände tillbaka mot Galileen.

⁴ Han måste då ta vägen genom Samarien,

⁵ och han kom till en samarisk stad som heter Sykar, nära den mark som Jakob gav till sin son Josef.

4:6

4:13

⁶ Där fanns Jakobs brunn. Jesus, som var trött efter vandringen, satte sig där vid brunnen. Det var omkring sjätte timmen.

⁷ Då kom en samarisk kvinna för att hämta vatten. Jesus sade till henne: "Ge mig lite att dricka."

⁸ Hans lärjungar hade gått bort till staden för att köpa mat.

⁹ Den samariska kvinnan sade till honom: "Hur kan du som är jude be mig, en samarisk kvinna, om något att dricka?" Judarna umgås nämligen inte med samarierna.

¹⁰ Jesus svarade henne: "Om du kände till Guds gåva och vem det är som ber dig: Ge mig lite att dricka, då skulle du ha bett honom, och han hade gett dig levande vatten."

¹¹ Hon sade: "Herre, du har ingen kruk och brunnen är djup. Så varifrån får du det levande vattnet?"

¹² Är du större än vår far Jakob? Han gav oss brunnen och drack ur den själ^v, likaså hans söner och hans boskap."

¹³ Jesus svarade henne: "Den som dricker av det här vattnet blir törstig igen."

4:6 Jakobs brunn finns bevarad i staden Nablus. Idag är den 20 meter djup, under antiken minst det dubbla (vers 11). **4:6 sjätte timmen** Ca kl 12 då dagen är som hetast. **4:9 samarierna** Ett halvjudiskt blandfolk vars tro på Israels Gud var uppblandad med hedendom (2 Kung 17:24f). De var därför illa sedda av judarna. **4:10** Ps 23:2, Jes 12:3, Jer 2:13. **4:10 levande vatten** Friskt rinnande vatten (jfr 1 Mos 26:19, Sak 14:8), till skillnad från stillastående brunnsvatten. Med ordvalet uttrycker Jesus en andlig verklighet (jfr Jer 2:13). **4:12** Joh 8:53.

4:14

4:22

¹¹⁵² Men den som dricker av det vatten jag ger honom ska aldrig någonsin törsta. Det vatten jag

¹⁵² **:14** Jes 58:11, Joh 6:35, 7:37f. **4:18 Fem män** Möjligen en anspelning på forna samariers fem avgudar (jfr 2 Kung 17:24f). **4:19** Luk 7:16. **4:20 det här berget** Gerissim, välsignelsens berg (5

ger blir en källa i honom med vatten som flödar fram till evigt liv."

¹⁵ Kvinnan sade till honom: "Herre, ge mig det vattnet, så att jag slipper bli törstig och gå hit och hämta vatten."

¹⁶ Han sade: "Gå och hämta din man och kom hit."

¹⁷ Kvinnan svarade: "Jag har ingen man." Jesus sade: "Det stämmer som du säger att du inte har någon man.

¹⁸ Fem män har du haft, och den du har nu är inte din man. Det du säger är sant."

¹⁹ Kvinnan sade: "Herre, jag förstår att du är en profet.

²⁰ Våra fäder har tillbett på det här berget, men ni säger att platsen där man ska tillbe finns i Jerusalem."

²¹ Jesus svarade: "Tro mig, kvinna, det kommer en tid när det varken är på det här berget eller i Jerusalem som ni ska tillbe Fadern.

Mos 27:12) där samarierna byggde sitt tempel efter att ha avvisats från tempelbygget i Jerusalem (Esra 4:1f). Gerissimtemplet förstördes av judarna år 129 f Kr, men samarierna fortsatte att offra på berget och gör så än idag. 4:22 Jes 2:3.

22 Ni tillber vad ni inte känner. Vi tillber vad vi känner, eftersom frälsningen kommer från judarna.

4:23

4:34

23 Men det kommer en tid, och den är redan här, när sanna tillbedjare ska tillbe Fadern i ande och sanning. Sådana tillbedjare vill Fadern ha.

2153 Gud är ande, och de som tillber honom måste tillbe i ande och sanning."

25 Kvinnan sade till honom: "Jag vet att Messias ska komma, han som kallas Kristus. När han kommer ska han berätta allt för oss."

26 Jesus sade till henne: "Det *Är Jag*, den som talar med dig."

27 Just då kom hans lärjungar. De blev förvånade över att han talade med en kvinna, men ingen frågade vad han ville henne eller varför han talade med henne.

¹⁵³ :24 2 Kor 3:17. 4:25 Joh 1:41. 4:26 Joh 9:37. 4:26 *Det Är Jag* Jesus anspelar på det högsta gudsnamnet JHVH (se not till 8:24). 4:27 *förvånade över att han talade med en kvinna* De flesta rabbiner undvek all kontakt med andra kvinnor än den egna hustrun (dock inte Jesus, jfr t ex 11:5, 12:3). 4:34 Joh 6:38, 17:4.

28 Kvinnan lämnade sin vattenkruka och gick in i staden och sade till folket:

29 "Kom så får ni se en man som har sagt mig allt jag har gjort. Han kanske är Messias?"

30 Då gick de ut ur staden och kom till honom.

31 Under tiden bad lärjungarna honom: "Rabbi, ät!"

32 Men han sade till dem: "Jag har mat att äta som ni inte känner till."

33 Lärjungarna sade till varandra: "Det är väl ingen som har kommit med mat till honom?"

34 Jesus sade: "Min mat är att göra hans vilja som har sänt mig och att fullborda hans verk.

4:35

4:44

35 Säger ni inte: fyra månader till, sedan kommer skörden? Men se, jag säger er: Lyft blicken och se hur fälten har vitnat till skörd.

36 Redan nu får den som skördar sin lön. Han samlar in frukt till evigt liv, så att den som sår och den som skördar får glädja sig tillsammans.

37 Här stämmer ordet att en sår och en annan skördar.

38 Jag har sänt er att skörda där ni inte har arbetat. Andra har arbetat, och ni har gått in i deras arbete."

³⁹ Många samarier från den staden kom till tro på honom genom kvinnans ord, när hon vittnade: "Han har sagt mig allt jag har gjort."

¹⁵⁴⁰ När samarierna kom till honom bad de att han skulle stanna kvar hos dem, och han stannade där två dagar.

⁴¹ Många fler kom till tro på grund av hans ord,

⁴² och de sade till kvinnan: "Nu tror vi inte bara på grund av vad du har sagt. Vi har själva hört, och vi vet att han verkligen är världens Frälsare."

Jesus botar en ämbetsmans son

⁴³ Efter dessa två dagar gick Jesus därifrån till Galileen.

⁴⁴ Han hade själv vittnat om att en profet inte blir erkänd i sin hemtrakt.

4:45

4:54

¹⁵⁴ **:35 fyra månader till** Man sådde i oktober-november och skördade i mars-maj. Troligen utspelade sig alltså samtalet under vintern. **4:36 skörd. 36Redan nu får den som skördar** Andra handskrifter: "skörd redan nu. 36Den som skördar får". **4:37** Amos 9:13. **4:42** Joh 17:8, 1 Joh 4:14. **4:43** Matt 4:12. **4:44** Matt 13:57, Mark 6:4, Luk 4:24. **4:44 vittnat om att en profet inte blir erkänd** Se Matt 13:57, Mark 6:4, Luk 4:24.

¹⁵⁵⁵ När han nu kom till Galileen tog galileerna emot honom, eftersom de hade sett allt som han gjorde i Jerusalem vid högtiden. De hade själva varit där vid högtiden.

⁴⁶ Så kom han tillbaka till Kana i Galileen där han hade gjort vattnet till vin. En kunglig ämbetsman hade en son som låg sjuk i Kapernaum.

⁴⁷ När han fick höra att Jesus hade kommit från Judeen till Galileen, gick han till honom och bad att han skulle komma ner och bota hans son som var döende.

⁴⁸ Jesus sade till honom: "Om ni inte får se tecken och under, tror ni inte."

⁴⁹ Ämbetsmannen sade: "Herre, kom innan mitt barn dör!"

⁵⁰ Jesus svarade: "Gå, din son lever." Då trodde mannen det ord som Jesus sade till honom och gick.

⁵¹ Medan han ännu var på väg, möttes han av sina tjänare som berättade att hans son levde.

¹⁵⁵ :**45** Joh 2:23. **4:48** Joh 2:18. **4:53** Apg 11:14. **4:53** *familj* Ordagrant "hus". Ofta bodde en hel storfamilj i samma hus, tillsammans med nära släktingar och eventuellt tjänstefolk. **4:54** Joh 2:11.

⁵² Han frågade vid vilken tid han hade blivit bättre, och de svarade: "I går vid sjunde timmen släppte febern."

⁵³ Då förstod fadern att det hade hänt vid just den tid då Jesus sade till honom: "Din son lever." Och han kom till tro med hela sin familj.

⁵⁴ Detta var nu det andra tecknet som Jesus gjorde sedan han kommit från Judeen till Galileen.

Jesus botar en sjuk vid Betesda

¹ Sedan kom en av judarnas högtider, och Jesus gick upp till Jerusalem.

² Vid Fårporten i Jerusalem finns en damm som på hebreiska kallas Betesda. Den har fem pelargångar,

³ och i dem låg många sjuka, blinda, halta och lama.

¹⁵⁶ Där fanns en man som hade varit sjuk i trettioåtta år.

⁶ Jesus såg honom ligga där och visste att han hade varit sjuk så länge, och han frågade honom:

"Vill du bli frisk?"

⁷ Den sjuke svarade: "Herre, jag har ingen som hjälper mig ner i dammen när vattnet börjar svalla. Och när jag försöker ta mig dit själv, hinner någon annan före mig."

¹⁵⁶ :2 Neh 3:1, 32. **5:2 *Betesda*** Hebreiska för "nådens hus" eller "strömmens hus", en bassäng som då och då fylldes på av en underjordisk källa med periodiskt flöde. Senare handskrifter tillägger en förklaring (vers 4): "De väntade på att vattnet skulle börja svalla. En ängel steg nämligen ner i dammen ibland och satte vattnet i svallning, och den förste som kom i efter att vattnet börjat svalla blev frisk från den sjukdom han hade." **5:8 *tadinbädd*** Troligen en sovmatte som enkelt rullades ihop.

⁸ Jesus sade till honom: "Res dig, ta din bädd och gå!"

⁹ Genast blev mannen frisk, och han tog sin bädd och gick.

Men det var sabbat den dagen,

5:10

5:19

¹⁰ och judarna sade till mannen som hade blivit botad: "Det är sabbat! Du får inte bära din bädd."

¹¹ Han svarade dem: "Han som gjorde mig frisk sade till mig: Ta din bädd och gå!"

¹² Då frågade de: "Vem var den mannen som sade åt dig att ta din bädd och gå?"

¹³ Men han som hade blivit botad visste inte vem det var. Jesus hade nämligen dragit sig undan, eftersom det var mycket folk på platsen.

¹⁴ Senare fann Jesus honom på tempelplatsen och sade till honom: "Se, du har blivit frisk. Synda nu inte mer, så att inte något värre drabbar dig."

¹⁵⁷ Mannen gick då och berättade för judarna att det var Jesus som hade gjort honom frisk.

¹⁶ Därför började judarna förfölja Jesus, eftersom han gjorde sådant på sabbaten.

¹⁵⁷ :10 2 Mos 20:10, Jer 17:21f, Matt 12:2. 5:14 Joh 8:11. 5:16 Matt 12:14. 5:17 Joh 9:4, 14:10. 5:19 Joh 8:38.

¹⁷ Men Jesus sade till dem: "Min Far verkar fortfarande, och därför verkar även jag."

¹⁸ Då blev judarna ännu ivrigare att döda honom, eftersom han inte bara upphävde sabbaten utan också kallade Gud sin Far och gjorde sig själv lik Gud.

Jesu relation till sin Far

¹⁹ Jesus svarade dem: "Jag säger er sanningen: Sonen kan inte göra något av sig själv, utan bara det han ser Fadern göra. Vad Fadern gör, det gör också Sonen.

5:20

Johannesevangeliet 5:30

²⁰ Fadern älskar Sonen och visar honom allt han gör, och större gärningar än dessa ska han visa honom så att ni blir förundrade.

²¹ För liksom Fadern uppväcker de döda och ger dem liv, så ger också Sonen liv åt vilka han vill. ²² Och Fadern dömer ingen, utan han har överlämnat hela domen till Sonen

²³ för att alla ska ära Sonen så som de ärar Fadern. Den som inte ärar Sonen ärar inte heller Fadern som har sänt honom.

²⁴ Jag säger er sanningen: Den som hör mitt ord och tror på honom som har sänt mig, han har evigt liv. Han drabbas inte av domen utan har gått över från döden till livet.

²¹⁵⁸ Jag säger er sanningen: Det kommer en tid, och den är redan här, när de döda ska höra Guds Sons röst, och de som hör den ska få liv.

²⁶ För liksom Fadern har liv i sig själv, har han också låtit Sonen ha liv i sig själv.

²⁷ Och han har gett honom makt att hålla dom, eftersom han är Människosonen.

²⁸ Var inte förvånade över detta. Det kommer en tid när alla som ligger i gravarna ska höra hans röst

²⁹ och komma ut. De som har gjort gott ska uppstå till liv, och de som har gjort ont ska uppstå till dom.

³⁰ Jag kan inte göra något av mig själv, jag dömer efter det jag hör. Och min dom är rättvis, för jag ^{5:31} ^{5:43} söker inte min egen vilja utan hans som har sänt mig.

³¹ Om jag vittnar om mig själv är mitt vittnesbörd inte giltigt.

³² Det finns en annan som vittnar om mig, och jag vet att hans vittnesbörd om mig är sant.

¹⁵⁸ :**20** Joh 3:35. **5:22** Apg 17:31. **5:23** 1 Joh 2:23. **5:24** Luk 23:43, Joh 3:16, 18. **5:25** Rom 6:4, Gal 2:20, Ef 2:1f. **5:27**

Människosonen Jesu dubbelydiga titel: ordet är synonymt med "människa" (jfr Ps 8:5) men syftar också på profetians himmelska kungagestalt (Dan 7:13f). **5:29** Dan 12:2.

³³ Ni har skickat bud till Johannes, och han har vittnat för sanningen.

³⁴ Jag tar inte emot en människas vittnesbörd, men jag säger det här för att ni ska bli frälsta.

³¹⁵⁹ Han var en lampa som brann och lyste, och för en tid ville ni glädja er i hans ljus.

³⁶ Själv har jag ett vittnesbörd som är större än det Johannes gav. De verk som Fadern har gett mig att fullborda, just de verk som jag utför, de vittnar om att Fadern har sänt mig.

³⁷ Fadern som sänt mig har vittnat om mig. Ni har varken hört hans röst eller sett hans gestalt,

³⁸ och hans ord lever inte kvar i er eftersom ni inte tror på den som han har sänt.

³⁹ Ni forskar i Skrifterna, för ni tror att ni har

evigt liv i dem. Det är just de som vittnar om mig, ⁴⁰ men ni vill inte komma till mig för att få liv.

⁴¹ Jag tar inte emot ära från människor.

¹⁵⁹ :32 Joh 8:13f, 1 Joh 5:9. **5:33** Joh 1:19f. **5:36** Joh 10:25. **5:37** Matt 3:17. **5:39** Luk 24:27, 2 Tim 3:15f. **5:39** *Ni forskar i Skrifterna* Annan Översättning: "Forska i Skrifterna".

⁴² Jag känner er och vet att ni inte har Guds kärlek i er.

⁴³ Jag har kommit i min Fars namn, och ni tar inte emot mig. Men kommer det någon annan i sitt eget namn tar ni emot honom.

5:44 Johannesevangeliet 6:7 ⁴⁴ Hur ska ni

kunna tro, när ni tar emot ära av

varandra och inte söker den ära som kommer från den ende Guden?

⁴¹⁶⁰ Men tro inte att jag kommer att anklaga er inför Fadern. Den som anklagar er är Mose, han som ni har satt ert hopp till.

⁴⁶ Hade ni trott Mose skulle ni tro på mig, för det var om mig han skrev.

⁴⁷ Men om ni inte tror hans skrifter, hur ska ni då kunna tro mina ord?"

6

Jesus mättar fem tusen män

¹ Sedan for Jesus över till andra sidan Galileiska sjön, alltså Tiberiassjön.

¹⁶⁰ :44 Matt 23:5f. 5:46 1 Mos 3:15, 49:10, 5 Mos 18:15. 6:1 Matt 14:13f, Mark 6:30f, Luk 9:10f. 6:43 Mos 23:5. 6:5Matt 14:15f, Mark 6:35f, Luk 9:12f. 6:7 *tvåhundra denarer* Motsvarade åtta månadslöner för den enkla arbetaren (jfr Matt 20:2).

² Mycket folk följde honom, eftersom de såg de tecken som han gjorde med de sjuka.

³ Men Jesus gick upp på berget och satte sig där med sina lärjungar.

⁴ Påskan, judarnas högtid, var nära.

⁵ När Jesus lyfte blicken och såg att det kom mycket folk till honom, sade han till Filippus: "Var ska vi köpa bröd så att de får något att äta?"

⁶ Det sade han för att pröva honom. Självisste han vad han skulle göra.

⁷ Filippus svarade: "Bröd för tvåhundra denarer räcker inte för att alla ska få var sin bit!"

6:8

6:16

⁸ En annan av hans lärjungar, Andreas, bror till Simon Petrus, sade till honom:

⁹ "Här är en pojke som har fem kornbröd och två fiskar. Men vad räcker det till så många?"

¹⁰ Jesus sade: "Låt folket slå sig ner." Det var gott om gräs på platsen, och de slog sig ner. Det var omkring fem tusen män.

¹¹ Jesus tog bröden, tackade Gud och delade ut till dem som var där, likaså av fiskarna, så mycket de ville ha.

¹² När de var mätta sade han till sina lärjungar: "Samla ihop bitarna som blev över så att inget går förlorat."

¹³ De samlade ihop dem och fyllde tolv korgar med bitarna som blev över efter de fem kornbröden när de ätit.

¹⁴ När människorna såg vilket tecken han hade gjort, sade de: "Han måste vara Profeten som ska komma till världen!"

¹⁵ Jesus förstod att de tänkte komma och göra honom till kung med våld, och han drog sig undan upp till berget igen, helt ensam.

Jesus går på vattnet

¹¹⁶¹ När det blev kväll gick hans lärjungar ner till sjön

¹⁶¹ **:8** Joh 1:40. **6:9** 2 Kung 4:43. **6:11** Joh 21:13. **6:11** *tackade Gud*
Den judiska bordsbönen som troligen användes redan på Jesu tid lyder än idag: "Lovad är du, Herre vår Gud, världens Kung som frambringar bröd ur jorden" (jfr Ps 104:14). **6:14** 5 Mos 18:15, 18, Joh 1:21, 7:40. **6:15** Joh 18:36. **6:16** Matt 14:22f, Mark 6:45f.

17 och steg i båten för att ta sig över till Kapernaum på andra sidan sjön. Det var redan mörkt, och Jesus hade fortfarande inte kommit till dem.

18 Det blåste hårt och sjön började gå hög.

19 När de hade kommit ungefär en halvmil ut fick de se Jesus komma gående på sjön och närma sig båten, och de blev förskräckta.

20 Men han sade till dem: "Det Är Jag. Var inte rädda!"

21 Då ville de ta upp honom i båten. Och strax var båten framme vid stranden dit de var på väg. *Jesus är livets bröd*

22 Nästa dag stod folket på andra sidan sjön. De hade sett att det bara hade funnits en båt där och att Jesus inte gått ombord med sina lärjungar, utan att de hade gett sig av ensamma.

23 Då kom andra båtar från Tiberias och lade till nära platsen där de hade ätit brödet efter att Herren uttalat tacksägelsen.

24 När folket såg att Jesus inte var där och inte heller hans lärjungar, gick de i båtarna och kom till Kapernaum för att söka efter Jesus. ²⁵ De fann honom där på andra sidan sjön och frågade honom: "Rabbi, när kom du hit?"

²¹⁶² Jesus svarade dem: "Jag säger er sanningen: Ni söker mig inte för att ni har sett tecken, utan för att ni fick äta av bröden och bli mätta.

6:27

6:37

²⁷ Arbeta inte för den mat som tar slut, utan för den mat som består och ger evigt liv och som Människosonen ska ge er. På honom har Gud Fadern satt sitt sigill."

²⁸ De frågade honom: "Vad ska vi göra för att utföra Guds verk?"

²⁹ Jesus svarade: "Detta är Guds verk: att ni tror på den som han har sänt."

³⁰ Då sade de till honom: "Vad gör du då för tecken, så att vi kan se det och tro på dig? Vad kan du göra?"

³¹ Våra fäder fick äta manna i öknen, som det står skrivet: *Han gav dem bröd från himlen att äta.*"

³² Jesus sade till dem: "Jag säger er sanningen: Det var inte Mose som gav er brödet från himlen, det är min Far som ger er det sanna brödet från himlen.

¹⁶² :19 *en halvmil* Ordagrant: "tjugofem eller trettio stadier" (mitt ute på Galileiska sjön). 6:20 *DetÄr Jag* Ordagrant: "Jag Är" (en anspelning på Guds namn JHVH, jfr 8:24 med not). 6:23 *uttalat tacksägelsen* Pågrekiskaeucharistéasantos (jfr "eukaristi", nattvard, och vers 53f).

³³ Guds bröd är det som kommer ner från himlen och ger världen liv."

³⁴ Då sade de till honom: "Herre, ge oss alltid det brödet!"

³⁵ Jesus svarade: "Jag är livets bröd. Den som kommer till mig ska aldrig hungra, och den som tror på mig ska aldrig någonsin törsta.

³⁶ Men som jag sagt er: Ni har sett mig och tror ändå inte.

³⁷ Alla som Fadern ger mig kommer till mig, och den som kommer till mig ska jag aldrig visa

6:27 Joh 4:14, 6:50f, 54, 58. **6:27 satt sitt sigill** Symbol för godkännande och auktoritet (jfr Est 3:12, Dan 6:17). **6:29** 1 Joh 3:23.

6:30 Joh 2:18. **6:31** 1 Kor 10:3. **6:31** 2 Mos 16:4f, Neh 9:15, Ps 105:40. **6:33det** Annan översättning: "den"(alltså Jesus, jfr vers 35, 51). **6:35** Jes 55:1f, Joh 4:14, 7:37. **6:37** Joh 17:2, 6.

6:38

6:48

bort.

³⁸ Jag har inte kommit ner från himlen för att göra min egen vilja, utan hans vilja som har sänt mig.

³⁹ Och detta är hans vilja som har sänt mig: att jag inte ska förlora någon enda av alla dem som han har gett mig, utan låta dem uppstå på den yttersta dagen.

⁴⁰ Ja, detta är min Fars vilja: att var och en som ser Sonen och tror på honom ska ha evigt

liv, och jag ska låta honom uppstå på den yttersta dagen."

⁴¹ Judarna började klaga över att han hade sagt:

"Jag är brödet som kommit ner från himlen."

⁴² De sade: "Den här Jesus, är inte han Josefs son? Känner inte vi hans far och mor? Hur kan han då säga: Jag har kommit ner från himlen?"

⁴³ Jesus svarade: "Sluta klaga sinsemellan.

⁴⁴ Ingen kan komma till mig om inte Fadern som har sänt mig drar honom, och jag ska låta honom uppstå på den yttersta dagen.

⁴⁵ Det står skrivet hos profeterna: *De ska alla ha blivit undervisade av Gud*. Var och en som har lyssnat till Fadern och lärt av honom kommer till mig.

⁴¹⁶³ Ingen har sett Fadern utom han som är från Gud, han har sett Fadern.

⁴⁷ Jag säger er sanningen: Den som tror har evigt liv.

⁴⁸ Jag är livets bröd.

6:49

6:60

⁴⁹ Era fäder åt mannat i öknen, och de dog.

¹⁶³ :38 Matt 26:39, Luk 22:42. 6:39 Joh 10:28f, 17:12, 18:9. 6:40 Joh 3:15f. 6:42 Matt 13:55, Luk 4:22, Joh 7:27. 6:45 Jes 54:13, Jer 31:33f. 6:46 Matt 11:27, Luk 10:22, Joh 1:18. 6:47 Joh 3:36.

⁵⁰ Här är brödet som kommer ner från himlen

för att man ska äta av det och inte dö.

⁵¹ Jag är det levande brödet som har kommit ner från himlen. Den som äter av det brödet ska leva i evighet. Och brödet som jag ger är mitt kött, för att världen ska leva."

⁵² Judarna började då tvista med varandra och säga: "Hur kan han ge oss sitt kött att äta?"

⁵³ Jesus svarade: "Jag säger er sanningen: Om ni inte äter Människosonens kött och dricker hans blod har ni inte liv i er.

⁵⁴ Den som äter mitt kött och dricker mitt blod

har evigt liv, och jag ska låta honom uppstå på den yttersta dagen.

⁵⁵ Mitt kött är verklig mat och mitt blod är verklig dryck.

⁵¹⁶⁴ Den som äter mitt kött och dricker mitt blod

förblir i mig och jag i honom.

⁵⁷ Liksom den levande Fadern har sänt mig och jag lever genom Fadern, ska också den som äter mig leva genom mig.

⁵⁸ Detta är brödet som har kommit ner från

¹⁶⁴:⁴⁹ Hebr 3:17f. ^{6:51} Joh 3:13. ^{6:56} Joh 15:4. ^{6:60} *en svår tanke*
... *höra den* Annan översättning: "ett hårt tal ... höra det".

himlen, inte som det bröd fäderna åt och sedan dog. Den som äter det här brödet ska leva i evighet."

⁵⁹ Detta sade han när han undervisade i synagogan i Kapernaum.

⁶⁰ Många av hans lärjungar som hörde det sade:
"Det här är en svår tanke. Vem står ut med att höra den?"

6:61

6:71

¹⁶⁵¹ Jesus förstod inom sig att hans lärjungar klagade över detta, och han sade till dem: "Tar ni anstöt av det här?"

⁶² Tänk då om ni får se Människosonen stiga upp dit där han var förut!

⁶³ Det är Anden som ger liv, köttet hjälper inte. De ord som jag har talat till er är Ande och liv.

⁶⁴ Men det finns några bland er som inte tror." Jesus visste redan från början vilka som inte trodde och vem det var som skulle förråda honom.

¹⁶⁵ :**63** 2 Kor 3:6. **6:64** Joh 2:25, 13:11. **6:69** Matt 16:16, Joh 11:27. **6:70** Luk 6:13, Joh 8:44. **6:71** *Iskariots* Tolkas vanligen som hebr. *ishKerío*, "mannen från Keriot", en stad i södra Judeen.

⁶⁵ Han fortsatte: "Det var därför jag sade till er att ingen kan komma till mig om han inte får det givet av Fadern."

⁶⁶ Efter detta drog sig många av hans lärjungar undan och slutade vandra med honom.

⁶⁷ Då sade Jesus till de tolv: "Inte tänker ni väl också gå?"

⁶⁸ Simon Petrus svarade honom: "Herre, till vem skulle vi gå? Du har det eviga livets ord,

⁶⁹ och vi tror och förstår att du är Guds Helige."

⁷⁰ Jesus svarade dem: "Har jag inte själv valt ut er tolv? Ändå är en av er en djävul."

⁷¹ Han menade Judas, Simon Iskariots son. Det var han som skulle förråda honom, och han var en av de tolv.

7

Jesus går upp till lövhyddohögtiden

7:1

7:13

¹ Därefter vandrade Jesus omkring i Galileen. Han ville inte vandra i Judeen, eftersom judarna var² Judarnas ute efter att lövhyddohdöda honom. Ögtid närmade sig.

³ Hans bröder sade till honom: "Ge dig av härifrån och gå bort till Judeen, så att dina lärjungar också får se de gärningar du gör.

⁴ Man gör inte saker i hemlighet om man vill bli känd. Om du gör sådana gärningar, visa dig då öppet för ⁵världen!"
ens hans bröder trodde på honom.

⁶ Jesus sade till dem: "Min tid har inte kommit än, men för er är det alltid rätt tid.

¹⁶⁶ Världen kan inte hata er, men mig hatar den därför att jag vittnar om att dess gärningar är onda.

⁸ Gå ni upp till högtiden. Jag går inte upp till den här högtiden än, för min tid är ännu inte inne."

⁹ Så sade han och stannade i Galileen.

¹⁰ Men när hans bröder hade gått upp till högtiden gick han också dit, inte öppet utan i hemlighet.

¹¹ Judarna sökte efter honom under högtiden och frågade: "Var är han?"

¹² Och bland folket talades det mycket i det tysta om honom. En del sade: "Han är god."

¹⁶⁶ **:2 Judarnas lövhyddohögtid** På hebreiska *Suckót*, en glad skördefest (5 Mos 16:13-15) då man under sju dagars tid flyttar ut i lövhyddor för att minnas Guds välgärningar under ökenvandringen (3 Mos 23:34f). **7:5** Mark 3:21. **7:7** Joh 15:18. **7:8 än** Ordet saknas i vissa handskrifter. **7:13** Joh 9:22, 19:38.

Andra sade: "Nej, han förleder folket."

¹³ Men ingen talade öppet om honom av rädsla för judarna.

7:14

7:24

¹⁴ När halva högtiden redan var över gick Jesus upp till tempelplatsen och började undervisa.

¹⁵ Judarna blev förvånade och sade: "Hur kan han känna Skrifterna, han som inte har studerat?"

¹⁶ Jesus svarade: "Min lära är inte min, den kommer från honom som har sänt mig.

¹⁷ Om någon vill göra hans vilja ska han förstå om min lära är från Gud eller om jag talar av mig själv.

¹⁸ Den som talar av sig själv söker sin egen ära. Men den som söker hans ära som har sänt honom, han är sann och ingen orättfärdighet finns i honom.

¹⁹ Har inte Mose gett er lagen? Ändå håller ingen av er lagen. Varför vill ni döda mig?"

²⁰ Folket svarade: "Du är besatt. Vem vill döda dig?"

²¹ Jesus sade: "En enda sak gjorde jag, och ni blev alla förundrade.

²² Mose har gett er omskärelsen – egentligen kommer den inte från Mose utan från fäderna – och därför omskar ni människor även på sabbaten.

²³ Om nu en människa får ta emot omskärelsen

på sabbaten för att Mose lag inte ska upphävas, hur kan ni då bli arga på mig för att jag gjort hela människan frisk på en sabbat?

²⁴ Döm inte efter skenet, utan döm rätt!"

7:15 Matt 13:54. 7:15 *inte har studerat* Dvs hos någon av rabbinerna (jfr Apg 22:3). 7:16 Joh 8:28, 12:49, 14:10, 24. 7:18

Joh 8:50. 7:19 2 Mos 20:1, Apg 7:53. 7:20 Joh 8:48, 52, 10:20.

7:21 Joh 5:2f. 7:21 *En enda sak gjorde jag* När Jesus botade den lame vid Betesda dammen (Joh 5:1-18). 7:22 1 Mos 17:10f.

7:24 Ords 24:23, Jak 2:1.

7:25

7:33

Vem är Jesus?

²⁵ Några av invånarna i Jerusalem sade då: "Är det inte honom de vill döda?"

²⁶ Nu talar han öppet, och de säger ingenting till honom. Rådsherrarna har väl inte erkänt att han verkligen är Messias?

²¹⁶⁷ Den här mannen vet vi ju varifrån han är, men

¹⁶⁷

:25

Joh

5:18.

7:27

när

Messiaskommerskaingenvetavarifrån han är Många tänkte sig Messias ankomst som plötslig och oväntad utifrån profetior som

när Messias kommer ska ingen veta varifrån han är."

28 Då ropade Jesus där han var på tempelplatsen och undervisade: "Ja, mig känner ni och vet varifrån jag är! Men jag har inte kommit av mig själv, utan det finns en som är sann och som har sänt mig. Honom känner ni inte.

29 Jag känner honom, för jag är från honom och han har sänt mig."

30 Då ville de gripa honom, men ingen bar hand på honom eftersom hans stund ännu inte hade kommit.

31 Bland folket kom många till tro på honom, och de sade: "När Messias kommer, ska han då göra fler tecken än den här mannen har gjort?"

32 Fariseerna hörde hur folket viskade så om honom, och överstepräster och fariseerna skickade ut tempelvakter för att gripa honom.

33 Jesus sade då: "Ännu en kort tid är jag hos er innan jag går till honom som har sänt mig.

7:34

7:40

Mal 3:1 och Dan 7:13. Mikas profetia förutsadedockhansfödelseiBetlehem(Mika 5:2, jfrMatt 2:5). 7:28 Joh 8:42. 7:29 Matt 11:27. 7:30 Mark 11:18, Joh 2:4. 7:31 Joh 8:30. 7:33 Joh 12:35, 16:5.

³⁴ Ni ska söka mig och inte finna mig, och dit där jag är kan ni inte komma."

³⁵ Judarna sade till varandra: "Vart tänker han ta vägen, eftersom vi inte ska finna honom? Tänker han gå till dem som bor utspridda bland grekerna och undervisa dem?"

³⁶ Vad menar han när han säger: Ni ska söka mig och inte finna mig, och dit där jag är kan ni inte komma?"

³⁷ På den sista dagen, den största i högtiden, stod Jesus och ropade: "Om någon är törstig, kom till mig och drick!"

³⁸ Den som tror på mig, som Skriften säger, ur hans innersta ska strömmar av levande vatten flyta fram."

³⁹ Detta sade han om Anden, som de skulle få som trodde på honom. Anden hade nämligen inte kommit än, eftersom Jesus ännu inte hade blivit förhärligad.

⁴⁰ Några i folkmassan som hörde hans ord sade:
"Han måste vara Profeten."

7:34 Joh 8:21. **7:35** *dem som bor utspridda* På grekiska *diasporá*, de judar som bor utanför Israels land (jfr Apg 15:21). **7:37** Jes 12:3, 55:1, Joh 4:10. **7:37** Annan översättning: "Om någon är törstig, kom till mig! Och drick, 38den som tror på mig! Som Skriften säger: Ur hans innersta ska strömmar av levande vatten flyta fram." **7:38**

Den som tror på mig, som Skriften säger Annan Översättning:

"Den som tror på mig så som Skriften säger".

7:38strömmaravlevande vatten

Vid lövhyddohögtidens

vattenceremoni öste man vatten över altaret medan församlingen

sjöng: "Med fröjd ska ni ösa vatten ur frälsningens källor" (Jes 12:3).

Jesu hebreiska namn *Jeshúa kommer avordetför frälsning, jeshuá,*

vilket gav kontaktpunkten för Jesu inbjudan (jfr även Jer 2:13).

7:39 Joel 2:28, Joh 16:7.

7:41

7:52

⁴¹ Andra sade: "Han är Messias", men andra sade: "Messias kommer väl inte från Galileen?"

⁴² Säger inte Skriften att Messias kommer från Davids ätt och från Betlehem, byn där David bodde?"

⁴³ Så blev det splittring bland folket för hans skull.

⁴⁴ Några ville gripa honom, men ingen bar hand på honom.

⁴⁵ Tempelvakterna kom tillbaka till översteprästerna och fariseerna, som frågade dem: "Varför har ni inte fört hit honom?"

⁴⁶ De svarade: "Aldrig har någon människa talat som han."

⁴¹⁶⁸ Då sade fariseerna till dem: "Har ni också blivit förledda?"

¹⁶⁸ :**41** Joh 1:46. **7:42** Se 2 Sam 7:12f, Mika 5:2. **7:43** Joh 9:16, 10:19. **7:46**Matt 7:28f. **7:48**Joh 12:42, 1 Kor 1:20. **7:50**Joh 3:1f, 19:39. **7:51** 3 Mos 19:15, 5 Mos 1:16. **7:52 att ingen profet kommer** Annan

48 Finns det någon bland rådsherrarna eller fariseerna som tror på honom?

49 Men den här folkhopen som inte kan lagen, den är förbannad."

50 Nikodemus, han som tidigare hade kommit till Jesus och som var en av dem, sade:

51 "Vår lag dömer väl inte någon utan att man först hör honom och tar reda på vad han har gjort?"

52 De svarade: "Är du också från Galileen?

Sök i

Skriften, så ser du att ingen profet kommer från Galileen."

8

Jesus och äktenskapsbryterskan

¹ Sedan gick var och en hem till sitt, och Jesus gick till Olivberget.

² Tidigt på morgonen var han tillbaka på tempelplatsen. Allt folket samlades omkring honom, och han satte sig ner och undervisade dem.

³ Då förde de skriftlärda och fariseerna dit en kvinna som hade blivit gripen för äktenskapsbrott. De ställde henne i mitten

⁴ och sade: "Mästare, den här kvinnan greps på bar gärning när hon begick äktenskapsbrott.

⁵ I lagen har Mose befallt oss att stena sådana.

Vad säger då du?"

⁶ Detta sade de för att pröva honom och få något att anklaga honom för. Men Jesus böjde sig ner och började skriva med fingret på marken.

⁷ När de fortsatte fråga honom, reste han sig och sade: "Den av er som är utan synd kan kasta första stenen på henne."

8: Avsnittet 7:53-8:11 saknas i de äldsta handskrifterna och har troligen inte hört till Johannesevangeliet från början. Att det

stämmeröverensmedevangelisternasvittnesbördärdockomvittnat i fornkyrkan. De flesta handskrifterna placerar avsnittet här, men några få av dem fogar in det på andra ställen, som efter Joh 21:25 eller efter Luk 21:38. **8:4 *Mästare*** Annan översättning: "Lärare" (hederstitel, jfr latinets "magister"). **8:5 *befalltossatt stena*** Se3 Mos 20:10, 5 Mos 22:22f. **8:6*någotattanklagahonom för*** Judarna hade år 6 e Kr fråntagits rätten att utdöma dödsstraff (jfr 18:31), varför en offentlig dödsdom skulle ha inneburit konflikt med den romerska ockupationsmakten. **8:7** 5 Mos 17:7.

8:8

8:18

¹⁶⁹ Sedan böjde han sig ner igen och skrev på marken.

⁹ När de hörde detta började de gå därifrån en efter en, de äldste först. Han blev lämnad ensam kvar¹⁷⁰⁰ Jesusmedrestekvinnansig uppsomochstodsadedär.till henne:

"Kvinna, var är de? Har ingen dömt dig?" ¹¹

Hon svarade: "Nej, Herre." Då sade Jesus: "Inte heller jag dömer dig. Gå, och synda nu inte mer!"

Jesus är världens ljus

¹⁶⁹ :9 Rom 2:21f. **8:9 *de äldste*** Antingen de som var äldst, eller "äldste" i betydelsen styresman (jfr Luk 22:66). **8:11** Joh 5:14. **8:14** Joh 5:31f. **8:15** Joh 7:24. **8:16** Joh 10:30. **8:17 *vad två människor vittnar är giltigt*** Se 5 Mos 19:15 (jfr Joh 5:31f). **8:18**

¹⁷⁰ Joh 5:9.

¹² Jesus talade till dem igen och sade: "Jag är världens ljus. Den som följer mig ska inte vandra i mörkret utan ha livets ljus."

¹³ Fariseerna sade till honom: "Du vittnar om dig själv! Ditt vittnesbörd är inte giltigt."

¹⁴ Jesus svarade: "Även om jag vittnar om mig själv är mitt vittnesbörd giltigt, för jag vet varifrån jag kommit och vart jag går. Ni vet inte varifrån jag kommer eller vart jag går."

¹⁵ Ni dömer efter det yttre. Jag dömer ingen.

¹⁶ Och även om jag dömer är min dom rättvis, för jag är inte ensam, utan Fadern som har sänt mig är med mig.

¹⁷ Även i er lag står det skrivet att vad två människor vittnar är giltigt.

¹⁸ Jag är den som vittnar om mig själv, och även Fadern som har sänt mig vittnar om mig."

8:19

8:27

¹⁹ Då frågade de: "Var är din Far?" Jesus svarade: "Ni känner varken mig eller min Far. Hade ni känt mig, skulle ni också känna min Far."

²⁰ Dessa ord talade han vid offerkistan när han

undervisade på tempelplatsen. Men ingen grep honom, eftersom hans stund ännu inte hade kommit.

²¹ Än en gång sade Jesus till dem: "Jag går bort och ni ska söka efter mig, men ni kommer att dö i er synd. Dit jag går kan ni inte komma."

²² Då sade judarna: "Tänker han ta sitt liv, eftersom han säger: Dit jag går kan ni inte komma?"

²³ Han sade till dem: "Ni är nerifrån, jag är från ovan. Ni är av den här världen, jag är inte av den här världen.

²⁴ Det var därför jag sade till er att ni kommer att dö i era synder. För om ni inte tror att *Jag Är*, ska ni dö i era synder."

²⁵ De frågade: "Vem är du då?" Jesus svarade: "Begynnelsen, vilket jag också har sagt er.

²⁶ Jag har mycket att säga om er och döma er för. Men han som har sänt mig är sann, och det jag hört av honom förkunnar jag för världen."

²⁷ De förstod inte att han talade till dem om Fadern.

8:19 Joh 14:7, 16:3. **8:20** Joh 7:30. **8:21** Joh 7:34f, 13:33. **8:23** Joh 17:14. **8:24** *Jag Är* Anspelning på det högsta gudsnamnet JHVH, "Jag Är" (2 Mos 3:14). Vid skriftläsningen uttalade man av vördnad aldrig namnet utan ersatte det med *Adonai* som betyder Herren, ett bruk som även Jesus anslöt sig till (Luk 4:19). **8:25** Joh 8:58, Kol

1:18, Upp 22:13. **8:25***Begynnelsen, vilket jag också harsagter*
Annan Översättning: "Det jag från begynnelsen har sagt er". **8:26** Joh
12:49.

8:28

8:38

²¹⁷¹ Då sade Jesus till dem: "När ni har upphöjt
Människosonen, då ska ni förstå att *Jag Är* och att
jag inte gör något av mig själv utan talar så som
Fadern har lärt mig.

²⁹ Och han som har sänt mig är med mig.
Han har inte lämnat mig ensam, för jag gör alltid
det som behagar honom."

³⁰ När han sade detta kom många till tro på
honom.

Abrahams sanna barn

³¹ Jesus sade till de judar som hade kommit
till tro på honom: "Om ni förblir i mitt ord är ni
verkligen mina lärjungar.

³² Ni ska lära känna sanningen, och
sanningen ska göra er fria."

³³ De svarade honom: "Vi är Abrahams barn
och har aldrig varit slavar under någon. Hur kan
du säga att vi ska bli fria?"

¹⁷¹ :28 Joh 12:32f. **8:28** *upphöjt* på korset (jfr 3:14, 12:32). **8:29** Joh
8:16, 14:10. **8:31** Joh 7:17, 15:10, 14. **8:33** Matt 3:9. **8:34** Rom 6:16, 20,
2 Petr 2:19. **8:35** 2 Mos 21:2. **8:37** *taremot* Annan Översättning: "har
plats för". **8:38** *ni gör vad ni har hört av er far* Andra
handskrifter: "så gör vad ni har hört av Fadern".

³⁴ Jesus svarade: "Jag säger er sanningen: Var och en som ägnar sig åt synd är syndens slav.

³⁵ Slaven är inte kvar i huset för alltid, men sonen är kvar för alltid.

³⁶ Om nu Sonen gör er fria blir ni verkligen fria.

³⁷ Jag vet att ni är Abrahams barn, men ni vill döda mig därför att ni inte tar emot mitt ord.

³⁸ Jag talar vad jag sett hos min Far, ni gör vad ni har hört av er far."

8:39

8:48

³⁹ De svarade honom: "Vår far är Abraham." Jesus sade: "Om ni vore Abrahams barn skulle ni göra Abrahams gärningar.

⁴⁰ Men nu vill ni döda mig, en man som har sagt er sanningen, som jag har hört från Gud. Så gjorde inte Abraham.

⁴¹ Ni gör er fars gärningar." De svarade: "Vi är inte födda i äktenskapsbrott! Vi har bara en far, Gud."

⁴² Jesus svarade: "Vore Gud er Far skulle ni älska mig, för jag har utgått från Gud och kommer från honom. Jag har inte kommit av mig själv, utan han har sänt mig.

⁴³ Varför förstår ni inte vad jag säger? Därför att

ni⁴⁴inteNikanharhödjäravulenmitttillord.far och vill följa er fars

begär. Han har varit en mördare från början och har aldrig stått på sanningens sida, för det finns ingen sanning i honom. När han talar lögn talar han utifrån sig själv, för han är en lögnare och lögnens fader.

⁴⁵ Men jag säger sanningen, och därför tror ni mig inte!

⁴⁶ Vem av er kan visa att jag skulle ha syndat?

Om jag talar sanning, varför tror ni mig inte?

⁴⁷ Den som är av Gud lyssnar till Guds ord. Men ni lyssnar inte, därför att ni inte är av Gud."

⁴⁸ Judarna svarade: "Visst har vi rätt när vi

8:39 Matt 3:9. **8:39 Om ni vore Abrahams barn skulle ni göra Abrahams gärningar** Andra handskrifter: "Om ni är Abrahams barn, gör Abrahams gärningar". **8:42** Joh 16:27. **8:43 kan** Annan översättning: "klarar av att". **8:44** 1 Mos 3:4, 1 Joh 3:8.

8:47 Joh 10:26, 1 Joh 4:6. **8:48** Mark 3:21f, Joh 10:20.

^{8:49} ^{8:59} säger att du är samarier och besatt av en ond ande?"

⁴⁹ Jesus svarade: "Jag är inte besatt. Jag ärar min Far, och ni vanärar mig.

⁵⁰ Jag söker inte min egen ära, men det finns en som söker den och som dömer.

⁵¹ Jag säger er sanningen: Den som bevarar mitt ord ska aldrig någonsin se döden."

⁵² Judarna sade: "Nu vet vi att du har en ond ande. Abraham dog och likaså profeterna, och du säger: Den som bevarar mitt ord ska aldrig någonsin smaka döden.

⁵³ Är du större än vår far Abraham? Han dog, och profeterna är döda. Vem tror du att du är?"

⁵⁴ Jesus svarade: "Om jag ärar mig själv är min ära ingenting värd. Det är min Far som ärar mig, han som ni kallar er Gud.

⁵⁵ Ni känner honom inte, men jag känner honom. Om jag sade att jag inte kände honom, skulle jag vara en lögnare som ni. Men jag känner honom och bevarar hans ord.

⁵⁶ Abraham, er far, jublade över att få se min dag. Han såg den och glädde sig."

⁵⁷ Judarna sade: "Du är inte femtio år än, och Abraham har du sett!"

⁵¹⁷² Jesus svarade: "Jag säger er sanningen: *Jag Är, innan Abraham fanns.*"

⁵⁹ Då tog de upp stenar för att kasta på honom, men Jesus drog sig undan och lämnade

¹⁷²:**51** Joh 5:24, 11:25. **8:53** Joh 4:12. **8:55** Joh 7:28. **8:56** Matt 13:17. **8:56 Abraham ... se min dag** Jfr t ex 1 Mos 18:2f, 22:1f, Hebr 11:13. **8:57 Abraham har du sett** Andra handskrifter: "Abraham har sett dig". **8:59** Joh 10:31.

tempelplatsen.

9

Jesus botar en blindfödd

- ¹ När Jesus kom gående såg han en man som hade² Hansvaritläblindrjungarfråfrån fögade:dseln."Rabbi, vem har syndat så att han föddes blind? Han själv eller hans³ Jesusföräldrar?"svarade: "Det är varken han eller hans föräldrar som har syndat, utan det har hänt för att Guds verk skulle uppenbaras på honom.
- ⁴ Så länge dagen varar måste vi göra hans gärningar som har sänt mig. Natten kommer då ingen kan arbeta.
- ⁵ När jag är i världen är jag världens ljus."
- ⁶ När han hade sagt detta spottade han på marken, gjorde en deg av saliven, smorde den blindes ögon med degen
- ⁷ och sade till honom: "Gå och tvätta dig i dammen Siloam" – det betyder "utsänd". Då gick han dit och tvättade sig, och när han kom tillbaka kunde han se.

⁸ Hans grannar och de som tidigare hade sett honom tigga sade: "Är inte det han som satt och tiggde?"

¹⁷³ Några sade: "Det är han!", andra: "Nej, men han är lik honom." Själv sade han: "Det är jag."

9:10

9:20

¹⁰ De frågade: "Hur öppnades dina ögon?"

¹¹ Han svarade: "Mannen som kallas Jesus gjorde en deg och smorde mina ögon och sade till mig: Gå till Siloam och tvätta dig där. Jag gick dit, och när jag hade tvättat mig kunde jag se."

¹² De frågade: "Var är den mannen?" Han svarade: "Det vet jag inte."

¹³ Då förde de mannen som hade varit blind till fariseerna.

¹⁴ Men det var sabbat den dagen då Jesus hade gjort degen och öppnat hans ögon.

¹⁵ Därför frågade även fariseerna honom hur han hade fått sin syn. Han svarade: "Han lade en deg på mina ögon och jag tvättade mig, och nu ser jag."

¹⁷³ :2 Luk 13:2. **9:3** Joh 11:4. **9:4** Joh 5:17. **9:5** Joh 8:12. **9:6** Mark 8:23. **9:7** Jes 8:6. **9:7** *dammen Siloam* Ursprungligen byggd av kung Hiskia (2 Kung 20:20), som "sände" (hebr. *shiléch*) Gihonkällans vatten in till dammen genom "Hiskias tunnel" som finns bevarad än idag.

¹⁶ Några fariseer sade: "Den mannen kan inte vara från Gud, han håller ju inte sabbaten!" Andra sade: "Hur kan en syndig människa göra sådana tecken?" De var alltså splittrade

¹⁷ och frågade därför den blinde igen: "Vad säger du om honom som öppnade dina ögon?" Han svarade: "Han är en profet."

¹⁸ Men judarna trodde inte att han hade varit blind och sedan fått sin syn förrän de hade skickat efter hans föräldrar

¹¹⁷⁴ och frågat dem: "Är det här er son som ni säger är född blind? Hur kommer det sig att han nu kan se?"

²⁰ Hans föräldrar svarade: "Vi vet att han är vår son och att han föddes blind.

9:21

9:31

²¹ Men hur han kan se nu, det vet vi inte. Vem som har öppnat hans ögon vet vi inte heller. Fråga honom, han är gammal nog att svara för sig själv."

²² Föräldrarna svarade så därför att de var rädda

¹⁷⁴ :14Joh 5:9, 16. 9:16Joh 7:12, 43,10:19. 9:17Luk 7:16, Joh 4:19.

för judarna. Redan då hade judarna kommit överens om att den som bekände Jesus som Messias skulle uteslutas ur synagogan.

²³ Det var därför hans föräldrar svarade: "Han är gammal nog, fråga honom."

²⁴ För andra gången kallade de till sig mannen som hade varit blind och sade till honom: "Ge Gud äran! Vi vet att den mannen är en syndare."

²⁵ Han svarade: "Om han är en syndare vet jag inte. Men ett vet jag, att jag som var blind nu kan se."

²⁶ De frågade honom: "Vad gjorde han med dig?"

Hur öppnade han dina ögon?"

²⁷ Han svarade: "Jag har redan berättat det för er, men ni lyssnade inte. Varför vill ni höra det igen? Vill ni också bli hans lärjungar?"

²⁸ Då hånade de honom och sade: "Det är du som är hans lärjunge! Vi är Moses lärjungar.

²¹⁷⁵ Vi vet att Gud har talat till Mose, men varifrån den där mannen är vet vi inte."

¹⁷⁵ :22 Joh 7:13. 9:24 Jos 7:19. 9:24 **GeGudäran** En uppmaning att säga sanningen (jfr Jos 7:19). 9:29 Joh 7:27, 8:14. 9:31 Ords 15:29, Jes 1:15.

³⁰ Han svarade: "Ja, det är det som är så märkligt. Ni vet inte varifrån han är, och ändå har han öppnat mina ögon!"

³¹ Vi vet att Gud inte lyssnar till syndare, men den som tillber Gud och gör hans vilja lyssnar han till.

9:32

10:2

³² Aldrig någonsin har man hört att någon öppnat ögonen på en som är född blind.

³³ Om han inte var från Gud skulle han inte kunna göra någonting."

³⁴ De svarade: "Du är helt och hållet född i synd, och du undervisar oss!" Och de körde ut honom.

³⁵ Jesus fick höra att de hade kört ut honom. När han fann honom, sade han: "Tror du på Människosonen?"

³⁶ Han svarade: "Vem är han, Herre? Säg det så att jag kan tro på honom."

³⁷ Jesus sade: "Du har sett honom. Det är han som talar med dig."

³⁸ Då sade mannen: "Jag tror, Herre." Och han tillbad honom.

³⁹ Jesus sade: "Till en dom har jag kommit till denna värld, för att de som inte ser ska se och för att de som ser ska bli blinda."

⁴⁰ Några fariseer som var med honom hörde det och sade: "Men vi är väl inte blinda?"

⁴¹ Jesus sade: "Om ni vore blinda skulle ni inte ha någon synd. Men nu säger ni att ni ser. Er synd står kvar.

10

Den gode herden

¹ Jag säger er sanningen: Den som inte går in i fårfållan genom porten utan tar sig in från annat håll, han är en tjuv och en rövare.

² Men den som går in genom porten är fårens herde.

9:33 Joh 9:16. 9:34 Ps 51:5f. 9:37 Joh 4:26. 9:39 Matt 13:11f.
9:40 Matt 15:14, 23:26. 9:41 Ords 26:12, Joh 15:22.

³ För honom öppnar portvakten, och fåren lyssnar till hans röst. Han kallar på sina får och

när⁴ När handem har vidfönat ut alla och sin för utfådem. r går han före dem, och fåren följer honom eftersom de känner hans röst.

⁵ Men en främling följer de inte utan flyr från honom, för de känner inte främlingars röst."

⁶ Denna liknelse berättade Jesus för dem, men de förstod inte vad han ville säga dem.

⁷ Då sade Jesus än en gång: "Jag säger er sanningen: Jag är porten till fåren.

⁸ Alla som har kommit före mig är tjuvar och rövare, men fåren har inte lyssnat till dem.

⁹ Jag är porten. Den som går in genom mig ska bli frälst, och han ska gå in och gå ut och finna bete.

¹⁰ Tjuven kommer bara för att stjäla, slakta och döda. Jag har kommit för att de ska ha liv, och liv i överfl¹¹ Jag^{öd} är den gode herden. Den gode herden ger sitt liv för fåren.

¹² Den som är lejd och inte är herden som äger fåren, han överger fåren och flyr när han ser vargen komma, och vargen river dem och skingrar hjorden.

¹³ Den som är lejd bryr sig inte om fåren.

¹⁴ Jag är den gode herden. Jag känner mina får, och mina får känner mig,

10:5 Joh 10:27. **10:6** Joh 16:25. **10:8** Jer 23:1f, Matt 9:36. **10:8 Alla som har kommit före mig** Falska messiaspretendenter (jfr Apg 5:36-37). **10:10** Ps 23:1, Apg 20:29. **10:11** Hes 34:23, Joh 10:15.

10:12 Jes 56:11. **10:14** 2 Tim 2:19.

10:15

Johannesevangeliet 10:23

¹⁵ liksom Fadern känner mig och jag känner Fadern. Och jag ger mitt liv för fåren.

¹⁶ Jag har också andra får som inte hör till den här fållan. Också dem måste jag leda, och de kommer att lyssna till min röst. Så ska det bli en hjord och en herde.

¹⁷ Fadern älskar mig därför att jag ger mitt liv för att sedan ta det tillbaka.

¹⁸ Ingen tar det ifrån mig, utan jag ger det av fri vilja. Jag har makt att ge det, och jag har makt att ta tillbaka det. Det budet har jag fått av min Far."

¹⁹ Efter de orden blev det på nytt splittring bland judarna.

²⁰ Många av dem sade: "Han är besatt och galen. Varför lyssnar ni på honom?"

²¹ Andra sade: "Så talar inte en som är besatt.
En ond ande kan väl inte öppna ögonen på blinda?"

Jesu enhet med Fadern

²² Nu kom tempelinvigningens högtid i Jerusalem.

Det var vinter,

²³ och Jesus gick omkring i Salomos pelarhall i templet.

10:16 Ef 2:12f. **10:16** *denhär fållan* Jesu herdeämbete gäller inte bara det judiska folket utan omfattar alla folk. **10:18** Joh 5:26, 19:11. **10:19** Joh 7:43. **10:20** Mark 3:21, Joh 7:20. **10:22** *tempelinvigningens högtid* På hebreiska *Chánukka*, som firas till minne av templets återinvigning år 165 f Kr efter att det vanhelgats av Antiochus IV Epifanes hedniska Zeusaltare (jfr Matt 24:15 med not). Se 1 Mack 1:54, 2 Mack 6:2f. **10:23** Apg 3:11. **10:23** *Salomospelarhall* En täckt pelarhallutmedtempelplatsensöstra mur där grupper kunde samlas till undervisning och diskussion (jfr Apg 5:12).

10:24

10:35

²⁴ Då omringade judarna honom och frågade:

"Hur länge ska du hålla oss i ovisshet? Om du är Messias, så säg det öppet till oss!"

²⁵ Jesus svarade: "Jag har sagt det till er, men ni tror det inte. Gärningarna som jag gör i min Fars namn vittnar om mig.

²⁶ Men ni tror inte, för ni hör inte till mina får. ²⁷ Mina får lyssnar till min röst, och jag känner dem, och de följer mig.

²⁸ Jag ger dem evigt liv. De ska aldrig någonsin gå förlorade, och ingen ska rycka dem ur min hand.

²⁹ Min Far som gett mig dem är större än allt, och ingen kan rycka dem ur min Fars hand. ³⁰ Jag och Fadern är ett."

³¹ Än en gång tog judarna upp stenar för att stena honom.

³² Jesus sade till dem: "Jag har visat er många goda gärningar från Fadern. För vilken av dem tänker ni stena mig?"

³³ Judarna svarade: "Det är inte för någon god gärning vi tänker stena dig, utan för att du hädar och gör dig själv till Gud fast du är en människa."

³⁴ Jesus svarade dem: "Står det inte skrivet i er lag: *Jag har sagt att ni är gudar?*

³⁵ Om han nu kallar dem som fick Guds ord för gudar – och Skriften kan inte upphävas –

10:24 Luk 22:67. **10:25** Joh 5:36. **10:26** Joh 8:45f. **10:28** Joh 17:2, 12. **10:29** *Min Far som gett mig dem* Andra handskrifter: "Det min Far har gett mig". **10:30** Joh 1:1. **10:31** Joh 8:59. **10:33** Joh 5:18. **10:34** *lag* Här beteckning för hela GT. Jesus citerar Ps 82:6, där domare kallas gudar på grund av sitt gudomliga uppdrag. **10:35** Matt 5:17f.

³⁶ hur kan ni då säga till mig som Fadern har helgat och sänt till världen att jag hädar, därför att jag sagt: Jag är Guds Son?

³⁷ Om jag inte gör min Fars gärningar, så tro mig inte.

³⁸ Men om jag gör dem, tro då på gärningarna om ni inte kan tro på mig. Då ska ni inse och förstå att Fadern är i mig och jag i Fadern."

³⁹ De försökte gripa honom igen, men han drog sig undan deras grepp.

⁴⁰ Sedan gick han tillbaka till stället på andra sidan Jordan där Johannes hade varit den första tiden när han döpte. Där stannade han.

⁴¹ Många kom till honom, och de sade: "Även om inte Johannes gjorde något tecken, var allt han sade om Jesus sant."

⁴² Och många kom där till tro på honom.

11

Jesus uppväcker Lasarus

¹ En man som hette Lasarus var sjuk. Han var från Betania, den by där Maria och hennes syster Marta bodde.

² Det var Maria som smorde Herren med väldoftande olja och torkade hans fötter med sitt hår, och nu var hennes bror Lasarus sjuk.

³ Systrarna skickade då bud till Jesus och
lät säga: "Herre, den du har kär ligger sjuk."

10:38 Joh 14:10f. **10:39** Joh 7:30. **10:40** Joh 1:28. **11:1** Luk 10:38f. **11:1**
Betania Kan översättas "fattighuset" (jfr 12:5f).

11:2 Joh 12:3.

11:4

11:16

⁴ När Jesus hörde det, sade han: "Den
sjukdomen slutar inte med döden. Den är till
Guds ära, för att Guds Son ska bli förhärligad
genom den."

⁵ Jesus älskade Marta och hennes syster och
Lasarus.

⁶ När Jesus nu hörde att Lasarus var sjuk,
stannade han ändå två dagar där han var.

⁷ Därefter sade han till sina lärjungar: "Låt oss
gå tillbaka till Judeen."

⁸ Lärjungarna sade till honom: "Rabbi, nyss
försökte judarna stena dig, och nu går du dit
igen!" ⁹ Jesus svarade: "Har inte dagen tolv
timmar? Den som vandrar om dagen snavar
inte, för han ser denna världens ljus.

¹⁰ Men den som vandrar om natten, han
snavar
eftersom ljuset inte finns i honom."

¹⁷⁶ Efter att han sagt detta tillade han: "Vår vän Lasarus sover. Men jag går för att väcka honom."

¹² Då sade lärjungarna till honom: "Herre, sover han så blir han frisk."

¹³ Jesus hade talat om hans död, men de trodde att han talade om vanlig sömn.

¹⁴ Då sade Jesus helt öppet till dem: "Lasarus är dö¹⁵d. Och för er skull, för att ni ska tro, är jag glad att jag inte var där. Men låt oss nu gå till honom."

¹⁶ Tomas, som kallades Tvillingen, sade då till de andra lärjungarna: "Låt oss gå, vi också, och dö tillsammans med honom."

¹⁷⁶ :4 Joh 9:3. 11:8 Joh 10:31. 11:9 Joh 9:4f. 11:11 Matt 9:24. 11:16 Mark 10:32. 11:16 **Tvillingen** Tomas är arameiska för "tvilling".

¹⁷ När Jesus kom fram, fann han att Lasarus redan hade legat fyra dagar i graven.

¹⁸ Betania låg nära Jerusalem, ungefär tre kilometer¹⁹ Mångadäjudarrifrån.hade kommit ut till Marta och

Maria för att trösta dem i sorgen över deras bror.

²⁰ När Marta fick höra att Jesus hade kommit, gick hon ut och mötte honom. Men Maria stannade kvar hemma.

²¹ Marta sade till Jesus: "Herre, om du hade varit²² Menhär skulleockså numinvetbrorjaginteatt Gudha dökommertt. att ge

dig vad du än ber honom om."

²³ Jesus sade: "Din bror ska uppstå."

²⁴ Marta svarade: "Jag vet att han ska uppstå, vid uppståndelsen på den yttersta dagen."

²⁵ Jesus sade: "Jag är uppståndelsen och livet. Den som tror på mig ska leva om han än dör,

²⁶ och den som lever och tror på mig ska aldrig någonsin dö. Tror du detta?"

27 Hon svarade: "Ja, Herre. Jag tror att du är Messias, Guds Son, han som skulle komma till världen."

28 När hon hade sagt detta, gick hon och kallade på sin syster Maria och viskade: "Mästaren är här och kallar på dig."

29 Så snart hon hörde det, reste hon sig och gick ut till honom.

30 Jesus hade inte gått in i byn än, utan var kvar på platsen där Marta hade mött honom.

11:18 tre kilometer Ordagrant: "femton stadier" (längdmått om 190 meter). **11:24** Dan 12:2, Luk 14:14, Joh 5:29. **11:26** Joh 8:51.

11:27 Matt 16:16, Joh 4:42.

11:31

11:41

31 Judarna som var hemma hos Maria och tröstade henne såg att hon reste sig hastigt och gick ut. Då följde de efter henne i tron att hon skulle gå till graven för att gråta där.

32 När Maria kom till platsen där Jesus var och fick se honom, föll hon ner vid hans fötter och sade till honom: "Herre, om du hade varit här skulle min bror inte ha dött."

33 När Jesus såg hur hon grät och hur judarna som följt med henne grät, blev han djupt rörd och skakad i sin ande

³⁴ och frågade: "Var har ni lagt honom?" De svarade: "Herre, kom och se." ³⁵ Jesus grät.

³⁶ Då sade judarna: "Se hur han älskade honom!"

³⁷ Men några av dem sade: "Kunde inte han som öppnade ögonen på den blinde ha gjort så att Lasarus inte dog?"

³⁸ Jesus blev åter djupt rörd i sitt inre och gick fram till graven. Det var en klippgrav med en sten för öppningen.

³⁹ Jesus sade: "Ta bort stenen!" Den dödes syster Marta sade till honom: "Herre, han luktar redan. Det är fjärde dagen."

⁴⁰ Jesus sade till henne: "Har jag inte sagt dig att om du tror ska du få se Guds härlighet?"

⁴¹ Då tog de bort stenen, och Jesus lyfte blicken mot himlen och sade: "Far, jag prisar dig för att du hör mig.

11:35 Luk 19:41. **11:37** Joh 9:6f.

11:42

11:53

⁴² Jag vet att du alltid hör mig, men jag säger det för folket som står här, för att de ska tro att du har sänt mig."

⁴³ När han hade sagt detta, ropade han med hög röst: "Lasarus, kom ut!"

⁴⁴ Då kom den döde ut, med fötter och händer inlindade i bindlar och med ansiktet täckt av en duk. Jesus sade till dem: "Gör honom fri och låt honom gå."

⁴⁵ Många judar som hade kommit till Maria och sett vad Jesus gjorde kom till tro på honom.

⁴⁶ Men några av dem gick till fariseerna och berättade för dem vad Jesus hade gjort.

⁴⁷ Översteprästerna och fariseerna kallade då samman Stora rådet och sade: "Vad gör vi? Den här mannen gör många tecken.

⁴⁸ Låter vi honom hålla på så här kommer alla att tro på honom, och sedan kommer romarna och tar ifrån oss både templet och folket."

⁴⁹ En av dem, Kaifas som var överstepräst det året, sade till dem: "Ni förstår ingenting.

⁵⁰ Inser ni inte att det är bättre för er att en man dör för folket än att hela folket går under?"

⁵¹ Detta sade han inte av sig själv, utan som överstepräst det året profeterade han att Jesus skulle dö för folket,

⁵² och inte bara för folket utan också för att samla och förena Guds skingrade barn.

⁵³ Från den dagen bestämde de sig för att döda honom.

11:43 Luk 7:14f. **11:45** Joh 12:42. **11:50** Joh 18:14. **11:52** Joh 10:16, 1 Joh 2:2. **11:53** Matt 12:14.

⁵⁴ Jesus rörde sig därför inte längre öppet bland judarna utan drog sig undan därifrån till landsbygden nära öknen, till en stad som heter Efraim. Där stannade han tillsammans med sina lärjungar.

⁵⁵ Judarnas påsk närmade sig, och många gick från landsbygden upp till Jerusalem före påsken för att rena sig.

⁵⁶ De sökte efter Jesus och sade till varandra där de stod på tempelplatsen: "Vad tror ni? Kommer han inte alls till högtiden?"

⁵⁷ Men översteprästerna och fariseerna hade gett order om att den som visste var han fanns skulle tala om det så att de kunde gripa honom.

12

Jesus blir smord i Betania

¹ Sex dagar före påsk kom Jesus till Betania där Lasarus bodde, han som Jesus hade uppväckt från de döda.

² Där ordnade de en festmåltid för honom. Marta passade upp, och Lasarus var en av dem som låg till bords med honom.

11:54 Efraim Staden låg ca 2 mil nordost om Jerusalem. **11:55 2 Krön 30:17. 11:55 rena sig** Den som blivit oren (t ex genom att röra vid en död, se 4 Mos 19, 3 Mos 11-15) skulle genomgå en reningsrit innan han fick besöka templet igen. Rituell orenhet var inte samma sak som synd i moralisk mening.

12:3

12:11

³ Då tog Maria en hel flaska dyrbar äkta nardusolja och smorde Jesu fötter och torkade dem med sitt hår, och huset fylldes av doften från oljan.

⁴ Men Judas Iskariot, en av hans lärjungar, den som skulle förråda honom, invände:

⁵ "Varför sålde man inte den oljan för trehundra denarer och gav till de fattiga?"

⁶ Det sade han inte för att han brydde sig om de fattiga, utan för att han var en tjuv och brukade ta för sig av det som lades i kassan som han hade hand om.

⁷ Jesus sade då: "Låt henne vara. Hon har sparat den till min begravningsdag.

⁸ De fattiga har ni alltid bland er, men mig har ni inte alltid."

⁹ En stor mängd judar fick veta att Jesus var där, och de kom inte bara för Jesu skull utan också för att se Lasarus som han hade uppväckt från de döda.

¹⁰ Då bestämde sig översteprästerna för att döda även Lasarus,

¹¹ eftersom många judar lämnade dem för hans skull och trodde på Jesus. *Jesus rider in i Jerusalem*

12:3 en hel flaska dyrbar äkta nardusolja Grek. *lítra*, ca 300 gram. Den väldoftande nardusoljan importerades ända från Himalayas sluttningar och var därför mycket dyrbar. 300 denarer (vers5)motsvarade en hel års lön för en enkelarbetare. **12:7 Låt henne vara. Hon har sparat** Andra handskrifter: "Låt henne vara, så att hon kan spara". **12:8** 5 Mos 15:11. **12:8 men mig har ni inte alltid** Några handskrifter saknar dessa ord. **12:9** Joh 11:43f.

12:12

12:19

¹⁷⁷ Nästa dag hade folk i stora skaror kommit till högtiden. När de fick höra att Jesus var på väg in i Jerusalem,

¹³ tog de palmblad och gick ut för att möta honom. Och de ropade: "Hosianna! Välsignad är han som kommer i Herrens namn, han som är Israels kung!"

¹⁴ Jesus fann ett åsneförl och satt upp på det, som det står skrivet:

¹⁷⁷ **12** Matt 21:1f, Mark 11:1f, Luk 19:28f. **12:13** 3 Mos 23:39f. **12:13 Hosianna** Hebr. "Fräls!" (Ps 118:25), ett bönerop som med tiden blev ett liturgiskt hyllningsrop. **12:15** Sak 9:9. "Dotter Sion" var en bild för Jerusalem och dess folk (jfr t ex Mika 4:8). **12:16** Joh 2:22.

15 *Var inte rädd, dotter Sion!*

*Se, din kung kommer,
ridande på ett åsneföl.*

16 Hans lärjungar förstod först inte detta. Men när Jesus hade blivit förhårligad, kom de ihåg att det var skrivet så om honom och att man hade gjort så för honom.

17 Alla som hade varit med honom när han kallade Lasarus ut ur graven och uppväckte honom från de döda vittnade nu om detta,

18 och många kom ut och mötte honom därför att de hörde att han hade gjort detta tecken.

19 Då sade fariseerna till varandra: "Ser ni att ni inte kommer någon vart? Hela världen springer ju efter honom."

Jesus förutsäger sin död

12:20

12:27

20 Bland dem som hade kommit upp för att tillbe vid högtiden fanns några greker.

21 De kom nu till Filippus, som var från Betsaida i

Galileen, och bad honom: "Herre, vi vill se Jesus." 22 Filippus gick och talade om det för

Andreas, och Andreas och Filippus gick och berättade det för Jesus.

²³ Jesus svarade: "Stunden har kommit när Människosonen ska förhärligas.

²⁴ Jag säger er sanningen: Om vetekornet inte faller i jorden och dör, förblir det ett ensamt korn.

Men²⁵ Denom

detsom dörlskar bärsitt det liv rik föfrukt. rlorar det, men den

som sätter sitt liv sist i den här världen ska bevara det till evigt liv.

²⁶ Om någon vill tjäna mig ska han följa mig, och där jag är ska också min tjänare vara. Om någon tjänar mig ska Fadern ära honom.

²⁷ Nu är min själ i ångest. Vad ska jag säga? Far, fräls mig från denna stund? Nej, det är för denna stund jag har kommit.

12:20 greker Grekisktalande hedningar som hade anslutit sig till judendomen och kom upp till Jerusalem för att fira de judiska högtiderna (jfr Apg 8:27f och not till Apg 2:11). **12:21 Filippus, som var från Betsaida** Hans grekiska namn och sannolikt grekisktalande hemstad nära Dekapolisområdet blev troligen en kontaktpunkt för de besökande grekerna. **12:23** Joh 13:31f, 17:1. **12:25** Matt 10:39, 16:25. **12:25 sätter ... sist** Annan Översättning: "hatar". Grek. *miséo* och *hebr.* *sané* har dock en vidare betydelse än endast hat, och kan vid jämförelser betyda snarast "sätta i andra hand" (jfr hur samma ord översätts i 1 Mos 29:31, 5 Mos

21:15, samt Luk 14:26 med parallell i Matt 10:37). 12:25 sitt liv ...

det Annan Översättning: "sin själ ... den". **12:26** Joh 14:3, 17:24. **12:27** Matt 26:38f.

12:28

12:37

²⁸ Far, förhärliga ditt namn!"

Då kom en röst från himlen: "Jag har förhärligat det, och jag ska förhärliga det igen."

²⁹ Folket som stod där och hörde det sade att det

var åskan, andra sade att det var en ängel som talade till honom.

³⁰ Jesus svarade: "Den rösten kom inte för min skull, utan för er.

³¹ Nu går en dom över denna värld. Nu ska denna världens furste kastas ut.

³² Och när jag blivit upphöjd från jorden, ska jag dra alla till mig."

³³ Detta sade han för att ange på vilket sätt han skulle dö.

³⁴ Då sade folket till honom: "Vi har hört i lagen att Messias ska vara kvar för alltid. Hur kan du då säga att Människosonen måste bli upphöjd? Vad är det för en Människoson?"

³⁵ Jesus sade till dem: "Ännu en kort tid är ljuset bland er. Vandra medan ni har ljuset så att inte mörkret övervinner er. Den som vandrar i mörkret vet inte vart han går.

³⁶ Tro på ljuset medan ni har ljuset, så att ni blir ljusets barn." När Jesus hade sagt detta, drog han sig undan och dölde sig för dem. *Judarnas otro*

³⁷ Trots att han hade gjort så många tecken inför dem trodde de inte på honom.

12:28 Matt 3:17. **12:30** Joh 11:42. **12:31** Luk 10:18. **12:34** 2 Sam 7:13, Jes 9:6, Dan 7:14. **12:34** *hört i lagen att Messias ska vara kvar för alltid* Se t ex Jes 9:7, Dan 7:14. **12:34** *Vad är det för en Människoson* Annan översättning: "Vem är denne Människoson". **12:35** Joh 1:5, 8:12.

12:38

12:47

³⁸ Så uppfylldes profeten Jesajas ord: *Herre, vem trodde vår predikan, och för vem blev Herrens arm uppenbarad?*

³⁹ Alltså kunde de inte tro, för Jesaja har också sagt:

⁴⁰ *Han har förblindat deras ögon och förhärdat deras hjärta,
så att de inte ser med sina
ögon och förstår med sitt hjärta
och vänder om och blir helade
av mig.*

⁴¹ Så sade Jesaja därför att han såg hans härlighet och talade om honom.

⁴² Ändå var det många som trodde på honom, även bland rådsherrarna. Men för fariseernas skull

ville de inte bekänna det, för att inte bli uteslutna ur synagogan.

⁴³ De älskade människors ära mer än äran från Gud.

⁴⁴ Jesus ropade: "Den som tror på mig, han tror inte på mig utan på honom som har sänt mig.

⁴⁵ Och den som ser mig, han ser honom som har sänt mig.

⁴⁶ Jag har kommit till världen som ett ljus, för att ingen som tror på mig ska bli kvar i mörkret.

⁴⁷ Om någon hör mina ord och inte håller dem, så dömer inte jag honom, för jag har inte kommit för att döma världen utan för att frälsa världen.

12:38 Jes 53:1. "Herrens arm" står för Gudsmakts omhans änder ut i världen (jfr nöttill 1:1). **12:40** Jes 6:9f. **12:42** Joh 9:22. **12:43** Joh 5:44. **12:44** Matt 10:40, Joh 13:20. **12:45** Joh 14:9. **12:46** Luk 2:32, Joh 3:19, 8:12. **12:47** Joh 3:17.

⁴⁸ Den som förkastar mig och inte tar emot mina ord har en domare över sig: det ord som jag har talat ska döma honom på den yttersta dagen.

⁴⁹ Jag har inte talat av mig själv, utan Fadern som har sänt mig har befallt mig vad jag ska säga och tala.

⁵⁰ Och jag vet att hans befallning är evigt liv. Det jag talar, talar jag därför så som Fadern har sagt mig."

13

Jesus tvättar lärjungarnas fötter

¹ Det var strax före påskhögtiden. Jesus visste att hans stund hade kommit, att han skulle lämna denna värld och gå till Fadern. Han hade älskat sina egna här i världen, och han älskade dem in i det sista.

² De åt kvällsmåltiden, och djävulen hade redan ingett Judas, Simon Iskariots son, tanken att förråda honom.

³ Jesus visste att Fadern hade gett allt i hans händer, att han utgått från Gud och skulle gå till Gud.

⁴ Han reste sig från bordet, lade av sig manteln och tog en linnehandduk som han knöt om sig.

⁵ Sedan hällde han vatten i ett tvättfat och började tvätta lärjungarnas fötter och torka dem med handduken som han hade runt midjan.

⁶ När han kom till Simon Petrus, sade denne till honom: "Herre, ska du tvätta mina fötter?"

12:48 Joh 8:24. **12:49** Joh 14:10. **13:2** Luk 22:3. **13:3** Matt 11:27, 28:18, Joh 3:35. **13:5** *tvätta lärjungarnas fötter* En tjänares uppgift, jfr 1 Sam 25:41.

13:7

13:17

⁷ Jesus svarade: "Vad jag gör förstår du inte nu, men längre fram kommer du att förstå det."

⁸ Petrus sade: "Aldrig någonsin ska du tvätta mina fötter!" Jesus svarade: "Om jag inte får tvätta dig har du ingen del i mig."

⁹ Simon Petrus sade: "Herre – inte bara mina fötter, utan också händerna och huvudet!"

¹⁰ Jesus svarade: "Den som har badat behöver sedan bara tvätta fötterna. Han är helt och hållet ren. Och ni är rena, fast inte alla."

¹¹ Han visste vem som skulle förråda honom. Därför sade han att inte alla var rena.

¹² När han sedan hade tvättat deras fötter och tagit på sig manteln och lagt sig till bords igen, sade han till dem: "Förstår ni vad jag har gjort med er?

¹⁷⁸ Ni kallar mig Mästare och Herre och det med rätta, för det är jag.

¹⁴ Om nu jag, er Herre och Mästare, har tvättat era fötter, så är också ni skyldiga att tvätta varandras fötter.

¹⁵ Jag har gett er ett exempel för att ni ska göra som jag har gjort mot er.

¹⁶ Jag säger er sanningen: Tjänaren är inte större än sin herre, och budbäraren är inte större än den som har sänt honom.

¹⁷ När ni vet detta, saliga är ni om ni också gör det.

Jesus förutsäger Judas förräderi

13:18

13:28

¹⁸ Jag talar inte om er alla. Jag vet vilka jag har utvalt. Men Skriften ska fullbordas: *Den som åt mitt bröd lyfte sin häl mot mig.*

¹⁹ Jag säger det till er nu innan det sker, för att ni när det skett ska tro att *Jag Är*.

¹⁷⁸ :**10** Joh 15:3. **13:11** Joh 6:64. **13:13** Matt 23:8, 10. **13:14** Luk 22:27. **13:15** 1 Petr 2:21. **13:16** Matt 10:24f. **13:16** *budbäraren* Annan översättning: "aposteln".

²⁰ Jag säger er sanningen: Den som tar emot någon som jag sänder tar emot mig, och den som tar emot mig tar emot honom som har sänt mig."

²¹ När Jesus hade sagt detta, skakades han i sin ande och vittnade: "Jag säger er sanningen: En av er ska förråda mig."

²² Lärjungarna såg på varandra och undrade osä²³kertEnvemav
hanshanläkunderjungar,mena.den som Jesus
älskade, låg till bords vid Jesu sida.

²⁴ Simon Petrus gav tecken till honom att fråga vem han talade om.

²⁵ Den lärjungen lutade sig då mot Jesu bröst och sade: "Herre, vem är det?"

²⁶ Jesus svarade: "Det är han som får brödet som jag doppar." Han doppade sin brödbit och gav den till Judas, Simon Iskariots son.

²⁷ När Judas hade tagit brödet for Satan in i honom, och Jesus sade till honom: "Det du gör, gör det snart!"

²⁸ Men ingen av dem som låg till bords förstod varför han sade så till honom.

13:18 lyfte sin häl mot mig Dvs bedrog mig (jfr 1 Mos 25:26 med not). Citat ur Ps 41:10. **13:20** Matt 10:40, Luk 9:48. **13:21** Matt 26:21f,

Mark 14:18f, Luk 22:21. **13:23**Joh 19:26, 21:20. **13:23** *den som Jesus älskade* Troligen evangeliets författare, aposteln Johannes (jfr 21:24). **13:23** *vid Jesu sida* Annan Översättning: "vid Jesu bröst" (jfr vers 25). **13:27** Luk 22:3.

13:29

13:37

²⁹ Judas hade hand om kassan, och därför trodde några att Jesus sade åt honom att köpa något som de behövde till högtiden eller ge något till de fattiga.

³⁰ När han hade tagit brödet gick han genast ut. Det var natt.

Jesus är nu förhärligad

³¹ När Judas hade gått sade Jesus: "Nu är Människosonen förhärligad, och Gud är förhärligad i honom.

³² Och om Gud är förhärligad i honom ska Gud också förhärliga honom i sig själv, och han ska förhärliga honom snart.

³³ Mina barn, ännu en kort tid är jag hos er. Ni kommer att söka mig, och som jag sade till judarna säger jag nu till er: Dit jag går kan ni inte komma.

³⁴ Ett nytt bud ger jag er: att ni ska älska varandra. Så som jag har älskat er ska också ni älska varandra.

³⁵ Om ni har kärlek till varandra ska alla
förstå
att ni är mina lärjungar."

³⁶ Simon Petrus sade till honom: "Herre,
vart
går du?" Jesus svarade: "Dit jag går kan du inte
följa mig nu. Men längre fram ska du få följa mig."

³⁷ Petrus frågade: "Herre, varför kan jag inte
följa dig nu? Jag ska ge mitt liv för dig."

13:29 Joh 12:6. **13:31** Joh 12:23. **13:33** Joh 7:34, 8:21. **13:34**
3 Mos 19:18, Joh 15:12f, 1 Joh 2:7f. **13:36** Joh 7:35f, 21:18f. **13:37**
Matt 26:33f, Mark 14:29f, Luk 22:33f.

³⁸ Jesus svarade: "Ska du ge ditt liv för mig? Jag säger dig sanningen: Tuppen kommer inte att gala förrän du har förnekat mig tre gånger.

14

Jesus är vägen till Fadern

¹ Låt inte era hjärtan oroas. Tro på Gud och tro på mig.

² I min Fars hus finns många rum. Om det inte vore så, skulle jag då ha sagt er att jag går bort för att bereda plats för er?

³ Och om jag nu går bort och bereder plats för er, så ska jag komma tillbaka och hämta er till mig, för att ni ska vara där jag är.

⁴ Och vart jag går, det vet ni. Den vägen känner ni."

⁵ Tomas sade: "Herre, vi vet inte vart du går.

Hur kan vi då känna vägen?"

⁶ Jesus sade till honom: "Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig.

⁷ Har ni lärt känna mig, ska ni också lära känna min Far. Nu känner ni honom och har sett honom."

13:38 Ska du ge ditt liv för mig? Annan översättning: "Du ska ge ditt liv för mig" (jfr 21:19). **14:1** Ps 42:6, Mark 11:22. **14:1 Tropå Gud och tro på mig** Annan översättning: "Ni tror på Gud, tro också på mig". **14:2 sagter att jag går bort** Andra handskrifter: "sagt er det. Jag går bort". **14:3** Joh 12:26, 17:24. **14:6** Matt 11:27, Hebr 10:20. **14:7 Harnilär tkänn mig, skani också lära känna min Far** Andra handskrifter: "Hade ni lärt känna mig, skulle ni också känna min Far".

14:8

14:17

⁸ Filippus sade: "Herre, visa oss Fadern så räcker det för oss."

⁹ Jesus svarade: "Så länge har jag varit hos er, och du har inte lärt känna mig, Filippus. Den som har sett mig har sett Fadern. Hur kan du säga: Visa oss Fadern?"

¹⁰ Tror du inte att jag är i Fadern och att Fadern är i mig? Orden jag talar till er säger jag inte av mig själv. Fadern bor i mig och gärningarna är hans verk.

¹¹ Tro mig: jag är i Fadern och Fadern är i mig. Och kan ni inte det, tro då för gärningarnas skull.

¹² Jag säger er sanningen: Den som tror på mig ska göra de gärningar som jag gör. Och större än så ska han göra, för jag går till Fadern.

¹³ Och vad ni än ber om i mitt namn ska jag göra, för att Fadern ska bli förhårligad i Sonen.

¹⁷⁹ Om ni ber om något i mitt namn, ska jag göra det.

Jesus lovar sända Hjälparen

¹⁵ Om ni älskar mig håller ni fast vid mina bud. ¹⁶ Och jag ska be Fadern, och han ska ge er en annan Hjälpare som ska vara hos er för alltid: ¹⁷ sanningens Ande. Världen kan inte ta emot honom, för världen ser honom inte och känner honom inte. Ni känner honom, för han förblir hos er och ska vara i er.

14:18

Johannesevangeliet 14:27

¹⁸ Jag ska inte lämna er faderlösa, jag ska komma till er.

¹⁹ Ännu en kort tid, och världen ser mig inte längre. Men ni ska se mig, för jag lever och ni ska leva.

²⁰ Den dagen ska ni förstå att jag är i min Far, och att ni är i mig och jag i er.

²¹ Den som har mina bud och håller fast vid

¹⁷⁹ :9Joh 12:45, 17:21f, Hebr 1:3. **14:11**Joh 10:38. **14:12**Apg 1:8. **14:13** Matt 7:7f, Mark 11:24. **14:15** Joh 15:10, 1 Joh 5:3. **14:15** *håller ni fast* Andra handskrifter: "håll då fast". **14:16** Joh 14:26, 15:26,16:7. **14:16***Hjälpare* Annan Översättning: "Tröstare" (jfrApg 9:31), "Förespråkare" (jfr Rom 8:26). **14:17** *ska vara i er* Andra handskrifter: "är i er".

dem är den som älskar mig. Den som älskar mig ska bli älskad av min Far, och jag ska älska honom och uppenbara mig för honom."

²² Judas – inte Judas Iskariot – frågade: "Herre, hur kommer det sig att du ska uppenbara dig för oss och inte för världen?"

²³ Jesus svarade: "Om någon älskar mig, håller han fast vid mitt ord. Och min Far ska älska honom, och vi ska komma till honom och ta vår boning hos honom.

²⁴ Den som inte älskar mig håller inte fast vid mina ord. Ordet som ni hör är inte mitt, det kommer från Fadern som har sänt mig.

²⁵ Detta har jag sagt er medan jag ännu är kvar hos er.

²⁶ Men Hjälparen, den helige Ande som Fadern ska sända i mitt namn, han ska lära er allt och påminna er om allt som jag sagt er.

²⁷ Frid lämnar jag åt er. Min frid ger jag er. Jag ger er inte det som världen ger. Låt inte era hjärtan oroas och tappa inte modet.

14:18Matt 28:20. **14:19**Joh 16:16. **14:20**Joh 17:21, 23. **14:21** Joh 16:27. **14:22** Luk 6:16. **14:22** *Judas – inte Judas Iskariot* Aposteln Judas, Jakobs son (Luk 6:16). **14:23** Joh 15:10, Ef 3:17. **14:24** Joh 7:16. **14:26** Matt 10:19f, Luk 24:49. **14:27** Joh 16:33, Rom 5:1, Fil 4:7.

²⁸ Ni har hört att jag har sagt er: Jag går bort, och jag kommer till er igen. Om ni älskade mig skulle ni vara glada över att jag går till Fadern, för Fadern är större än jag.

²⁹ Nu har jag sagt det till er innan det sker, för att ni ska tro när det har skett.

³⁰ Jag ska inte säga er mycket mer, för denna världens furste är på väg. Han har ingen makt över mig,

³¹ men världen måste förstå att jag älskar Fadern och gör som Fadern har befallt mig. Res er så går vi härifrån.

15

Jesus är den sanna vinstocken

¹ Jag är den sanna vinstocken, och min Far är vinodlaren.

² Varje gren i mig som inte bär frukt tar han bort, och varje gren som bär frukt rensar han så att den bär mer frukt.

³ Ni är redan nu rena i kraft av ordet som jag har talat till er.

⁴ Förbli i mig, så förblir jag i er. Liksom grenen inte kan bära frukt av sig själv om den inte förblir i vinstocken, så kan inte heller ni det om ni inte förblir i mig.

14:28 Joh 10:29. **14:29** Joh 13:19. **14:30** Joh 12:31, 16:11. **14:30 har ingen makt över mig** Ordagrant: "har inget i mig". **14:31** Matt 26:46. **14:31 härifrån** Troligen från nattvardssalen (Luk 22:12) mot Getsemane (Joh 18:1). **15:2** Matt 3:10. **15:3** Joh 13:10. **15:4** Joh 6:56.
15:5 Johannesevangeliet 15:16

⁵ Jag är vinstocken, ni är grenarna. Om någon förblir i mig och jag i honom, så bär han rik frukt.

Utan mig kan ni ingenting göra.

⁶ Om någon inte förblir i mig, kastas han ut som en gren och vissnar. Sådana grenar samlar man ihop och kastar i elden, och de bränns upp.

⁷ Om ni förblir i mig och mina ord förblir i er, så be om vad ni vill och ni ska få det.

⁸ Min Far förhärligas när ni bär rik frukt och blir mina lärjungar.

⁹ Så som Fadern har älskat mig, så har jag älskat

er.¹⁰ Bli Omkvarni håi min ller käminarlek. bud blir ni kvar i min

kärlek, liksom jag har hållit min Fars bud och är

kvar.¹¹ Dettai hansharkärlek. jag sagt er för att min glädje ska vara i er och för att er glädje ska bli fullkomlig.

¹² Detta är mitt bud: att ni ska älska varandra så som jag har älskat er.

¹³ Ingen har större kärlek än den som ger sitt liv för sina. ¹⁴ Ni är mina ^{nner}. vänner, om ni gör vad jag befäller er.

¹⁵ Jag kallar er inte längre tjänare, för tjänaren vet inte vad hans herre gör. Jag kallar er vänner, för jag har låtit er veta allt som jag hört av min Far.

¹⁶ Ni har inte utvalt mig, utan jag har utvalt er och bestämt er till att gå ut och bära frukt, och er frukt ska bestå. Då ska Fadern ge er vad ni än ber honom om i mitt namn.

15:51 Kor 12:12, 2 Kor 3:5. **15:6**Matt 3:10. **15:7**Joh 14:13. **15:8** Matt 5:16, Fil 1:11. **15:10** Joh 8:29. **15:11** Joh 16:24, 1 Joh 1:4.

15:12 Joh 13:34, Ef 5:2. **15:13** Joh 10:11, Rom 5:7f. **15:14** Matt 12:50. **15:16** Joh 14:12f.

15:17

Johannesevangeliet 15:25

¹⁷ Och detta befäller jag er: att ni ska älska varandra.

Hatade av världen

¹⁸ Om världen hatar er, ska ni veta att den har hatat mig före er.

¹⁹ Hade ni tillhört världen, skulle världen ha älskat er som sina egna. Men ni tillhör inte världen, utan jag har utvalt er och tagit er ut ur världen. Därför hatar världen er.

²⁰ Kom ihåg vad jag sagt: tjänaren är inte större än sin herre. Har de förföljt mig, ska de också förfölja er. Har de bevarat mitt ord, ska de också bevara ert ord.

²¹ Men allt detta kommer de att göra mot er för mitt namns skull, därför att de inte känner honom som har sänt mig.

²² Hade jag inte kommit och talat till dem, skulle de vara utan synd. Men nu har de ingen ursäkt för sin synd.

²³ Den som hatar mig hatar också min Far.

²⁴ Hade jag inte gjort sådana gärningar bland dem som ingen annan gjort, så skulle de vara utan synd. Men nu har de sett dem, och de har hatat både mig och min Far.

²⁵ Så skulle ordet uppfyllas som står skrivet i deras lag: *De har hatat mig utan orsak.*

15:18 Joh 7:7, 1 Joh 3:13. **15:18 före er** Annan Översättning: "mer än er". **15:19** Joh 17:14, 1 Joh 4:5. **15:20** Matt 10:24f. **15:20 vad jag sagt** Joh 13:16. **15:21** Matt 5:11. **15:22** Luk 12:47, Joh 9:41. **15:22 utan synd** Alltså utan skuld för sin synd (jfr Rom 5:13). **15:23** Luk 10:16. **15:24** Joh 10:37. **15:25** Ps 35:19, 69:5.

²⁶ Men när Hjälparen kommer som jag ska sända er från Fadern, sanningens Ande som utgår från Fadern, då ska han vittna om mig.

²⁷ Också ni ska vittna, eftersom ni har varit med mig ända från början.

¹ Detta har jag sagt er för **16** att ni inte ska komma på fall.

² De kommer att utesluta er ur synagogorna, och det kommer en tid när den som dödar er ska tro att han tjänar Gud.

³ Det kommer de att göra därför att de varken känner Fadern eller mig.

⁴ Men jag har sagt det till er för att ni, när deras tid kommer, ska minnas att jag sade det till er. Jag sade det inte till er från början, för då var jag hos er.

Sanningens Ande

⁵ Nu går jag till honom som har sänt mig, och ingen av er frågar mig: Vart går du? ⁶ Men när jag nu har sagt er detta, är era hjärtan fyllda av sorg.

⁷ Men jag säger er sanningen: Det är för ert bästa som jag går bort. För om jag inte går bort,

kommer inte Hjälparen till er. Men när jag går bort ska jag sända honom till er.

⁸ Och när han kommer ska han överbevisa världen om synd och rättfärdighet och dom.

15:26Joh 14:26. **15:27**Apg 1:8, 21. **16:2**Matt 10:17, 22, Joh 9:22. **16:3** 1 Kor 2:8. **16:4** Joh 13:19. **16:5** Joh 7:33. **16:7** Joh 14:16.

16:9 Johannesevangeliet 16:19⁹ Om synd:

de tror inte på mig.

¹⁰ Om rättfärdighet: jag går till Fadern och ni ser mig inte längre.

¹¹ Om dom: denna världens furste är dömd.

¹² Jag har mycket mer att säga er, men ni kan inte bära det nu.

¹³ Men när han kommer, sanningens Ande, då ska han leda er in i hela sanningen. Han ska inte tala av sig själv utan bara tala det han hör, och han ska förkunna för er vad som kommer att ske.

¹⁴ Han ska förhålla mig, för han ska ta av det som är mitt och förkunna för er.

¹⁵ Allt som Fadern har är mitt. Därför sade jag att han ska ta av det som är mitt och förkunna för er.

Sorg och glädje

¹⁸⁰ En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni kommer att se mig."

¹⁷ Några av hans lärjungar sade då till varandra: "Vad menar han när han säger till oss: En kort tid och ni ser mig inte längre, ännu en kort tid och ni kommer att se mig? Och att han går till Fadern?"

¹⁸ De frågade: "Vad menar han med en kort tid? Vi förstår inte vad han säger."

¹⁹ Jesus märkte att de ville fråga honom, och han sade till dem: "Ni frågar varandra om det jag sade: En kort tid och ni ser mig inte, ännu en kort tid och ni kommer att se mig.

¹⁸⁰ :9 Joh 3:18. **16:10** Apg 5:31, Rom 4:25. **16:11** Joh 12:31. **16:12** 1 Kor 3:1. **16:13** Joh 14:26. **16:15** Joh 17:10. **16:16** Joh 14:19.

²⁰ Jag säger er sanningen: Ni kommer att gråta och jämra er, men världen ska glädja sig. Ni kommer att sörja, men er sorg ska vändas i glädje.

²¹ När en kvinna ska föda har hon det svårt, för hennes stund har kommit. Men när hon har fött barnet, minns hon inte längre smärtan i sin glädje över²² att Nuenharmäninniska också ädetr fösvådd tillrt, men världen. jag ska se er

igen. Då ska era hjärtan glädjas, och ingen ska ta er glädje ifrån er. *Bön i Jesu namn*

²³ Den dagen kommer ni inte att fråga mig om något. Jag säger er sanningen: Vad ni ber Fadern om i mitt namn, det ska han ge er.

²⁴ Hittills har ni inte bett om något i mitt namn. Be och ni ska få, så att er glädje blir fullkomlig.

²⁵ Detta har jag talat till er i liknelser. Men det kommer en tid när jag inte längre ska tala till er i liknelser, utan öppet förkunna för er om Fadern.

²⁶ Den dagen ska ni be i mitt namn. Jag säger inte att jag ska be till Fadern för er.

²⁷ Fadern själv älskar er, för ni har älskat mig och tror att jag har utgått från Gud.

²⁸ Jag har utgått från Fadern och kommit till världen. Nu lämnar jag världen och går till Fadern."

²⁹ Då sade hans lärjungar: "Nu talar du öppet och inte i liknelser!

³⁰ Nu vet vi att du vet allt och inte är beroende av att någon frågar dig. Därför tror vi att du har utgått från Gud."

16:20 Matt 5:4. **16:21** Jes 26:17. **16:22** Joh 20:20. **16:23** Joh 14:13f, 15:7, 16. **16:24** Matt 7:7. **16:25** Joh 10:6. **16:27** Joh 14:21, 17:8.

16:31

Johannesevangeliet 17:7

³¹ Jesus svarade: "Nu tror ni.

³² Men det kommer en tid, och den är redan här, när ni ska skingras var och en åt sitt håll och lämna mig ensam. Men jag är inte ensam, för Fadern är med mig.

³³ Detta har jag sagt er för att ni ska ha frid i mig. I världen får ni lida, men var frimodiga: jag har övervunnit världen."

17

Jesu översteprästerliga förbön

¹ När Jesus hade sagt detta, lyfte han blicken mot himlen och bad: "Far, stunden har kommit. Förhärliga din Son, så att Sonen kan förhärliga dig.

² Du har gett honom makt över alla människor, för att han ska ge evigt liv åt alla dem som du har gett honom.

³ Och detta är det eviga livet: att de känner dig, den ende sanne Guden, och den som du har sänt,
Jesus Kristus.

⁴ Jag har förhärligat dig på jorden genom att fullborda det verk som du gav mig att utföra.

⁵ Far, förhärlika nu mig med den härlighet som jag hade hos dig innan världen var till.

⁶ Jag har uppenbarat ditt namn för de människor som du tog ut ur världen och gav till mig. De var dina och du gav dem till mig, och de

har⁷ Nuhållitharfastdevidförstdittått attord.allt som du gett mig
kommer från dig,

16:32 Matt 26:31, 56. **16:33** Joh 14:27, 1 Joh 5:4. **17:1** Joh 12:23.

17:2 Matt 28:18. **17:3** 1 Joh 5:20. **17:4** Joh 4:34. **17:5** Joh 1:1.

17:6 Joh 6:37.

17:8

17:18

⁸ för jag har gett dem de ord som du gav till mig. De har tagit emot dem och verkligen förstått att jag har utgått från dig, och de tror att du har sänt mig.

⁹ Jag ber för dem. Jag ber inte för världen utan för dem som du har gett mig, för de är dina.

¹⁰ Allt mitt är ditt och allt ditt är mitt, och jag är förhärligad i dem.

¹¹ Jag är inte längre kvar i världen, men de är kvar i världen när jag går till dig. Helige Far, bevara dem i ditt namn som du har gett mig, så

att¹² de så är lättngeliksom jag varvi hos är ett. dem, bevarade jag dem i

ditt namn som du gett mig. Jag vakade över dem och ingen av dem gick förlorad, ingen utom fördärvets man för att Skriften skulle uppfyllas.

¹³ Nu kommer jag till dig. Men jag säger det här medan jag är kvar i världen, för att deras hjärtan ska vara fyllda av min glädje.

¹⁴ Jag har gett dem ditt ord och världen har hatat dem, för de tillhör inte världen liksom inte heller jag tillhör världen.

¹⁵ Jag ber inte att du ska ta dem ut ur världen,

utan¹⁶ de att tillhödu skar inte bevaras i världen, de liksom från det inte onda heller. jag tillhör världen.

¹⁷ Helga dem i sanningen: ditt ord är sanning.

18 Så som du har sänt mig till världen, så har jag sänt dem till världen.

17:8 Joh 16:27, 30. 17:10 Joh 16:15. 17:11 Joh 10:30. 17:12 Ps 41:10, 109:8, Joh 6:39. 17:13 Joh 15:11. 17:14 Joh 15:18f. 17:15 Matt 6:13, Luk 22:32. 17:15 **det onda** Annan Översättning:

"den onde". 17:18 Joh 20:21.

17:19

Johannesevangeliet 18:1

19 Och jag helgar mig för dem, för att också de ska vara helgade i sanningen.

20 Men jag ber inte bara för dem, utan också för dem som kommer att tro på mig genom deras ord.

21 Jag ber att de alla ska vara ett, och att de ska vara i oss liksom du, Far, är i mig och jag i dig. Då ska världen tro att du har sänt mig.

22 Och den härlighet som du gett mig har jag gett till dem, för att de ska vara ett liksom vi är ett:

23 jag i dem och du i mig, så att de är fullkomligt förenade till ett. Då ska världen förstå att du har sänt mig, och att du har älskat dem så som du har älskat mig.

24 Far, jag vill att där jag är, där ska också de som du har gett mig vara med mig. Låt dem få se min härlighet som du har gett mig, för du har älskat mig före världens skapelse.

25 Rättfärdige Far, världen har inte lärt känna dig. Men jag känner dig, och de vet att du har sänt mig.

26 Jag har gjort ditt namn känt för dem. Och jag ska göra det känt, för att kärleken som du älskat mig med ska vara i dem och jag i dem."

18

Jesus blir förrådd och fängslad

¹ När Jesus hade sagt detta, gick han med sina

17:19 1 Kor 6:11, Hebr 10:10. **17:20** Joh 16:13. **17:20** *tro på mig genom deras ord* Apostlarnas ord (NT) skulle vid sidan av GT ligga till grund för den kristna församlingens tro (jfr Matt 10:40, Luk 10:16). **17:21** Joh 10:38, 1 Joh 1:3. **17:23** 1 Kor 6:17. **17:24** Joh 14:3. **17:25** Joh 7:29. **17:26** Joh 15:9. **18:1** 2 Sam 15:23, Matt 26:36, Mark 14:32, Luk 22:39f.

18:2

18:10

lärjungar över till andra sidan av Kidrondalen. Där låg en trädgård som han och hans lärjungar gick in i.

² Men även Judas, han som förrådde honom, kände till det stället eftersom Jesus ofta hade varit där med sina lärjungar.

³ Judas tog med sig vaktstyrkan och några av översteprästernas och fariseernas tjänare och kom dit med facklor, lyktor och vapen.

⁴ Jesus, som visste om allt som skulle hända honom, gick ut och frågade dem: "Vem söker ni?"

⁵ De svarade: "Jesus från Nasaret." Han sade till dem: "*Jag Är.*" Även Judas, han som förrådde honom, stod bland dem.

⁶ När Jesus sade till dem: *Jag Är*, ryggade de tillbaka och föll till marken.

⁷ Än en gång frågade han dem: "Vem söker ni?"

De sade: "Jesus från Nasaret."

⁸ Jesus svarade: "Jag har sagt er att det är jag.

Om det är mig ni söker, så låt de andra gå!"

⁹ Ordet som han hade sagt skulle nämligen gå i uppfyllelse: "Av dem du har gett mig har jag inte förlorat en enda."

¹⁰ Simon Petrus hade ett svärd. Han drog det och slog till mot översteprästens tjänare och högg av honom högra örat. Tjänaren hette Malkus.

18:1 Kidrondalen En bäckravin som skiljer Jerusalem från Olivberget (jfr 2 Sam 15:23). **18:1 en trädgård** Getsemane (jfr Matt 26:36). **18:3** Matt 26:47f, Mark 14:43f, Luk 22:47f. **18:4** Joh 19:28. **18:9** Joh 6:39. **18:9 Ordet som han hade sagt** Se Joh 6:39, 17:12.

¹¹ Jesus sade till Petrus: "Sätt svärdet i skidan! Skulle jag inte dricka den bägare som Fadern har gett mig?"

¹² Soldaterna och befälhavaren och judarnas tjänare grep nu Jesus och band honom.

¹³ De förde honom först till Hannas, svärfar till Kaifas som var överstepräst det året.

¹⁴ Det var Kaifas som hade gett judarna rådet att det var bättre att en man dog i folkets ställe.

Petrus förnekar Jesus

¹⁵ Simon Petrus och en annan lärjunge följde efter Jesus. Den lärjungen var bekant med översteprästen och kom in på översteprästens gård tillsammans med Jesus.

¹⁶ Men Petrus stod kvar utanför vid porten. Den andre lärjungen, han som var bekant med översteprästen, gick då ut och talade med flickan som vaktade porten och hämtade in Petrus.

¹⁷ Tjänsteflickan frågade Petrus: "Är inte du också en av den där mannens lärjungar?" Han svarade: "Nej, det är jag inte."

¹⁸¹ Det var kallt, och tjänarna och vakterna hade gjort upp en koleld där de stod och värmdes sig.

¹⁸¹ **11** Matt 26:39. **18:12** Matt 26:57f, Mark 14:53f, Luk 22:54f. **18:14** Joh 11:49f. **18:15** *en annan lärjunge* Enligt många utläggare Johannes själv (jfr 20:2-3).

Även Petrus stod där tillsammans med dem och värmdes sig.

Jesus inför översteprästen

¹⁹ Översteprästen frågade ut Jesus om hans lärjungar och hans lära.

18:20

18:28

²⁰ Jesus svarade honom: "Jag har talat öppet till världen. Jag har alltid undervisat i synagogan och i templet där alla judar samlas. Jag har inte talat i hemlighet.

²¹ Varför frågar du mig? Fråga dem som har hört vad jag förkunnat för dem. De vet vad jag har sagt."

²² När Jesus sade detta, gav en av tjänarna som stod där honom ett slag i ansiktet och sade: "Ska du svara översteprästen på det sättet?"

²³ Jesus svarade: "Har jag sagt något som är fel, så säg vad som är fel. Men om jag talar sanning, varför slår du mig?"

²⁴ Då skickade Hannas honom bunden till översteprästen Kaifas.

Petrus förnekar Jesus igen

²⁵ Simon Petrus stod och värmdes sig. Då frågade de honom: "Är inte du också en av hans lärjungar?" Han nekade och sade: "Det är jag

inte." ²⁶ En av översteprästens tjänare, en släkting till den vars öra Petrus hade huggit av, sade: "Så jag inte själv att du var med honom i trädgården?" ²⁷ Petrus nekade än en gång – och strax gol en tupp.

Jesus inför Pilatus

²⁸ Från Kaifas förde de sedan Jesus till pretoriet.

Det var nu tidigt på morgonen. Själva gick de inte

18:20 Mark 14:49.

18:25 Matt 26:71f, Mark 14:69f, Luk 22:58f.

18:28 *pretoriet* Den romerske ståthållarens palats.

18:29

18:36

in i pretoriet, för att inte bli orenerade utan kunna fira påsken.

²⁹ Pilatus kom därför ut till dem och frågade: "Vad anklagar ni den här mannen för?"

³⁰ De svarade: "Hade han inte varit en brottsling skulle vi inte ha överlämnat honom till dig." ³¹ Pilatus sade till dem: "Ta ni honom och döm honom efter er lag!" Judarna sade: "Vi har inte rätt att avrätta någon."

³² Så skulle det ord uppfyllas som Jesus hade sagt när han angav på vilket sätt han skulle dö.

³³ Pilatus gick tillbaka in i pretoriet och lät kalla in Jesus och frågade: "Så du är judarnas kung?"

³⁴ Jesus svarade: "Säger du det av dig själv, eller har andra sagt det om mig?"

³⁵ Pilatus svarade: "Jag är väl inte jude? Ditt folk och översteprästerna har överlämnat dig åt mig. Vad har du gjort?"

³⁶ Jesus svarade: "Mitt rike är inte av den här världen. Hade mitt rike varit av den här världen, skulle mina tjänare ha kämpat för att jag inte

18:28 *fira påskan* Ordagrant: "äta påskan". I 2 Mos 12:48 används de båda uttrycken "fira påskan" och "äta påskan" växelvis i betydelsen "rätt deltaipåskfirandet". Sammanhangettalarför attuttrycket "äta påskan" även här har den mer allmänna innebörden. **18:29 *Pilatus*** Ståthållare i provinsen Judeen under åren 26-36 e Kr. Därefter avsattes han på grund av grymhet mot samarierna. **18:31 Joh 19:6f. 18:31 *Vi har inte rätt att avrätta någon*** År 6 e Kr hade Rom fråntagit judarna rätten att utdöma dödsstraff. **18:32** Matt 20:18f, Mark 10:32f, Luk 18:31f, Joh 3:14. **18:33** Matt 27:11, Mark 15:2, Luk 23:3f. **18:36** Joh 6:15.

skulle utlämnas åt judarna. Men nu är mitt rike inte av den här världen."

³⁷ Pilatus sade: "Du är alltså kung?" Jesus svarade: "Du själv säger att jag är kung. Därför är jag född och därför har jag kommit till världen, för att vittna om sanningen. Var och en som är av sanningen lyssnar till min röst."

³⁸ Pilatus sade till honom: "Vad är sanning?" Med de orden gick han ut till judarna igen och sade till dem: "Jag finner honom inte skyldig till något brott."

³⁹ Men ni har en sed att jag friger en fånge åt er vid påskan. Vill ni att jag ska frige judarnas kung åt er?"

⁴⁰ Då skrek de åter: "Inte honom, utan Barabbas!" Barabbas var en upprorsman.

19

¹ Då tog Pilatus Jesus och lät gissla honom. ² Soldaterna flätade en krona av törne och satte på hans huvud och klädde honom i en purpurröd mantel.

³ Sedan gick de fram till honom och sade: "Var hälsad, judarnas kung!" och slog honom i ansiktet.

18:37 Joh 8:47, 1 Tim 6:13. **18:39** Matt 27:15f, Mark 15:6f, Luk 23:16f. **18:40 upprorsman** Annan översättning: "rövare" (jfr dock Mark 15:7, Luk 23:19). **19:1** Matt 27:26f, Mark 15:15f. **19:1 gissla** Det romerska gisslet, *flagellum*, hade taggar av ben eller metall som rev upp fångens rygg. **19:2 purpurrod mantel** Purpur var antikens dyrbaraste färg, förbehållen kungligheter (jfr Dan 5:7). Troligen syftar Johannes på en enklare röd soldatkappa (Matt 27:28).

19:4

19:13

⁴ Pilatus gick ut igen och sade till dem: "Se här, jag för ut honom till er så att ni förstår att jag inte finner honom skyldig till något."

⁵ Jesus kom då ut, klädd i törnekronan och purpurmanteln, och Pilatus sade till dem: "Se

människan!" När överstepräster och deras tjänare fick se honom, skrek de: "Korsfäst! Korsfäst!" Pilatus sade då till dem: "Ta ni och korsfäst honom! Jag finner honom inte skyldig till något." ⁷ Judarna svarade: "Vi har en lag och enligt den lagen måste han dö, för han har gjort sig till Guds Son."

⁸⁹ När Pilatus gick tillbaka hörde det in i blev pretoriethan och nu fråmer gader ädd.

Jesus: "Varifrån är du?" Men Jesus gav honom inget svar.

¹⁰ Pilatus sade till honom: "Talar du inte med

mig? Vet du inte att jag har makt att frige dig och makt att korsfästa dig?"

¹¹ Jesus svarade: "Du skulle inte ha någon makt alls över mig om du inte hade fått den från ovan. Därför har den som utlämnat mig åt dig större skuld."

¹² Från det ögonblicket försökte Pilatus få honom fri. Men judarna skrek: "Släpper du honom är du inte kejsarens vän! Den som gör sig själv till kung sätter sig upp mot kejsaren."

¹³ När Pilatus hörde de orden, lät han föra ut Jesus och satte sig på domarsätet vid den plats som kallas Stengården, på hebreiska Gabbata.

19:4 Luk 23:13f. **19:7** 3 Mos 24:16, Joh 5:18, 10:33. **19:11** Dan 4:22, 31f, Joh 10:18. **19:12** Apg 17:7.

19:14

19:21

¹⁴ Det var förberedelsedagen i påskveckan, omkring sjätte timmen. Pilatus sade till judarna: "Här ser ni er kung!"

¹⁵ De skrek: "Bort med honom, bort! Korsfäst honom!" Pilatus frågade: "Ska jag korsfästa er kung?" Översteprästerne svarade: "Vi har ingen annan kung än kejsaren."

¹⁶ Då utlämnade han Jesus åt dem till att korsfästas.

Jesus blir korsfäst

De tog med sig Jesus,

¹⁷ och han bar själv sitt kors och kom ut till det som kallas Dödsalleplatsen, på hebreiska Golgata.

¹⁸ Där korsfäste de honom, och tillsammans med honom två andra, en på var sida med Jesus i mitten.

¹⁸² Pilatus lät också skriva ett anslag som sattes upp på korset. Där stod skrivet: "Jesus från Nasaret, judarnas kung."

²⁰ Anslaget lästes av många judar, eftersom platsen där Jesus blev korsfäst låg nära staden och texten var skriven på hebreiska, latin och grekiska.

²¹ Då sade judarnas överstepräster till Pilatus: "Skriv inte judarnas kung, utan att han har sagt: Jag är judarnas kung."

19:22

19:29

²² Pilatus svarade: "Det jag skrivit har jag skrivit."

²³ När soldaterna hade korsfäst Jesus tog de hans kläder och delade upp dem i fyra delar, en

¹⁸² :**14 förberedelsedagen i påskveckan** Dagen före sabbaten i påskveckan, alltså en fredag (jfr Mark 15:42) då alla förberedelser inför sabbaten gjordes. **19:17** Matt 27:33f, 38f, Mark 15:22f, 27f, Luk 23:32f. **19:20 närastaden** Golgata låg enligt traditionen nära stadporten mot nordväst, under den nuvarande Gravkyrkan.

för varje soldat. Men livklädnaden var utan sömmar, vävd i ett enda stycke uppifrån och ner.

²⁴ Därför sade de till varandra: "Vi skär inte sönder den utan kastar lott om vem som ska få den." Skriften skulle nämligen uppfyllas: *De delade mina kläder mellan sig och kastade lott om min klädnad*. Så gjorde nu soldaterna.

²⁵ Vid Jesu kors stod hans mor och hennes syster, Maria som var Klopas hustru, och Maria Magdalena.

²⁶ När Jesus såg sin mor och bredvid henne den lärjunge som han älskade, sade han till sin mor:

"Kvinna, där är din son."

²⁷ Sedan sade han till lärjungen: "Där är din mor." Från den stunden tog lärjungen hem henne till sig.

²⁸ Jesus visste att allt nu var fullbordat. Han sade sedan för att Skriften skulle uppfyllas: "Jag törstar."

²⁹ Där stod en kruka full med ättikvin, och de

19:23 Matt 27:35, Mark 15:24, Luk 23:34. **19:23 livklädnaden** Den knälånga tunikan som bars närmast kroppen. **19:24** Ps 22:19. **19:25** Matt 27:55f, Mark 15:40f. **19:25Klopas** Enligt fornkyrkliga källor bror till Josef, Jesu adoptivfar (jfr Luk 24:18 med not). Hans hustru Maria var därmed "syster" till Maria, Jesu mor, i betydelsen svägerska. **19:28 för att Skriften skulle uppfyllas** Jfr Ps 22:16,

69:22. **19:29 ättikvin** Syrligt vin utspäat med vatten, en billig och populär törstsläckare under antiken.

19:30

19:37

satte en svamp full med ättikvin runt en isopstjälk och förde den till hans mun.

³⁰ När Jesus hade fått ättikvinet, sade han: "Det är fullbordat." Och han böjde ner huvudet och överlämnade sin ande.

³¹ Det var förberedelsedag, och judarna ville inte att kropparna skulle hänga kvar på korset över sabbaten, eftersom det var en stor sabbatsdag. Därför bad de Pilatus att de korsfästas ben skulle krossas och kropparna tas bort.

³² Soldaterna kom då och krossade benen på den förste, och sedan på den andre som var korsfäst tillsammans med honom.

³³ Men när de kom till Jesus och såg att han redan var död, krossade de inte hans ben.

³⁴ I stället stack en av soldaterna upp hans sida med sitt spjut, och genast kom det ut blod och vatten.

³⁵ Den som har sett det har vittnat för att också ni ska tro. Hans vittnesbörd är sant, och han vet att han talar sanning.

³⁶ Detta hände för att Skriften skulle

uppfyllas:

Inget av hans ben ska krossas.

³⁷ Och ett annat ställe i Skriften säger: *De ska se upp till honom som de har genomborrat. Jesu begravning*

19:29 *en isopstjälk* Ljungliknande växt som användes för reningsriter (tex4Mos19:18, Ps51:9) och för påskalamets blod (2Mos 12:22). **19:31** *de korsfästas ben skulle krossas* så att de inte kunde hålla sig upprätta, utan kvävdes och dog. **19:31** *ville inte att kropparnas kulle hängakvar* Se 5 Mos 21:22f. **19:36** Orden gäller både påskalammet (2 Mos 12:46, 4 Mos 9:12) och den rättfärdige (Ps 34:21). **19:37** Sak 12:10.

³⁸ Josef från Arimatea, som var lärjunge till Jesus fast i hemlighet av rädsla för judarna, bad sedan Pilatus om att få ta ner Jesu kropp. Pilatus tillät det, och Josef gick då och tog hand om hans kropp.

³⁹ Även Nikodemus kom dit, han som första gången hade kommit till Jesus på natten. Han hade med sig en blandning av myrra och aloe, omkring trettio kilo.

⁴⁰ De tog Jesu kropp och lindade den med linnebindlar tillsammans med de väldoftande salvorna, så som judarna brukar göra vid begravningar.

⁴¹ Vid platsen där Jesus hade blivit korsfäst låg en trädgård, och i trädgården fanns en ny grav där ännu ingen hade blivit lagd.

⁴² Där lade de Jesus, eftersom det var judarnas förberedelsedag och graven låg nära.

20

Den tomma graven

¹ Tidigt den första veckodagen, medan det ännu var mörkt, kom Maria Magdalena ut till graven och fick se att stenen var borta från graven.

19:38 Matt 27:57f, Mark 15:42f, Luk 23:50f, Joh 12:42. **19:39** Joh 3:1f.

19:39 myrra Våldoftande dyrbar kåda från Arabien som användes i rökelse, parfymer och den heliga smörjelseoljan (2 Mos 30:22f). **19:39**

aloe Friskt doftande bladsaft från *Aloe Vera* användessom läkemedel och doftämne i svepningar. **19:39 trettio kilo**

Ordagrant: "hundra *litra*" (jfr not till 12:3). **20:1** Matt 28:1f, Mark

16:1f, Luk 24:1f. **20:1 första veckodagen** efter sabbaten, alltså söndag.

20:2

20:13

² Hon sprang därifrån och kom till Simon Petrus och den andre lärjungen, den som Jesus älskade, och sade till dem: "De har tagit bort Herren från graven, och vi vet inte var de har lagt honom!"

³ Då rusade Petrus och den andre lärjungen ut mot graven.

⁴ Båda sprang på samma gång, men den andre lärjungen sprang fortare än Petrus och kom först fram till graven.

⁵ Han lutade sig in och såg linnebindlarna ligga där, men han gick inte in.

⁶ Strax efter honom kom Simon Petrus. Han gick in i graven och såg också linnebindlarna ligga där,

⁷ och duken som hade täckt huvudet. Den låg inte tillsammans med bindlarna utan hopvikt på ett ställe för sig.

⁸ Då gick även den andre lärjungen in, han som hade kommit fram till graven först, och han såg och trodde.

⁹ Tidigare hade de nämligen inte förstått Skriftens ord att han måste uppstå från de döda.

¹⁰ Därefter gick lärjungarna hem igen.

Jesus visar sig för Maria Magdalena ¹¹ Men Maria stod utanför graven och grät. När hon gråtande lutade sig in i graven,

¹² fick hon se två änglar i vita kläder sitta där Jesu kropp hade legat, den ene vid huvudändan och den andre vid fotändan.

¹³ De frågade henne: "Kvinna, varför gråter du?" Hon svarade: "De har tagit min Herre, och jag vet inte var de har lagt honom."

20:14

Johannesevangeliet 20:21

¹⁴ När hon hade sagt det, vände hon sig om och såg Jesus stå där, men hon förstod inte att det var han.

¹⁵ Jesus frågade henne: "Kvinna, varför gråter du? Vem söker du?" Hon trodde att det var trädgårdsmästaren och sade till honom: "Herre, om det är du som har burit bort honom, så säg var du har lagt honom så att jag kan hämta honom."

¹⁶ Jesus sade till henne: "Maria." Då vände hon sig om och sade till honom på hebreiska:

"Rabbuni!" – det betyder lärare.

¹⁷ Jesus sade till henne: "Rör mig inte, för jag har inte stigit upp till Fadern än. Men gå till mina bröder och säg till dem att jag stiger upp till min

Far och er Far, till min Gud och er Gud."

¹⁸ Maria Magdalena gick då och berättade för lärjungarna att hon hade sett Herren och att han hade sagt detta till henne.

Jesus visar sig för sina lärjungar

¹⁹ På kvällen samma dag, den första veckodagen, var lärjungarna samlade bakom låsta dörrar av rädsla för judarna. Då kom Jesus och stod mitt ibland dem och sade: "Frid vare med er!" ¹⁸³ När han hade sagt detta visade han dem sina händer och sin sida. Och lärjungarna blev glada när de såg Herren.

²¹ Jesus sade än en gång till dem: "Frid vare med er! Som Fadern har sänt mig sänder jag er."

20:22

20:30

²² Sedan han sagt detta, andades han på dem och sade: "Ta emot den helige Ande!

¹⁸³ **17** Rom 8:29, Hebr 2:11f. **20:17 Rör mig inte** Annan Översättning: "Håll inte kvar mig". **20:19** Luk 24:36f, 1 Kor 15:5. **20:19Fridvaremeder!** Den vanliga hälsningen på hebreiska och arameiska (jfr Matt 10:13, 1 Sam 25:6). **20:21** Joh 17:18.

²³ Om ni förlåter någon hans synder så är de förlåtna, och om ni binder någon i hans synder så är han bunden."

Den uppståndne och Tomas

²⁴ Tomas, en av de tolv, han som kallades Tvillingen, hade inte varit med de andra när Jesus kom.

²⁵ De andra lärjungarna sade nu till honom: "Vi har sett Herren!" Men han svarade dem: "Om jag inte får se spikhålen i hans händer och sticka mitt finger i spikhålen och min hand i hans sida, så kan jag inte tro."

²⁶ Åtta dagar senare var hans lärjungar samlade igen där inne, och nu var Tomas med dem. Då kom Jesus, medan dörrarna var låsta, och stod mitt ibland dem och sade: "Frid vare med er!"

²⁷ Sedan sade han till Tomas: "Kom med ditt finger och se mina händer, kom med din hand och stick den i min sida. Och tvivla inte, utan tro!"

²⁸ Tomas svarade honom: "Min Herre och min Gud!"

²⁹ Jesus sade till honom: "Du tror därför att du har sett mig. Saliga är de som inte har sett men ändå tror."

³⁰ Många andra tecken som inte är
nerskrivna i denna bok gjorde Jesus inför sina
lärjungar.

20:23 Matt 16:19, 18:18. **20:26** *Åtta dagar senare* Troligen den
åttonde dagen, den nästföljande söndagen (jfr 11:17, 39). **20:29** 1 Petr
1:8. **20:30** Joh 21:25.

20:31

Johannesevangeliet 21:7

³¹ Men dessa har blivit nerskrivna för att ni
ska
tro att Jesus är Messias, Guds Son, och för att ni
genom tron ska ha liv i hans namn.

21

Jesus vid Tiberias sjö

¹ Sedan visade sig Jesus en gång till för
lärjungarna. Det var vid Tiberiassjön, och det gick
till så här:

² Simon Petrus och Tomas som kallades
Tvillingen, Natanael från Kana i Galileen,
Sebedeus söner och två andra av hans lärjungar
var tillsammans.

³ Simon Petrus sade till dem: "Jag går ut och
fiskar." De andra sade: "Vi följer med dig." De
gick ut och steg i båten, men den natten fick de
ingenting.

⁴ Tidigt på morgonen stod Jesus på stranden, men lärjungarna förstod inte att det var han.

⁵ Jesus sade till dem: "Mina barn, har ni inget att äta?" De svarade: "Nej."

⁶ Han sade: "Kasta ut nätet på höger sida om båten, så ska ni få." De kastade ut nätet, och nu orkade de inte dra upp det för all fisken.

⁷ Lärjungen som Jesus älskade sade då till Petrus:
"Det är Herren." När Simon Petrus hörde att det var Herren drog han ytterplagget om sig, för han var inte klädd, och kastade sig i sjön.

20:31 Joh 5:24, 1 Joh 5:13. **21:2** *Sebedeus söner* Jakob och Johannes (Matt 4:21), den senare "lärjungen som Jesus älskade" (vers 7) och författare till Johannesevangeliet. **21:4** Luk 24:16, Joh 20:14.

21:6 Luk 5:4f. **21:7** Joh 13:23.

21:8

21:16

⁸ De andra lärjungarna kom efter i båten med fisknätet på släp. De var inte långt från land, omkring hundra meter.

⁹ När de kom i land fick de se en koleld och fisk
som låg på den och bröd.

¹⁰ Jesus sade till dem: "Bär hit av fisken som ni fick nyss."

¹¹ Simon Petrus steg i båten och drog upp nätet på land. Det var fullt av stora fiskar, 153 stycken, och fast de var så många gick nätet inte sönder.

¹² Jesus sade till dem: "Kom och ät." Ingen av lärjungarna vågade fråga honom vem han var. De förstod att det var Herren.

¹³ Jesus gick fram och tog brödet och gav dem, och likaså fisken.

¹⁴ Detta var den tredje gången som Jesus visade sig för lärjungarna efter att han hade uppstått från de döda.

Jesus och Petrus

¹⁵ När de hade ätit sade Jesus till Simon Petrus:

"Simon, Johannes son. Älskar du mig mer än de andra?" Han svarade: "Ja, Herre. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade till honom: "För mina lamm på bete."

¹⁶ För andra gången frågade han: "Simon, Johannes son. Älskar du mig?" Han svarade: "Ja, Herre. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade till honom: "Var en herde för mina får."

21:8 hundra meter Ordagrant: "tvåhundra alnar". **21:14** Joh 20:19, 26. **21:15** Matt 26:33f, 69f, Joh 13:37f, 18:17f. **21:16** Luk 22:32, 1 Petr 5:2.

¹⁷ För tredje gången frågade han: "Simon, Johannes son. Har du mig kär?" Petrus blev bedrövad när Jesus för tredje gången frågade: "Har du mig kär?", och han svarade: "Herre, du vet allt. Du vet att jag har dig kär." Jesus sade: "För mina får på bete.

¹⁸ Jag säger dig sanningen: När du var yngre, spände du själv bältet om dig och gick vart du ville. Men när du blir äldre ska du sträcka ut dina händer, och en annan ska spanna bältet om dig och leda dig dit du inte vill."

¹⁹ Detta sade han för att ange med vilken död Petrus skulle förhålla Gud. Sedan sade han till honom: "Följ mig!"

²⁰ Petrus vände sig om och såg att lärjungen som Jesus älskade följde efter, han som vid måltiden hade lutat sig mot Jesu bröst och frågat: "Herre, vem är det som ska förråda dig?"

¹⁸⁴ När Petrus såg honom frågade han Jesus: "Herre, hur blir det med honom?"

¹⁸⁴ :17 1 Joh 3:20. **21:18** 2 Petr 1:14. **21:19** Joh 13:36. **21:19 medvilkendöd** Petrusblevenligttraditionen korsfäst i Rom under Nero i mitten av 60-talet e Kr. **21:20** Joh 13:23f. **21:23 *spreds ryktet*** Johannes levde längre än någon av de andra apostlarna, till senare hälften av 90-talet e Kr. När han mot slutet av sitt liv skrev sitt evangelium kan han ha sett behovet av att motsäga ryktet.

²² Jesus svarade: "Om jag vill att han ska vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig? Följ du mig!"

²³ Så spreds ryktet bland bröderna att den lärjungen inte skulle dö. Men Jesus hade inte sagt till honom att han inte skulle dö, utan: "Om jag

21:24

21:25

vill att han ska vara kvar tills jag kommer, vad rör det dig?" *Slutord*

²⁴ Det är den lärjungen som vittnar om detta och har skrivit detta, och vi vet att hans vittnesbörd är sant.

²⁵ Jesus gjorde också mycket annat. Men om varje händelse skulle skrivas ner, tror jag att inte ens hela världen skulle rymma de böcker som då måste skrivas.